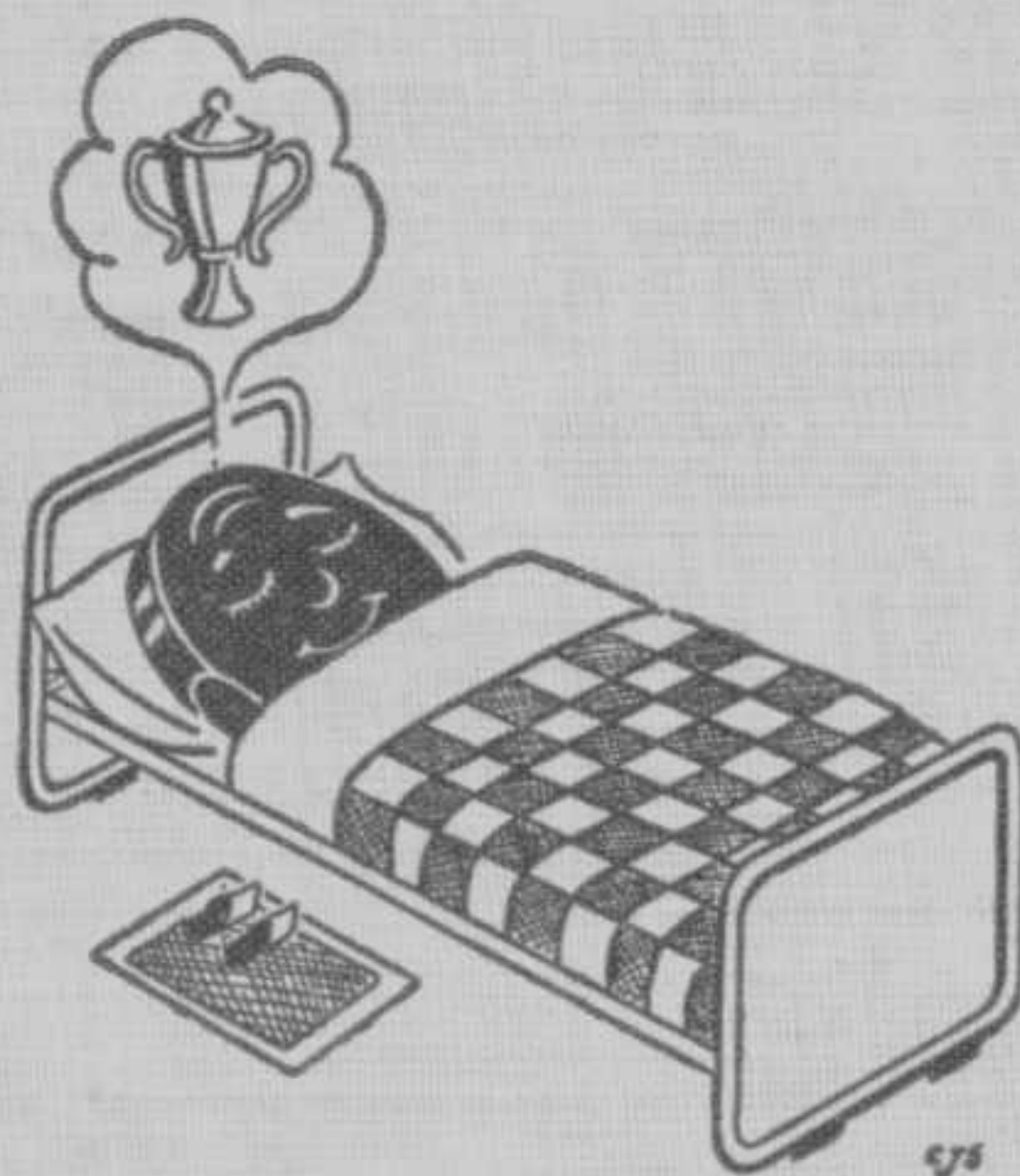

J. B. M. J. EEKHOUD

HET ELEMENT
DER COMBINATIE IN HET
DAMSPSEL

ZWART DROOMT VAN HET
ZOET DER OVERWINNING.

XDM
027

HET ELEMENT DER COMBINATIE IN HET DAMSPEL

MA

BOUWERMAN & CO. HET DAMSPEL

1911

J. B. M. J. EEKHOUD

HET ELEMENT
DER COMBINATIE IN HET
DAMSPEL

MET PENTEKENINGEN VAN
COR SCHADEE

UITGEVERIJ MOUTON & CO. N.V. 'S-GRAVENHAGE

1949

VOORWOORD

Dit werk beoogt niet te zijn een verhandeling over onderwerpen die de speltheorie raken en die moeizaam moet worden doorgeworsteld, doch het is de bedoeling om met een pakkende verzameling vraagstukken, speciaal hiervoor door ons gecomponeerd, de lezer verpozing te verschaffen, waartoe de hulp der phantasie is ingeroepen om dienst geest bovendien tot werkzaamheid te prikkelen.

Met het laatste wordt bedoeld een phantasie, geboren uit de werkelijkheid, want de behandelde situaties hebben bijna alle praktische waarde; trouwens, vele ervan zijn aan gespeelde partijen ontleend en enkele mogen zelfs als noviteiten worden beschouwd, die waard zijn te worden onthouden.

Tevens is er naar gestreefd om de schoonheden van het damspel op de voorgrond te stellen en ten volle tot hun recht te laten komen, waarbij wij ons hebben laten leiden door de volgende gedachte: *Eén der meest dankbare vormen van de beoefening der damkunst is wel het componeren van partijstudies, gerangschikt naar de aard van het beoogde spelsysteem, waarvan in de loop der jaren phantastisch schone voorbeelden zijn verschenen, elk met een eigen karakter en tóch door eenheid van oorsprong verbonden.*

Ervan overtuigd zijnde, geen feilloos werk te hebben geleverd, houden wij ons aanbevolen voor op- of aanmerkingen, die van ernstige studie getuigen.

Indien deze bladzijden de lezer enkele uren van genotvolle ontspanning kunnen bezorgen, dan is ons doel bereikt.

DE SCHRIJVER.

Rotterdam, 1949.

PREFACE

Cette oeuvre n'a pas l'intention d'être un traité sur divers sujets, qui touchent à la théorie du jeu et qui doivent être étudiés à fond, mais elle veut donner au lecteur une distraction dans la forme de collections intéressantes, où la phantasie et l'esprit sont aiguisés, mais une phantasie née dans la réalité, par ce que les situations traitées ont presque toutes une valeur pratique.

D'ailleurs plusieurs parmi elles ont été empruntées aux parties jouées et quelques unes peuvent être même considérées comme des nouveautés, dignes d'être retenues.

De plus, nous avons tâché de mettre au premier plan les beautés du jeu de dames et nous nous sommes laissés conduire par la pensée suivante: *Une des formes les plus récompensantes dans l'exercice de l'art du jeu de dames se trouve certainement dans la composition d'études de parties, rangées d'après le mode du système de jeu, dont dans le cours des années des exemples phantastiquement beaux ont paru, chacun, d'un caractère propre et pourtant liés dans leur orgine.*

Nous sommes convaincus, de ne pas avoir livré une oeuvre infaillible et nous recevrons volontiers des notes et remarques, témoignant d'une étude foncière et sérieuse.

Si ces pages peuvent procurer au lecteur damiste quelques heures agréables, notre but sera atteint.

L'AUTEUR.

Rotterdam, 1949.

INLEIDING

Het ontstaan van de dam-theorie.

Indien men de oude damwerken naslaat, dan valt reeds direct op te merken, dat voorheen het partijspel heel anders werd behandeld dan tegenwoordig het geval is.

Dit is niet in de laatste plaats het gevolg van de hoge vlucht, welke de ontwikkeling van de theorie genomen heeft, want naarmate het spel intensiever werd beoefend en zich de diverse spelgangen steeds herhaalden, verkreeg men daardoor een zekere vaardigheid en leerde men allengs een geregeld vervallen in dezelfde fouten vermijden.

De spelwetenschap een pantser waar men niet gemakkelijk doorheen dringt.

Geleidelijk deed zich de behoefte gevoelen om deze gegevens te verzamelen en te boekstaven, waardoor een ieder de gelegenheid kreeg om zich op de hoogte te stellen van de resultaten dezer onderzoekingen om des te beter opgewassen te zijn tegen de listen en lagen, welke hij het hoofd moest bieden.

Hiermede kreeg het spel dus een wetenschappelijk karakter en onstond de wordingsgeschiedenis van de theorie van het damspel; dat daardoor het spelpeil in het algemeen belangrijk steeg, behoeft geen nader betoog.

Het onvolmaakte van scheppend werk.

Niet steeds werd elke vondst direct zonder meer als juist aanvaard; meermalen werd een gevestigde overtuiging weer omvergeworpen door latere ontdekkingen en brachten fundamentele tegenstellingen tussen twee opvattingen vaak heel wat penen in beweging alvorens men het over de betekenis van een nieuwe spelgang eens

was; goedkope successen vallen hier dus niet te behalen.

Speciaal op het karakter van het openingsspel heeft deze studie een grote invloed gehad; b.v. het spelen naar de rand van het bord (31—26 etc.), dat vroeger als nadelig gold, bleek bij nader onderzoek toch wel perspectieven te bieden indien het systematisch werd behandeld.

Het zal de aandachtige lezer wel duidelijk zijn, dat een grondige kennis van het hier besprokene aanzienlijke voordelen biedt boven het zich blindelings storten in de maalstroom van mogelijkheden, erop vertrouwend, wel hier of daar aan land gespoeld te worden, m.a.w. het „op goed geluk” schuiven.

Indien men de tegenstander kan overrompelen met een tot dusver geheim gehouden wapen (b.v. een nieuwe openingsvariant) dat hem totaal onbekend is en waartegen hij dus niet onmiddellijk afdoende maatregelen kan treffen om de uitwerking ervan onschadelijk te maken, dan moet deze zich wel bepalen tot het improviseren van een verdediging.

Een rijke verscheidenheid van mogelijkheden.

Oorspronkelijke openingsvarianten kunnen op twee manieren tot stand komen, n.l. als toevallige ingeving tijdens het spelen van een partij of als vrucht van een nauwgezette studie of analyse, in welk verband men zich hoede voor een gekunsteld product, dat de kenmerken van „maakwerk” vertoont.

In het eerste geval krijgt de spelgang door publicatie in de pers waarschijnlijk spoedig algemene bekendheid en verliest daardoor zijn waarde als verrassing voor de toekomst.

In het laatste geval kan men de originele ontdekking voorlopig slechts academische waarde toekennen, totdat men gele-

genheid heeft gevonden om de praktische bruikbaarheid van het „nieuwttje” aan het partijspel te toetsen.

De eerste categorie heeft aan de openingstheorie een zeer belangrijke bijdrage geleverd in de vorm van een aantal onsterfelijke partijen van grote historische betekenis, die voor de theoreticus een aansporing beduiden om op het terrein zijner bemoeiingen voortdurend verder te delven naar nieuwe schatten, want het laat zich vooreerst nog niet aanzien, dat de bodem uitgeput zal geraken.

Ook in het middenspel hebben de verschillende nasporingen diep ingegrepen.

Hierbij verlieze men niet uit het oog, dat speciaal waar het de Hollandse opening betreft, de grens tussen het aanvangsspel en het verdere verloop dikwijls heel vaag is, omdat het ene schier onmerkbaar in het andere overgaat en een openingsvariant soms tot ver in het middenspel wordt doorgevoerd, zodat zekere standen zich regelmatig herhalen, waarmede het begrip „klassieke partij” voldoende verklaard is.

Deze stellingen zijn veelal reeds nauwkeurig onderzocht en hoewel het in het geheugen prenten van hun ingewikkelde analyses zware eisen stelt, mag men het gewicht van zoo'n waardevolle aanwinst niet onderschatten, want menig onervaren damspeler heeft reeds aan de lijve ondervonden dat men deze bevindingen niet eenvoudig naast zich kan neerleggen, zonder hiermede zichzelf aan een groot gevaar bloot te stellen.

Als gevolg van deze voorlichting raakt het persoonlijk initiatief dan wel eens in het gedrang, doch daartegenover staat, dat dergelijke onthullingen het spelgehalte ten goede komen, want alleen door zijn spelkennis te verrijken kan men een zo hoog mogelijke graad van volmaaktheid bereiken.

Combineren is het samenwerken van verschillende zetten onderling, die gezamenlijk tot een bepaald voorgesteld doel leiden. (Dit kan zowel aanvallend als verdedigend zijn.)

Hetzelfde geldt voor het combinatiespel.

Bepaalde slagtypen traden door hun regelmatig verschijnen op wedstrijden zodanig op de voorgrond, dat ze onder de benaming „typezetten” verzameld werden en men moet zich beslist ermede vertrouwd maken, om zijn partij tot een goed einde te kunnen brengen.

Daarnaast duiken telkens weer interessante studieobjecten op, die tot nadenken stemmen en die een getrouw beeld geven van het diepgaand onderzoek, dat heden ten dage de navorsers van het damspel bezighoudt.

Het is dus raadzaam om ook hieraan de nodige aandacht te besteden, want de ervaring heeft geleerd, dat standenkennis een onontbeerlijk hulpmiddel is om de klippen te omzeilen, die overal verborgen liggen.

Zo breidt de theorie zich gestadig uit, tengevolge waarvan het spel zijn geheimen stuk voor stuk moet prijsgeven en groeit de dam-literatuur langzaam maar zeker, hoewel tot dusver nog slechts een tip werd opgelicht van de sluier, die het damspel bedekt houdt.

Hier ligt dus nog een ruim arbeidsveld braak voor hen die zich gedrongen voelen tot het oplossen van vraagstukken van theoretische en praktische aard, die erop gericht zijn om het spel vooruit te brengen en met de nieuwste gegevens aan te vullen, want hoe dikwijls ziet men zich niet tegenover problemen geplaatst, waaromtrent men nog geen nauwkeurig omlijnd begrip heeft?

Vervolgens nog iets over het samenstellen van partijstudies.

De studie kan afgeleid zijn van een gespeelde partij of ontstaan naar een idee, dat in de verbeelding van de componist is gerijpt.

In het eerste geval is vaak een kleine wijziging reeds voldoende om iets moois tevoorschijn te roepen.

In het laatste geval moet er zorg voor worden gedragen, dat het product zich nauwkeurig aansluit bij de gangbare spelopvattingen, d.w.z. de standopbouw moet zich in een normaal gespeelde partij kunnen voordoen en niet het stempel dragen der problematiek.

Deze regels gelden zowel voor combinaties, waarbij door het afgeven van een aantal stukken een slag wordt uitgevoerd, als ook voor analysevraagstukken, waarin na een aantal positioneel sterke zetten de winst wordt afgedwongen.

De kunstwaarde van de laatste categorie van vraagstukken wordt groter, naarmate het gegeven ingewikkelder en rijker is.

In het damspel — en in bordspelen in het algemeen — is het aantrekkelijke DE STRIJD.

Deze moet in hoofdzaak tot zijn recht komen doordat aan de te overwinnen partij in het verloop der afwikkeling een zolang mogelijke verdediging wordt toegelaten; eventueel moet gelegenheid worden geschapen tot het doen van dwangzetten en het inleiden van varianten waardoor de ontknoping van het vraagstuk aan moeilijkheid en diepte wint.

De ontleding mag dus niet kort of oppervlakkig zijn en de zetten onderling niet verwisselbaar; er dient slechts één aanvangszet te zijn en deze moet niet voor de hand liggen, daar zulks het vinden van de oplossing vergemakkelijkt.

Beide partijen behoren als regel een gelijk aantal stukken te bezitten, uitgezonderd de gevallen, waar in een nadelige stelling de remise moet worden bevochten.

In de problematiek verbiedt het voorgescreven economisch gebruik der middelen om figuren bij te plaatsen die geen functie in de oplossing bekleden, hoewel deze medewerking desnoods passief mag zijn.

Bij het samenstellen van situaties naar de gespeelde partij is dit wel geoorloofd, doch moet van deze vrijheid slechts met mate gebruik worden gemaakt.

Het is niet zeldzaam, dat men bij het omlijsten van een idee vervalt in hetgeen reeds vroeger op dit gebied door anderen werd gepresteerd, ofschoon de details dan toch verschillend kunnen zijn. Hierbij dient een scherp onderscheid te worden gemaakt tussen plagiaat en sympathie des geestes.

Het plegen van plagiaat is *bewuste* diefstal van geestelijk eigendom en strikt genomen de meest oprechte vorm van bewondering, want het spruit voort uit grote waardering voor het kunstwerk van een ander waardoor de plagiaris de wens be-

kruipt het auteurschap daarvan te bezitten.

Nauw hangt hiermede samen het vervalsen van een andermans werk — een soort van gecamoufleerd plagiaat dus — dat geschiedt door het aanbrenge van uiterlijke veranderingen, die de verwantschap moeten verbergen; ontdaan van zijn franje komt evenwel het bedrog meestal spoedig uit.

Ook het publiceren van z.g.n. spiegelbeelden behoort niet te geschieden zonder dat daarbij de auteur van het oorspronkelijke werkstuk wordt genoemd.

Plagiaat in diverse vormen wordt meestal bedreven door beginnende componisten, die zich er geen rekenschap van geven, dat hun euvelaad gewoonlijk spoedig ontdekt wordt; immers, een auteur met een gevestigde reputatie heeft er, op grond van zijn capaciteiten, geen behoefte aan om zich de geestesproducten van een ander toe te eigenen en voor de zijne te laten doorgaan.

Lijnrecht hiertegenover staat de sympathie des geestes (analogie), welke *onbewust* geschiedt, gewoonlijk door hen, wier kennis van het bestaande op hun terrein nog niet uitgebreid genoeg is om zich voor dergelijke onaangename verrassingen te vrijwaren.

Men dient er steeds op bedacht te zijn, dat iedere bestaande compositie een mogelijkheid oplevert om in herhaling te vervallen en dat met elke nieuwe schepping de kans hierop stijgt.

Daarom is het af te keuren in voorkomende gevallen onmiddellijk de verdenking van plagiaat te koesteren doch moet men aan de mogelijkheid van sympathie des geestes voorrang verlenen, m.a.w. zolang geen reden aanwezig is om de beschuldiging van plagiaat te rechtvaardigen, behoort de goede trouw niet in twijfel te worden getrokken.

Reeds lang wordt de behoefte gevoeld aan een compleet archief, waarin alle binnen- en buitenlandse producten, het damspel betreffende, ondergebracht zouden moeten worden, waardoor het mogelijk zou zijn om dergelijke gevallen na te gaan.

Reeds in 1881 heeft G. Balédent hiermede een begin gemaakt en de resultaten zijn in „LE DAMIER”, bestaande uit drie zware delen, vastgelegd.

Ook „1001 MINIATUREN” van G. L.

Gortmans (1938) en „HET EINDSPEL” door J. F. Moser (1941) dienen als pogingen in deze richting te worden beschouwd.

Verplaatste en gespiegelde ideeën.

Het feit, dat niet elke compositie vatbaar is om overgebracht te worden naar de andere zijde van het bord, mag wel tot de merkwaardigste eigenschappen van het damspel gerekend worden.

Niet alleen de oorzaken hiervan kunnen van de meest uiteenlopende aard zijn, doch ook de resultaten vertonen veelal de diverse kenmerkende verschijnselen welke aan de bordconstructie verbonden zijn.

Tracht men in de problematiek de bewerking der slotmotieven door spiegelen te verwezenlijken of te verbeteren omdat de andere kant van het bord zich daartoe minder of zelfs in het geheel niet leent — bij het samenstellen van combinaties naar de gespeelde partij draait alles om de slagwending(en).

Niet de figuur van de oorspronkelijke stelling wordt verplaatst, maar het idee, waarop de eindslag — eventueel voorafgegaan door één of meer voorbereidende slagen — berust.

Tot de oorzaken, die het vormgeven of het spiegelen van een idee bezwaarlijk kunnen maken of uitsluiten, behoort b.v. het innemen van teveel ruimte op het bord, waardoor dit te klein wordt om er bovendien nog een bewerking omheen te bouwen; het gevolg hiervan is, dat de slag(en) verkort moet(en) worden.

Is het idee gebaseerd op het geven van een dam, dan blijkt dit bij het negatief vaak onmogelijk te zijn.

Verder wordt het als een bezwaar aan gevoeld, dat de positie onder deze kunstbewerking soms totaal verwrongen wordt of te ver naar voren dringt, waardoor het evenwicht in de verhouding der tempi wordt verstoord en de gedachte aan een situatie uit een gespeelde partij in de verdrukking komt.

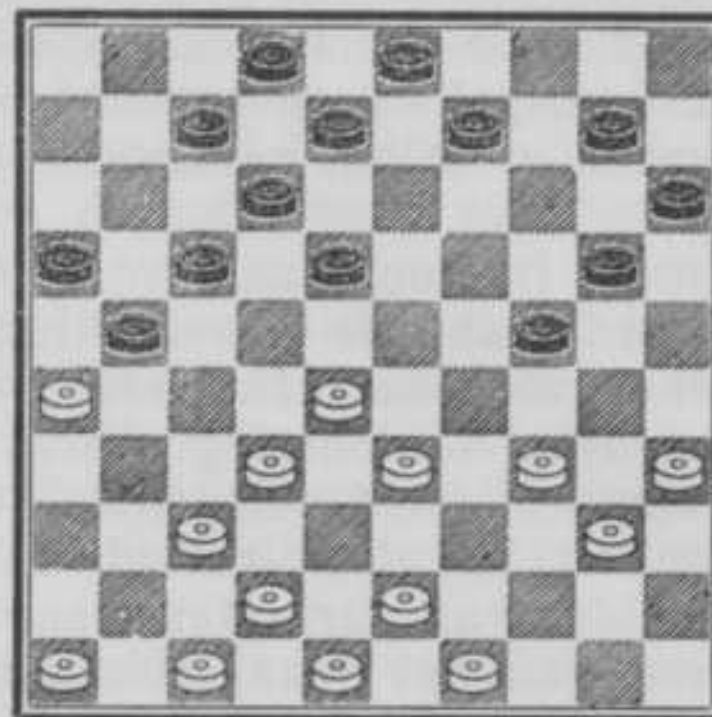
Een slagwending met een uitgangspunt aan de rand van het bord die in een damslag eindigt, b.v. 35:2, brengt het, overgezet, niet verder dan een ruit vóór de damlijn, b.v. 36:9.

Om toch op dam te komen zou men het

uitgangspunt in dat geval moeten verleggen naar veld 31.

Daardoor kan het gebeuren, dat een eindslag rechts op het bord, links slechts als hulpslag optreedt en omgekeerd.

Diagram 1.

Deze stand is door ons samengesteld naar □ 64, pag. 36 uit „DAMOPENINGEN EN MIDDENSPELSTUDIES”.

1. 34—29!

De inleidingszet tot verschillende verwickelingen waarbij het resultaat afhankelijk is van het door beide kleuren te leveren spel.

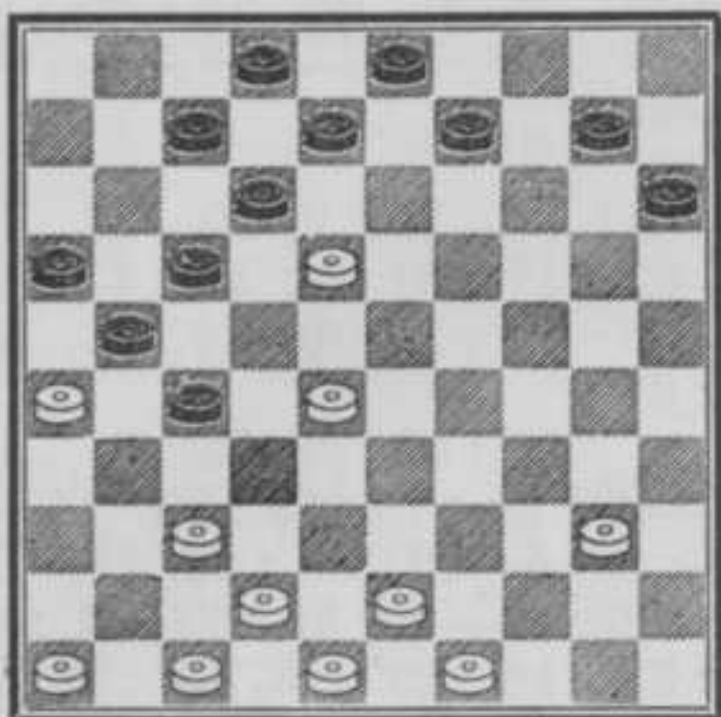
1. .... 24—30? 2. 35 : 24 18—23
3. 28 : 19?A 9—14 4. 19—13
(40—35, 14 : 34, 42—38, 20 : 29,
33 : 24=)
(29—23? 20 : 27, 19—13, 8 : 28,
37—32, : , 42 : 11, 12—18,
26 : 17, 7—12, 17 : 8, 16 : 7 etc. —1)
(40—34? 14 : 23, 29 : 18, 20 : 27—2)
4. .... 8 : 30
5. 29—23 of 43—39=
(40—35? 12—18, 35 : 24, 18—23,
29 : 18, 20 : 27—1)
- A3. 29 : 18!! 20 : 27

En nu moet zwart verliezen, indien wit tenminste verder juist afwikkelt.

(Zie volgend diagram.)

4. 18—13
(37—31? 12 : 32, 31 : 11, 7—12,
26 : 17, 16 : 7, 42—38, 12 : 21,
38 : 16=)
(28—22? 12 : 23*a, 22 : 11, 7—12,
26 : 17, 16 : 7 & 12 : 21—2

Diagram 2.

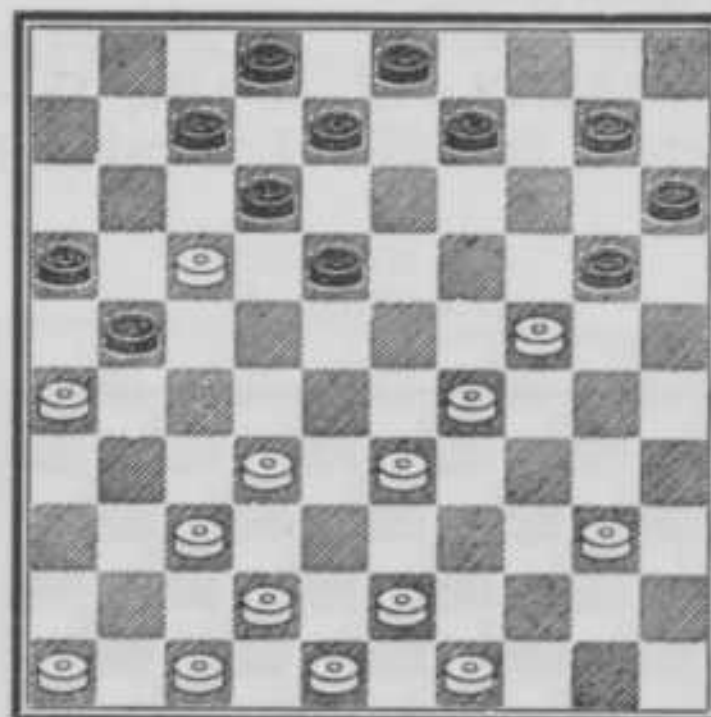

Stand na 3. .... 20 : 27

- a17 : 28? 26 : 17, 12 : 21? b, 18—13c,
 : , 37—31, 27 : 36, 47—41,
 36 : 38, 43 : 1 of 5+
- c18—12? 8 : 17*, 37—32, : ,
 42 : 11, 21—26→ 16—21,
 11—6*, 7—11, 6 : 17, 21 : 12—1,
 dus 11—6*, 7—11, 6 : 17, 2—8 &
 8—12, 17 : 8, 3 : 12=
- b12 : 23*, 17—12d, 8 : 17*, 37—32,
 : , 42 : 11, 7—12, 11—6*
 2—7 & 7—11, 6 : 8, 3 : 12 =
- d17—11? 7—12, 11—6*, 2—7, 6—1*,
 12—18, 1 : 12, 18 : 7*, 37—32,
 : , 42 : 22—1 minstens.)
4. .... 8 : 19B 5. 37—31
 (28—23? 19 : 28, 37—32, : ,
 42 : 11, 12—17, 11 : 22, 2—8,
 26 : 17, 7—12 & 12 : 21=)
5. .... 27 : 36 6. 28—22 17 : 28
 7. 26 : 8 2 : 13* 8. 47—41 36 : 38
 9. 43 : 5 9—14 10. 5 : 11 16 : 7+1
- B4. .... 9 : 18 5. 28—22 17 : 28
 6. 26 : 17 12 : 21 7. 37—31 27 : 36
 8. 47—41 36 : 38 9. 43 : 1+
- 1
 1. 34—29! 17—22
 Ook hiermede bereikt zwart niets.
 2. 26 : 17C 12 : 21
 (22 : 11=)
3. 28 : 26 24—30 4. 35 : 24 18—23
 5. 29 : 18 20 : 27
- Het witte stuk op 18 gaat verloren, ter-
 wijl de zwarte schijf op 27 wel te verdedi-
 gen blijkt.
6. 26—21 27—31 7. 37 : 26 16 : 27
 8. 46—41 8—13 9. 43—38 13 : 22
 10. 41—36 9—13 11. 42—37 7—11

12. 37—32 11—16 13. 32 : 21 16 : 27
 14. 48—42 13—18=
 C2. 28 : 17? 24—30 3. 35 : 24 18—23*D
 4. 29 : 18 20 : 27 5. 17—11 12 : 23
 6. 26 : 17 16—21 7. 17 : 26 7 : 16
 etc. +1.

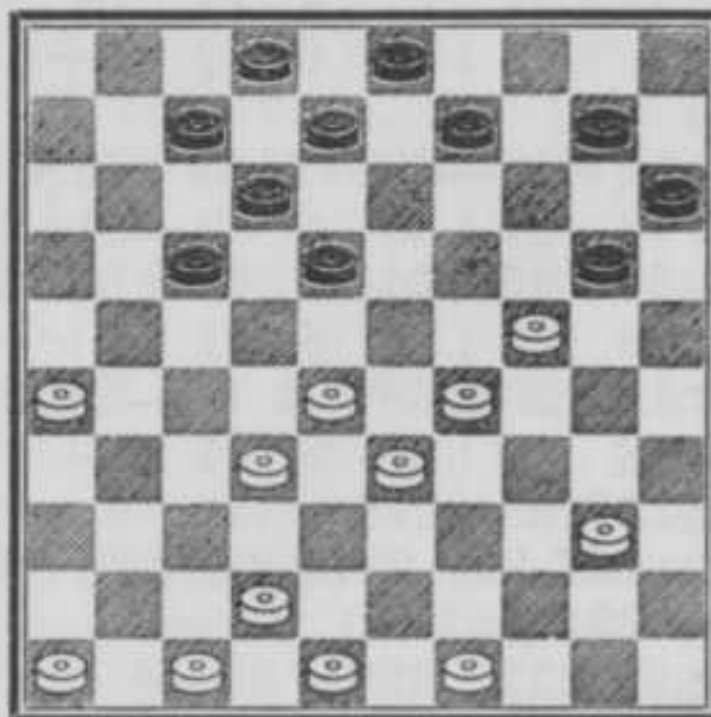
Diagram 3.

Stand na 3. 35 : 24.

- D3. .... 8—13? 4. 17 : 19 9—14
 5. 26 : 17 14 : 45 6. 17—12 20 : 27
 7. 12 : 1 18—22 8. 49—44 2—7
 9. 1 : 5 22—28 10. 5 : 21 16 : 27
 11. 44—40 45 : 34 12. 43—39 34 : 43
 13. 48 : 39 +2
- 1
 1. 34—29! 21—27 2. 32 : 21 16 : 27
 3. 37—32
 (29—23, 18 : 38, 43 : 21 =)
3. .... 27 : 38 4. 43 : 32 24—30?
 5. 35 : 24

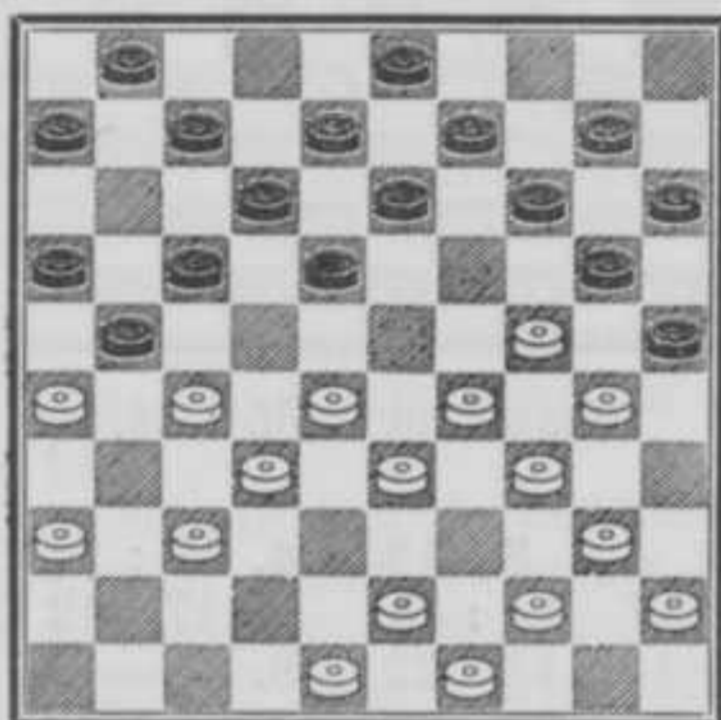
Diagram 4.

Stand na 5. 35 : 24.

5. .... 18—23
 (17—22, 28 : 17, 12 : 21, 26 : 17,
 18—23, 29 : 18, 20 : 27, 18—12,
 7 : 18, 17—11 +)
6. 29 : 18!E 20 : 27 7. 26—21 12 : 32
8. 21 : 1 +
- E6. 28 : 19? 9—14 7. 19—13
 (40—35, 14 : 34, 42—38, 20 : 29,
 33 : 24, 10—14—20 —1)
7. .... 8 : 30 8. 29—23 =
 (40—35? 12—18, 35 : 24, 18—23,
 29 : 18, 20 : 27 —1 minstens)

Diagram 5.

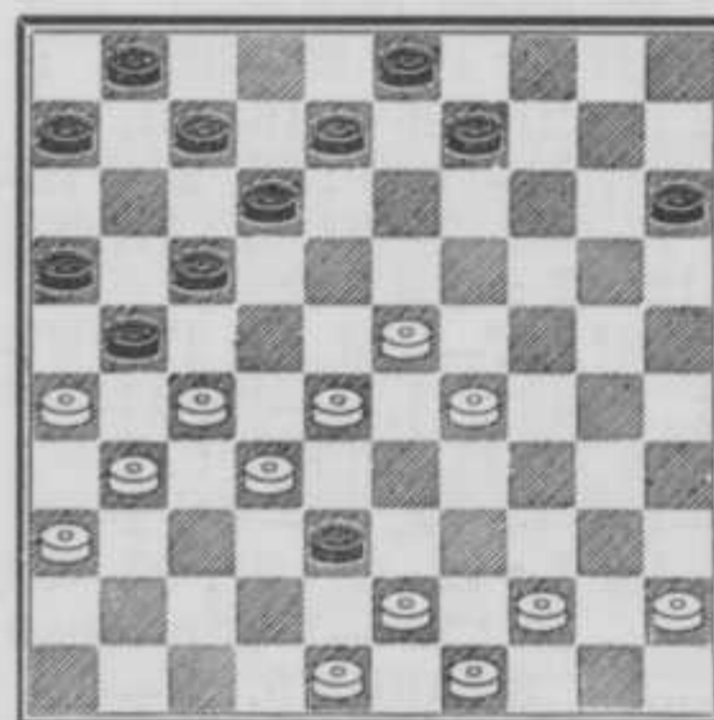
In deze stelling heeft zwart na de inleidingszet van wit slechts één voortzetting, die voor hem geen nadeel oplevert, welke zet wij aan het slot dezer studie zullen behandelen.

Wij vangen dus aan met de varianten, die tot verlies leiden.

1. 37—31! 18—22? 2. 27 : 18 12 : 23
 (13 : 22, 24—19, 14 : 23, 29 : 27 +1)
3. 28 : 19 14 : 23 4. 29 : 18 20 : 27
5. 31 : 2 13 : 22 6. 2 : 4 +
- 5
1. 37—31? 18—23? 2. 28 : 19A 14 : 23
3. 29 : 18 20 : 38 4. 30—24 12 : 23*
5. 34—30 25 : 34 6. 40 : 18 13 : 22
7. 27 : 18 38 : 27 8. 31 : 4 +
- A2. 29 : 18 20 : 38 3. 28—23!B 13 : 22
4. 27 : 18 38 : 27 5. 31 : 4 +
- B3. 27—22? 38 : 27*
 (12 : 23? 22 : 2, 38 : 27, 28 : 19,
 13 : 35, 2 : 4 +)
4. 22 : 2 12 : 32*
 (13 : 33? 2 : 47 +)
5. 26 : 17 14—19 6. 31 : 22 1—7

7. 2 : 11 16 : 7 8. 36—31 7—12
9. 43—38! 32 : 43* 10. 49 : 38 12 : 21
11. 31—26 15—20 12. 26 : 17 20—24
13. 40—35 =
- 5
1. 37—31! 14—19? 2. 29—23 18 : 38C
3. 28—22 17 : 37 4. 43 : 41 21 : 32
5. 49—43 20 : 29 6. 34 : 5 25 : 34
7. 5 : 37 +
- C2. .... 20 : 38 3. 23 : 5 13—19
 (18—23, 28 : 19, 13 : 35, 44—39!
 35 : 33, 5—28! 33 : 22, 27 : 18,
 12 : 23, 45—40, 38 : 27, 31 : 4 +)
4. 5 : 23 18 : 29 5. 34 : 23 25 : 34
6. 40 : 29
 → 43—39 etc.

Diagram 6.

Stand na 6. 40 : 29.

Zwart kan deze dreiging niet ontgaan; men zie slechts:

- (12—18, 23 : 12, 7 : 18, 28—22!
 17 : 37, 43 : 41, 21 : 32, 26—21,
 16 : 27, 31 : 4 +)
- (6—11, 43—39, 12—18, 32 : 43*,
 21 : 32, 23 : 21, 32 : 34, 39 : 30,
 16 : 27, 31 : 22 +2)
- (7—11, 43—39, 38—42, 48 : 37,
 17—22, 27 : 7, 1 : 12, 26 : 17,
 11 : 24 +1)
- (8—13, 23—19, 13 : 22, 27 : 18,
 12 : 23, 44—39, 38 : 27, 31 : 2,
 1—7, 26 : 17! 23—28, 2 : 11,
 16 : 7 +1)
- (9—13, 23—19, 13 : 22, 27 : 18,
 12 : 23, 44—39, 38 : 27, 31 : 13 +1)
- (9—14, 43—39 en nu baat 12—18 al

evenmin wegens 32 : 43! 21 : 32,
 23 : 21, 32 : 34, 39 : 30, 16 : 27,
 31 : 22 + 2 en niet na 12—18, 23 : 12?
 7 : 18, 32 : 43, 21 : 34, 39 : 30 =)
 (15—20, 29—24, 20 : 18, 27—22
 etc. +)
 (15—20, 29—24! 20 : 18, 28—22?
 17 : 37, 43 : 41, 21 : 32, 26—21,
 16 : 27, 31 : 11, 6 : 17 =)

□ 5

1. 37—31! 6—11? 2. 28—23! 1—6
 (18—22, 27 : 18, 13 : 22, 32—27,
 21 : 32, 33—28, 22 : 33, 29 : 27,
 20 : 18, 27—21, 16 : 27, 31 : 2 +)
 (13—19, 24 : 2, 3—8, 2 : 4,
 1—6, 4 : 22, 17 : 50, 26 : 8,
 7—12, 8 : 17, 11 : 22, 27 : 18

De dam kost dus vijf stukken en is dus
 veel te duur.)

3. 43—39 +

□ 5

1. 37—31! 7—11? 2. 28—23! 1—7
3. 43—39 +

Thans laten wij de enige manier volgen,
 waarop zwart aan deze gevaren kan ont-
 snappen:

□ 5

1. 37—31! 17—22*
2. 26 : 17*D 22 : 11F =
 (24—19? 13 : 35, 29—24, 20 : 38,
 27—21, 16 : 27, 31 : 4, 38 : 27,
 4 : 31, 8—13, 31 : 20, 25 : 14 —1)
- F2. .... 12 : 21? 3. 28 : 26 18—23
4. 29 : 18 20 : 38 5. 43—39 13 : 22
6. 32 : 43 7—11 7. 27 : 18 16—21
8. 26 : 17 11 : 13 +1

Wit mag niet slaan:

- D2. 28 : 17? 18—23 3. 29 : 18 13 : 11
 (20 : 38, 17—11! speelt op 6 : 17,
 30—24, 12 : 23*, 34—30, 25 : 34,
 40 : 18, 13 : 22, 27 : 18, 38 : 27,
 31 : 4 + ; op 12 : 23 volgt 11 : 2,
 14—19, 26 : 17, 1—7, 2 : 11, 16 : 7,
 40—35, 10—14, 34—29, etc. +1; op
 13 : 22 volgt ten slotte 11 : 4 +)
4. 26 : 17 20 : 38 5. 43—39 12 : 21
6. 32 : 43 21 : 32 —2

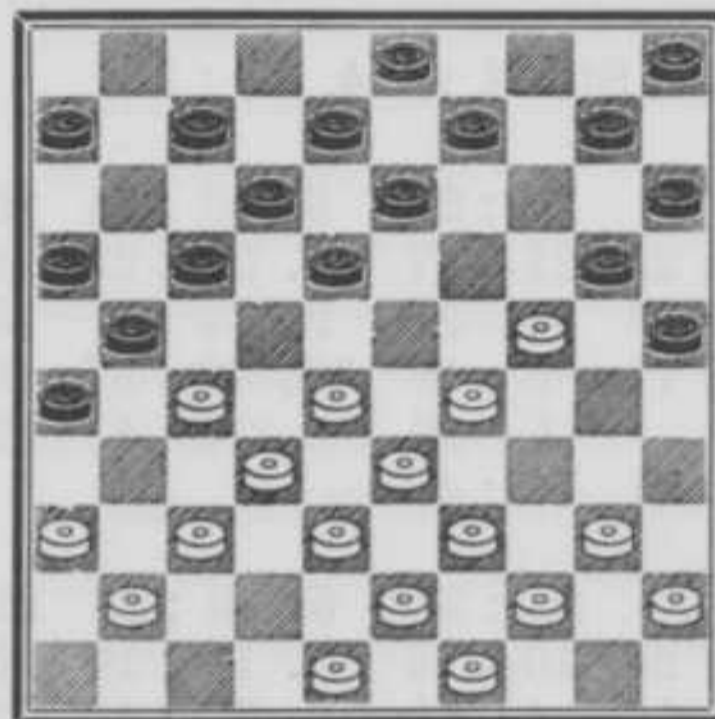
Het is voor zwart niet eenvoudig om na
 1. 37—31! de weg vinden, die tot gelijk
 spel voert.

Het grote aantal mogelijkheden maakt
 de stelling van □5 zeer onoverzichtelijk en
 moeilijk te berekenen.

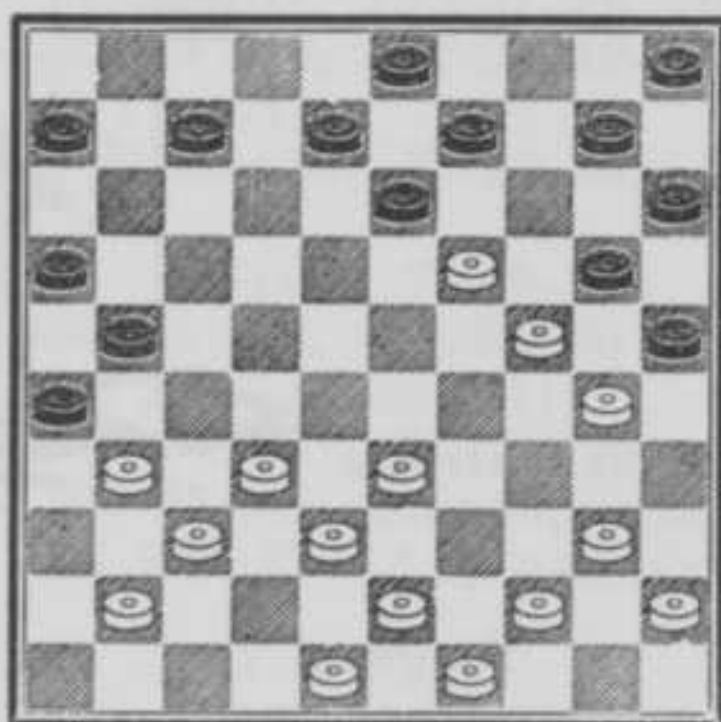
Zwart zoekt de juiste weg.

Diagram 7.

1. 36—31 18—23 2. 28 : 19
 (29 : 18? 20 : 29, 33 : 24, 13 : 42 —2)
2. .... 17—22 3. 27 : 18 12 : 34
4. 40 : 29!A 9—14B 5. 44—40C 14 : 34
6. 40 : 29*D 21—27 7. 31 : 22* 26—31
8. 37 : 26 13—19 9. 24 : 11 6 : 46
10. 38—32 46 : 34 11. 39 : 30 25 : 34
12. 49—44—40 =
- D6. 39 : 30? 25 : 34E 7. 40 : 29 21—27!
 8. 31 : 22* 26—31 9. 37 : 26 13—19
10. 24 : 11 6 : 46 —
- E6. .... 20 : 29 7. 33 : 24 25 : 34
8. 40 : 29 21—27 9. 31 : 22* 26—31
10. 37 : 26 13—19 11. 24 : 11 6 : 46
12. 38—32 46 : 34 13. 43—39 34 : 43
14. 49 : 38 —1
- C5. 39—34 14 : 23 6. 29 : 9 20 : 40
 7. 44 : 35 3 : 14 =
 → 21—27, 31 : 22* 26—31, 37 : 26,
 25—30, 35 : 24, 14—19, 24 : 11, 6 : 46,
- B4. .... 21—27? 5. 31 : 22* 26—31
 6. 37 : 26 10—14 7. 19 : 10 15 : 4
 8. 24 : 15 4—10 9. 15 : 4 13—19
- 10 4 : 11 6 : 46 11. 38—32 46 : 34
12. 39 : 30 25 : 34 13. 44—40 +3
- A4. 39 : 30?

Diagram 8.

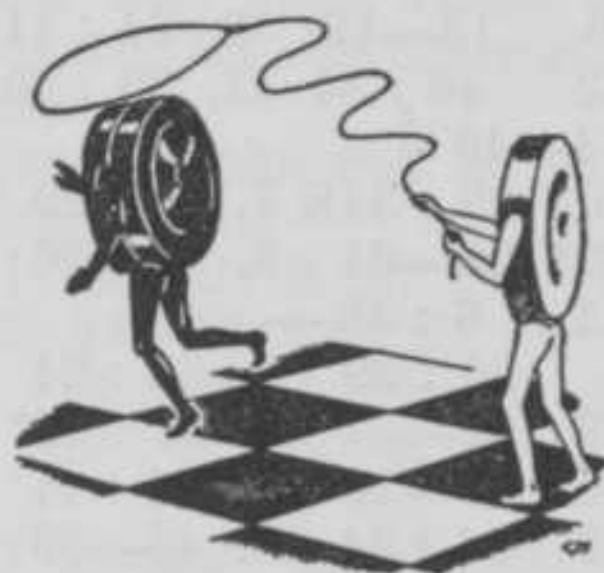
Stand na 4. 39 : 30.

4. .... 20 : 29F 5. 33 : 24 25 : 34
 6. 40 : 29 21—27 7. 31 : 22* 26—31G
 8. 37 : 26 15—20 9. 24 : 4 13 : 42
 10. 4 : 11 6 : 46 11. 48 : 37 46 : 50—
 G7. .... 15—20 8. 24 : 4 13 : 31
 9. 4 : 11 6 : 46 —

□ 8.

F4. .... 25 : 34? 5. 40 : 29 21—27H
 6. 31 : 22* 10—14 7. 19 : 10 15 : 4
 8. 24 : 15 4—10 9. 15 : 4 13—19
 10. 4 : 11 6 : 50 11. 41—36

→ 43—39, 50 : 31, 36 : 27 + 1;
 de zwarte dam kan niet vluchten zonder gevangen te worden.

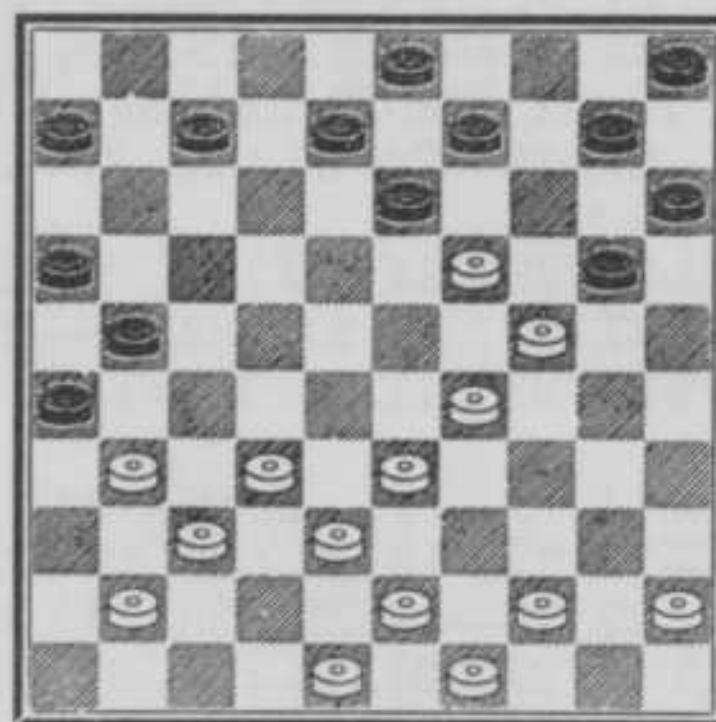

De zwarte dam wordt gevangen.

(Zie volgend diagram.)

H5. .... 9—14 6. 41—36
 (43—39? 14 : 43, 48 : 39, 20 : 29,
 33 : 24, 21—27, 31 : 22*, 26—31,
 37 : 26, 13—19, 24 : 11, 6 : 46 —)

Diagram 9.

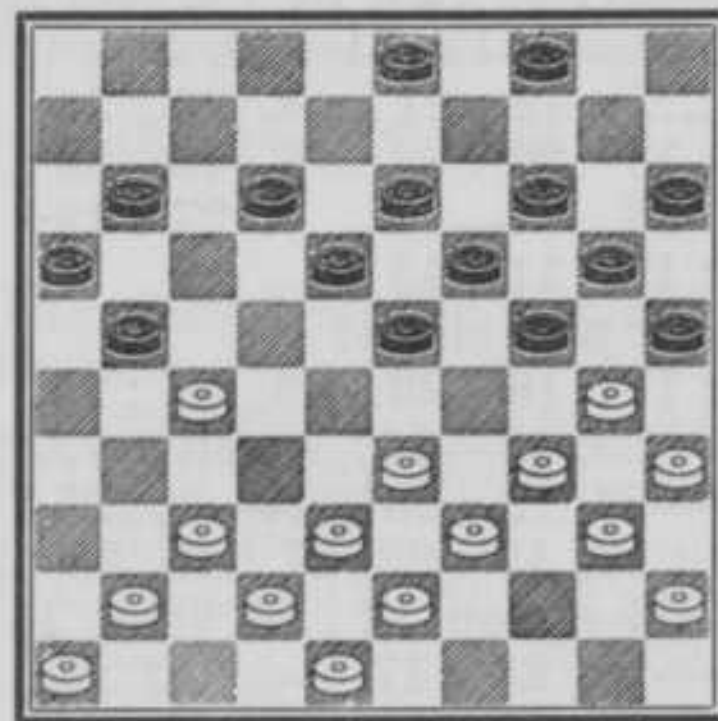
Stand na 5. 40 : 29.

(44—39? 14 : 34, 39 : 30, 20 : 29,
 33 : 24, 21—27, 31 : 22*, 26—31,
 37 : 26, 13—19, 24 : 11, 6 : 46,
 38—32, 46 : 35, 45—40, 35 : 44,
 49 : 40 —)

(44—40? 14 : 34, 40 : 29, 21—27,
 31 : 22*, 26—31, 37 : 26, 13—19,
 24 : 11, 6 : 46 —)

6. .... 14 : 34 7. 44—39 20 : 29
 8. 39 : 30 10—14 9. 33 : 24 14—20
 10. 43—39 20 : 29 11. 39—33 5—10
 12. 33 : 24 10—14 13. 30—25 =

Diagram 10.

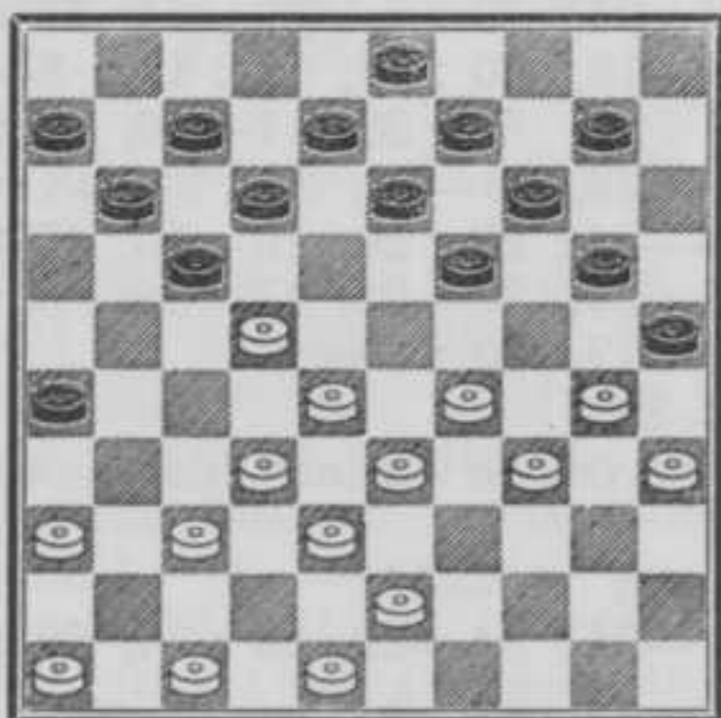
Indien wit met 37—32 sluit, kan zwart een combinatie uitvoeren die minstens tot gelijk spel leidt, doch waarin het op verschillende momenten mogelijk is dat zwart winst behaald door verkeerd slaan van wit.

1. 37—32 23—28 2. 33 : 22*
 (32 : 23? 21 : 32, 38 : 27, 18 : 36 —3)
 2. .... 24—29 3. 34 : 23 19 : 37
 4. 41 : 32A 25 : 34 5. 40 : 29B 12—17

6. 39—34C 17 : 37 7. 42 : 31 21 : 32
 8. 38 : 27=
 C6. 42—37? 17 : 28 7. 32 : 12 21 : 41
 8. 46 : 37 3—8 9. 12 : 3 20—25
 10. 3 : 20 15 : 31—
 B5. 39 : 30 12—17 6. 30—25D 17 : 37
 7. 42 : 31 21 : 32 8. 38 : 27=
 D6. 42—37? 17 : 28 7. 32 : 12 21 : 41
 8. 46 : 37 3—8 9. 12 : 3 20—25
 10. 3 : 20 25 : 34
 11. 40 : 29 15 : 31—
 A4. 42 : 31 21 : 32 5. 38 : 27 25 : 34
 6. 39 : 30* 16—21 7. 27 : 7 18 : 47
 8. 7 : 9 4 : 13 9. 40—34 47—36*
 10. 46—41 36 : 47 11. 34—29 47 : 24
 12. 30 : 8 3 : 12=

In den volgenden stand stelt wit zijn tegenpartij in staat om op twee manieren een foutieve combinatie uit te voeren, doch tijdens deze verwickelingen bestaat er ook voor wit gelegenheid om verkeerd voort te zetten.

Diagram 11.

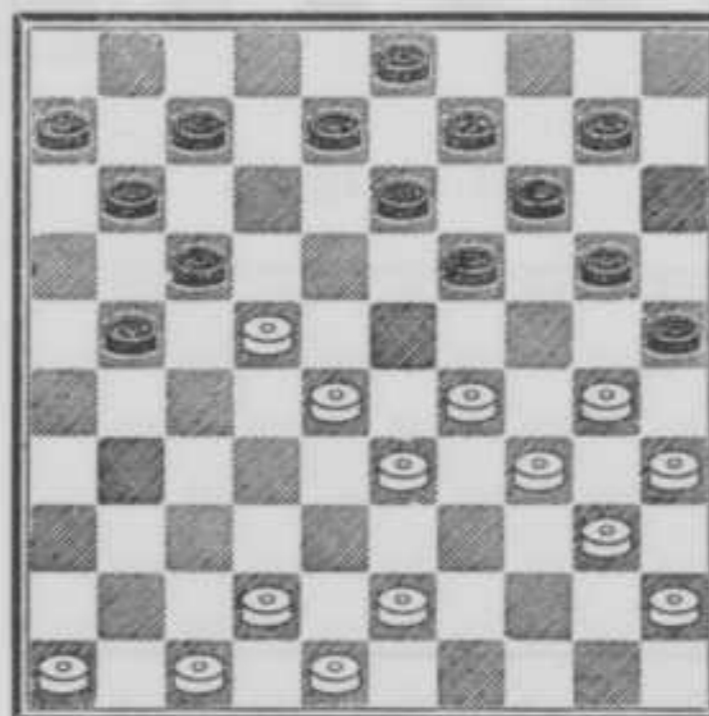

1. 46—41 19—23? 2. 28 : 19!A 17 : 39
 3. 29—23!B 13 : 24 4. 30 : 19 39 : 30
 5. 35 : 2+
 B3. 30—24? 39 : 30!C 4. 24 : 4 13 : 31
 5. 4 : 2 12—18D 6. 36 : 27 14—19
 7. 35 : 22 11—16
 8. 2 : 11 6 : 46—
 D5. .... 31—37 6. 35 : 24 37 : 46
 7. 24—20* 46 : 28
 8. 20 : 9 3 : 14—*
 C3. .... 14 : 23? 4. 24 : 4 39 : 30
 5. 35 : 24 23 : 34 6. 24—19 13 : 24
 7. 4 : 39+
 A2. 29 : 18? 12 : 23
 3. 28 : 19 17 : 39& 4. 14 : 23*—2

□ 11.

1. 46—41 19—24? 2. 30 : 19 14 : 23
 3. 29 : 18!E 12 : 23 4. 28 : 19 17 : 30
 5. 35 : 4 13 : 24 6. 4 : 1+
 E3. 28 : 19? 17 : 30 4. 35 : 4 13 : 31
 5. 4 : 2 3—9*
 (31—37? 2—19, 37 : 46, 19—5,
 46 : 28, 5 : 46 met goede winstkansen
 voor wit.)
 6. 36 : 27 11—16 7. 2 : 11 6 : 17=

Diagram 12.

1. 42—38! 7—12? 2. 22—18 12 : 32
 3. 38 : 7 8—12* 4. 7 : 18 13 : 22
 5. 43—38+1
 → 29—24 etc.
 (20—24, 29 : 20, 10—15, 47—42,
 15 : 24, 33—28, 22 : 33, 38 : 20+2)
 (9—13, 30—24, 19 : 28, 38—33,
 28 : 39, 40—34, 39 : 30, 35 : 4+)

□ 12

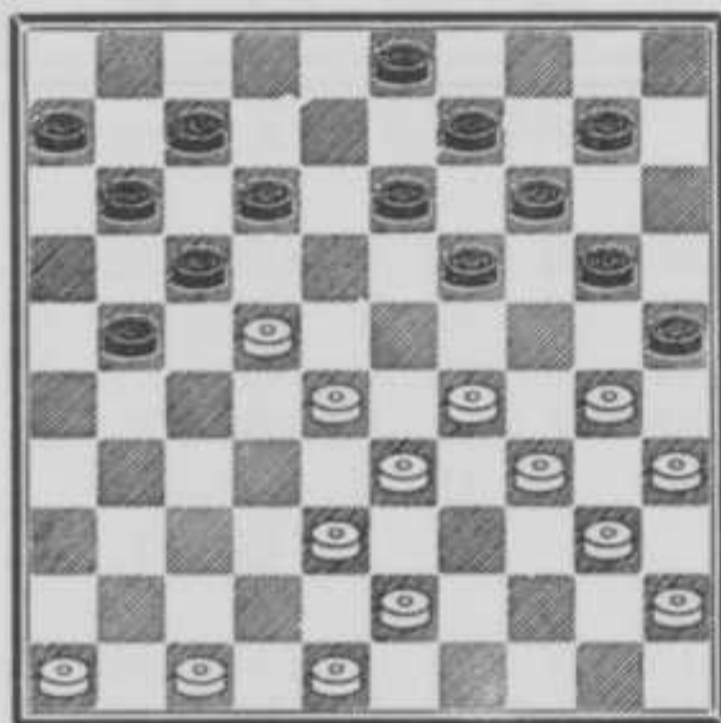
1. 42—38! 21—26? 2. 22—18 13 : 22
 3. 29—24 20 : 29 4. 33 : 15 22 : 42
 5. 48 : 37+1
 □ 12.
 1. 42—38! 19—23 2. 28 : 19!A 17 : 39
 3. 29—23B 13 : 24 4. 30 : 19 39 : 30
 5. 35 : 2+
 B3. 30—24 39 : 30C 4. 24 : 4 13 : 42
 5. 4 : 16+
 C3. .... 14 : 23 4. 24 : 4 39 : 30
 5. 29 : 18 13 : 22 6. 4 : 16+
 A2. 29 : 18? 20—24!
 (8—12? 30—24, 12 : 32, 24 : 4,
 17 : 30, 38 : 16+)
 3. 30 : 19 14 : 32 4. 38 : 16 17 : 30
 5. 35 : 24 13 : 22—1

- 12.
 1. 42—38! 19—24? 2. 30 : 19 14 : 32
 3. 38 : 16 17 : 30 4. 35 : 4+

- 12
 1. 42—38! 10—15? 2. 22—18 13 : 22
 3. 29—24 20 : 29 4. 33 : 2 22 : 42
 5. 47 : 38+

- 12
 1. 42—38! 8—12?

Diagram 13.

Stand na 1. .... 8—12?

Met 2. 48—42?! kan wit op twee manieren een fout van zwart uitlokken, hoewel in feite deze zet niet correct is, omdat een sterkere voortzetting aanwezig is.

2. 48—42!? 19—23? 3. 28 : 8 17 : 37
 4. 8 : 26
 → 47—41, dus
 4. .... 37—42* 5. 30—24 42 : 33
 6. 24 : 13 33 : 24 7. 13—8 3 : 12
 8. 34—30 25 : 34 9. 40 : 9+

- 13.
 2. 48—42?! 19—24? 3. 30 : 8 9—13
 4. 8 : 19 14 : 32 5. 38 : 16 17 : 37
 6. 47—42 37 : 48 7. 29—23 48 : 30
 8. 35 : 4+

De juiste voorzetting vanuit □ 13 is evenwel:

2. 29—24!! 20 : 29 3. 33 : 24!!
 → 22—18, 13 : 42, 24 : 15+1.

Op 10—15 volgt dezelfde slag naar 4+ en 12—18 baat al evenmin wegens 24—20, 18 : 27, 20—15+.

- 12.
 1. 42—38! 20—24* 2. 29 : 20 19—23*

- (10—15? 43—39, 15 : 24, 22—18, 13 : 22, 28—23, 19 : 28, 30 : 10, 9—14*, 10 : 19+1)
 3. 28 : 19 13 : 15* 4. 33—28 9—13
 5. 30—24! 14—20
 (7—12? 24—20, 15 : 24, 34—30, 25 : 34, 40 : 27+)
 (8—12, 24—20, 15 : 24, 34—30, 25 : 34, 40 : 18, 12 : 32, 38 : 16, 17 : 28+1)
 (14—19? 22—18, 13 : 42, 24 : 2, 21—26, 48 : 37, 17—21, 2—19!+)
 6. 46—41 20 : 29 7. 34 : 23= >

Hiermede zou deze studie als geëindigd kunnen worden beschouwd.

Over □ 13 valt echter nog wel een en ander te zeggen en er schuilt nog veel leersaams in de stand.

Bezien wij b.v. eens:

2. 43—39 10—15*
 → 12—18
 (19—24? 30 : 8, 9—13, 8 : 19, 14 : 43, 48—42, 17 : 28, 39 : 48, 28×30, 35 : 4+)
 (19—24? 30 : 8, 20—24, 29 : 20, 9—13, 20 : 18, 12 : 43, 8—2, 17 : 28, 33 : 22, 11—16, 2 : 11, 6 : 28, 39—33, 28 : 30, 48 : 39+1)
 (20—24? 29 : 20, 10—15, 47—42, 15 : 24, 28—23, 17 : 28*, 33 : 22, 19 : 17, 30 : 10+)

3. 29—23

Zie hiervoor de verdere analyse van □ 14.

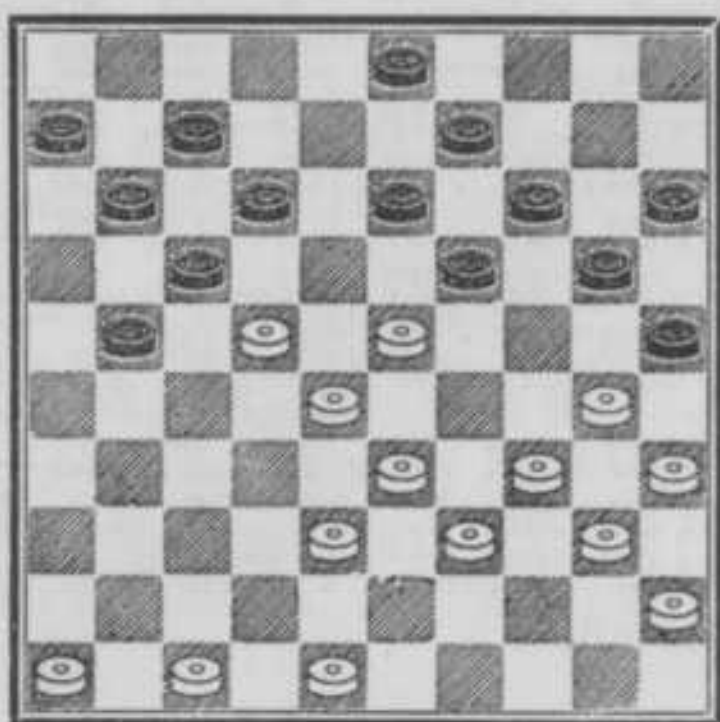
- 13.
 2. 29—23 10—15*
 (20—24? 34—29, 25 : 34, 29 : 20, 14 : 25, 23 : 5+)
 (3—8? 34—29, 25 : 34, 43—39, 34 : 32, 28 : 37, 17 : 39, 47—41, 19 : 28, 40—34, 39 : 30, 35 : 4, de dam kost drie stukken, doch biedt wel kansen.)
 (3—8? 22—18? 13 : 22, 34—29, 25 : 34, 43—39, 34 : 32, 28 : 37, 19 : 39, 40—34, 39 : 30, 35 : 2, 11—16, 2 : 11, 16 : 7—1)
 (21—26? 34—29, 25 : 34, 43—39, 34 : 32, 28 : 37, 17 : 39, 47—41, 19 : 28, 40—34, 39 : 30, 35 : 4& 37—31 etc. +)

3. 43—39

- (38—32? 11—16, 22 : 2, 13—18, 2 : 24, 20 : 49—)

Diagram 14.

Stand na 3. 43—39.

Wit moest tijdig rekening houden met de dreiging, welke zou zijn ontstaan na de thans volgende zet:

3. .... 3—8!D
n.l. 21—27, 22 : 31, 17—22, 28 : 17, 19 : 39
etc.

4. 48—43
(38—32, 21—27, 32 : 21*, 17 : 26=)

4. .... 21—26*
(20—24? 34—29, 25 : 34, 29 : 20,
15 : 24, 40 : 20, 14 : 25, 23 : 3+)

5. 34—29
(38—32? 13—18! 22 : 4, 26—31,
4 : 36, 17—22, 36 : 2, 12—17,
2 : 24, 20 : 49; schijf 32 gaat ook
nog verloren, zodat de dam twee
stukken kost en goede winstkansen
biedt.)

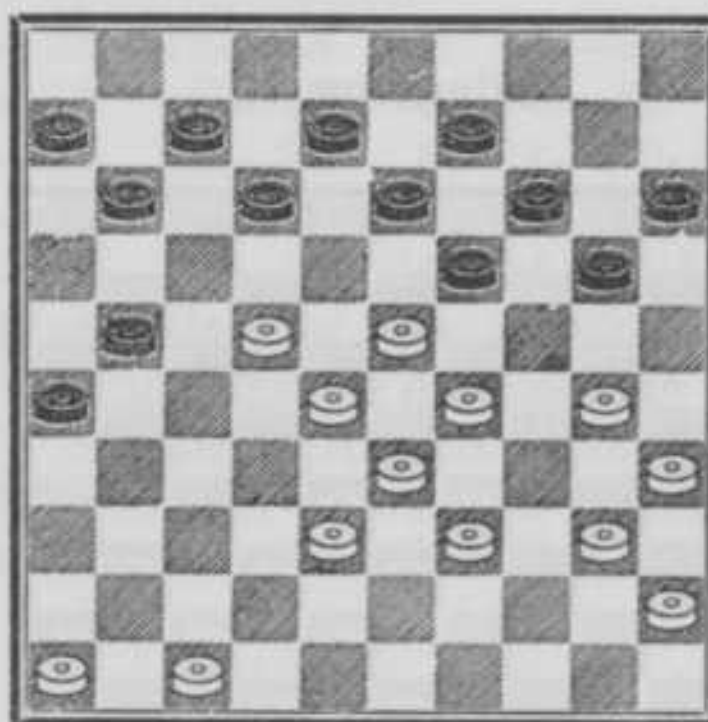
5. .... 25 : 34 6. 39 : 30 17—21*
(Dat 20—24? etc. verliest, is wel
duidelijk.)

(20—25? 40—34, 17—21*, 29—24,
→ 22—18 etc., dus 21—27*, 22 : 31,
26 : 37, nu zou op 47—41? volgen
37—42, 38 : 47, 14—20, 23 : 3,
20 : 49= of na 47—41? 12—17,
41×32, 15—20! 24×15, 17—22,
28 : 17, 19 : 48— en niet na 47—41?
12—17, 41 : 32, 17—22? 28 : 17,
19 : 48, 38—33, 11 : 22, 24—20,
15 : 24, 30 : 10, 48 : 30, 35 : 24,
9—14, 10 : 19, 25—30, 24 : 35,
13 : 24, 45—40, 8—13, 40—34,
13—19, 34—29+

Na 26 : 37 vervolgen wij met 24—20!
15 : 24, 34—29, 25 : 34, 29 : 20,

14 : 25, 23 : 3, 37—42, 38—32,
34—39*, 43 : 34+)
(26—31? 43—39; nu volgt op 20—24,
29 : 20, 14 : 32, 23 : 3, 32 : 23, 3—9,
17 : 39, 9 : 26+
Op 20—25 volgt 40—34, 31—36*,
29—24, 17—21, 22—18, 13 : 22,
24 : 2+
Op 17—21 volgt 22—17, 11 : 22,
28 : 37, 19 : 28, 33 : 22+2
Op 31—36 volgt 46—41+
Op 31—37* volgt 39—34! → 47—41,
dus 37—42*, 38—32, 42—48*,
22—18, 13 : 22, 30—25, 48 : 30,
35 : 4+)
7. 43—39

Diagram 15.

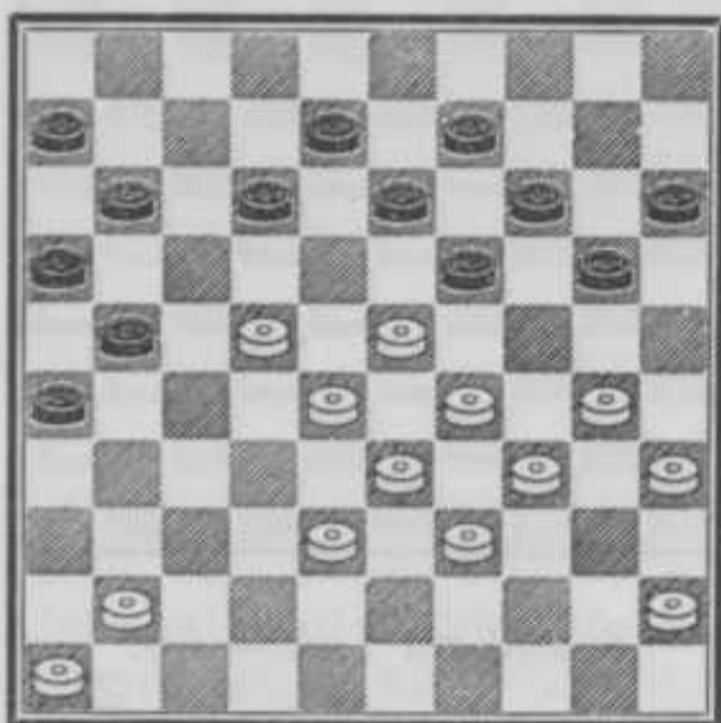

Stand na 7. 43—39.

7. .... 11—16
(Met 12—17 legt zwart zijn korte
vleugel weer beperkingen op.)
(21—27, 22 : 31, 26 : 37, 40—34!
Laat nu op 13—18? volgen 29—24!
Zwart mag dan niet 20 : 40 slaan
wegens 35 : 44, 18 : 29, 33 : 4+, dus
18 : 40, 24 : 4; nu is 37—42 verbo-
den wegens 35 : 44, 42—48*, 30—25,
48 : 34, 44—40+, dus vervolgt zwart
b.v. met 20—25, 45 : 34, 37—42*,
28—23! → 34—29, 25 : 32, 47 : 27,
dus 42—48*, 47—42, 48 : 19, 30—24,
19 : 30, 35 : 24, 12—18, 4 : 36,
8—13, 36 : 20, 25 : 14+1
Na 40—34! speelt zwart dus
37—42*, 30—24, 19 : 30, 34 : 25,
13—18a, 38—32, 42—48*, 39—34,
48 : 30, 35 : 24, 9—13* = >

- a. 20—24? 29 : 20, 15 : 24, 38—32!
 nu volgt op 42—48, 23—19 etc. +1
 en op 13—18, 47 : 38, 18 : 29,
 39—34, 29 : 40, 45 : 34 & 34—29+1)
 (26—31? 22—17 etc. +2)
 (20—24? 29 : 20, 14 : 32, 23 : 3,
 32 : 23; nu mag 3—14? niet wegens
 26—31, 14 : 17, 12 : 21=, dus 3—25,
 23—29*, 33 : 24, 15—20, 25 : 18,
 12 : 23, 40—34
 Wit gaat nu naar dam en forceert
 minstens +1)
 (20—25? 40—34, 11—16, 29—24,
 21—27*, 22 : 31, 26 : 37, 24—20,
 15 : 24, 34—29, 25 : 32, 29 : 20,
 14 : 25, 23 : 3, 32 : 23, 3—14,
 13—19*, 14—10 → 33—29 etc. +)
 8. 47—41 7—11* 9. 40—34

Diagram 16.

Stand na 9. 40—34.

9. .... 12—17E 10. 38—32 8—12
 (20—24? 29 : 20, 15 : 24, 32—27,
 21 : 32, 28 : 37, 17 : 28, 33 : 22,
 19 : 17, 30 : 10, 9—14, 10 : 19,
 13 : 24, 39—33+1)
 (20—25? 30—24, 19 : 30, 35 : 24,
 14—20*, zwart is strategisch versla-
 gen.)
 (20—25? 29—24? 14—20, 23 : 12,
 20 : 7—2)
 (26—31? 41—36 +1)
 11. 30—24
 (23—18, 12 : 23, 29 : 18, laat op
 26—31? volgen 18—12, 17 : 8,
 22—18, 13 : 22, 28 : 37 +1, dus

- 20—25, 41—37, 14—20, 46—41,
 9—14, 18 : 9, 14 : 3, 22—18,
 3—8, 18—12, 8—13, 33—29,
 17 : 8, 32—27, 21 : 23, 29 : 9,
 8—13, 9 : 18, 19—24, 30 : 19,
 26—31, 37 : 26, 16—21, 26 : 17,
 11 : 24, 41—37, 6—11, 37—32,
 11—17, 32—27, 24—29, 34 : 23,
 25—30, 35 : 24, 20 : 18=)

11. .... 19 : 30 12. 35 : 24 12—18*
 (21—27? 22 : 31, 26 : 37, 23—19,
 14 : 23, 29 : 7, 20 : 27, 41 : 12,
 11 : 2, 12—8 +1 Een heel geestige
 brilstand.)

De brilstand.

13. 23 : 12 17 : 8 14. 41—37= >
 □ 16.
 E9. .... 11—17 10. 22 : 11 6 : 17F
 11. 30—24 19 : 30 12. 35 : 24= >
 F10. .... 16 : 7 11. 38—32!
 Er resten zwart slechts 7—11 en
 20—25= >
 (Op 26—31? 12—17? 13—18? of
 20—24? 29 : 20, 15 : 24 volgt 32—27
 etc. +1 minstens.)
 (21—27? 32 : 21, 26 : 17, 23—18,
 12 : 32, 29—23, 19 : 28, 33 : 2,
 32—38, 41—37 +)
 (6—11? 23—18 etc. +1)
 □ 14.
 D3. .... 20—24 4. 48—43
 (38—32, 14—20, 23 : 14, 13—19,
 14 : 23, 24—29, 33 : 24, 20 : 38,
 48—42=)
 (46—41? 47—41? 47—42? of 48—42?
 24—29, 33 : 24, 14—20, 23 : 14,
 20 : 29, 34 : 23, 25 : 32, 28 : 37,
 17 : 10 —3)

4. .... 21—26
 (3—8? 34—29 etc. +)
 (14—20, 23 : 14, 13—19, 14 : 23,
 24—29, 33 : 24, 20 : 27 = ; dit heeft
 echter geen haast zolang schijf 3 op
 zijn plaats blijft.)
5. 47—41
 (38—32? 14—20, 23 : 14, 13—19,
 14 : 23, 24—29, 33 : 24, 20 : 49—)
5. .... 26—31
 (17—21? 22—17, 11 : 22, 28 : 8,
 13 : 2 de beste, 41—37, 19 : 28,
 30 : 10, 15 : 4, 33 : 22, +1)
6. 41—37 31 : 42
7. 38 : 47 14—20 etc. =

□ 14.

- D3. .... 21—26 4. 48—43 26—31
 (20—24 zie D3. .... 20—24)
 (3—8 zie D3. .... 3—8)
 (17—21, 47—41, 11—16*, 41—37,
 7—11, speelt op 46—41? of 38—32?
 21—27, 22 : 31*, 12—18, 23 : 12,
 11—17, 12 : 21, 16 : 47, of 16 : 49 —,
 dus 37—32, 11—17, eventueel voor-
 afgestaan door 12—18=)
5. 46—41 31—36
 (3—8, 34—29 etc. zie D3. .... 3—8)
 (20—24, belet 38—32? door 14—20
 etc. —, dus 34—29 etc. =)
6. 41—37 20—24
 (3—8? 38—32 + want zwart heeft
 geen goede zet meer.)
7. 34—29 etc. =
 (38—32? 14—20, etc. met dam op veld
 49 —)
 (37—32? 14—20, 23 : 14, 13—19,
 14 : 23, 24—29, 33 : 24, 20 : 27,
 32 : 21, 17 : 26, 38—32, 26—31
 waarna zwart op den duur naar dam
 doorbreekt —)

Hoewel alle winstvarianten vanuit □ 12 in kort bestek behandeld konden worden, loont het niettemin ruimschoots de moeite om vanuit □ 13 ook minder goede voortzettingen van wit onder de loupe te nemen.

Deze geven vaak zulk een aantrekkelijk spelbeeld te zien, dat dit voor ons aanleiding was om den stand a.h.w. „uit te kammen.”

De verschillende combinaties, die al spelende ontstaan, mogen interessant genoemd worden en stempelen de analyse tot een aantrekkelijk geheel.

De diverse mogelijkheden worden onder de loupe genomen.

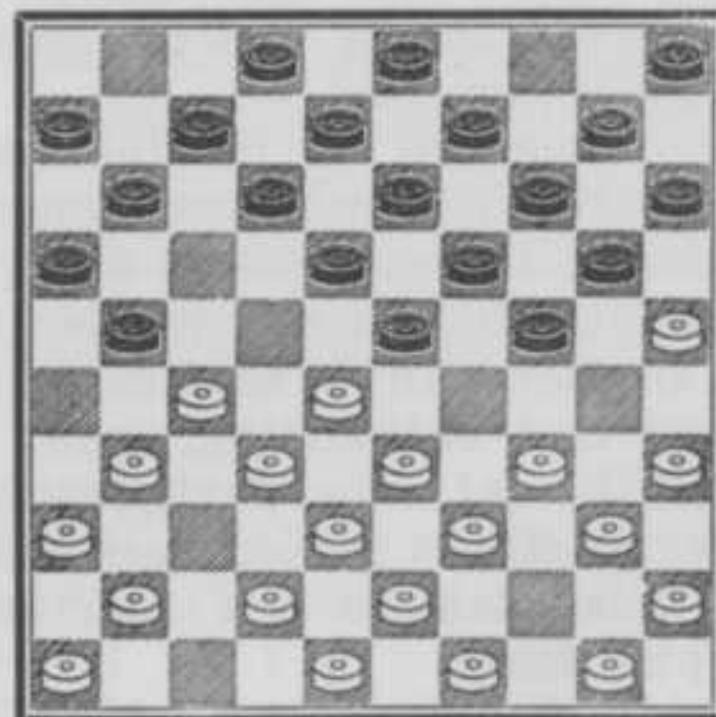
Een wit stuk op veld 21 (resp. een zwart stuk op veld 30) en de combinaties, die daarop mogelijk zijn.

Na de openingszetten

1. 32—28	18—23	2. 38—32	12—18
3. 42—38	7—12	4. 47—42	1—7
5. 31—27	20—24	6. 34—30	17—21
7. 37—31	14—20	8. 30—25	10—14
9. 40—34	4—10	10. 44—40?	

ontstaat een stelling, die voorkomt op de omslag van het Franse damwerkje „TRAITE DU JEU DE DAMES” van Barteling (2de uitgave) ten name van L. Dambrun, en waarin de volgende damslag schuilt:

Diagram 17.

Stand na 10. 44—40?.

10.	24—30	11. 35 : 24	19 : 30
12. 28 : 19	14 : 23	13. 25 : 14	10 : 19
14. 34 : 25	23—28	15. 32 : 14	21 : 32
16. 38 : 27	9 : 20	17. 25 : 14	13—19
18. 14 : 23	18 : 47 —		

Opmerkelijk is de functie van het zwarte stuk, dat tijdens de oplossing naar veld 30 wordt gebracht om een ogenblik later weer te verdwijnen na er zijn plicht te hebben gedaan door wit de naslag te bezorgen, hetgeen zwart in staat stelt om zijn voornemen verder ten uitvoer te brengen.

Eens was deze combinatie waarschijnlijk het proto-type van een meesterlijke schepping, doch door haar steeds terugkerende verschijning op wedstrijden is de glans ervan verbleekt en wordt zij thans onder de type-zetten gerangschikt.

De bijzondere rol van schijf 21 (resp. 30) inspireerde de ex-wereldkampioen S. Bizot tot een interessant artikel over de combinatiemogelijkheden op dit stuk, eerst in het Franse maandblad „LE JEU DE DAMES”, later ook in „LE RADICAL” (Parijs).

Hierin vond Ph. J. Ham aanleiding voor een beschouwing in „LE GROGNARD” (Luik) en in de „NIEUWE ROTTERDAMSCHER COURANT”, waarin de mogelijkheden om op dit stuk te combineren grondig onderzocht en uitvoerig besproken werden.

Ter illustratie werden een aantal standen ingelast, die zowel aan de problematiek alsook aan de praktijk ontleend waren.

In ons werk „DAMOPENINGEN EN MIDDENSPELSTUDIES” hebben wij destijds eveneens het onderwerp aange-roerd, doch ons betoog was uitsluitend op het partijspel ingesteld.

Bij het ontwerpen van de stellingen, die toen als voorbeelden moesten dienen, hebben wij ons in de eerste plaats afgevraagd, welke maatstaf hier moest worden aangelegd ten aanzien van de samenstelling der posities en hun ontknoping, want het is wel duidelijk, dat voor partijfragmenten heel andere normen gelden dan voor problemen, welke laatste een voortbrengsel zijn der phantasie.

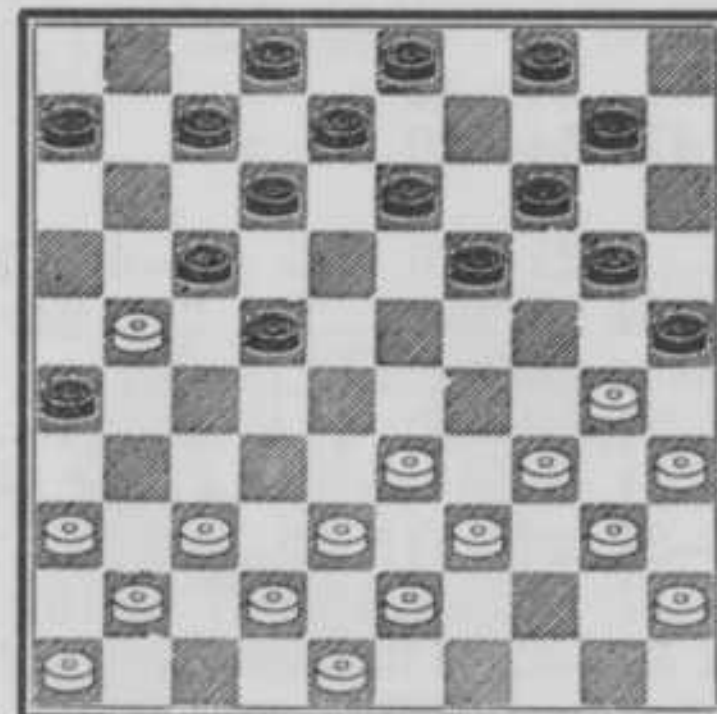
Welnu, de spelbouw moet vóór alles natuurlijk en evenwichtig zijn, haar ontleiding logisch en verklaarbaar, zodat het geheel als „practisch mogelijk” is te aanvaarden.

Men zal wellicht tegenwerpen, dat wij thans zelf ook in compositiewerk vervallen, doch daartegenover stellen wij dan, dat het in dit geval z.g.n. partijsituaties betreft,

standen die zó nauw aanpassen bij het gebruikelijke partijspel, dat zij er a.h.w. deel van uitmaken.

De voorbeelden, in deze verhandeling verwerkt, zijn op dezelfde leest geschoeid en dienen beschouwd te worden als een vervolg op de serie, welke verscheen in ons reeds eerder aangehaald werk „DAMOPENINGEN EN MIDDENSPELSTUDIES”.

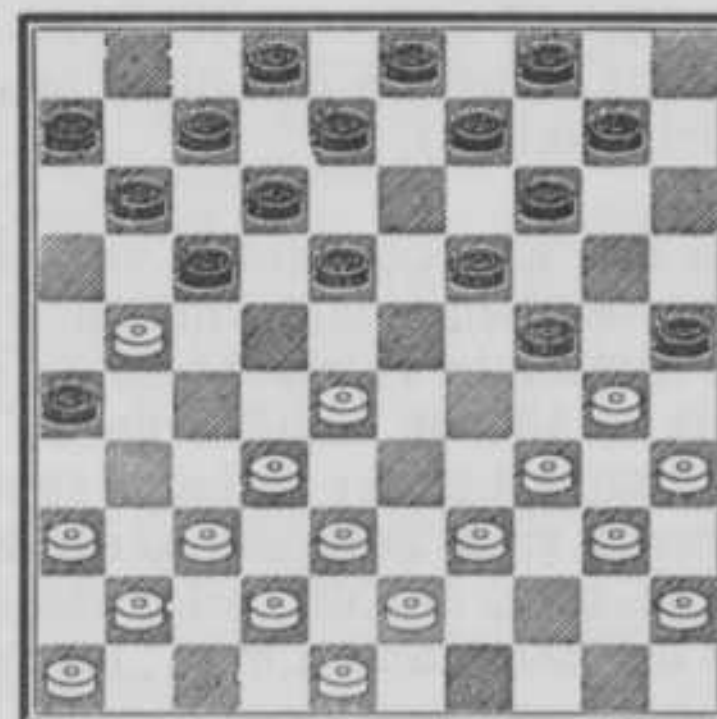
Diagram 18.

1. 30—24	20 : 29*	2. 34 : 23	19 : 28
3. 37—31	26 : 37	4. 41 : 23	17 : 26
5. 23—18	12 : 23	6. 35—30	25 : 34
7. 40 : 20	10—15*	8. 39—34	15 : 24
9. 33—28	22 : 33	10. 38 : 20	+1

Schijf 21 vervult hier een heel bescheiden rolletje en dient slechts om aan zwart de naslag te bezorgen.

Diagram 19.

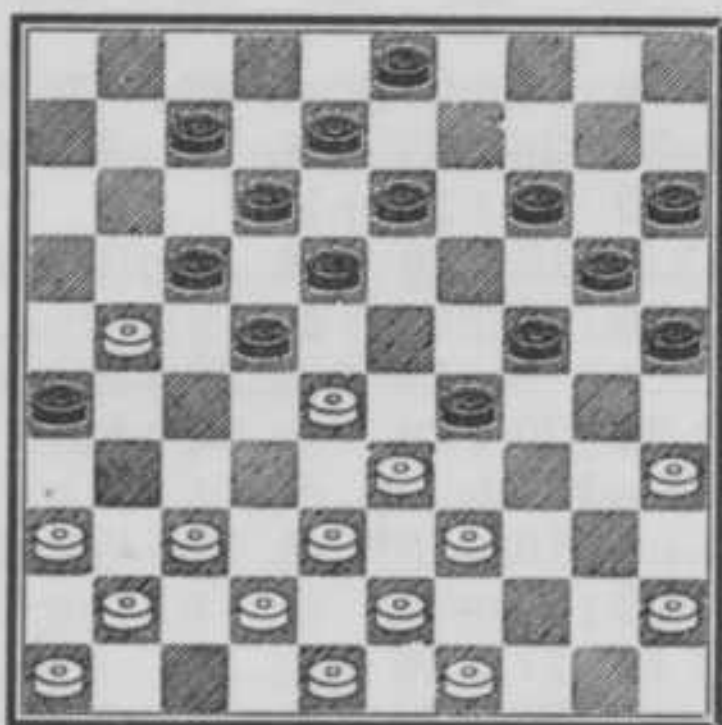

1. 28—23	19 : 28A	2. 32 : 23	18 : 29
3. 34 : 23	25 : 34	4. 40 : 20	14 : 25
5. 23—18	12 : 23	6. 21 : 1	+

- A1. .... 18 : 29   2. 34 : 23 19 : 28B
 3. 30 : 19
 (32 : 23, 25 : 34, 40 : 20, 14 : 25,
 23—18, 12 : 23, 21 : 1 +)
 3. .... 14 : 23   4. 35—30 25 : 34
 5. 40 : 18 12 : 23   6. 21 : 1 +
 B2. .... 25 : 34   3. 40 : 20 19 : 28*
 4. 32 : 23 14 : 25   5. 23—18 12 : 23
 6. 21 : 1 +

In dit geval doet schijf 21 dienst om de eindslag uit te voeren en vervult overigens geen bijzondere functie.

Diagram 20.

1. 37—31
 (28—23, 7—11, 23 : 34, 24—30,
 35 : 24, 20 : 40, 45 : 34, 22—28,
 33 : 22, 18 : 16 =)
 1. .... 26 : 37   2. 41 : 32 17 : 26
 3. 28 : 17 12 : 21

Door schijf 21 behoudt zwart nu de naslag en wordt vervolgens schijf 12 verwijderd.

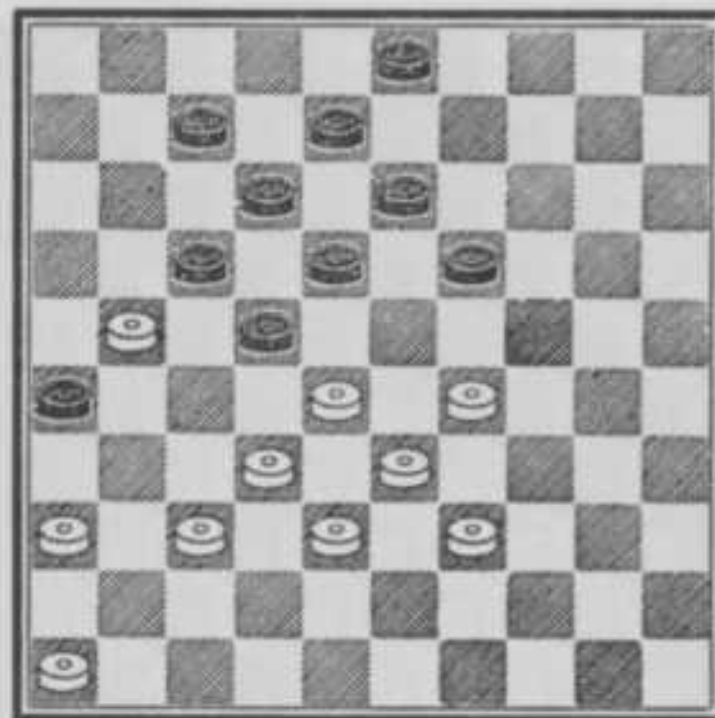
4. 35—30 24 : 35
 (25 : 34, 39 : 10, 15 : 4, 33 : 15 +2)
 5. 33 : 24 20 : 29   6. 36—31 26 : 28
 7. 39—33 28 : 39   8. 43 : 1   8—12
 9. 1 : 20 15 : 24 +1

(Zie volgend diagram.)

1. 37—31 26 : 37   2. 32 : 41 17 : 26
 3. 28 : 17 12 : 21   4. 29—24 19 : 30
 5. 39—34 30 : 28   6. 36—31 26 : 37
 7. 41 : 1 +

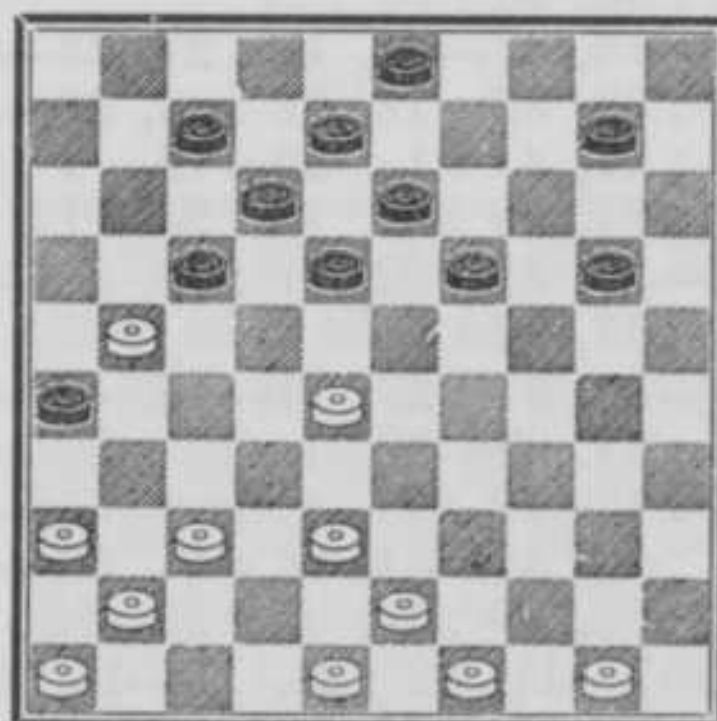
Opmerkelijk is de eindslag 41 : 1, hoe-

Diagram 21.

wel in de beginstand geen wit stuk op veld 41 staat; dit wordt er tijdens de afwikkeling gebracht.

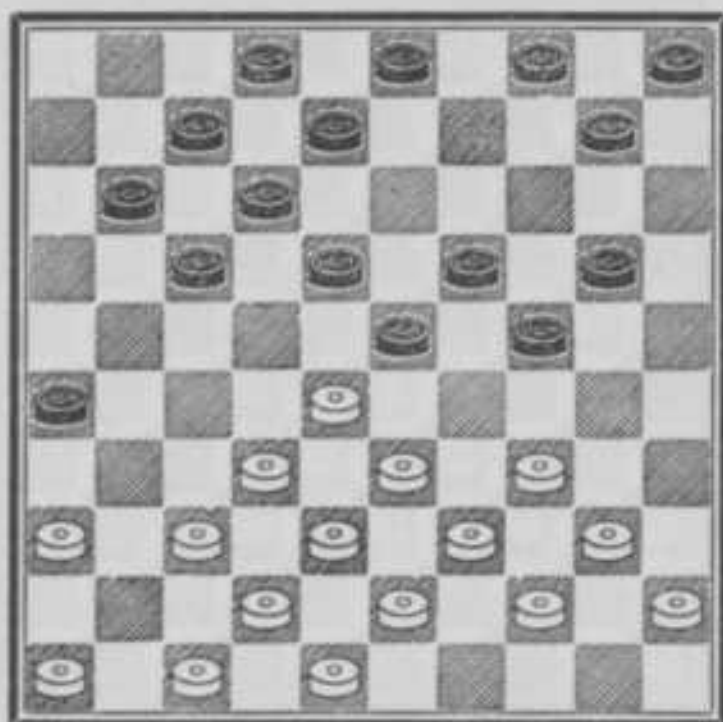
Diagram 22.

1. 28—23! 18 : 29A   2. 37—31 26 : 37
 3. 41 : 32 17 : 26   4. 36—31 26 : 28
 5. 38—33   :   6. 43 : 5 +
 A1. .... 19 : 28   2. 37—31 26 : 37
 3. 41 : 23 17 : 26   4. 49—44 18 : 29
 5. 36—31 26 : 37   6. 48—42 37 : 39
 7. 44 : 4 +

Elk wit stuk werkt aan de afwikkeling mede, hetgeen in de problematiek als een verdienste wordt aangemerkt, hoewel zulks voor het partijspel niet als noodzakelijk geldt.

Diagram 23.

Wit forceert de winst van minstens een stuk.

1. 28—22! 17 : 28A 2. 33 : 13 3—9*
 3. 38—33 9 : 18 4. 34—30 24 : 35
 5. 37—31 26 : 28 6. 33 : 15 +1
 A1. .... 18 : 27 2. 32 : 21

Schijf 21 komt eerst tijdens de afwikkeling op zijn plaats.

- (17—22, 21—17, 12 : 21, 33—29, 24 : 33, 38 : 16 +2)
 (11—16, 47—41, 16 : 27, 33—29, 24 : 33, 38 : 18, 12 : 23, 37—31, 26 : 37, 41 : 1, 10—15, 1 : 29, 20—24, 29 : 20, 15 : 24 +)
 (23—28, 33 : 22, 17 : 28, 38—32, 26 : 17, 32 : 25 +2)
 (26—31, 37 : 26, 11—16, 42—37, 16 : 27, 37—32; laat op 17—21 26 : 17, 12 : 21 volgen 36—31, 27 : 36, 47—41, 36 : 47, 32—28, 23 : 32, 38 : 16, 47 : 29, 34 : 25 +1 dus 7—11, 32 : 21, 11—16, 48—42, 16 : 27, 33—29, 24 : 33, 38 : 7, 2 : 11 +1)

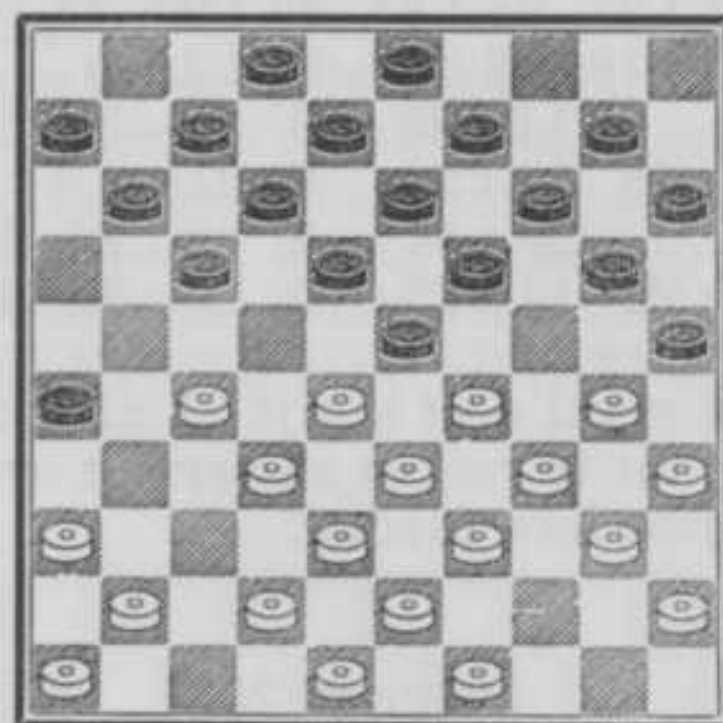
Deze stand werd door ons samengesteld naar aanleiding van een situatie uit een onzer partijen tegen de blinde meester A. M. Olsen.

(Zie volgend diagram.)

Wit forceert de winst van minstens een stuk.

1. 27—22! 18 : 27 2. 29 : 18 13 : 22*
 3. 32 : 21 11—16A 4. 34—29 25 : 32

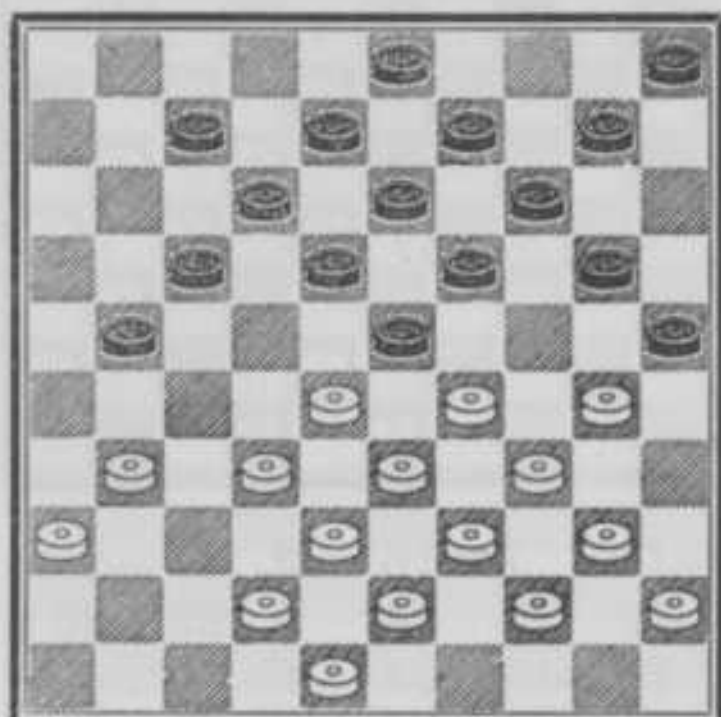
Diagram 24.

5. 38 : 18 16 : 27B 6. 42—37 12 : 23
 7. 37—31 26 : 37 8. 41 : 1 20—24
 9. 1 : 20 15 : 24 +1
 B5. .... 12 : 23 6. 21 : 1 20—24
 7. 1 : 20 15 : 24 +1
 A3. .... 8—13 4. 30—24 19 : 30C
 5. 35 : 24 20 : 29 6. 34 : 23
 → 23—18 etc. +, dus:
 6. .... 13—18* 7. 39—34 18 : 29
 8. 34 : 23 26—31*
 9. 36 : 18 17 : 26 +1
 C4. .... 20 : 29 5. 34 : 23
 → 23—18 etc. +, dus:
 5. .... 26—31* 6. 36 : 18 17 : 26
 1. 41—37 13 : 22 8. 28 : 8 19 : 28
 9. 33 : 22 3 : 12 +1
 A3. .... 9—13 4. 30—24
 (34—29? 25 : 32, 38 : 9, 20—25, 9 : 20, 25 : 14 =)
 4. .... 19 : 30D 5. 35 : 24 20 : 29
 6. 34 : 23
 → 23—18 etc. +, dus:
 6. .... 13—18* 7. 39—34 18 : 29
 8. 34 : 23 26—31
 9. 36 : 18 17 : 26 +1
 D4. .... 20 : 29 5. 33 : 24! 22 : 44
 6. 24—20! 15 : 24 7. 43—39 44 : 33
 8. 38 : 18 12 : 23 9. 21 : 1 10—15
 10. 1 : 29 19—24
 11. 29 : 20 25 : 14 +2
 A3. .... 19—23 4. 28 : 19 14 : 23
 5. 33—28 22 : 44 6. 43—39 44 : 33
 7. 38 : 18 12 : 23 8. 21 : 1 +
 A3. .... 19—24 4. 30 : 19 14 : 32
 5. 38 : 18 12 : 23 6. 21 : 1 20—24
 7. 1 : 20 25 : 14 +3
 A3. .... 20—24 4. 34—29 25 : 32

5. 38 : 18 12 : 23 6. 21 : 1 8—13
7. 1 : 20 15 : 24 +1

Diagram 25.

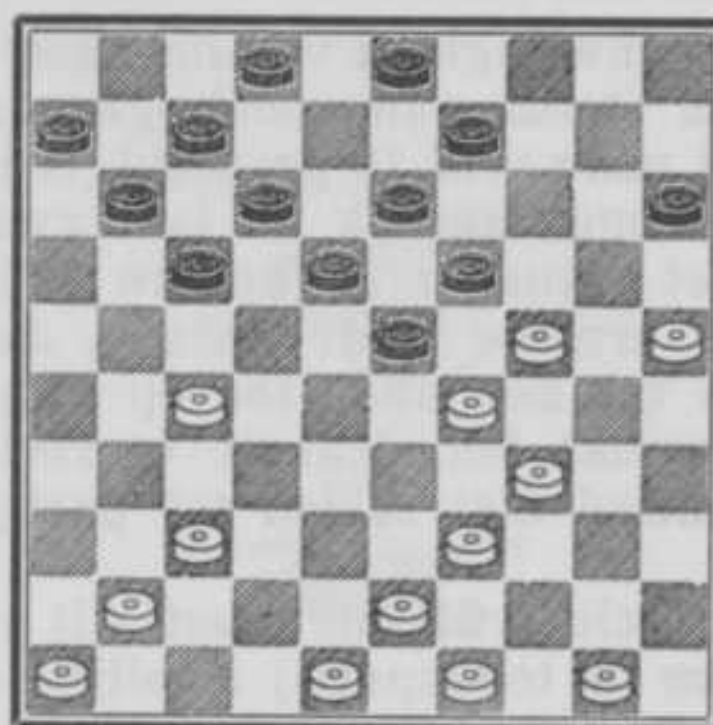
1. 40—35! 10—15* 2. 31—27!A 21—26*
3. 27—22B 18 : 27 4. 29 : 18 13 : 22*
5. 32 : 21 26—31? 6. 36 : 18 12 : 32
7. 21 : 1 5—10 8. 38 : 27 8—12
9. 1 : 4 3—9 10. 4 : 24 20 : 47
11. 39—34 47 : 40 12. 45 : 34 +
B3. 30—24? 19 : 30 4. 28 : 10 5 : 14
5. 35 : 24 18—23*
(18—22? 27 : 18, 12 : 23, 29 : 18,
20 : 49, 36—31, 26 : 28, 33 : 2,
13 : 22, 2 : 5 +1)
(14—19? 44—40, 19 : 30, 29—23,
18 : 29, 33 : 35 +1)
6. 29 : 18 20 : 49 7. 36—31 26 : 28
8. 33 : 2 13 : 31
9. 2 : 5 31—36 = <
A2. 30—24? 19 : 30 3. 28 : 10 5 : 14
4. 35 : 24 18—23*
(14—19? 44—40, 19 : 30, 29—23,
18 : 29, 33 : 35 +1)
5. 29 : 18 20 : 49 6. 33—28! 13 : 44
7. 43—39 44 : 33 8. 38 : 29 49 : 27
9. 31 : 4 21—27 10. 4 : 31 12—18
11. 31 : 20 15 : 33 +1 doch remise.

In de volgende twee gevallen bewerkt schijf 21 (resp. 30) zijn eigen ondergang.

(Zie volgend diagram.)

1. 50—44 19 : 30 2. 27—21 17 : 26
3. 25—20 15 : 33 4. 39 : 17 30 : 50
Na aan wit eerst een vrij tempo ver-

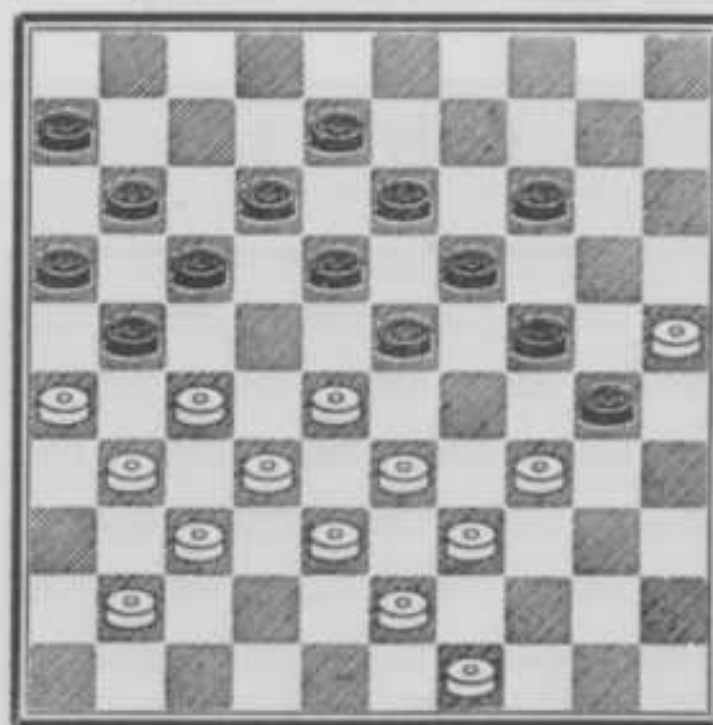
Diagram 26.

schaft te hebben, krijgt schijf 30 thans de naslag en doet straks nog dienst in de eindslag.

5. 43—38!
(17—12? 50—45 etc. —)
5. .... 11 : 22 6. 38—33 50 : 28
7. 37—31 26 : 37 8. 41 : 1 +

Diagram 27.

1. 34—29 23 : 34 2. 28—22 17 : 28
3. 26 : 17 11 : 22* 4. 32 : 23 19 : 28*
5. 31—26 22 : 42 6. 33 : 22 42 : 44
7. 49 : 9 18 : 27* 8. 9 : 7 6—11*
9. 25 : 34 11 : 2 10. 34—29 8—13
11. 29—24 27—32 12. 24—20 13—19
13. 20—15 19—24 14. 15—10 24—30
15. 10—5 32—38 16. 43 : 32 30—34
17. 1—28 34—40 18. 28—50 +

Schijf 21 (resp. schijf 30) gespeeld naar veld 16 (resp. veld 35).

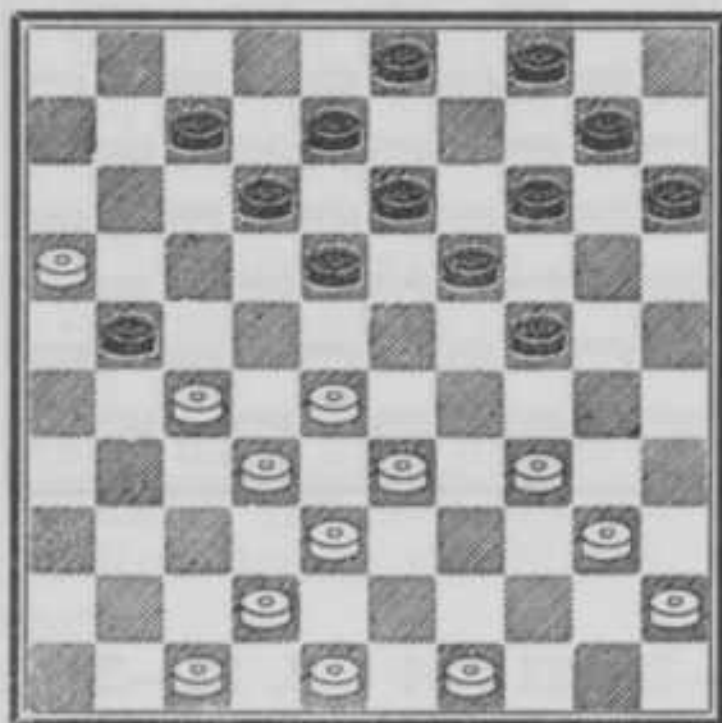
Is de aanwezigheid van het stuk op ruit 21 bijna steeds van voorbijgaande aard, eenmaal naar veld 16 gespeeld, is het verder vrij ongevaarlijk en laat zwart, als deze niet intussen op andere wijze zijn voordeel ermede heeft gedaan, de schijf dikwijls tot het einde toe op zijn plaats staan, omdat het daaruit voortvloeiende positienadeel niet zelden tot partijverlies leidt.

Nadat schijf 21 dus eerst wit in staat stelde om de tegenpartij moeilijkheden in de weg te leggen, keren zich vervolgens de kansen tegen hem en is dus thans zwart, die revanche neemt en op zijn beurt plannen smeedt om munt te slaan uit de nadelige positie van schijf 16.

Het is daarbij een factor van gewicht, dat de opstelling van diens materiaal toelaat om schijf 16 naar veld 7 te brengen tussen twee zwarte stukken op de ruiten 1 en 12 in.

Zonodig dienen er door deze dus eerst de nodige voorbereidende maatregelen te worden getroffen om zich gevechtsklaar te maken, alvorens het stuk tot operationele doeleinden kan worden benut.

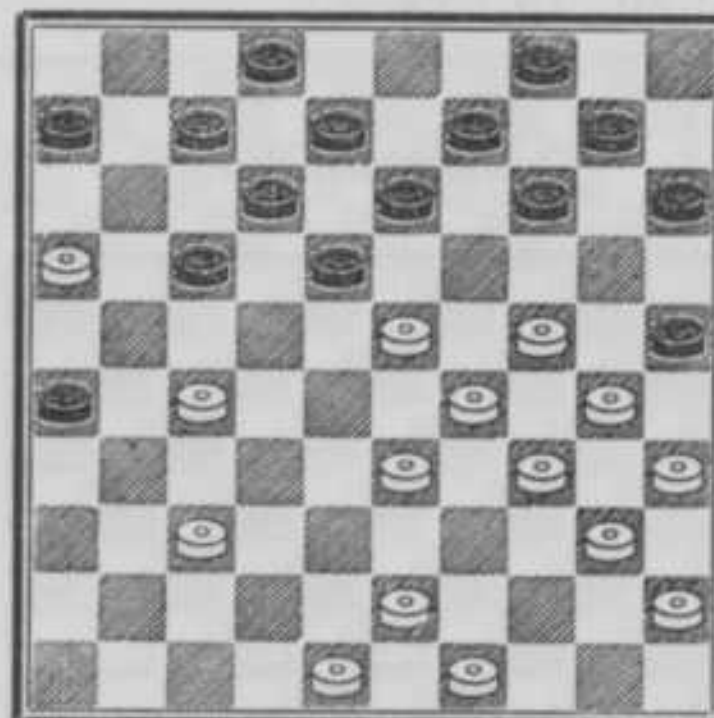
Diagram 28.

1. 27—22 18 : 27
2. 33—29 24 : 22
3. 38—33 27 : 29
4. 16 : 20 15 : 24
5. 34 : 5 +

Door 16 : 20 kan het randstuk nog productief gemaakt worden om 34 : 5 voor te bereiden.

Diagram 29.

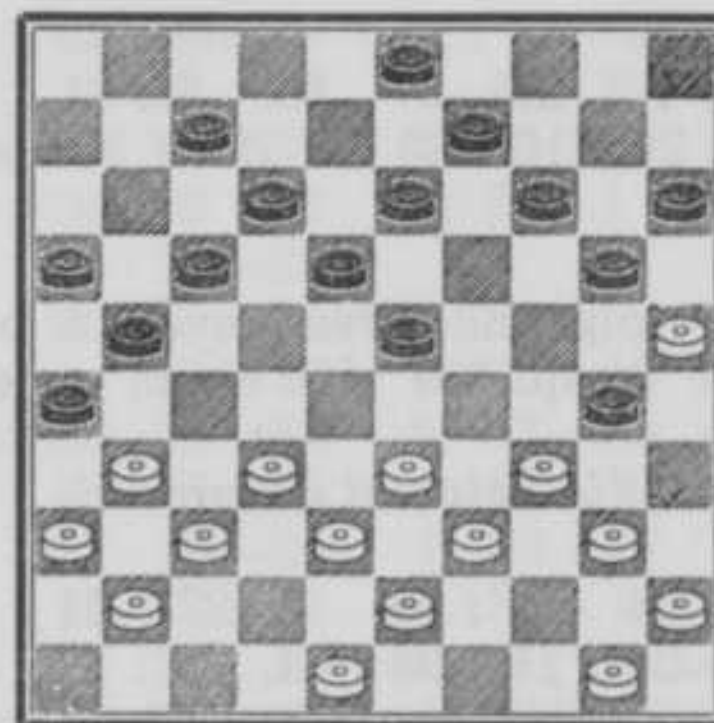
1. 16—11 7 : 16
2. 27—21 16 : 27
3. 24—19 13 : 24
4. 29 : 20 18 : 38
5. 43 : 21 15 : 24
6. 30 : 19 14 : 23
7. 34—30 25 : 34
8. 40 : 7 2 : 11
9. 21 : 5 +

Een afwikkeling met interessante momenten. Eerst wordt ruit 7 vrijgemaakt door schijf 16; vervolgens wordt weer een wit stuk op veld 21 gebracht, doch dit blijft daar slechts tijdelijk om ten slotte de beslissende slag uit te voeren.

De beslissende slag!

Diagram 30.

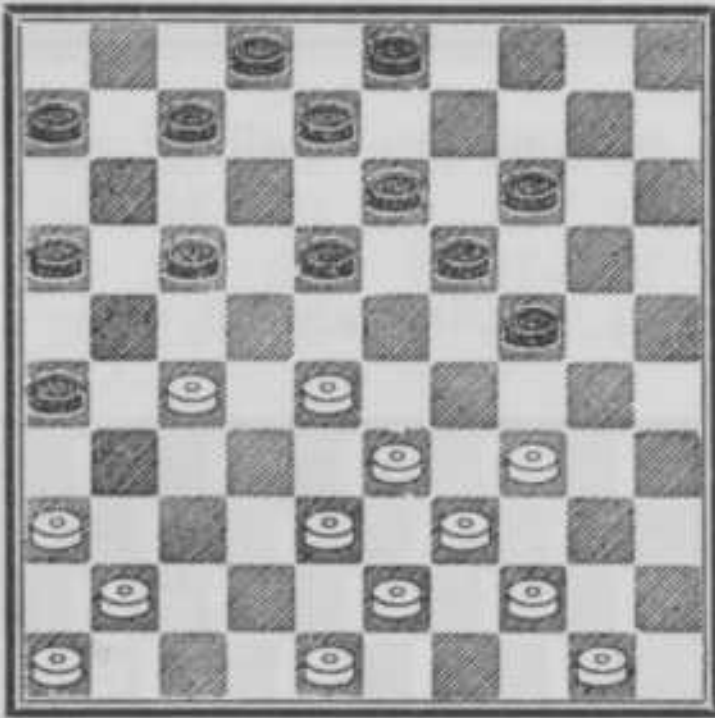

In deze stelling wordt schijf 30 naar veld 35 gedreven.

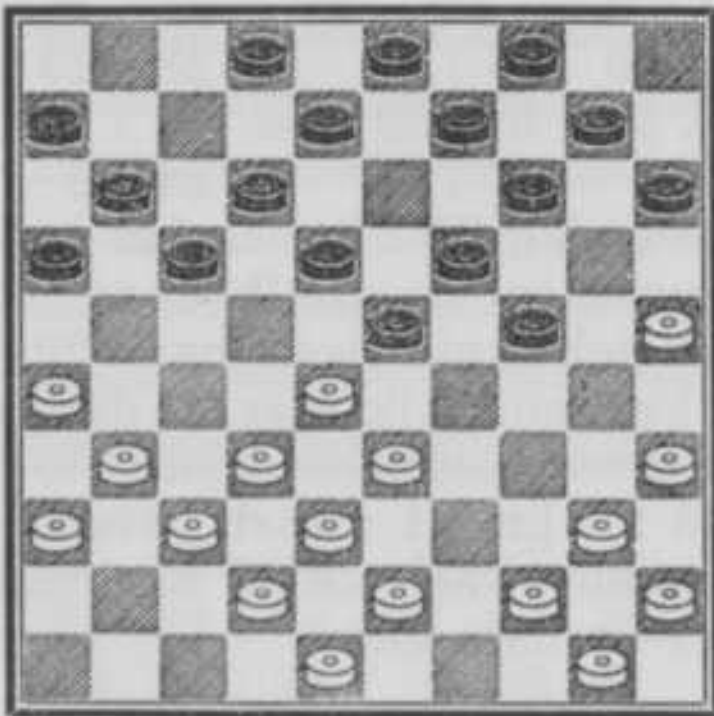
1. 34—29 23 : 34 2. 40 : 29 30—35*
 Nu begint eigenlijk de ontleding pas.
 3. 45—40 35 : 44 4. 29—23 18 : 29
 5. 33 : 24 44 : 42 6. 43—39 20 : 29
 7. 39—33 29 : 27 8. 31 : 2 42 : 31
 9. 2 : 5 21—27* 10. 5—23 12—17*
 11. 23—28 17—21* 12. 28—19 15—20*
 13. 25 : 14 9 : 20 14. 50—44 20—25*
 15. 44—39 3—9* 16. 39—34 +

Diagram 31.

1. 34—30 24 : 35 2. 44—40 35 : 44
 3. 27—22 18 : 27 4. 28—23 19 : 28
 5. 33 : 11 44 : 42 6. 48 : 37 6 : 17
 7. 37—31 26 : 37 8. 41 : 1 +

Diagram 32.

Evenals in het voorgaande stukje wordt ook hier eerst het zwarte stuk naar veld 35 gebracht.

1. 35—30 24 : 35 2. 44—39 35 : 44
 3. 28—22 17 : 28A 4. 33 : 24 44 : 33
 5. 38 : 7 11—17!& 6. 2 : 11 +

Zou wit met een gewonnen stuk niet tevreden zijn, doch het onderste uit de kan willen hebben en damhalen, dan krijgt hij op gevoelige wijze het deksel op de neus.

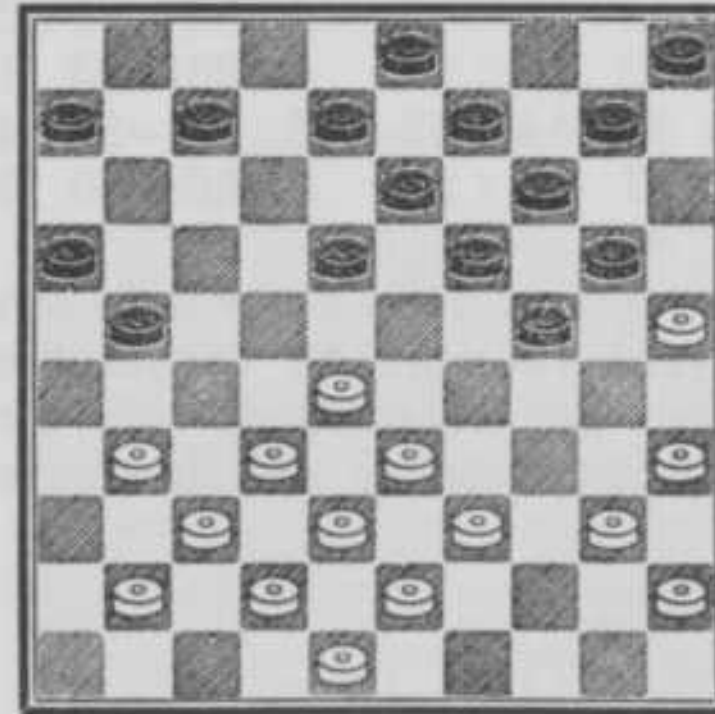
Het deksel op de neus krijgen.

6. 7—1? 2—7 7. 1 : 21 16 : 49 —
 A3. .... 18 : 27 4. 32 : 21!B 16 : 27
 5. 31 : 22 17 : 28 6. 33 : 22 44 : 33
 7. 38 : 16 +1
 B4. 31 : 22? 17 : 28 5. 33 : 22 44 : 33
 6. 38 : 7 11—17! 7. 22 : 11 6 : 17

Wit moet nu in —1 berusten, want met damhalen vervalt hij van kwaad tot erger.

8. 7—1? 2—7 9. 1 : 21 16 : 49 —

Diagram 33.

1. 28—23 18 : 29* 2. 35—30 24 : 44
 3. 33 : 4 44 : 33 4. 38 : 29 14—20
 5. 25 : 23 13—19 6. 4 : 11 6 : 17
 7. 23 : 14 3—9 8. 14 : 3 21—26
 9. 3 : 21 16 : 49 10. 32—28* 49—32
 11. 28—22 32 : 46 12. 22—17 26—31
 → 31—37—42 remise.

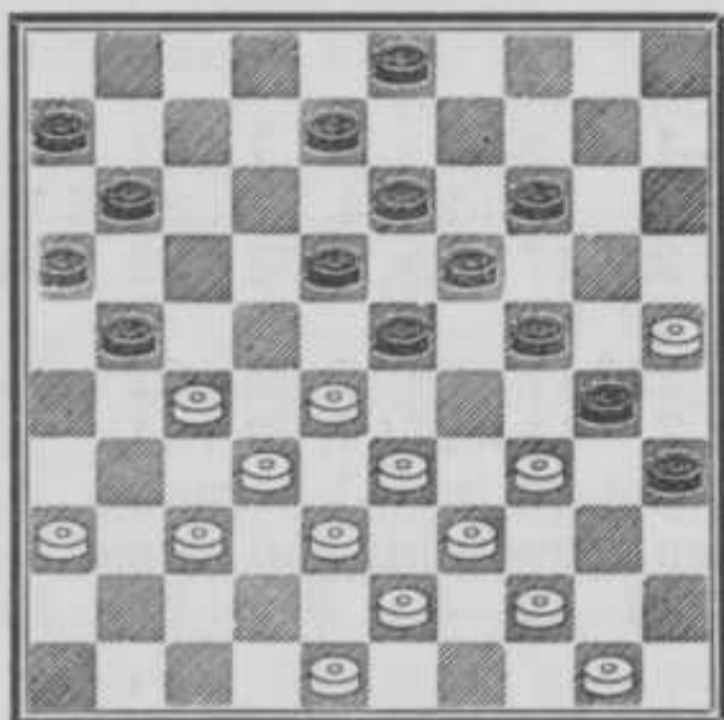
De zet 5. .... 13—19 lijkt ons wel oorspronkelijk.

Gecombineerde mogelijkheden.

Tenslotte is het niet uitgesloten dat de behandelde verschijnselen in diverse variaties gecombineerd optreden, hetgeen aan het begrip partijsituatie dan wel eens afbreuk doet, omdat in dergelijke stellingen de indruk van compositiewerk domineert.

In dit opzicht gaan wijzelf, wat betreft de nu volgende voorbeelden, ook niet geheel vrijuit, doch door de vaak fraaie afwikkeling wordt dit feilen weer gecompenseerd.

Diagram 34.

1. 44—40	35 : 44	2. 34—29	23 : 34
3. 27—22	18 : 27	4. 28—23	19 : 28
5. 33 : 31	44 : 42	6. 31—26	42 : 31
7. 26 : 17	11 : 22	8. 36 : 40	30—35*
- etc. +1

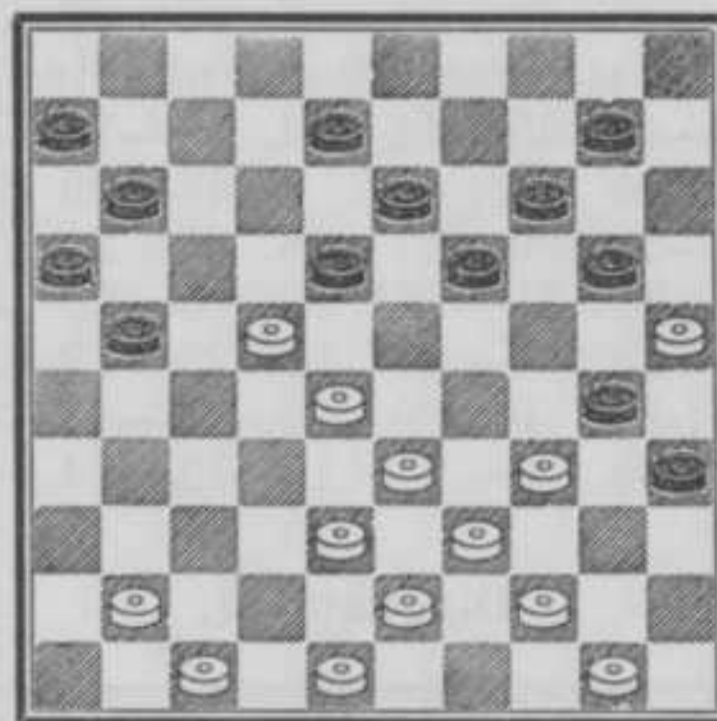
De manier, waarop de zwarte schijf van 35 via veld 44 naar 42 verhuist om tenslotte door het bekende 31—26 etc. in de finale op te treden, is wel interessant.

(Zie volgend diagram.)

1. 41—36	18 : 27	2. 44—40	35 : 44
3. 28—23	19 : 28	4. 33 : 31	44 : 42
5. 48 : 37	30 : 48	6. 31—26	48 : 31
7. 26 : 17	11 : 22	8. 36 : 9	14 : 3
9. 25 : 5 +			
- Origineel!

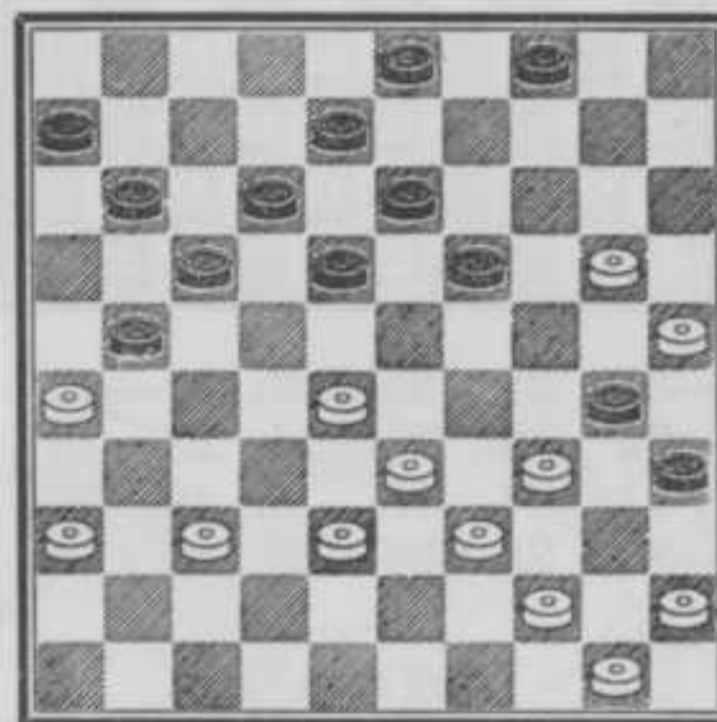
Er valt een grote overeenkomst op te

Diagram 35.

merken tussen deze stelling en de voorgaande.

Diagram 36.

1. 44—40	35 : 44	2. 28—23	18 : 40
3. 25 : 34!	40 : 29	4. 33 : 24	44 : 31
5. 36 : 9	3 : 25	6. 24 : 2 +	

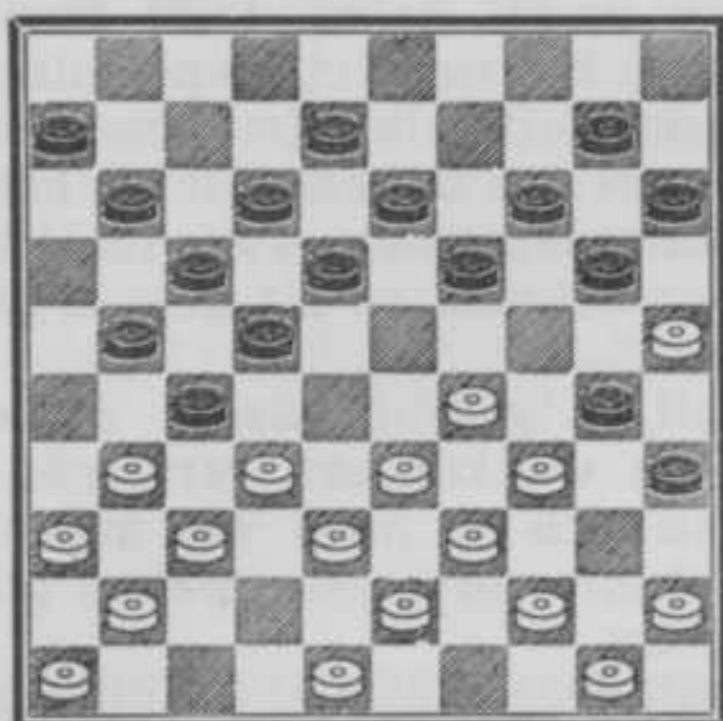
De terugslag 25 : 34! is het belangrijkste moment in de afwikkeling; hij doet schijf 40 achteruit slaan naar 29, waarna 33 : 24 het mogelijk maakt, dat schijf 44 ditmaal direct doorslaat naar 31.

Na 36 : 9 krijgt zwart bovendien door het vrijkomen van ruit 25 meerslag, zodat schijf 24 op dam komt.

(Zie volgend diagram.)

1. 44—40	35 : 44	2. 29—23	18 : 40
3. 25 : 34!	40 : 29	4. 33 : 24	44 : 42
5. 43—39	27 : 38	6. 50—44	19 : 30A

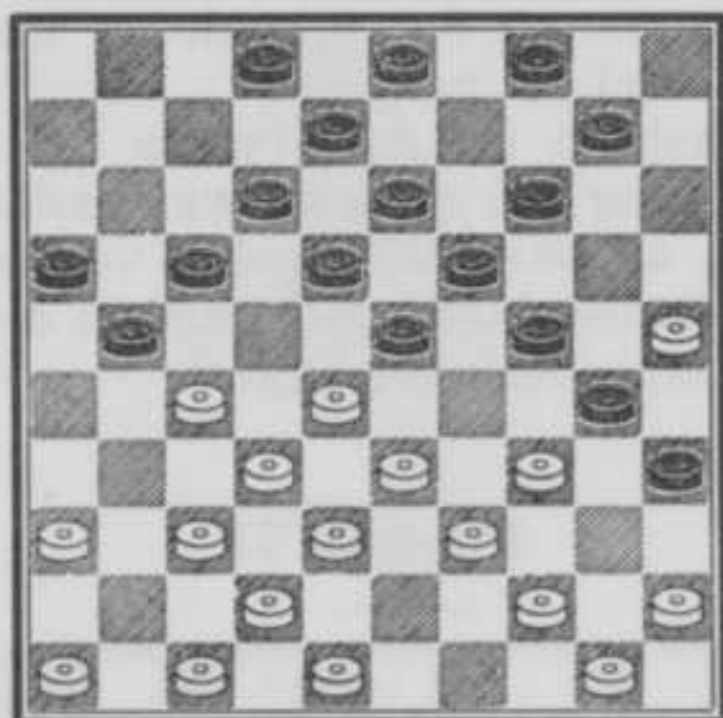
Diagram 37.

7. 31—26	42 : 31	8. 36 : 9	14 : 3
9. 48—43	38 : 40	10. 45 : 5 +	
A6.	20 : 29	7. 31—26	42 : 31
8. 36 : 20	15 : 24	9. 48—43	38 : 40
10. 45 : 5 +			

Ook hier treedt weer de terugslag 25 : 34 op, doch schijf 44 komt thans op veld 42 tijdelijk tot rust.

Diagram 38.

1. 44—40	35 : 44	2. 27—22	18 : 27
3. 36—31	27 : 36	4. 28—22	17 : 28
5. 33 : 22	44 : 33	6. 38 : 7	30 : 39!

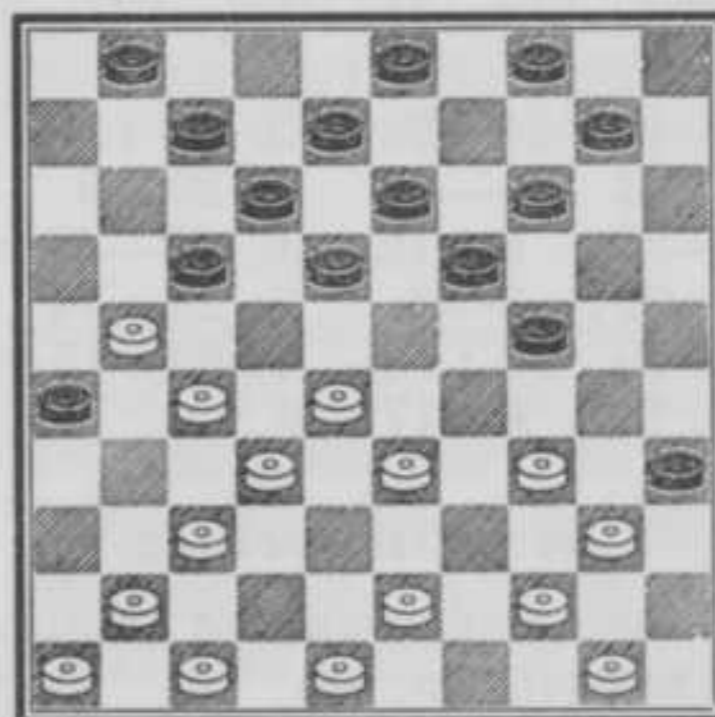
De laatste strohalm, waaraan zwart zich vastklemt; indien wit nu voortzet met 7—1? dan zou zwart zich nog redden door 21—27! 1 : 43, 27 : 49 —, doch wit vervolgt met:

7. 42—38!	2 : 11	8. 22—18	23 : 12
9. 38—33	39 : 28	10. 32 : 5 +	

De laatste strohalm.

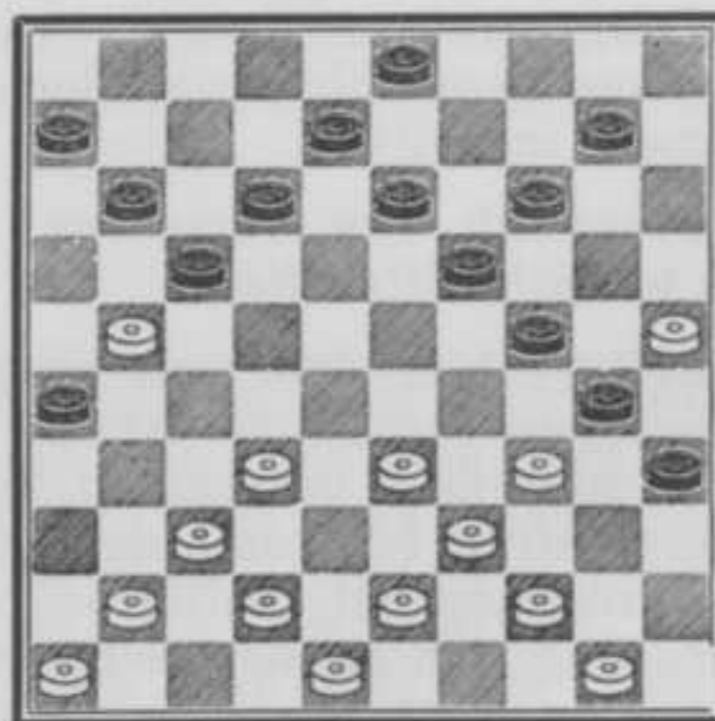
Diagram 39.

1. 44—39	35 : 44	2. 37—31	26 : 37
3. 43—38	17 ; 26	4. 27—21	26 : 17
5. 28—23	18 : 40	6. 47—42	37 : 28
7. 33 : 2	44 : 33	8. 38 : 7	1 : 12
9. 2 : 49 +			

Een mooie problematische bewerking!

Diagram 40.

1. 44—40	35 : 44	2. 37—31	26 : 28
3. 33 : 22	44 : 33	4. 43—38	30 : 39
5. 38 : 16	17 : 26*	6. 16—11	6 : 28
7. 48—43	39 : 37	8. 41 : 5 +	

Wit veegt het bord schoon.

Het bord wordt schoongeveegd.

De volgende voortzettingen mag wit niet kiezen :

1. 21—16?	24—29	2. 16 : 20	29 : 36
3. 25 : 34	10—14	4. 20 : 9	3 : 14
5. 32—27	8—12	6. 48—42 = <	
1. 34—29?	3—9	2. 25 : 34	11—16
3. 29 : 20	16 : 36	4. 20—15	13—18
5. 15 : 11	6 : 17	—3	

De kettingstelling.

Zich losmaken van de tegenstander meestal uitgesloten.

Het beste zou men kunnen spreken van een bewegelijke opsluiting op het centrum, want in tegenstelling tot de vleugelopsluitingen en de hekstelling wordt de kettingstelling *niet* gevormd aan de rand van het bord ; wel kan zich het geval voordoen, dat de hekformatie een onderdeel van de kettingstand uitmaakt.

Ook hier is natuurlijk de opzet om tot complicaties te geraken en is de invloed van de slag vaak beslissend, want zich terugtrekken door achteruitruilen is veelal niet meer mogelijk.

Een labyrinth van varianten, waarin men a.h.w. zichzelf verliest.

Aangezien echter door een warnet van verwickelingen een juiste taxatie van de stellingen dikwijls is uitgesloten, maakt de moderne richting het combinatiegebeuren ondergeschikt aan het positieospel, doordat de wetenschap zich steeds meer heeft doen gelden en ten slotte de ondergang is geworden van het slagspel.

Onwillekeurig rijst dan ook wel eens de vraag, of een dergelijke vooruitgang met al zijn consequenties werkelijk steeds als een aanwinst voor het damspel moet worden beschouwd.

Partijen, waarin wordt toegelaten, dat het centrum door de tegenstander a.h.w. in een tang wordt gevat, treft men tegenwoordig op het wedstrijdrepertoire weinig meer aan. Niettemin zijn er nog wel voorbeelden van aan te halen en bij het naspe-len ervan raakt men met bewondering vervuld voor hetgeen op dit gebied tot stand is gebracht.

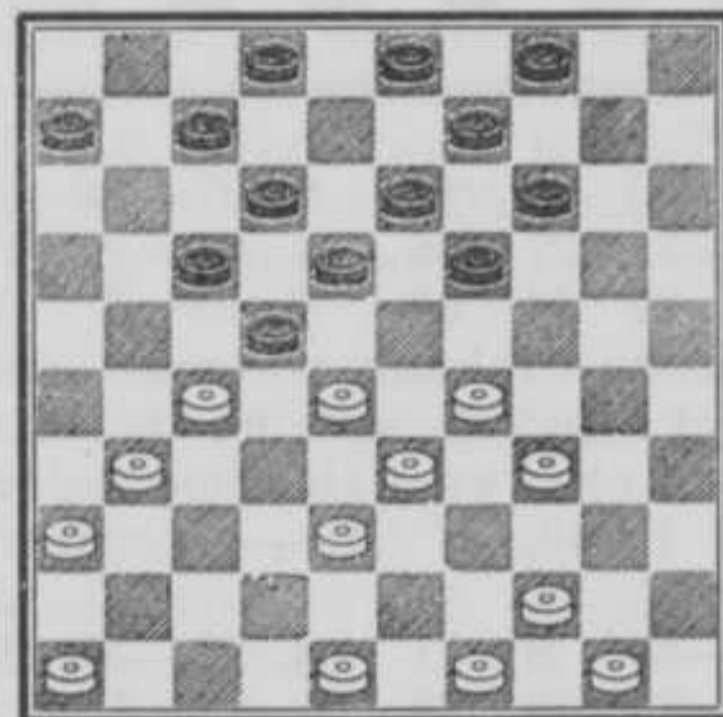
Dergelijke gebeurtenissen roepen herinneringen wakker aan vervlogen tijden, toen men zich op hoop van zegen in het spelavontuur stortte en trekken altijd belangstelling.

Het valt overigens niet te ontkennen, dat onze spelkennis wel eens te kort schiet, doordat op het bord onberekenbare toestanden ontstaan, waarin geen uitweg meer schijnt en de noodzaak dwingt dan wel eens tot het doen van zetten, welke men onder andere omstandigheden zou nalaten.

Het verdient daarom aanbeveling zich met de behandeling van de kettingstelling vertrouwd te maken en bij haar toepassing een zekere voorzichtigheid in acht te nemen ; het is b.v. raadzaam om de insluiting niet tot het uiterste door te voeren doch zich de mogelijkheid voor te behouden om door een tijdige ruil naar het centrum het gevaar van een steeds toenemende druk te bezweren en het opgesloten materiaal weer mobiel te maken.

Wij achten het onderwerp belangwekkend genoeg om er eens wat nader op in te gaan, al ware het slechts van wege de vele brillante slagmogelijkheden, die in het spelprincipe besloten liggen.

Diagram 41.

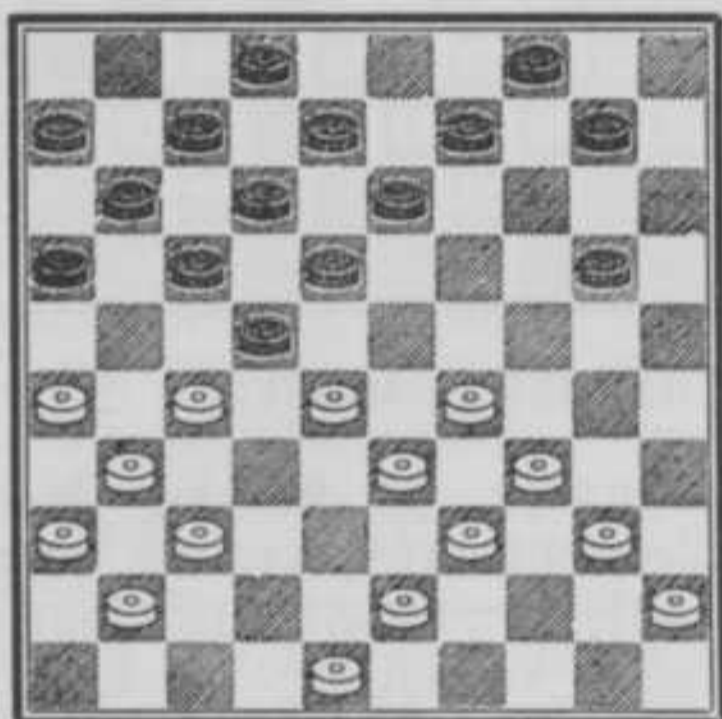

1. 29—24 19 : 39 2. 27—21 17 : 37
3. 28 : 10 4 : 15 4. 49—43 39 : 28
5. 48—42 37 : 39 6. 44 : 4 +

Verplaatsen wij in de diagramstand schijf 48 naar veld 47, dan vervalt deze mogelijkheid, doch ontstaat weer een andere slag:

1. 29—24 19 : 39 2. 27—21 17 : 37
3. 28 : 10 4 : 15 4. 47—41 39 : 28
5. 41 : 1 +

Diagram 42.

1. 26—21 17 : 26 2. 28 : 17 12 : 32
3. 37 : 28 26 : 46 4. 29—24! 46 : 29
5. 34 : 5

De Turkse slag.

Een Turkse slag met een onzeker resultaat.

(Zie volgend diagram.)

1. 26—21 17 : 26 2. 28 : 17 12 : 32
3. 37 : 28 26 : 46 4. 29—23A 18 : 29
5. 33 : 24 46 : 30 6. 34 : 1 2—7
7. 1 : 9 4 : 13 +1
- A4. 29—24 46 : 30 5. 34 : 1 10—14
6. 1 : 10 5 : 14 +1

Diagram 43.

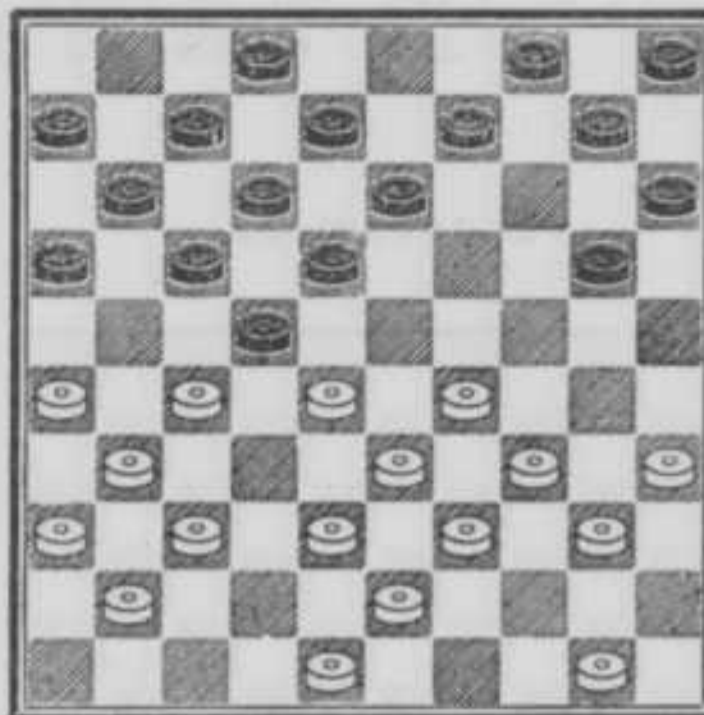
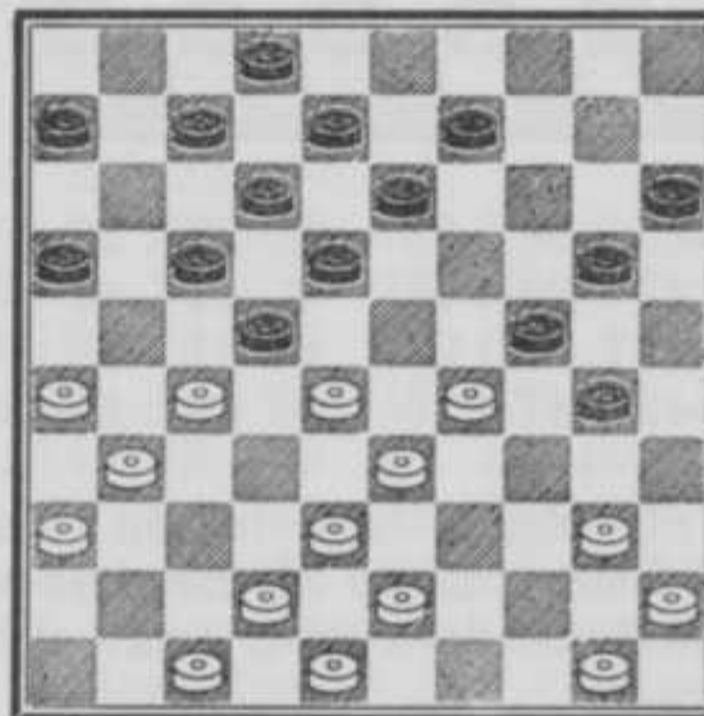

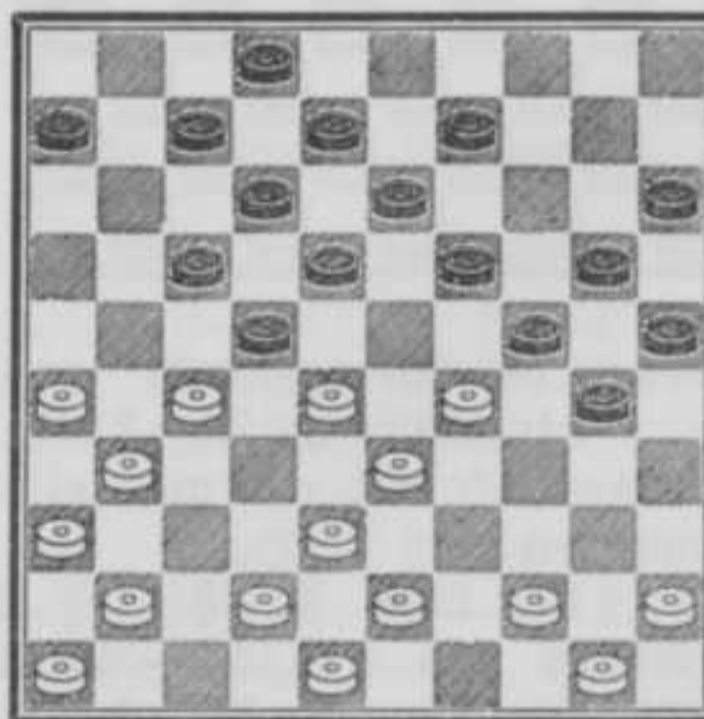
Diagram 44.

1. 29—23 18 : 29 2. 27 : 18 12 : 32
3. 38 : 27 29 : 49 4. 50—44 49 : 21
5. 48—43 21 : 49 6. 40—35 49 : 40
7. 45 : 1 13—18
8. 1 : 20 15 : 24 +1

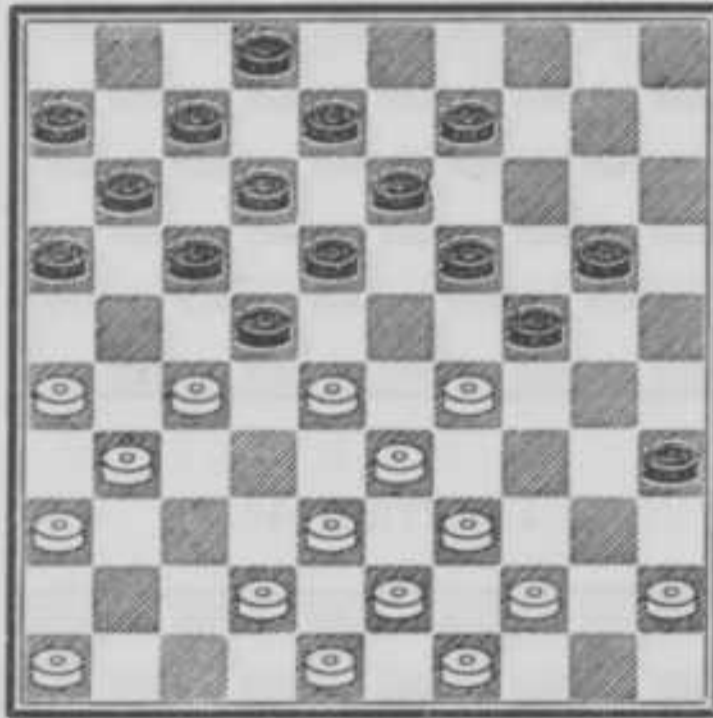
Thans wordt de combinatie aan de andere kant ingeleid.

Diagram 45.

1. 29—23 18 : 29 2. 27 : 18 12 : 32
 3. 38 : 27 29 : 40 4. 45 : 34 30 : 39
 5. 27—22 17 : 28 6. 48—43 39 : 37
 7. 41 : 1 +

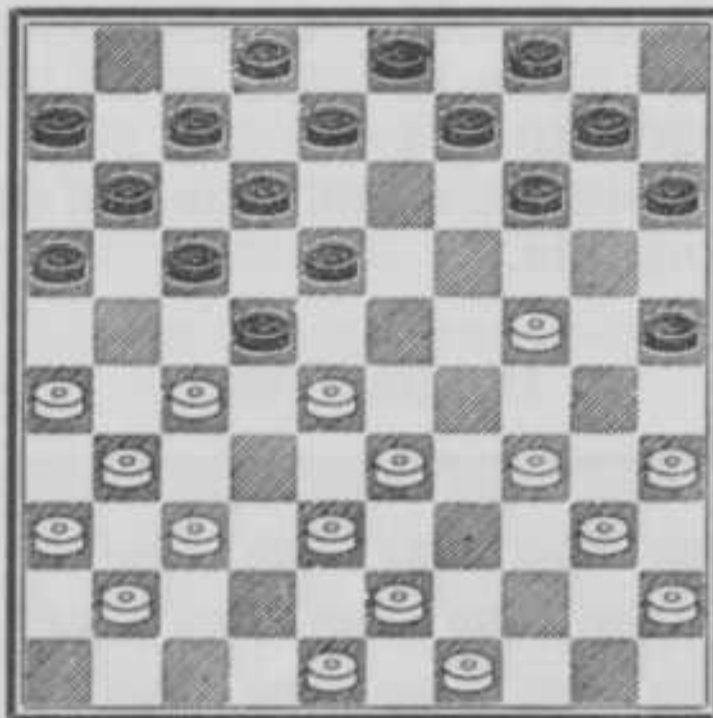
Diagram 46.

1. 29—23 18 : 29 2. 27 : 18 12 : 32
 3. 38 : 27 29 : 47 4. 44—40 35 : 33
 5. 27—21! 16 : 27 6. 31 : 22 17 : 28
 7. 48—42 47 : 38 8. 43 : 1 33—38
 9. 46—41 +

want nu blijkt, dat indien wit door 5. 27—21? het stuk op 31 niet had verwijderd, zwart thans rustig naar dam zou kunnen gaan.

Diagram 47.

Mag zwart 14—20 spelen?

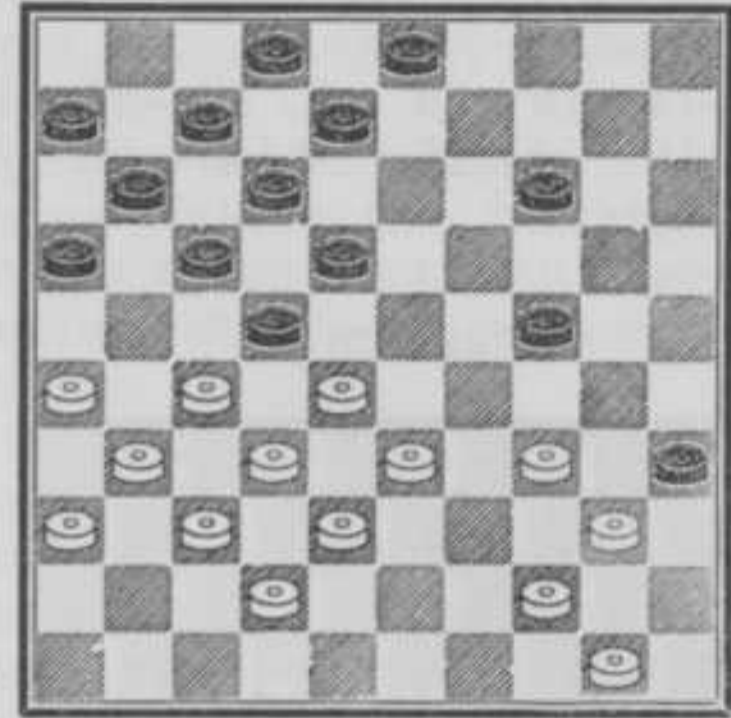
1. .... 14—20? 2. 26—21!

Een verrassende zet, die men allermintst zou verwachten!

2. .... 17 : 26A 3. 28 : 17 12 : 32
 4. 37 : 28! 26 : 46 5. 43—39! 46 : 30
 6. 35 : 24 20 : 29 7. 34 : 1 +

- A2. .... 20 : 29 3. 34 : 23! 17 : 26B
 4. 28 : 17 12 : 32 5. 23 : 1 +
 B3. .... 18 : 29 4. 27 : 18 12 : 32
 5. 21 : 1 +

Diagram 48.

Wit is aan zet en speelt:

1. 34—29
 (28—23? 18 : 29, 27 : 18, 12 : 23,
 34—30, 14—19*, 44—39, 35 : 44,
 31—27, 24 : 35, 33 : 13; laat op
 44 : 33? volgen 38 : 18, 8 : 19,
 27—22, 17 : 28, 32 : 14, 16—21,
 26 : 17, 11 : 13 +, dus 8 : 19!
 27—21, 44 : 33*, 21 : 1*, 11—17,
 38 : 18, 2—7, 1 : 21, 16 : 49 —.
 Het dambord is glad!)

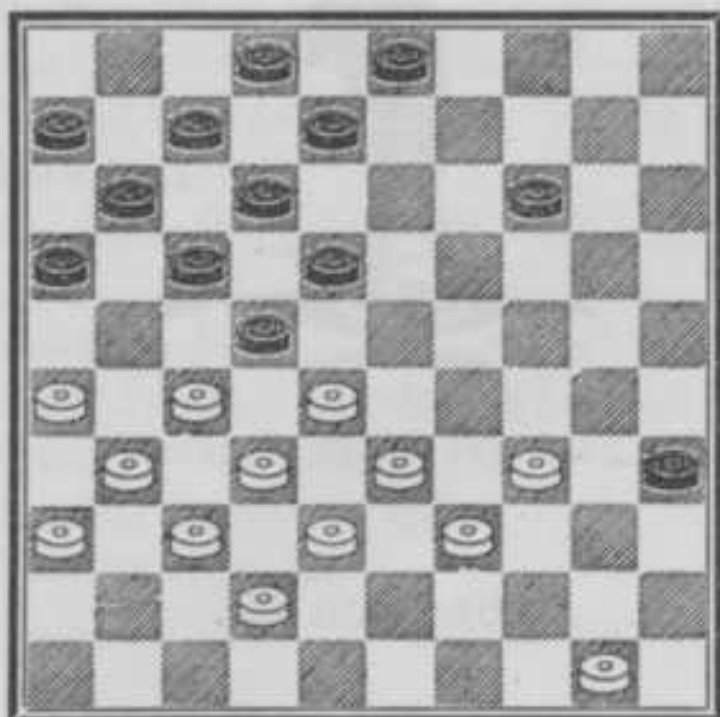

Het dambord is glad.

- (34—30? 24—29! 33 : 24, 22 : 33,
 38 : 29, 18—22, 27 : 18, 12 : 25,
 of 45—1)

1. .... 14—20
 (24—30? 29—23, 18 : 29, 27 : 18,
 12 : 23, 28 : 10 +)
 (3—9? 29 : 20, 14 : 25, 33—29,
 22 : 24, 27—21, 16 : 27, 31 : 4,
 17—22, 4 : 31, 12—18, 31 : 30,
 25 : 45 +1)
 2. 40—34 20—25A 3. 29 : 20 25 : 14
 4. 44—39

Diagram 49.

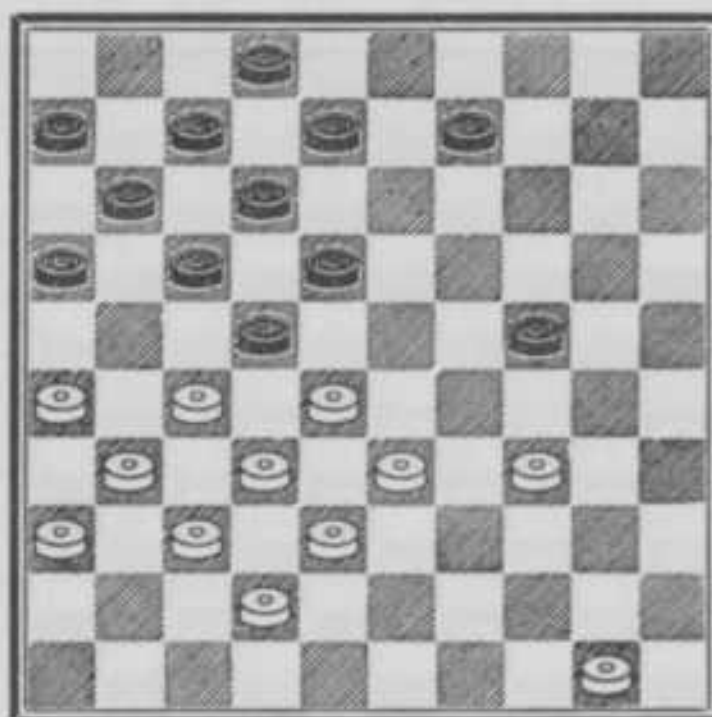
Stand na 4. 44—39.

4. .... 14—19B
 (8—13? 26—21, 17 : 26, 28 : 10 +)
 (3—9? 50—44, 9—13*, 34—30,
 25 : 24, 28—23, 18 : 29, 27 : 20,
 24 : 15, 33 : 24 +1)
5. 50—44 19—24
 (8—13? 34—29! laat op 3—9 volgen
 26—21 etc. +, op 2—8 volgt 29—23,
 18 : 29, 27 : 9, 3 : 14, 33 : 2, 35—40,
 44 : 35, 17—21, 26 : 8, 7—12, 8 : 17,
 11 : 44 +*, dus 3—8, 44—40!
 35 : 44, 39 : 50 of na 3—8, 29—23!
 18 : 29, 27 : 9, 35—40*, 33 : 13,
 40 : 49, 9—4, 8 : 19, 38—33, 49 : 27,
 de beste, 31 : 22 +, want op 49 : 21
 speelt wit 28—23, 19 : 28, 33 : 22,
 17 : 28, 26 : 8, 2 : 13, 4 : 33 +)
6. 44—40
 (34—30? 24—29, 33 : 24, 22 : 33,
 39 : 28*, 17—21, 26 : 17, 11 : 33,
 38 : 29, 18—22, 27 : 18, 12 : 25 —1)
6. .... 35 : 44 7. 39 : 50 3—9*

(Zie volgend diagram.)

8. 50—44
 (34—29? 18—23, 28 : 30, 8—13,
 27 : 18, 12 : 25 =)
 (34—30? 24 : 35, 33—29, 22 : 24,
 27—21, 16 : 27, 31 : 4, 11—16,
 4—10*, 8—13, 10—23*, 13—18,
 23—14*, 18—23, 14 : 11, 6 : 17,
 38—33, 35—40 = <)
8. .... 9—14 9. 44—40 14—20
 (14—19, 40—35 +)

Diagram 50.

Stand na 7. .... 3—9*

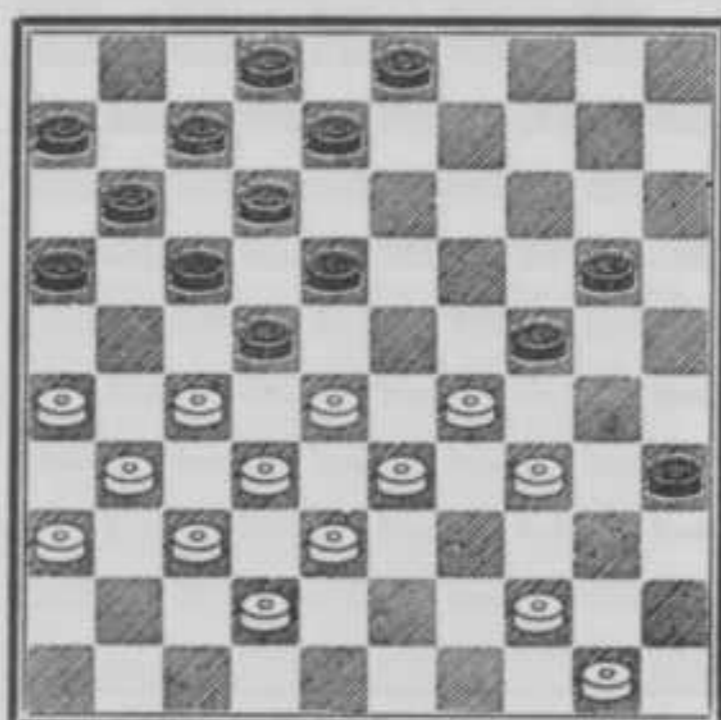
10. 40—35
 (28—23? 18 : 29, 27 : 18, 12 : 23,
 33—28, 20—25, 28 : 30, 8—13,
 34 : 23, 25 : 45 —)
10. .... 20—25 11. 34—29 24—30
 12. 35 : 24 16—21 13. 27 : 16 22—27
 14. 31 : 13 8 : 30 15. 29—24 30 : 19
 16. 28—22 17 : 39 17. 38—33 39 : 28
 18. 32 : 14 25—30 19. 42—38 30—34
 20. 38—33 34—40 21. 37—32 40—44
 22. 32—27 11—17 23. 33—28 12—18
- Waarna wij geen winst meer voor wit konden vinden, dus =
- 49.
- B5. .... 14—20 6. 50—44 20—25?
 (20—24* levert uiteindelijk = op, zo-
 als wij gezien hebben.)
7. 44—40 35 : 44 8. 39 : 50 3—9
 en nu behoeft wit niet eerst schijf 34 te offeren, doch kan direct spelen:
9. 33—29 22 : 24 10. 27—21 16 : 27
 11. 31 : 4 +

Kleine oorzaken hebben soms grote gevolgen.....

(Zie volgend diagram.)

- A2. .... 8—13? 3. 26—21 17 : 26
 4. 28 : 30 35 : 24 5. 34—30 24 : 35
 6. 29—23 18 : 29 7. 33 : 15 +
- 51.
- A2. .... 3—9? 3. 34—30 9—13
 (20—25, 30 : 19, 18—23, 27 : 18,
 23 : 14 of 34, 26—21, 12 : 34 of 14,
 12 : 1 —)

Diagram 51.

Stand na 2. 40—34.

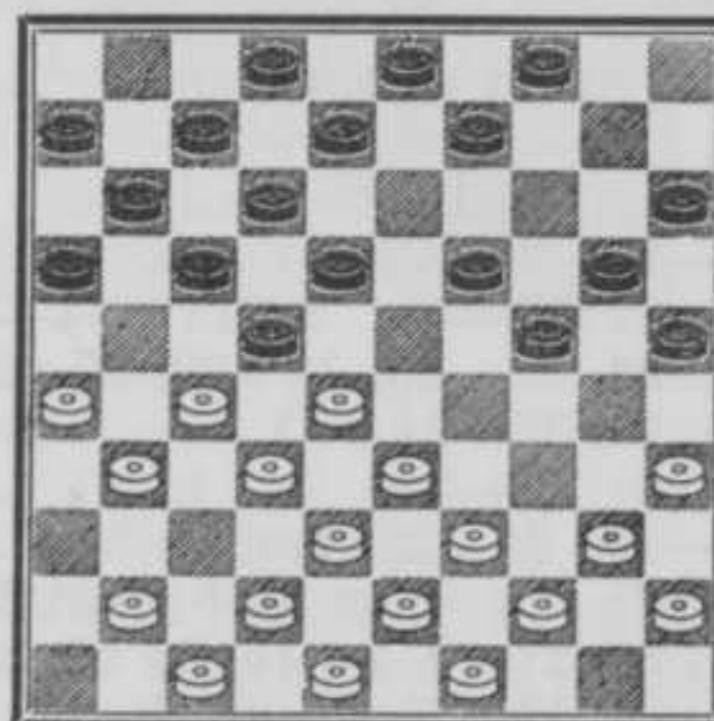
- (18—23, 27 : 18, 23 : 25, 31—27,
12 : 23, 28 : 30, 35 : 24*, 27—21,
16 : 27, 32 : 14, 20 : 9 +1)
4. 30 : 19 13 : 24 5. 50—45
(44—39? 18—23, 28 : 30, 35 : 24,
27 : 18, 12 : 43, 38 : 49 =)
(44—40? 35 : 44, 50 : 39, 18—23,
28 : 30, 20—25, 27 : 18, 12 : 43,
38 : 49, 25 : 34, 49—44 & 42—38 =)
5. .... 20—25
(24—30, 29—23, 18 : 29, 33 : 15,
22 : 33, 38 : 29, 17—22, 27 : 18,
12 : 34 + want zwart moet, om door
te breken, minstens twee stukken of-
feren.)
6. 29 : 20 25 : 14 7. 45—40 14—19
8. 44—39
(40—34? 19—23, 28 : 19, 16—21,
27 : 16, 22—27, 31 : 13, 12—18,
13 : 22, 17 : 50, 19—14*, 50—45,
34—30*, 35 : 24, 14—10 +1, maar
van de afloop valt weinig te voor-
spellen.)
8. .... 35 : 44 9. 39 : 50 19—24
10. 50—44 24—30 11. 44—39
(28—23, 18 : 29, 33 : 35, 22—28,
32 : 23, 17—21, 26 : 17, 12 : 43,
42—38, 43 : 41, 36 : 47, 8—13,
35—30 etc. +)
11. .... 30—35 12. 39—34 +

Een bijzonder leerzame studie waarin zwart, zij het met veel hoofdbreken, nog juist erin slaagt verlies te ontgaan.

Zich het hoofd breken.

Diagram 52.

Wit is aan zet en forceert de winst van minstens een stuk.

1. 40—34 9—13A 2. 44—40 3—9B
3. 41—37 9—14C 4. 34—29 4—9
(4—10, 29—23, 18 : 29, 27 : 9,
14 : 3, 28—22, 17 : 28, 32 : 5 +)
5. 49—44
(29—23! 18 : 29, 27 : 18, 12 : 23a,
26—21, 16 : 36, 37—31, 36 : 27,
32 : 1 of 3 etc. +
a13 : 22, 31—27, 22 : 31, 35—30,
24 : 44, 33 : 4, 44 : 22, 4 : 36 +)
5. .... 25—30 6. 40—34 20—25
7. 29 : 20 15 : 24 8. 34—29 14—20
9. 47—41! +
(29—23? 18 : 29, 27 : 18, laat op
13 : 22? volgen 31—27, 22 : 31,
28—22, 17 : 28, 32 : 3, 8—13*,
3 : 21, 16 : 27, 37—32, 31—36*,
32 : 21, 11—16, 42—37, 16 : 27,
37—32, 6—11, 32 : 21, 11—16,
21—17 +1, dus 12 : 23*, 26—21,
16 : 36, 37—31, 36 : 27, 32 : 14,
20 : 9! 28—22 —1

Zwart moet met het gewonnen stuk tevreden zijn en mag schijf 22 niet aanval-

len, b.v. 23—28? 22—17!! 11 : 22, 38—32!
 29 : 40, 32 : 3 +)

C3. .... 4—10 4. 49—44 9—14
 (10—14, 34—29 etc. + als reeds be-
 handeld is.)

5. 34—30! 25 : 34 6. 40 : 29 +

B2. .... 4—9
 (4—10, 49—44, 3—9, 41—37 etc. +
 valt in het reeds behandelde.)

3. 41—37 9—14
 4. 28—23 etc. + of
 4. 34—29 3—9
 5. 49—44 etc. + als behandeld is.

B2. .... 4—10
 3. 49—44 etc. + als behandeld is.

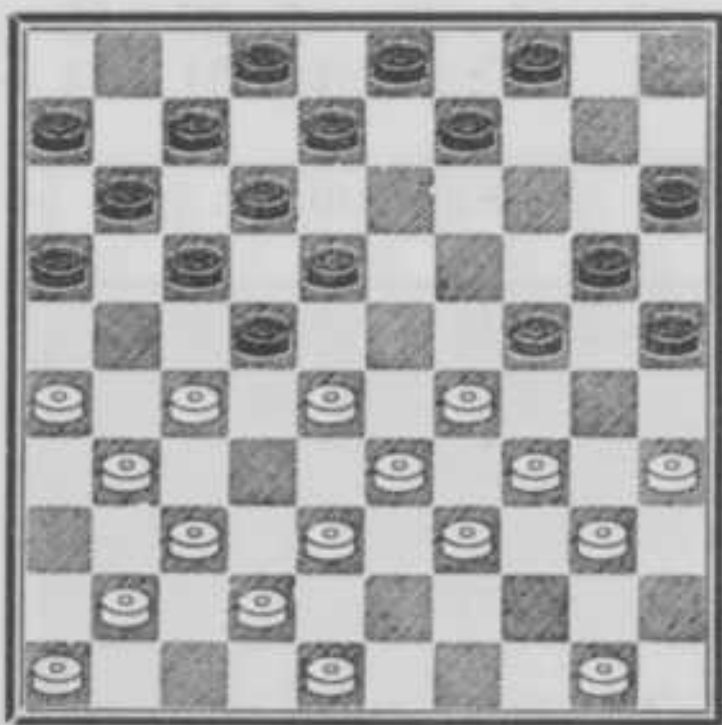
A1. .... 4—10
 2. 44—40 etc. + idem.

A1. .... 9—14 zie
 A1. .... 8—13
 A1. .... 8—13 2. 44—40 2—8
 3. 49—44 9—14 4. 34—29 3—9
 5. 41—37 4—10 6. 29—23 18 : 29
 7. 27 : 18 12 : 23
 (13 : 22, 35—30 & 33 : 4 +)

8. 26—21 16 : 36 9. 35—30!!
 (37—31? 36 : 27, 32 : 1b, 23 : 32,
 1 : 34*, 11—17, 38 : 27, 24—30,
 35 : 24, 20 : 49 —2
 b32 : 3, 23 : 32, 38 : 27, 20 : 49 —3)

Na 9. 35—30 zet wit, ongeacht hoe
 zwart slaat, voort met 37—31, 36 : 27,
 32 : 1 of 3 +

Diagram 53.

1. 37—32 8—13A 2. 26—21 17 : 37
 3. 28 : 30 37 : 28 4. 33 : 13 9 : 18
 5. 29—24 20 : 29 6. 34 : 1 25 : 21 +
 A1. .... 4—10 2. 26—21 17 : 37
 3. 28 : 17 11 : 31 4. 50—44 37 : 28
 5. 33 : 4 24 : 33 6. 4 : 36 +

A1. .... 4—10 2. 29—23? 18 : 29
 3. 27 : 18 12 : 23 4. 28 : 30 7—12
 5. 34 : 23 25 : 43! 6. : 12—18
 7. 23 : 21 16 : 27 —2 of 16 : 47 —

A1. .... 9—13 2. 41—37 3—9B
 3. 50—44 4—10
 (13—19, 29—23, 18 : 29, 34 : 3 +)
 (9—14, 35—30, 24 : 35, 29—24,
 20 : 29, 34 : 23, 18 : 29, 27 : 20,
 15 : 24, 28—22 etc. +1)

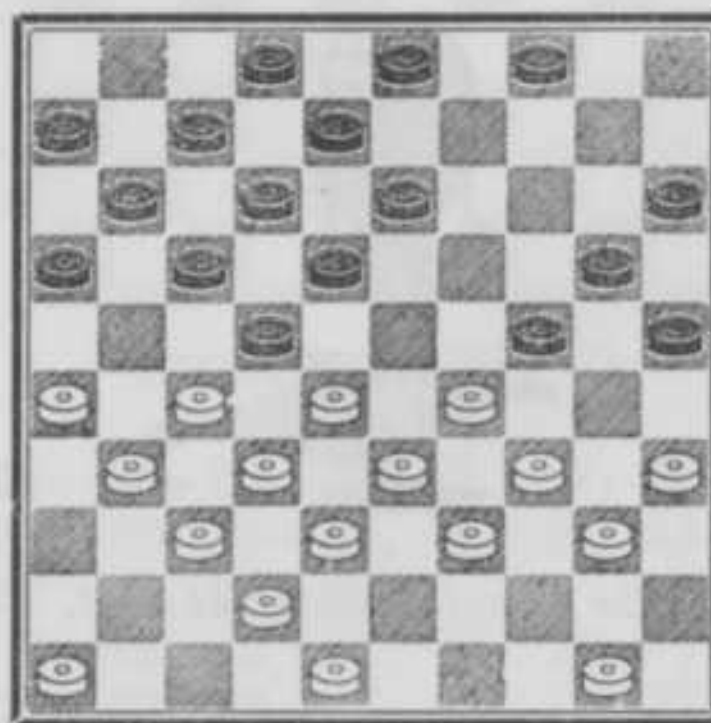
4. 48—43 10—14
 (9—14 en 13—19 falen weer.)

5. 46—41 24—30
 (13—19, 35—30, 24 : 35, 29—23,
 18 : 29, 33 : 4, 22 : 33, 39 : 28* +
 want op 38 : 29? laat zwart volgen
 25—30, 34 : 25, 17—22, 27 : 18,
 12 : 45 =)
 (13—19, 29—23? 18 : 29, 27 : 18,
 12 : 23, 35—30, 24 : 35, 33 : 4,
 23—29, 34 : 23, 8—13, 4 : 1, 2—7,
 1 : 21, 16 : 47 met twijfelachtig re-
 sultaat.)

6. 35 : 24 14—19 7. 41—36C 19 : 30
 8. 29—23 18 : 29 9. 33 : 35 22 : 33
 10. 39 : 28* +1 <

C7. 40—35? 19 : 30 8. 35 : 24 18—23
 9. 28 : 19* 9—14 10. 27 : 9 14 : 23
 11. 29 : 18 20 : 49 12. 9—4 etc =
 (9—3? 12 : 23; laat op 3 : 45 volgen
 49—35, 45 : 1, 2—7, 1 : 21,
 16 : 47 — en zet op 3 : 1 voort met
 25—30, 1 : 25, 15—20, 25 : 21,
 16 : 47 —)

Diagram 54.

Stand na. 2. 41—37.

B2. .... 13—19 3. 29—23 18 : 29
 4. 34 : 14 20 : 9 5. 27 : 18 12 : 23
 6. 28 : 30 25 : 43* etc. +1
 want op 25 : 45? volgt 26—21,
 16 : 36, 37—31, 36 : 27, 32 : 1 +

□ 54.

B2. .... 4—9 3. 50—44 9—14
 (13—19, 35—30, 24 : 35, 29—23,
 18 : 29, 33 : 4, 22 : 33, 39 : 28 +)
 4. 35—30 24 : 35 5. 29—24 20 : 29
 6. 34 : 23 18 : 29 7. 27 : 20 15 : 24*
 8. 28—22 17 : 28
 9. 32 : 34 24—30! +1 <

□ 54.

B2. .... 4—10 3. 50—44 3—9
 (10—14 en 13—19 falen weer.)
 4. 48—43 10—14 5. 46—41 etc. +1
 < als reeds behandeld is.

A1. .... 9—14 2. 41—37
 (29—23? 18 : 29, 27 : 18, 12 : 23 ;
 Het gevolg van 28 : 30 etc. is —2 of
 —, zoals wij reeds eerder gezien heb-
 ben, dus 28 : 10, 17—22, 34 : 23,
 22—28, 33 : 22, 24—30, 35 : 24,
 20 : 47, 10—5 —1)

2. .... 4—10
 (14—19, 29—23 etc. +1 minstens)
 (8—13, 26—21, 17 : 26, 28 : 10 +)
 (3 of 4—9, 29—23, 18 : 29, 27 : 18,
 12 : 23, 28 : 10 etc. +)

3. 50—44 3—9
 (25—30, 34 : 25, 18—23, 28 : 30,
 3—9, 27 : 18, 12 : 45, 26—21!
 16 : 36, 37—31, 36 : 27, 32 : 1,
 45—50, 1—45 +1 met gewonnen
 stand voor wit, want de zwarte dam
 staat vast.)

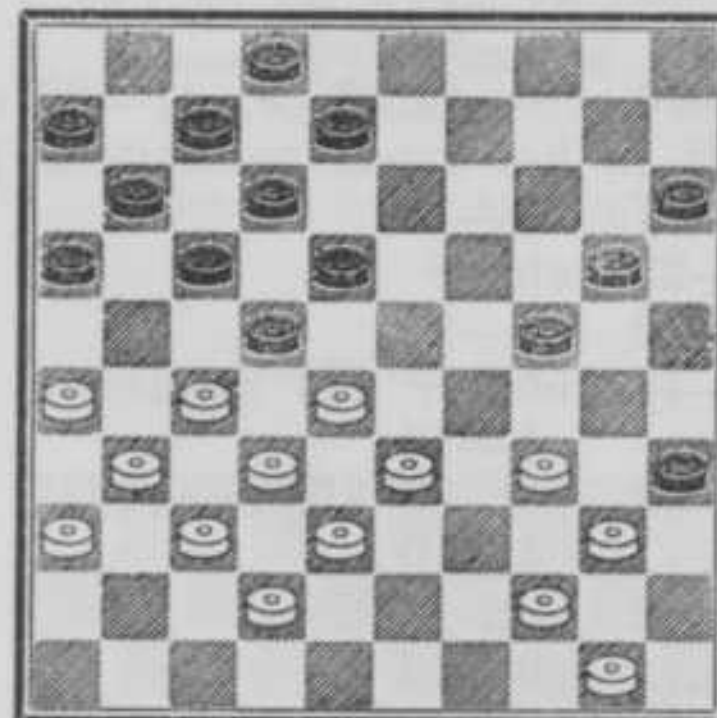

De Zwarte dam staat vast.

(Dat 8—13 en 14—19 falen, is wel
 duidelijk.)

4. 48—43 9—13
 (25—30 etc. verliest weer.)
 5. 35—30 24 : 35 6. 29—24 etc. +1

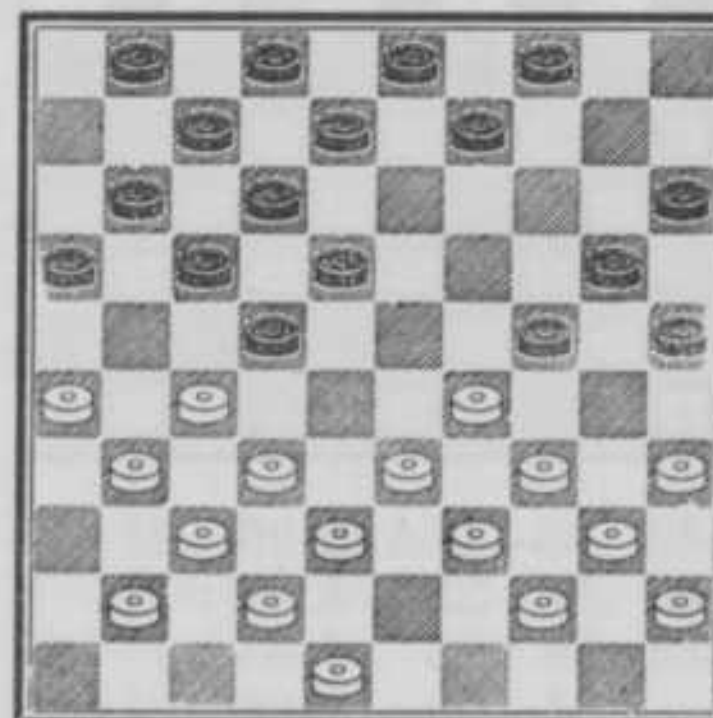
Diagram 55.

Dit is een positie-studie, waarin slechts
 heel weinig slagwerk voorkomt.

1. 50—45! 20—25* 2. 34—30 25 : 34
 3. 40 : 20 15 : 24 4. 33—29
 (45—40? 24—29, 33 : 24, 22 : 33,
 38 : 29, 18—22, 27 : 18, 12 : 45 —)
 4. .... 24 : 33*
 (Zwart zou graag 22 : 33 slaan, maar
 na 29 : 20 heeft hij geen enkel tempo
 om 38 : 29 af te wachten en vervol-
 gens 18—22 te spelen.)
 5. 28 : 39 8—13*
 (22—28, 32 : 23, 18 : 29, 27—22,
 17 : 28, 26—21, 16 : 27, 31 : 24 +)
 6. 32—28 22 : 33 7. 39 : 28 2—8*
 8. 28—23 18 : 29 9. 27—22 17 : 28
 10. 26—21 16 : 27 11. 31 : 24 +

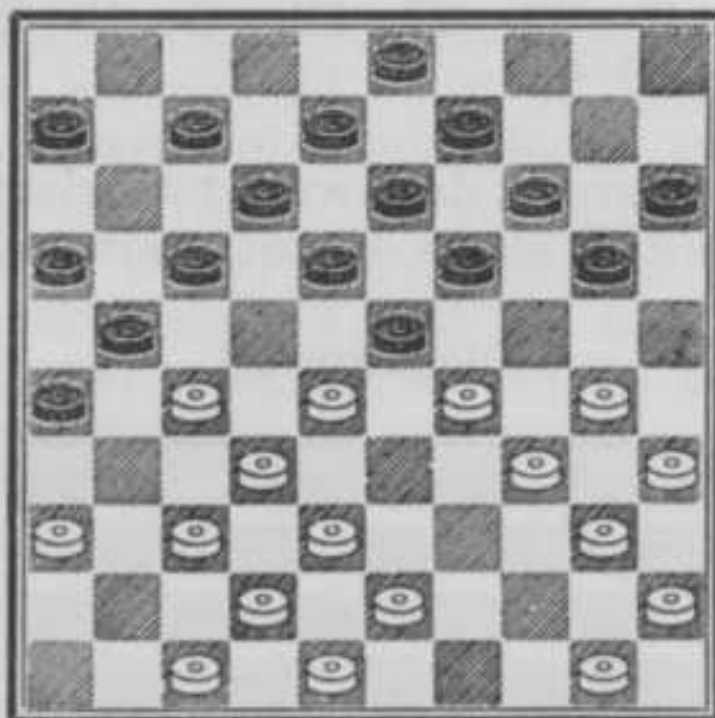
Diagram 56.

1. 32—28? 24—30! 2. 35 : 24 18—23

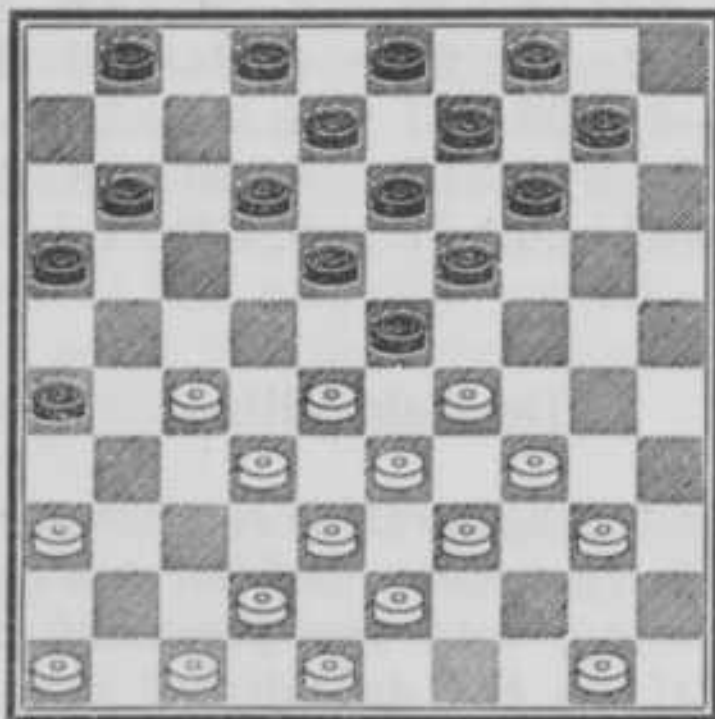
3. 28 : 19* 25—30 4. 34 : 14 9 : 20
 5. 27 : 18 12 : 32
 6. 37 : 28 20 : 27 —
 1. 32—28? 17—21? 2. 28 : 6*A 21 : 43
 3. 42—38 43 : 32 4. 37 : 28 =<
 A2. 26 : 6? 25—30! 3. 34 : 14 9 : 20
 4. 28 : 17 12 : 23 —1
 1. 29—23? 18 : 29 2. 27 : 18 12 : 23
 3. 33—28
 (48—43, 23—28 etc. —1)
 3. .... 7—12 4. 28 : 30 1—6
 5. 34 : 23 25 : 43 6. : 12—18
 7. 23 : 21 16 : 27 of 47 —

Diagram 57.

1. 27—22 18 : 27 2. 29 : 18 13 : 33
 3. 38 : 29 27 : 49 4. 29—23 19 : 28
 5. 30—24 20 : 29 6. 34 : 32 49 : 27
 7. 37—31 26 : 37 8. 42 : 4 12—17
 9. 4—31 +

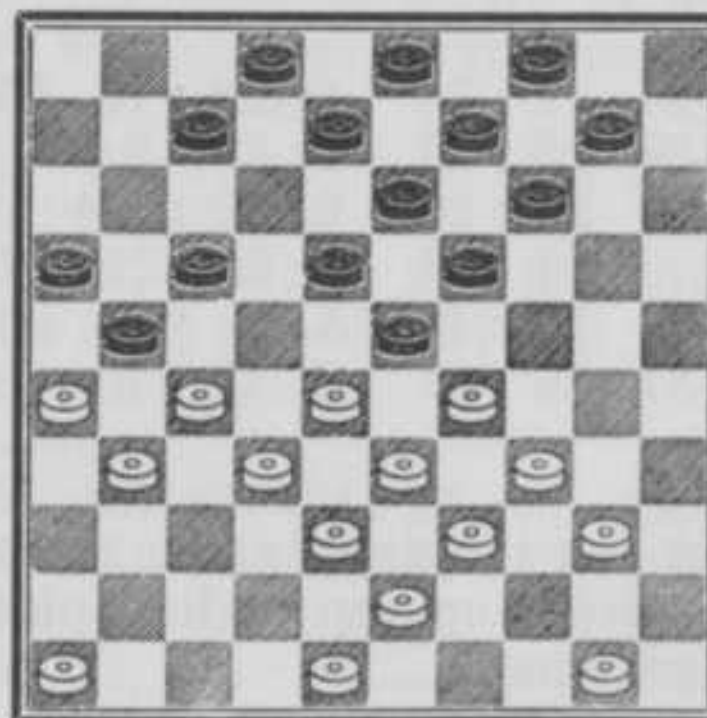
Diagram 58.

Wit is aan zet en forceert de winst van minstens een stuk.
 1. 42—37! 1—6A

- (10—15, 29—24, 19 : 30, 28 : 10 +)
 (14—20, 37—31, 26 : 37, 32 : 41,
 23 : 21, 29—24, : , 34 : 5 +)
 (11—17, 27—22, 18 : 27, 29 : 7,
 2 : 11*, 32 : 12, 8 : 17 +1, want op
 1 : 12 volgt 32 : 21, 16 : 27, 28—23,
 19 : 28, 33 : 11 +)
 (12—17, 27—21, 16 : 27, 32 : 12,
 23 : 41, 12 : 23, 19 : 28, 46 : 37
 etc. +1)
 2. 47—42
 (27—22, 18 : 27, 29 : 7, 27—31,
 36 : 27, 8—12, 7—18, 13 : 42,
 48 : 37 +1)
 2. .... 2—7 3. 50—45 11—17
 4. 27—22 18 : 27 5. 32 : 21
 (29 : 18, 13 : 22*, 32 : 21, 16 : 27,
 33—29, 22 : 35, 37—31, 26 : 37,
 42 : 24, 12—18, 43—39 +1)
 5. .... 23 : 41 6. 46 : 37 16 : 27
 7. 37—31 26 : 37 8. 42 : 2 +
 A1. .... 1—7 2. 47—42 11—17
 3. 37—31! 26 : 37 4. 42 : 31 17—21
 (17—22, 28 : 17, 12 : 21, 27—22,
 18 : 27, 29 : 18, 13 : 22, 31—26 +1)
 5. 31—26 12—17
 (14—20, 26 : 17, 12 : 21, 27—22,
 18 : 27, 29 : 18, 13 : 22, 28 : 26 +1)
 6. 36—31

Diagram 59.

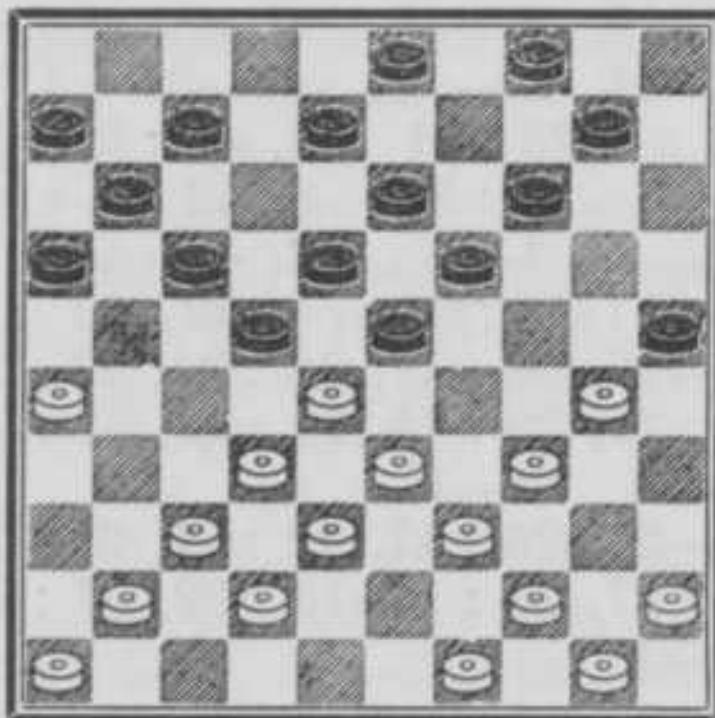

Stand na 6. 36—31.

- (14—20, 28—22, 17 : 37, 26 : 17,
 37 : 26, 27—21, 16 : 27, 33—28,
 23 : 32, 29—24, : , 34 : 5,
 7—12, 5 : 41, 12 : 21 +)
 (17—22, 26 : 17, 22 : 11, 27—22,
 18 : 36, 29 : 18, 13 : 22, 28 : 6,
 7—11*, 6 : 17 +1)

- (7—12, 27—22, 18 : 36, 29 : 7,
 2 : 11, 28—22, 17 : 37, 26 : 6 +)
 (7—11, 28—22, 17 : 37, 26 : 6,
 37 : 26 +)
 (8—12, 29—24, 19 : 30, 28 : 8,
 2 : 13, 39 : 30 +1)
 (18—22, 29 : 18 +1)
 A1. .... 2—7 2. 47—42 12—17
 (11—17, 27—22, 18 : 27, 32 : 21,
 23 : 41, 46 : 37, 16 : 27, 37—31,
 26 : 37, 42 : 2 +)
 (1—6, 50—45 +)
 3. 27—21 etc. +1

Diagram 60.

Ditmaal is wit in de kettingstand „geketend”.

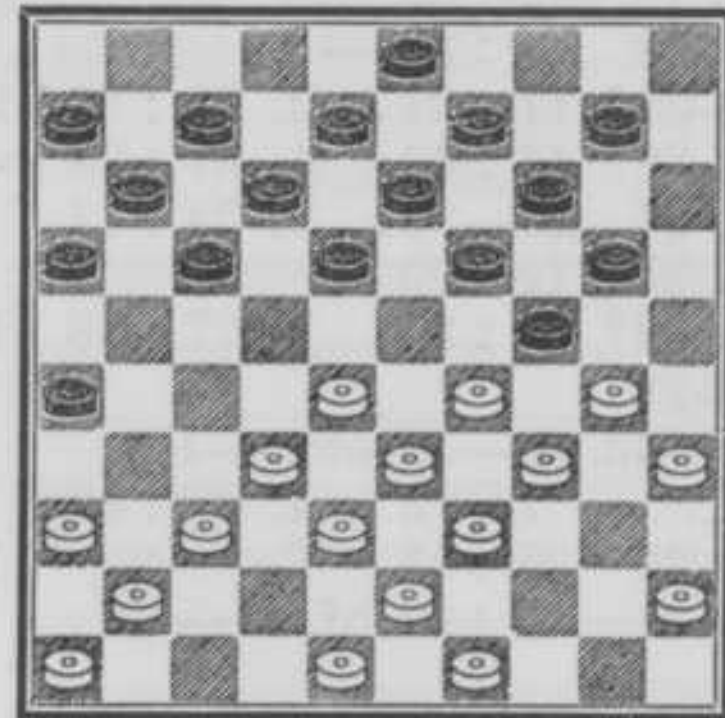
1. 30—24 19 : 30 2. 28 : 19 13 : 24A
 3. 33—28 22 : 33 4. 38 : 9 :
 5. 39—33 30 : 28 6. 32 : 1 +
 A2. .... 14 : 23 3. 26—21 17 : 26*
 4. 32—28 23 : 43 5. 39 : 48 30 : 28
 6. 37—31 26 : 37 7. 41 : 1 +

Tot slot een tweetal standen, waarin de opsluiting weer op een andere plaats tot stand is gekomen.

(Zie volgend diagram.)

1. 28—23! 19 : 28 2. 30 : 19! 14 : 23*
 3. 33 : 22 18 : 27* 4. 29 : 18 13 : 22*
 5. 32 : 21 16 : 27 6. 37—31 26 : 37
 7. 41 : 21 17 : 26 8. 36—31 26 : 37
 9. 38—32 37 : 28 10. 39—33 28 : 30

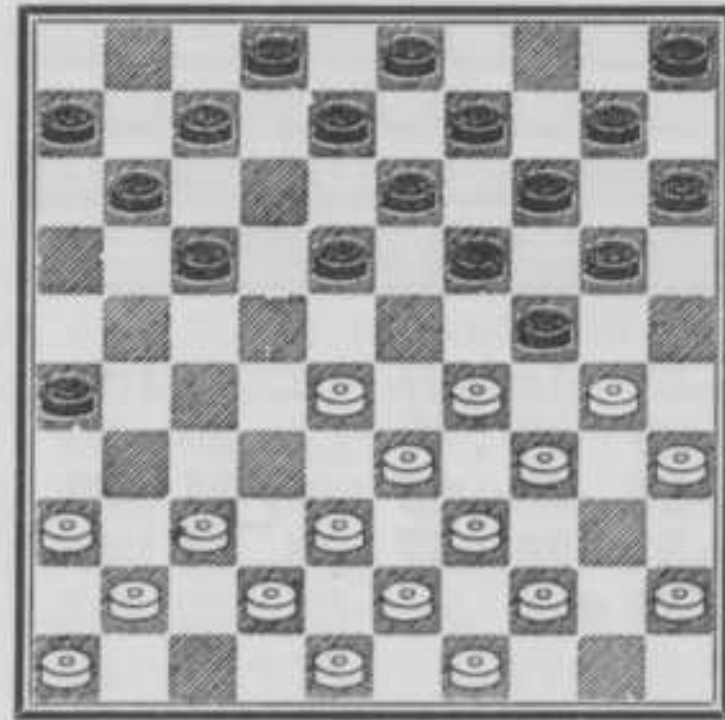
Diagram 61.

11. 35 : 2 22—27 12. 2—13 27—32
 13. 13—19 +

Merkwaardig, dat zwart tot driemaal toe tot verplicht slaan wordt gedwongen.

Diagram 62.

1. 28—23! 19 : 28 2. 30 : 19 14 : 23*
 3. 33 : 22 17 : 28A 4. 34—30 23 : 25
 5. 37—31 26 : 37 6. 41 : 1 +
 A3. .... 18 : 27 4. 29 : 18 13 : 22
 5. 37—31 26 : 37 6. 41 : 1 +

De Hekstelling.

De hekstellingpartij is een vorm van raffijn positieospel, doorvlochten met combinatie dreigingen, waarvan men het principe het kortst en het duidelijkst zou kunnen weergeven met het woord „uitput-systeem”.

Ph. J. Ham
 in het „ROTTERDAMS NIEUWSBLAD”

Men zou dit systeem, dat een economisch gebruik van het eigen materiaal bevordert en dat van de tegenstander blokkeert — m.a.w. hun activiteit beperkt — tot de vleugelopsluitingen kunnen rekenen, waarvoor in de loop der tijden een wisselende waardering bestond.

Vanuit de aanvangspositie komt de hekstelling het snelst tot stand als volgt:

1. 34—29 20—25 2. 40—34 14—20
3. 44—40 19—24

waarna zwart volgens de oude opvatting voordeel heeft, doordat hij de gehele rechtervleugel van wit in zijn greep gevangen houdt.

Tegenwoordig wordt het echter als een bezwaar gevoeld, dat de schijven 5 en 10 buiten het spelverband staan en dus improductief zijn; zou men ze tóch in het spel willen betrekken, dan kan dit slechts gebeuren via veld 19, doch hierna is de formatie 15, 20, 24 en 25 voor het positie spel metéén totaal waardeloos.

Het doel van de genoemde opstelling was, om 8 witte stukken, t.w. 29, 33, 34, 35, 39, 40, 45 en 50 van deelname aan het spel uit te sluiten en alle overige stukken van wit af te ruilen. Kon dit tot het einde toe worden volgehouden, dan was winst zeker bij gebrek aan speelbare stukken, dus tempi; zo meende men vroeger althans.

Doch zo eenvoudig is het niet, want de praktijk heeft wel uitgewezen, dat het positioneel overwicht van twijfelachtige aard is en dat wit zich steeds uit de stelling kan loswerken, niet zelden zelfs met positievoordeel, zodat de zwarte stelling uiteengeslagen wordt en hergroeperen van diens materiaal noodzakelijk maakt.

Wil men met kans op succes een hekstellingpartij inleiden, dan dient men te wachten, totdat de tijd er „rijp” voor is en men moet zich eerst van de overvloedige stukken op de lange lijn ontdoen.

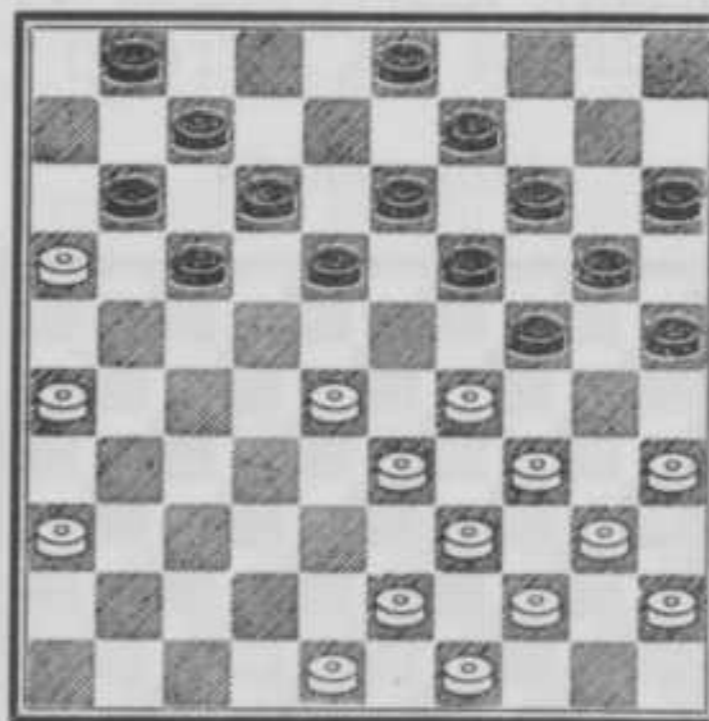
Positioneel ongunstig geplaatste stukken kunnen voor het combinatiespel van grote betekenis blijken.

Heeft men de hekstelling echter eenmaal ingenomen met overvloedige stukken op de diagonaal, dan kunnen deze nog wel eens benut worden om een slag in de stand te vlechten.

Wij willen in het bijzonder de verschillende combinatiemogelijkheden in de hekstellingpartij, die toch het meest tot de verbeelding spreken, eens nader bezien en zodoende een bijdrage leveren tot verdere kennis van het onderwerp.

In een jubileum-zeskamp, uitgeschreven door de damvereniging „Constant” ter gelegenheid van haar 40 jarig bestaan, kwam het op 4-3-1940 tussen J. Broekman met wit en J. B. M. J. Eekhoud met zwart, resp. lid van „De Liersche Damclub” en „Constant”, tot de volgende stelling:

Diagram 63.

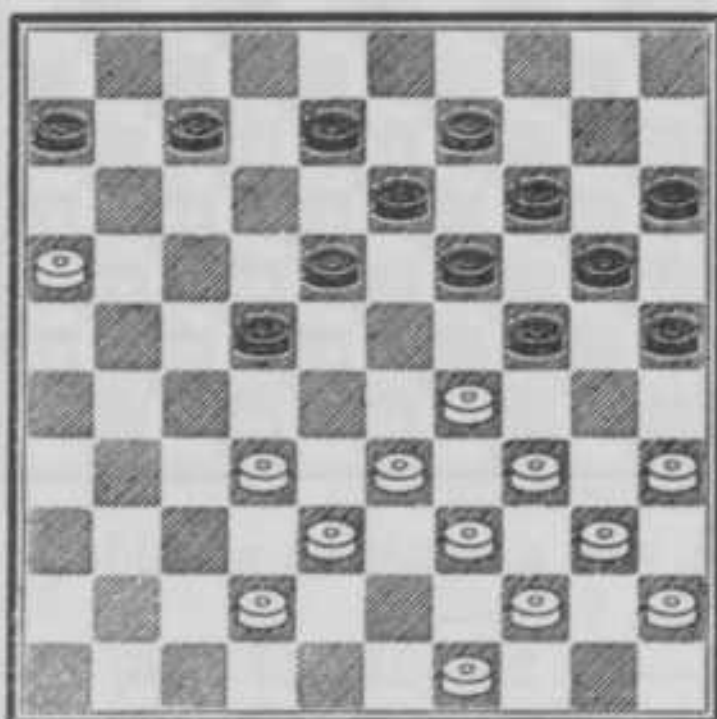
Zwart was aan zet en speelde:

1. .... 3—8!
(1—6, 26—21? 17 : 26, 28—22,
18 : 27, 29—23, 19 : 28, 33 : 31,
26 : 37, 34—30, 25 : 34, 39 : 17,
11 : 22 & 22—27, 27—31, 36 : 27,
37—41 etc. —)
2. 36—31
(48—42? 17—21, 26 : 6, 18—22,
28 : 17, 12 : 21, 16 : 27, 19—23,
29 : 18, 13 : 31, 36 : 27, 24—30,
35 : 24, 20 : 47 —)
2. .... 1—6 3. 48—42* 17—22!A
4. 28 : 17 11 : 22 5. 31—27*
(33—28? 24 : 33! 28 : 17, 12 : 21,
16 : 27, 20—24, 39 : 28, 24—30,
35 : 24, 19 : 37, 31 : 42 —1)
5. .... 22 : 31 6. 26 : 37 18—22!
7. 43—38*
(37—31? of 32? 19—23, 29 : 27,
24—30, 35 : 24, 20 : 47 —)
(42—38? 22—28, 33 : 22, 24 : 31,
22—17, 12 : 21, 16 : 36 —1)

7. .... 12—18! 8. 37—32*
 (37—31? 22—28, 33 : 22, 18 : 36 —1)
 (38—32? 18—23, 29 : 27, 24—30,
 35 : 24, 20 : 47 —)
 (49—43? 8—12 Op 37 of 38—32 volgt
 18—23, 29 : 27, 24—29 of 30 etc. —;
 op 37—31 volgt 25—30! 34 : 25,
 22—28, 33 : 22, 18 : 36, 29—23*,
 19 : 28, 42—37, 28—32! : ,
 7—11, 16 : 18, 13 : 42 —. Alles klopt
 als een bus!

Indien zwart op 37—31 direct
 22—28? speelt, dan volgt 33 : 22,
 18 : 36, 29—23, 19 : 28, 34—30,
 25 : 34, 39 : 17, 28—32, 38 : 27,
 36—41, 16—11, 7 : 16, 17—12
 met twijfelachtig resultaat.)
 (49—43? 6—11? 34—30, 25 : 23,
 33—29, 24 : 33, 39 : 6 +)

Diagram 64.

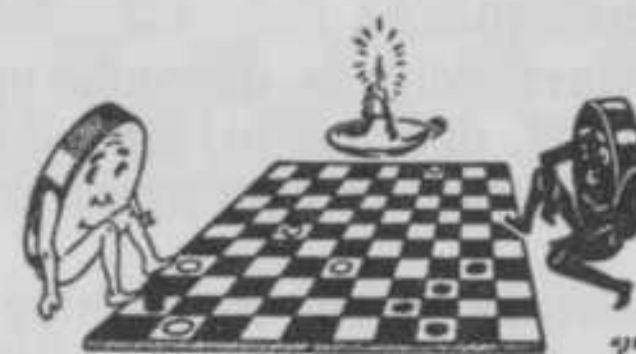
Stand na 8. 37—32*.

8. .... 18—23 9. 29 : 27 24—29
 10. 34 : 23? B 19 : 48 11. 27—22
 (27—21, 48 : 34, 40 : 29, 6—11,
 → 8—12 & 11—17 —1 waartegen
 geen verweer is, want 33—28 faalt
 wegens 7—12, 16 : 18, 13 : 42— en
 38—32—28—22 komt te laat.)
 (38—32, 48 : 30, 35 : 24, 20 : 38,
 32 : 43, 7—11, 16 : 7, 8—12,
 7 : 18, 13 : 31 —)
 (33—28, 48 : 34, 40 : 29, 7—11,
 16 : 7, 8—12, 7 : 18, 13 : 42 —)
 11. .... 48 : 34!
 De climax van de combinatie!
 12. 40 : 29 25—30 13. 35 : 24 13—19
 14. 24 : 11 6 : 50

De stand is voor zwart gewonnen; het
 verder verloop was:

15. 29—23 50—6 16. 38—32 9—13
 17. 32—27 20—25 18. 27—21 13—19
 19. 23—18 19—23? 20. 18 : 29 14—19
 21. 49—44 6 : 50 22. 29—23 19 : 28
 23. 16—11 remise!

Een partij, die als een nachtkars uit-
 gaat.....

Een partij die als een
 nachtkars uitgaat.

B10. 33 : 24* 20 : 29 11. 34 : 23 19 : 48
 12. 27—22*

(27—21? 48 : 30, 35 : 24, 6—11 &
 8—12, 11—17 —1)
 (38—32? of 33? of 39—34? 48 : 30,
 35 : 24, 7—11, 16 : 7, 8—12, 7 : 18,
 13 : 31 —)

12. .... 48 : 30 13. 35 : 24 14—20

14. 44—39 20 : 29 15. 39—34*
 (39—33? 7—12, 33 : 24, 12—18,
 22—17, 18—22, 17 : 28, 6—11,
 16 : 7, 8—12, 7 : 18, 13 : 42 —)

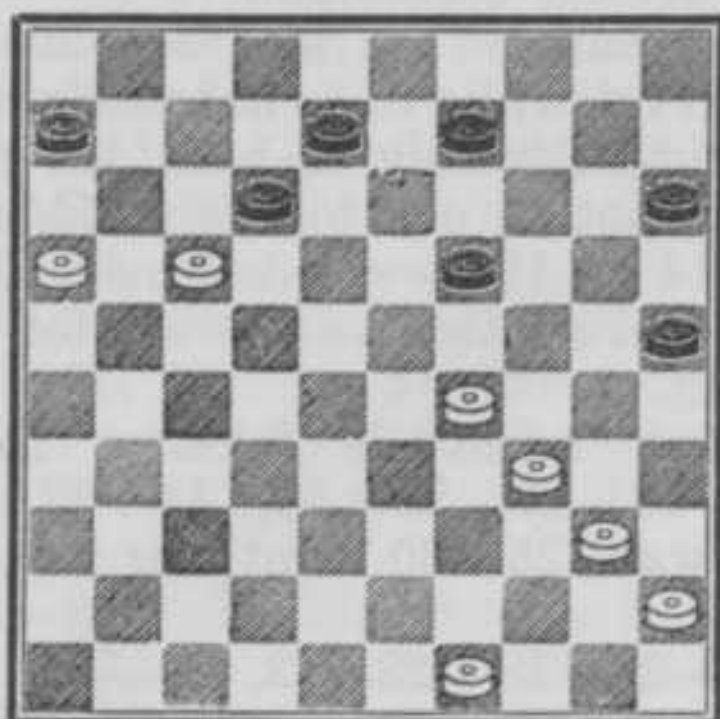
15. .... 29—33
 (25—30, : , 29 of 30—34,
 40 : 29, 7—11, 16 : 7, 8—12,
 7 : 18, 9—14, 18 : 20, 15 : 42 =)
 (9—14, 34 : 23, 13—19, 23—18,
 8—12, 22—17, 12 : 23, 16—11,
 7 : 16, 17—12 etc. met onzeker re-
 sultaat.)

16. 38 : 29 13—19! 17. 22—17* 7—12

(Zie volgend diagram.)

18. 49—43*
 (16—11? 12 : 21, laat op 11—7 volgen
 8—12, 7 : 18, 9—13, 18 : 9, 19—24,
 29 : 20, 25 : 3 — want schijf 21 is
 niet van de damlijn terug te houden.
 Ook 29—23 helpt na 12 : 21 niet
 wegens 6 : 17, 23 : 12, 17 : 8 — want
 schijf 21 wordt dam.)

Diagram 65.

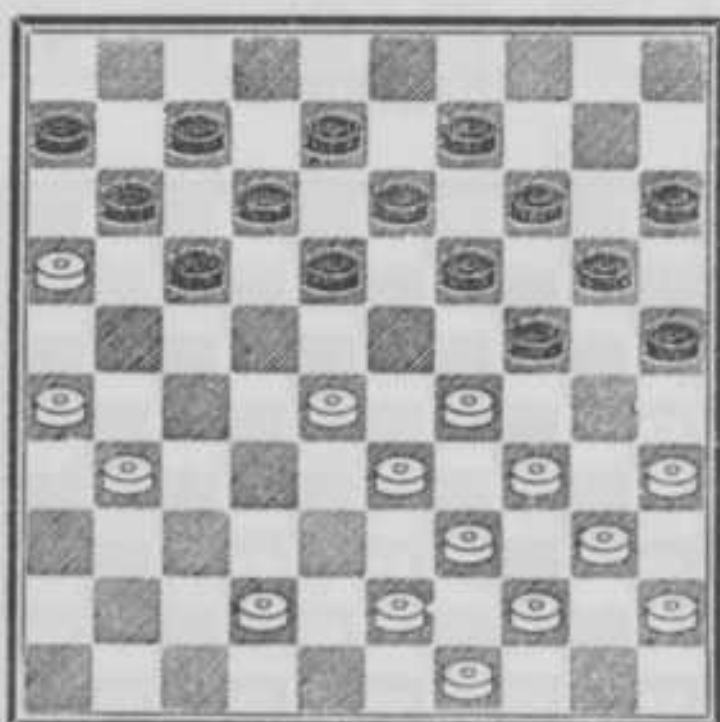

Stand na 17. .... 7—12.

- (29—23? 19 : 28*, 16—11, 12 : 21,
 11—7, 8—12, 7 : 18, 6—11,
 18—12, 9—13, 34—29a, 15—20,
 40—34, 21—26, 45—40, 28—32,
 29—23, 11—17, 12 : 21, 26 : 17 —
 a 34—30, 25 : 34, 40 : 29, 15—20,
 45—40, 21—26, 40—34, 11—17,
 12 : 21, 26 : 17 —
 a 49—43, 28—32, 34—30, 25 : 34,
 40 : 29, 21—26, 29—23, 11—17,
 12 : 21, 26 : 17 —)

18. .... 12 : 21 19. 16 : 27 8—12
 20. 27—22 9—13 21. 43—38 12—17
 22. 22 : 11 6 : 17 23. 38—33 17—22
 24. 40—35 etc. remise.

Diagram 66.

Stand na 3. 48—42.

- Heel verleidelijk, doch minder sterk is:
 A3. .... 18—22?! 4. 42—38
 (42—37? 17—21, 16 : 18, 12 : 41 —)

(43—38? een dito slag, voorafgegaan door 25—30 etc. —)

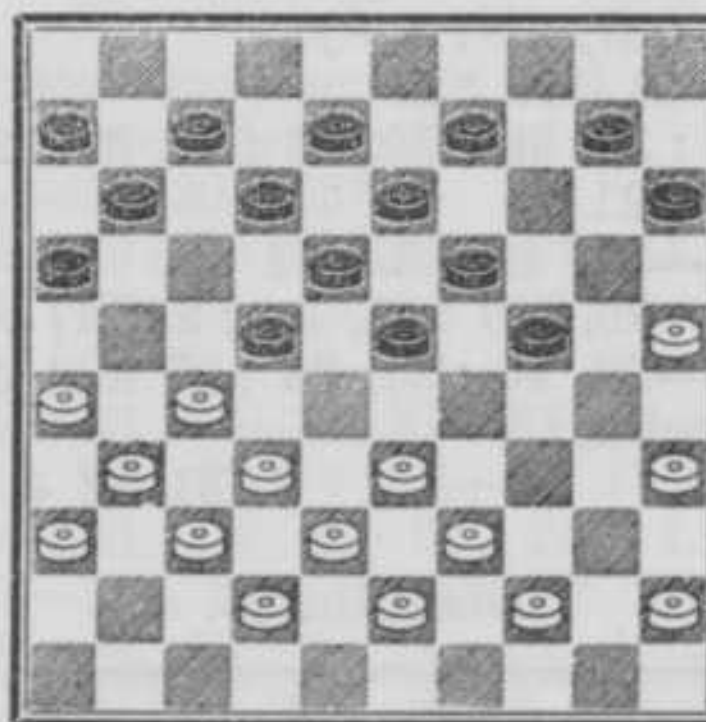
(31—27? 22 : 31, 26 : 37, 17—22,
 28 : 17, 12 : 21, 16 : 27, 19—23,
 29 : 18, 13 : 31, 37 : 26, 24—30,
 35 : 24, 20 : 47 —)

4. .... 24—30*
 (12—18? 28—23, 19 : 28, 35—30,
 24 : 35, 29—24, 20 : 29, 34 : 1
 of 3+)
 (13—18? 28—23, 19 : 28, 31—27,
 22 : 31, 33 : 4, 24 : 42, 26 : 48 +)
 (22—27? 31 : 22, 12—18, 26—21!!
 17 : 26*, 28—23, 19 : 17, 35—30,
 24 : 35, 29—24, 20 : 29, 34 : 1,
 26—31, 16 : 7, 8—12, 7 : 18,
 13 : 22, 1—23, 14—20, 23—46
 waarna wit ongetwijfeld de beste
 kansen heeft)

5. 35 : 24 19 : 30 = >

Een prachtig en hoogst interessant spel-
 gedeelte, zoals men niet elke dag in de
 partij aantreft.

Diagram 67.

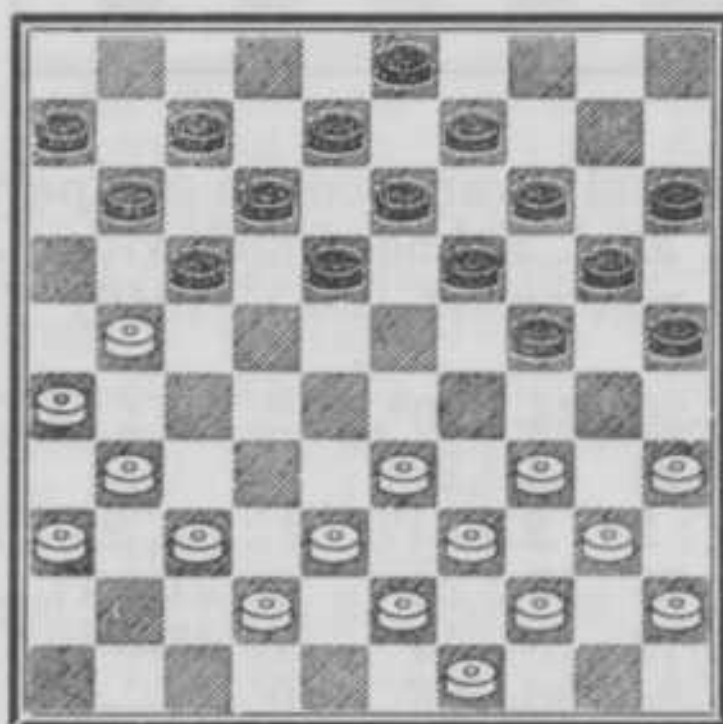

Deze stand kwam voor in een partij tus-
 sen J. B. M. J. Eekhoud met wit en J. G. v.
 Egmond met zwart (26-11-1946)

1. 25—20! 24—30*A 2. 35 : 24 19 : 30
 3. 27—21 16 : 27*
 (15 : 24? 21—17, 12 : 21, 26 : 19 +1)
 4. 32 : 21 15 : 24 5. 21—17 12 : 21
 6. 26 : 19 9—14 7. 45—40 14 : 23
 8. 40—34 30—35 9. 31—27
 → 27—22 & 33—29 etc., doch 11—17?
 faalt wegens 27—22, 17 : 28, 33 : 22,
 18 : 27, 44—40, 35 : 33, 38 : 9 +, dus

9. .... 13—19* = >
 A1. .... 24—29? 2. 33 : 24 19 : 30
 3. 35 : 24 9—14
 (10—14, 24—19 etc. +1)
 4. 20 : 9 13 : 4 5. 27—21 16 : 27
 6. 32 : 21 +1
 (11—16? 21—17, 22 : 11*, 26—21,
 16 : 27, 31 : 2, 11—16, 2 : 11,
 6 : 17 +2)
 A1. .... 23—29? 2. 45—40! 11—17
 (10—14, 39—34, 14 : 25, 34 : 3 +)
 (9—14, 20 : 9, 13 : 4, 35—30,
 24 : 35, 33 : 2, 11—17, 22 : 11,
 16 : 7 +2)
 (19—23, 33—28, 22 : 33, 39 : 30,
 15 : 24, 30 : 19, 13 : 24, 27—21,
 16 : 27, 31 : 15 +)
 (18—23, 27 : 18, 13 : 22, 35—30,
 24 : 25, 33 : 4, 15 : 24, 4 : 27 +)
 (29—34, 40 : 29!a, 24—30, 35 : 24,
 20—14, 10×19*, 29—23 etc. +1
 a 39 : 30? 24—29, 33 : 24, 16—21,
 26 : 28, 19—23, 28 : 19, 18—22,
 27 : 18, 12 : 45, 44—40, 45 : 34 = <
 3. 35—30 24 : 35 4. 33 : 24 19 : 30
 5. 32—28 15 : 24
 (22 : 33, 39 : 28, 15 : 24, 27—21,
 16 : 27, 31 : 2 +)
 6. 27—21 16 : 27
 (22 : 33, 38 : 20, 16 : 27, 31 : 2 +)
 7. 37—32!
 (40—34? 22 : 33, 31 : 2, 35—40,
 38 : 20, 40 : 47, 34 : 25, 47 : 15,
 39—33, 15 : 31, 36 : 27 met onzeker
 resultaat.)
 7. .... 22 : 33 8. 31 : 2 +

Diagram 68.

In de huishoudelijke wedstrijd van „Constant” (26-9-1942) kwam het tussen J. B.
 40

M. J. Eekhoud met wit en P. Roozenburg met zwart tot deze stand.

Wit is aan zet en met 34—29 begeeft deze zich vrijwillig in de hekstelling — welke overigens weinig te beduiden heeft in verband met de overtollige stukken op de velden 14 en 19 — om daarmee het aantal speelbare zetten van zwart tot twee te beperken.

Immers, naast de tekstzet zou deze slechts 18—23, 29 : 18, 13 : 22 kunnen spelen, want 25—30 komt hier niet in aanmerking.

1. 34—29 18—22 2. 21—16 12—18
 (13—18? 29—23 & 35—30 of 31—27,
 33 : 2 +)
 3. 37—32
 (38—32? 18—23, 29 : 27, 24—30,
 35 : 24, 20 : 47 —)
 3. .... 8—12

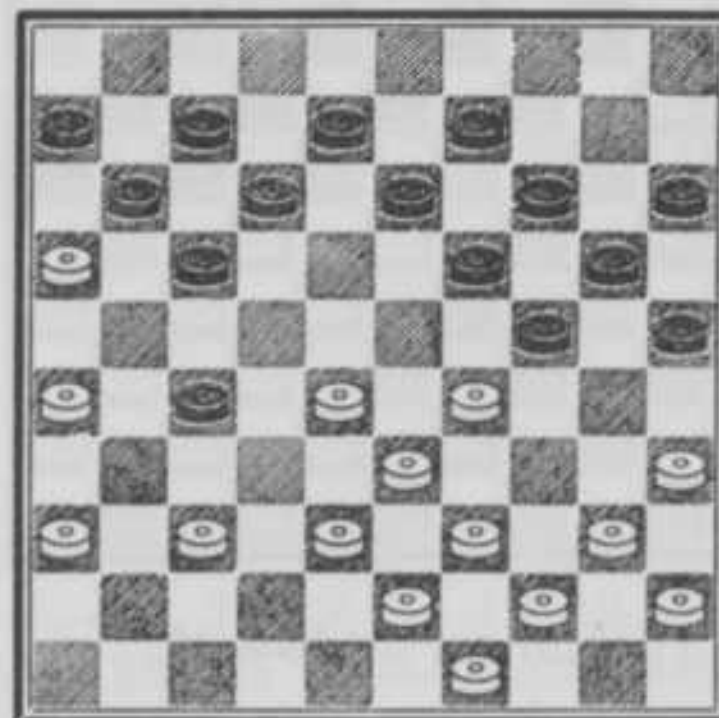
Wit zette nu voort met 31—27, 22 : 31, 26 : 37 omdat de volgende variant tot vereenvoudiging kan leiden:

4. 32—28 3—8 5. 42—37*
 (Dat 31—27? en 38—32? falen, is duidelijk.)
 (40—34? 18—23, 29 : 27, 17—22,
 : , 12 : 32, 38 : 27, 24—30,
 35 : 24, 20 : 47, 39—33, 47 : 40,
 45 : 34—1)
 5. .... 18—23A 6. 29 : 27 17—21
 7. 26 : 17 12 : 23 =

Bovendien heeft zwart nog een andere voortzetting in:

- A5. .... 22—27! 6. 31 : 22 18 : 27

Diagram 69.

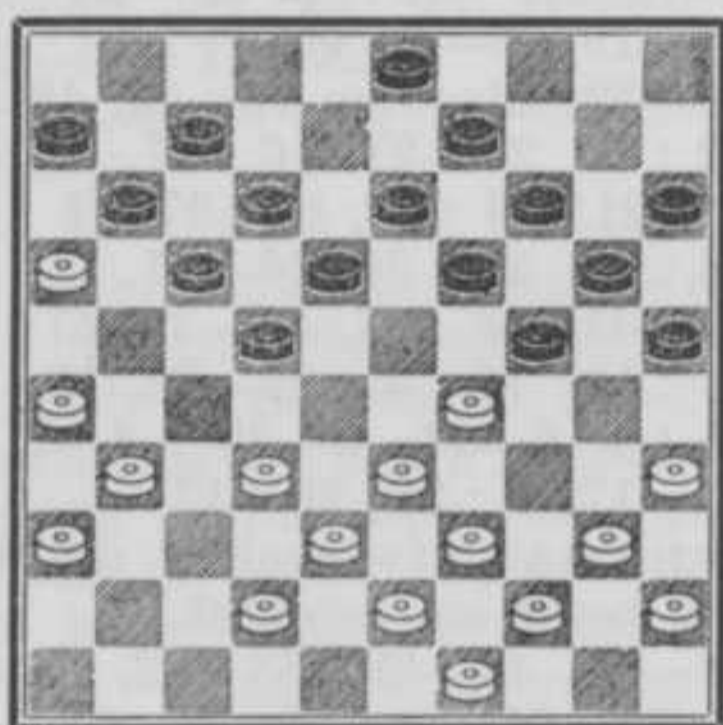

Stand na 6. .... 18 : 27.

7. 38—32
 (26—21, 17 : 26, 37—31, 26 : 37,
 28—23, 19 : 28, 33 : 42, 24 : 33,
 39 : 28 =)
 (37—31? 24—30, 35 : 24, 19 : 30,
 31 : 22, 30—34, 39 : 30, 25 : 32,
 38 : 27, 17 : 50 —)
 (37—32, 24—30, 32 : 21, 30—34,
 39 : 30, 25 : 32, 38 : 27 = <)
7. .... 27 : 38   8. 43 : 32   17—22
 9. 28 : 17   12 : 21   10. 26 : 17*   11 : 22
 11. 40—34
 (32—28? 7—12, 28 : 17, 12 : 21,
 16 : 27, 19 : 23, 29 : 18, 13 : 42 —)
 (33—28, 22 : 33, 29 : 38 =)
 (49—43? 19—23, 29 : 27, 7—11,
 16 : 7, 8—12, 7 : 18, 13 : 42 —)
11. .... 7—11   12. 16 : 7   8—12
 13. 7 : 27   19—23   14. 29 : 18   13 : 42
 15. 35—30!   24 : 35   16. 34—30   25 : 43
 17. 49 : 47 =

Diagram 70.

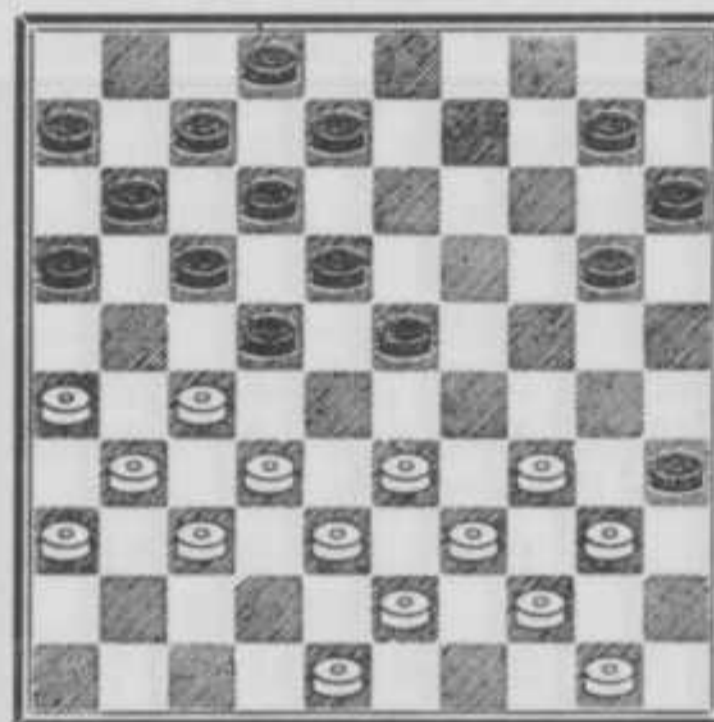
Stand na 3. .... 8-12.

Heel kansrijk ware geweest:

4. 32—27!! 22—28*B   5. 33 : 22   24 : 33
 6. 38 : 29   17 : 28 =
 (39 : 28, 18—23, 27—21 etc. = <
 want op 38—32? zou volgen 19—24,
 28 : 10, 17 : 50 etc. —2)
- B5. .... 3—8?   5. 27—21!
 (38—32? 22—28, 32 : 23*, 19 : 28,
 33 : 22, 24 : 33, 39 : 28, 17—21,
 26 : 17, 12 : 23 —1)
 (40—34? 17—21, 26 : 28, 18—22,
 : , 12 : 32, 38 : 27, 19—23,
 29 : 18, 13 : 22, 27 : 18, 24—30,
 35 : 24, 20 : 47 —)

5. .... 22—28
 (25—30, 40—34, 20—25*, 29 : 20,
 15 : 24, 33—28, 22 : 33, 38 : 20 +1)
6. 33 : 22   17 : 28*   7. 38—33   24—30
 (18—22, 31—27, 22 : 31, 33 : 22,
 24 : 33, 39 : 28 +1)
8. 35 : 24!   19 : 30   9. 33 : 22   18 : 27
 10. 31 : 22!   30—34   11. 39 : 30   25 : 23
 12. 22—18   13 : 22   13. 21—17   12 : 21
 14. 26 : 10   15 : 4 +1
 Een fraai slot!

Diagram 71.

Wit moet oppassen om niet in de verschillende valletjes te lopen.

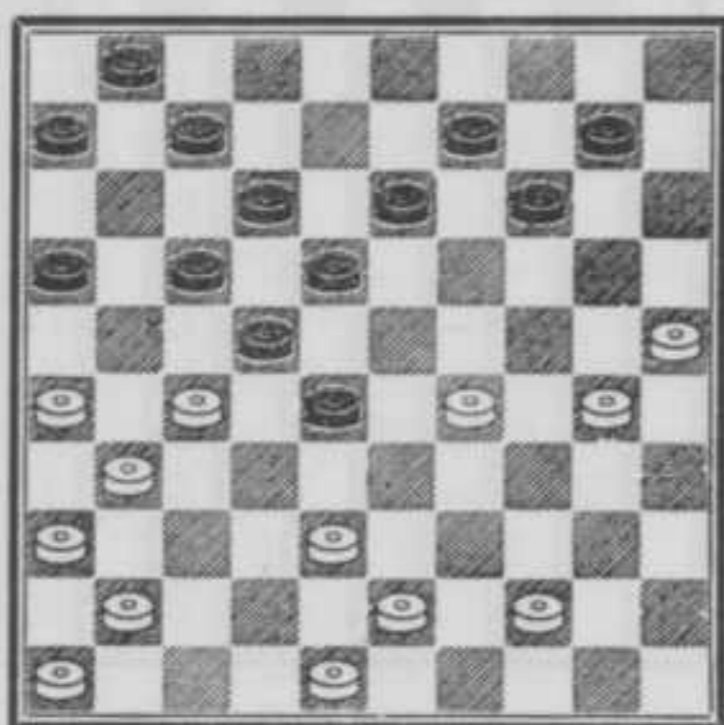
1. 48—42! 20—25*
 (23—29? 33 : 24, 20 : 29, 34 : 23,
 18 : 29, 27 : 18, 12 : 23; nu volgt
 op 39—33? 16—21, 33 : 24, 23—28,
 32 : 23, 21—27, 31 : 22, 17 : 30 =>
 dus 32—27! → 27—22, 17 : 28,
 26—21, 16 : 27, 31 : 24 +1, dus
 17—22*, 27 : 18, 23 : 12, 39—33,
 10—14, 33 : 24, 8—13, 43—39 +1)
2. 50—45! 15—20*   3. 33—29   10—15*
 (10—14? 34—30, 35 : 33, 39 : 10 +)
 (20—24? 29 : 20, 25 : 14, 34—29,
 23 : 34, 39 : 30, 35 : 24, 32—28,
 22 : 33, 38 : 9, 17—21, 26 : 17,
 12 : 41, 36 : 47 +)
 (8—13? 26—21, 17 : 26, 34—30,
 35 : 33, 39 : 28 +)
4. 34—30!
 (39—33? 23—28, 32 : 23, 16—21,
 27 : 16, 22—27, 31 : 13, 8 : 50 —)
 (38—33? 23—28, 32 : 23, 20—24,
 29 : 20, 18 : 47, 27 : 18, 25 : 14 —)
 (29—24? 20 : 29, 39—33, 23—28!
 33 : 24a, 18—23b, 27 : 29, 16—21,

32 : 23, 21—27, 31 : 22, 17 : 50 —
 b 28—33, 38 : 29, 16—21, 27 : 16,
 22—27, 31 : 13, 8 : 50 —, doch nu
 slaat zwart een stuk minder.

a 32 : 23, 16—21, laat op 27 : 16 vol-
 gen 22—27, 31 : 13, 8 : 50, 34 : 23,
 35 : 44, 23—18, 12 : 23, 43—39,
 44 : 33, 38 : 18, 2—8 — want op
 18—12, 7 : 18, 16 : 7, volgt 17—21
 etc., dus 33 : 24, 21 : 41, 36 : 47,
 18 : 20 —2)

4. .... 35 : 33 5. 39 : 19 =>

Diagram 72.

Zwart is aan zet en hoewel hij nog niet
 verloren staat, is het niet gemakkelijk, om
 de juiste verdediging te vinden.

1. .... 28—32?A 2. 27—21 16 : 27
3. 41—37 32 : 41 4. 36 : 47 27 : 36
5. 29—23 18 : 29 6. 26—21 17 : 26
7. 47—41 36 : 47 8. 43—39 47 : 33
9. 39 : 19 14 : 23 10. 30—24 29 : 20
11. 25 : 5 +

Een mooie damslag!

□ 72.

- A1. .... 28—33? 2. 30—24 33 : 42
 3. 48 : 37 10—15
 (6 of 7—11, 24—20, 10—15a, 26—21,
 15 : 33, 43—39, 17 : 26, 39 : 10 +
 a 13—19, 20—15, 19—23b, 15 : 13,
 23 : 34 & 44—39 of 43—38, 18 : 9,
 27 : 18, 12 : 23, 44—39 & 37 : 10 +
 b 19—24, 15 : 13, 24 : 33, 43—39,
 18 : 9, 27 : ... & 39 : ... +
 a 13—19; een andere mogelijkheid is
 nu 26—21, 17 : 26, 37—32, 26 : 28,
 20—15, 22 : 31, 15 : 28 +)
 (14—19, 29—23, 18 : 20, 25 : 3 of
 5 +)

4. 43—39

→ 26—21, 24—20, 39 : 10 +, waar-
 tegen geen verweer is; zwart moet
 dus b.v. 16—21 offeren, +1

□ 72.

- A1. .... 14—19 2. 26—21 17 : 37
 3. 41 : 3 22 : 31 4. 3 : 5 +

□ 72.

- A1. .... 13—19? 2. 27—21
 (29—24, 9—13?c, 26—21d, 17 : 37,
 41 : 23, 18 : 20, 27 : 9, 14 : 3,
 25 : 5, 12—18, 5 : 12, 7 : 18 +2
 d 25—20, 14 : 34, 26—21, 17 : 37,
 41 : 5, 22 : 31, 36 : 27 +
 c 19—23*=>)

2. .... 16 : 27 3. 29—23 18 : 29
 4. 25—20 14 : 34 5. 26—21 17 : 37
 6. 41 : 3 of 5 +

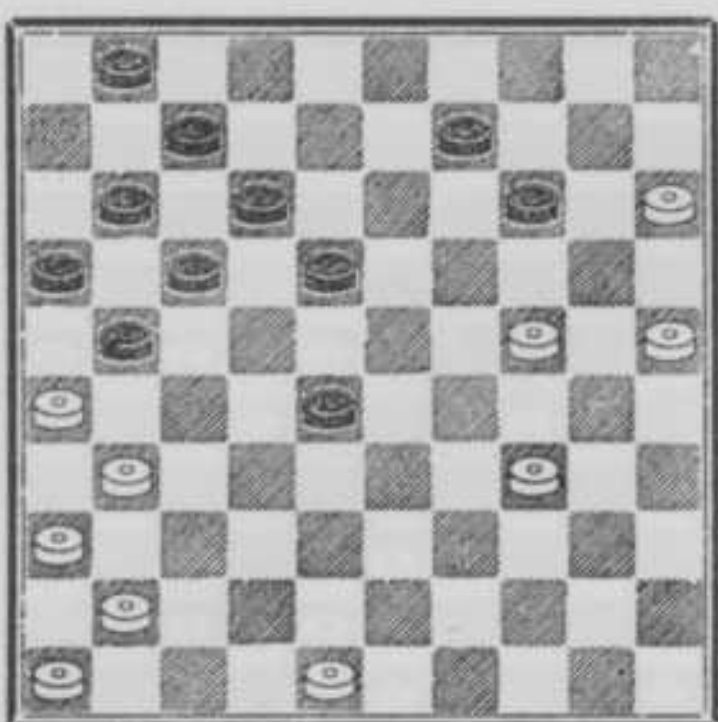
Zwart kan na 41 : 3 eveneens dam
 nemen door 34—39 of 40, 3 : 4, 39 : 50 of
 40 : 49, 4 : 31 +2 met goede kans op par-
 tijwinst voor wit.

□ 72.

- A1. .... 10—15? 2. 30—24 6—11B
 (14—19, 26—21 etc. +)
 (28—32, 24—19e, 13 : 42, 48 : 28,
 22 : 33, 27—21, 16 : 27, 31 : 2 +
 e 27—21? 16 : 27, 41—37, 32 : 41,
 36 : 47, 27 : 36, 26—21, 17 : 26,
 47—41, 36 : 47, 43—39, 47 : 33,
 39 : 10, 15 : 4, 29—23, 18 : 20,
 25 : 3, 6—11, 3—25*, 4—9, 25 : 3,
 11—17, 3 : 21, 26 : 17 =
 Een fraaie afwikkeling, die waarlijk
 een beter lot verdient.)
 (28—33, 43—39! 33 : 42, 48 : 37,
 → 26—21, 24—20, 39 : 10 +
 Zwart moet nu offeren.)

3. 44—40 28—32
 (28—33, 40—35, 33 : 42, 48 : 37,
 1—6, 35—30 +)
 (1—6, 40—35; speelt op 28—33 weer
 35—30 etc. + en op 28—32, 24—19
 etc., uiteindelijk + 2)
 4. 38—33
 (24—19? faalt thans op 14 : 45 —)
 4. .... 32 : 21 5. 24—20 15 : 24
 6. 29 : 20 13—19 7. 20—15 19—24
 8. 40—34 24—30 of?
 (18—23? 31—27, 22 : 31, 36 : 27,
 21 : 32, 34—29, 23 : 34, 43—38,
 32 : 43, 48 : 10 +)
 9. 33—29 30 : 39 10. 43 : 34 22—28
 11. 29—24

Diagram 73.

Stand na 11. 29—24.

11. .... 18—23
 (28—33, 25—20, 14 : 25, 15—10 +)
 12. 24—19 12—18
 (1—6, 19 : 10, 17—22, 26 : 8, 9—13,
 8 : 19, 23 : 5, 25—20 +)
 13. 19 : 10 9—14 14. 10 : 19 23 : 14
 15. 25—20 14 : 25 16. 15—10 28—33
 17. 10—5 18—22
 (25—30, 34 : 25, 33—39, 5—28 +)
 18. 5—19
 → 19—24 en belet 25—30.

Het grote aantal mogelijkheden maakt verdere analyse bezwaarlijk, doch wit heeft in elk geval door 5. 24—20 etc. de zwarte stelling stormrijp gemaakt en daardoor goede winstkansen verkregen.

- B2. .... 7—11 3. 44—40 28—32
 Voor het overige verwijzen wij naar de reeds gemaakte opmerkingen bij 2. .... 6—11

4. 38—33 etc. met hetzelfde verloop als in de vorige variant, met dit verschil, dat in □ 73 schijf 7 thans op ruit 6 staat.

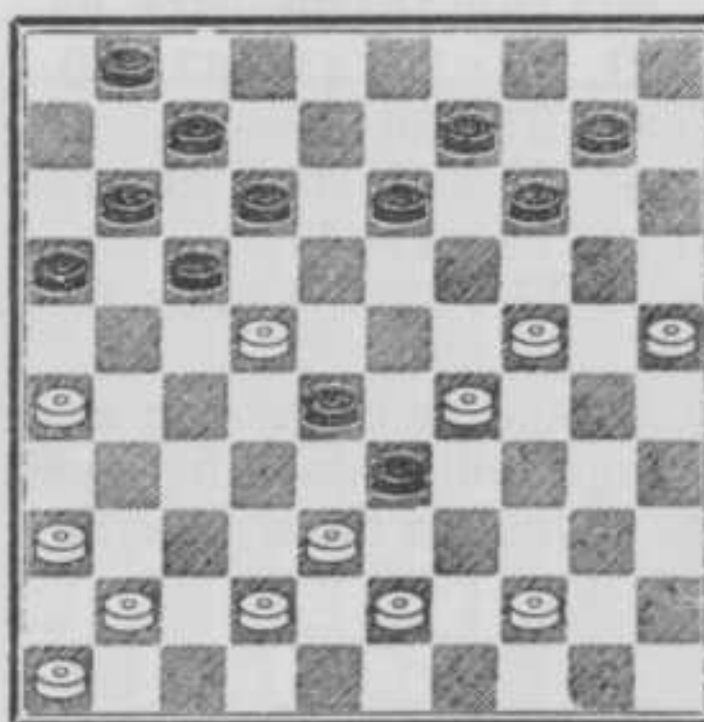
Ook het verder afspel komt practisch op hetzelfde neer, want de omwisseling van enkele zetten voor zwart is van geen invloed.

□ 72.

- A1. .... 6—11 2. 30—24 28—33C
 (Voor 10—15? zie A1. .... 10—15?)
 (14—19? 26—21 etc. +)
 (28—32? 24—19f, 13 : 42, 48 : 28,
 22 : 33, 27—21, 16 : 27, 31 : 15 + 1
 f 24—20, 32 : 21, 20—15 +)
 3. 48—42
 (43—39? 33 : 42, 48 : 37, 17—21,
 26 : 19, 14 : 43 —)

- (24—19, 14 : 34, 38 : 40 =>)
 (38—32, 1—6g, 29 : 38, 22—28,
 32 : 23, 18 : 20, 27—22, 17 : 28,
 26—21, 16 : 27, 31 : 33 =
 g 33—38, 43—39; nu levert 17—21,
 eventueel voorafgegaan door 38—42,
 zwart slechts nadeel op, dus 16—21,
 27 : 16, 38 : 27, 24—20?h, 10—15?i,
 26—21! 15 : 33, 39 : 28, 17 : 37,
 28 : 10 +
 i 13—19! 20—15, 19—23, 15 : 13,
 23 : 43, 48 : 39, 18 : 9 = <
 h 25—20! 14 : 25, 24—19, 13 : 33,
 39 : 28, 22 : 33, 31 : 15 + 1
 Spelen wij i.p.v. 16—21 etc. eens
 38—43, 25—20!j, 43 : 23, 20—15,
 14—19k, 15 : 4, 19 : 30; de dam kost
 twee stukken en biedt wel winstkansen.
 k 14—20, 15 : 4, 20 : 29, 26—21,
 17 : 28, 4—15, 22 : 31, 15 : 25 +
 j 24—20? 43 : 23, 20—15, 13—19!
 15 : 24, 23—28, 32 : 23, 18 : 20,
 27 : 18, 12 : 23 = <
 3. .... 22—28*
 (1—6? of 10—15? 42—37, 33 : 42,
 37 : 48, 10—15 of 1—6, 43—39 +)
 4. 27—22 18 : 27 5. 31 : 22
 Een sensationele voortzetting!

Diagram 74.

Stand na 5. 31 : 22.

Een phantastische stand is nu ontstaan, maar zwart kan reeds direct vereenvoudigen door:

5. .... 33—39 6. 22 : 33* 39 : 37
 7. 41 : 32 =

Doch bezien wij eens diens andere zetten:

(16—21? 29—23, 28 : 30, 25 : 34,
17 : 28, 26 : 19, 14 : 23, 38 : 18 +)

(14—19? 25—20, 19 : 30, 20—15,
33 : 24, 15 : 4 +)

(12—18? 25—20, 14 : 25L, 24—19;
nu volgt op 13 : 24, 22 : 15 +, dus
33 : 24 of 18 : 27, 19 : 8, 18 : 27 of
33 : 24, 8—2; speelt op 25—30,
38—33, 28 : 37, 41 : 12, 7 : 18,
26—21, 16 : 27, 2 : 22 +, dus
24—29*, ook nu behoudt wit goede
winstkansen.

Nóg beter i.p.v. 8—2 is 8—3

L 18 : 27, 20—15, 17—22, 15 : 4,
13—18, 4 : 13, 18 : 9, 26—21; op
33—39 volgt 21 : 23, 39 : 37, 41 : 32,
22—28, 24—19, 28 : 37, 19 : 10 +,
dus 28—32*, 41—37, 32 : 41,
46 : 37 + en niet 28—32*, 21—17?
wegens 33—39! 17 : 37, 39 : 48 of
50)

(1—6, 24—19, 14 : 34, 38 : 40; laat
op 28—32? volgen 36—31, 17 : 28,
31—27, 32 : 21, 26 : 19 +1, dus
28—33*, 43—38, 17 : 28, 38 : 29,
9—14 → 16—21 etc, dus 40—34 =)
(10—15, 24—19, 14 : 34, 38 : 40,
28—33*, 25—20, 17 : 28, 43—38,
15 : 24, 38 : 20 =)

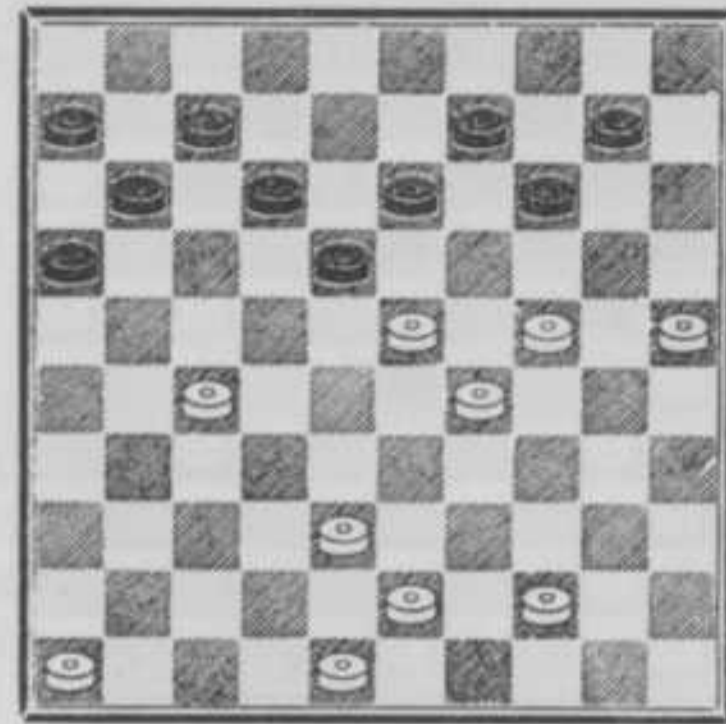
C2. .... 1—6 3. 26—21
(24—20? 10—15! 29—24*, 28—32!
27—21, 16 : 27, 41—37, 32 : 41,
36 : 47, 27 : 36, 26—21, 17 : 26,
47—41, 36 : 47, 43—39, 47 : 33*,
39 : 10, 15 : 4—1)
3. .... 17 : 37 4. 41 : 23 22 : 31
5. 36 : 27

In de toestand is thans een zekere ontspanning ingetreden, doch hij geeft zwart nog steeds reden tot bezorgdheid.

(Zie volgend diagram.)

5. .... 10—15*
(11—17? 24—20, 10—15*, 27—22,
15 : 42, 22 : 2, 18 : 29, 2 : 47 +)
(18—22? 27 : 18, 13 : 22, 24—20,
10—15*, 38—33, 15 : 24, 29 : 20 +
met damdoorbraak.)

Diagram 75.

Stand na 5. 36 : 27.

6. 43—39 11—17*
(18—22? 27 : 18, 13 : 22, 39—34,
22—27, 23—19, 14 : 23, 29 : 18,
12 : 23, 38—32, 27 : 38, 48—42,
38 : 47, 44—39, 47 : 20, 25 : 3 +)

7. 48—42 = >
(17—22? 24—20, 15 : 33, 39 : 10 +)

Het is ondoenlijk, om verder alle mogelijkheden aan te geven; wit heeft belangrijk positievoordeel behaald, doch het blijft een open vraag of dit in winst is om te zetten.

□ 72.

A1. .... 7—11 2. 30—24 28—33
(Voor 10—15? verwijzen wij naar
A1. .... 10—15? 2. 30—24 en ver-
der B2. .... 7—11)
(14—19? en 28—32? falen wegens be-
kende redenen.)
(Voor 1—7 zie C2. .... 1—6)

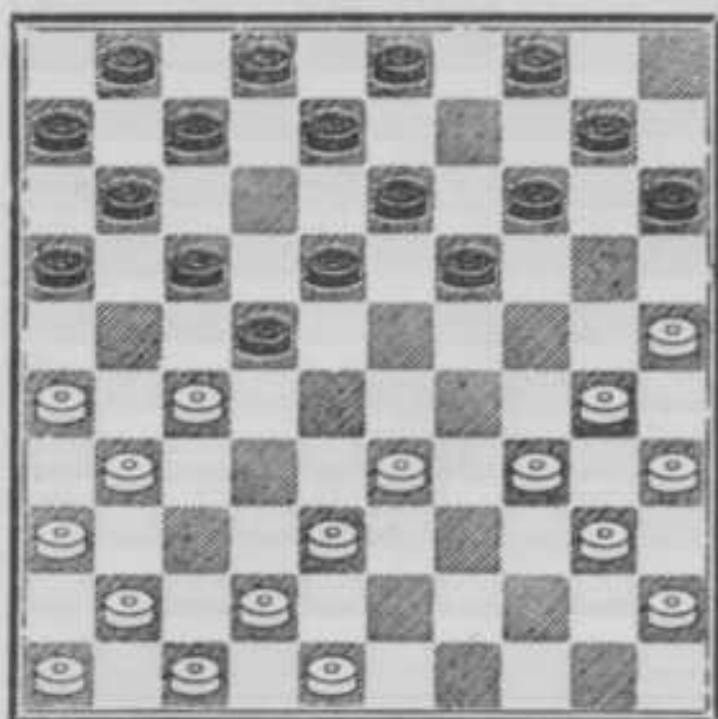
Het verder verloop na de tekstzet
2. .... 28—33 toetse men aan de analyse
van A1. .... 6—11 2. 30—24 28—33.

Men zal dan ervaren, dat deze vrijwel geheel klopt, behoudens enkele onbelangrijke verschillen, welke dan nog uitvallen in het voordeel van wit.

Voor C2. .... 1—6 spele men natuur-
lijk 2. .... 1—7.

In deze studie gaan positie- en combina-
tiespel hand in hand. Het eerste steunt on-
miskkenbaar op het laatste, zodat de stelling
van wit er a.h.w. door gedragen wordt.

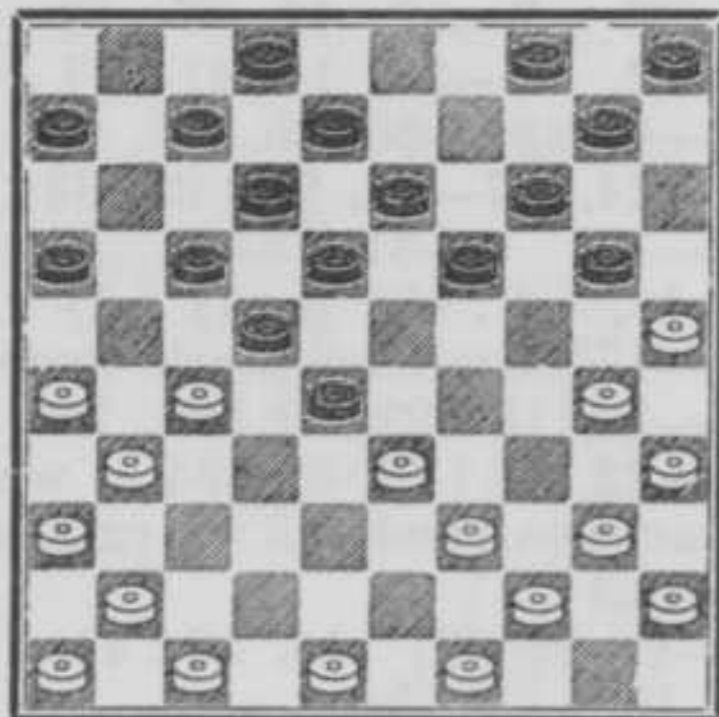
Diagram 76.

1. 25—20 14 : 25A 2. 27—21 16 : 27
 3. 38—32 27 : 29 4. 34 : 5 25 : 34
 5. 40 : 29 +
 A1. .... 15 : 24 2. 33—28 22 : 33
 3. 38 : 9 3 : 14 4. 27—21 16 : 27
 5. 31 : 22 : 6. 30—24 19 : 39
 7. 48—43 39 : 37 8. 41 : 3 +

Een aardige damslag naar een bezet veld!

Diagram 77.

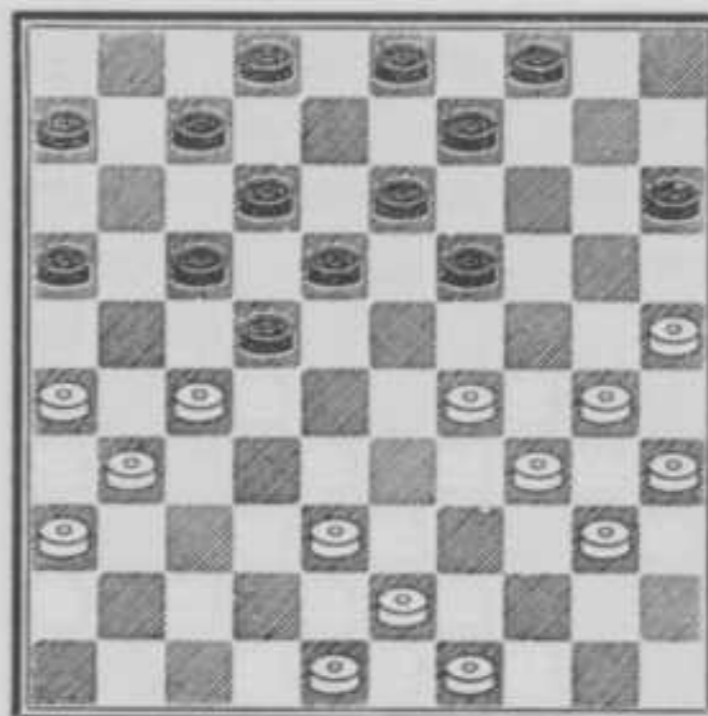

1. 26—21 17 : 37 2. 41 : 23 18 : 38
 3. 27 : 9 4 : 13
 (14 : 3, 25 : 23 +1)
 4. 39—33 38 : 29 5. 30—24 19 : 30
 6. 35 : 4 +

In deze afwikkeling speelt de meerslagregel de hoofdrol.

In de volgende stelling kan wit op ongedachte wijze een damslag uitvoeren.

Diagram 78.

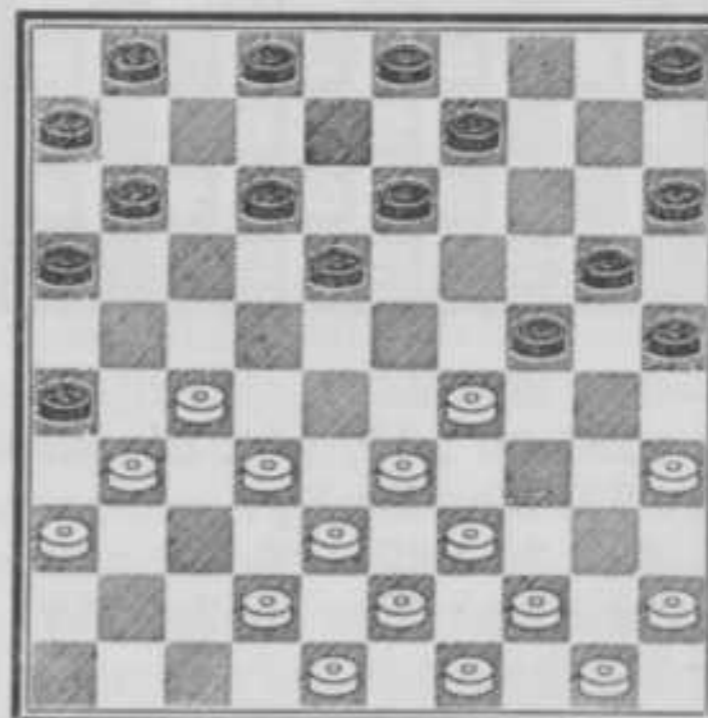
1. 29—23 19 : 28* 2. 27—21 16 : 27
 3. 26—21 17 : 37 4. 25—20 15 : 24
 5. 30 : 17 22 : 11 6. 38—32 27 : 38
 7. 43 : 1 + door 8. 1—23.

De slagwending 5. 30 : 17 met de daaropvolgende terugslag 22 : 11 lijkt ons wel origineel, terwijl het slot 7. 43 : 1 geenszins voor de hand ligt.

Tot dusver hebben wij gezien, hoe wit in het voordeel kan geraken na de hekstelling te hebben ingenomen.

Thans laten wij enkele gevallen volgen die aantonen, dat medaille ook een keerzijde heeft.

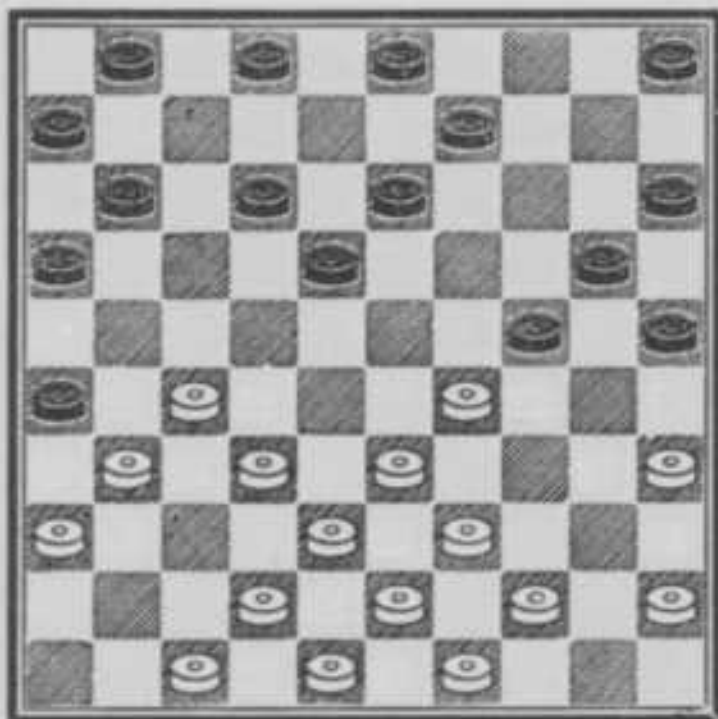
Diagram 79.

1. 35—30! 25 : 23
 (26 : 28, 30 : 17, 11 : 31, 33 : 4 +)
 2. 33—29! 26 : 28 3. 38—33 23 : 34
 4. 39 : 17 11 : 31 5. 33 : 4 +

Na 4. 39 : 17 ontstaat een geestig moment als zwart meerslag moet nemen, waardoor wit met 5. 33 : 4 kan besluiten.

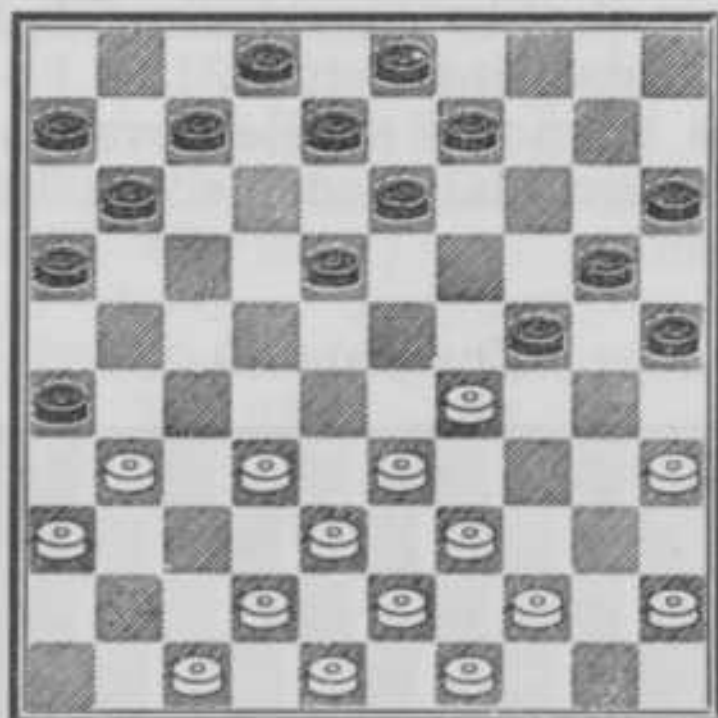
Diagram 80.

Doordat schijf 47 verplaatst is naar ruit 50, valt de vorige afwikkeling uit, doch ontstaat tevens weer een andere mogelijkheid.

1. 35—30! 25 : 23* 2. 33—28 26 : 37
3. 28 : 17 11 : 31 4. 36 : 27 37 : 28
5. 27—21 16 : 27 6. 38—32 :
7. 42 : 4 +

Diagram 81.

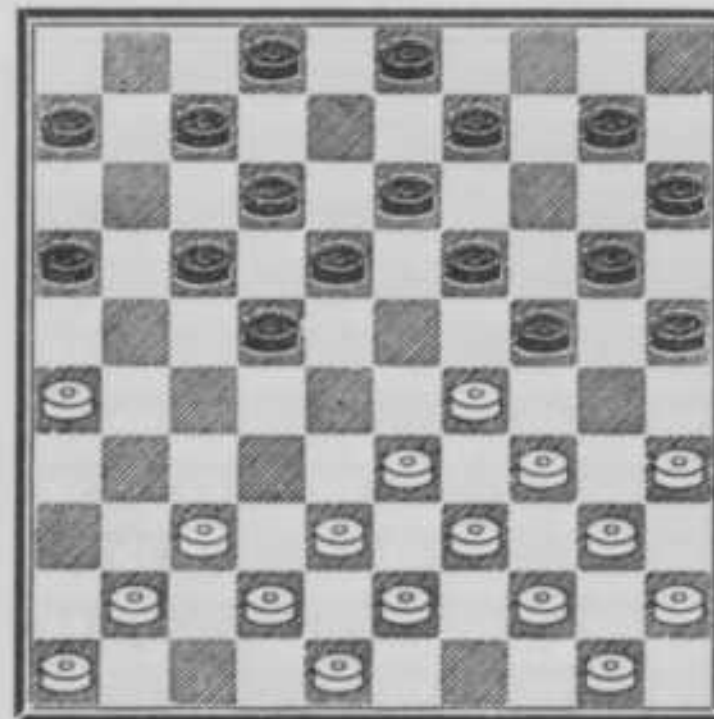
1. 35—30! 25 : 23
(26 : 28, 30 : 19, 13 : 24, 33 : 4,
24 : 33, 39 : 28 +)
2. 33—28 26 : 37 3. 28 : 30 37 : 28
4. 30—24 20 : 29 5. 38—33 29 : 38
6. 43 : 1 +

Door de slagkeus een listig zetje!

(Zie volgend diagram.)

1. 29—23 19 : 28* 2. 26—21 16 : 27A
3. 37—32 28 : 37 4. 41 : 21 17 : 26
5. 34—30 25 : 34 6. 39 : 28 +2

Diagram 82.

- A2. .... 17 : 26 3. 34—30 25 : 34
4. 39 : 17 28 : 39* 5. 17 : 28 +2

De volgende partij werd gespeeld tussen A. C. v. Wittene met wit en J. B. M. J. Eekhoud met zwart voor de competitie van de N.D.B. in de ontmoeting „Scheveningse Damclub” — „Constant” (22-5-1938)

1. 33—28 18—22 2. 38—33 12—18
3. 32—27 19—23 4. 28 : 19 14 : 23
5. 34—29 23 : 34 6. 40 : 29 20—25
7. 37—32 17—21 8. 31—26 22 : 31
9. 26 : 37 10—14 10. 42—38 14—20
11. 32—28 7—12 12. 37—32 1—7
13. 47—42 21—26 14. 41—37 16—21

(4—10? 35—30, 25 : 23, 28 : 19,
13 : 24, 37—31, 26 : 28, 33 : 4,
11—17, 4—31, 3—9, 31 : 4,
12—18, 4 : 11, 6 : 17 +1)

(11—17 is minder sterk wegens
29—23, 18 : 29, 33 : 24, 20 : 29,
28—22, 17 : 28, 32 : 34 = waarna
zwart een randstuk op ruit 25 over-
houdt.)

15. 37—31 26 : 37 16. 32 : 41 18—23!
17. 28 : 19*
(29 : 18? 12 : 32, 38 : 16, 25—30,
35 : 24, 20 : 47 —)
17. .... 13 : 24

Zwart heeft thans een vrij gunstige hek-
stelling ingenomen met slechts één over-
tollig stuk op 5.

18. 38—32 12—18 19. 43—38 21—26
20. 41—37 9—13 21. 49—43 7—12
22. 32—28 18—22

Zwart mag niet toelaten, dat wit zich
blijvend op het centrum nestelt om na
37—32 door 35—30, 25 : 23, 28 : 30 de
stelling te verbreken.

23. 28 : 17 11 : 22 24. 38—32

Om alsnog door 33—28 of 35—30, 25 : 23, 33—28, 22 : 33, 39 : 30 zich te bevrijden.

24. .... 22—27 25. 32 : 21 26 : 17

Dergelijk ruilen is in het algemeen weinig verheffend; in dit geval echter past het volkomen in zwart's speelplan om wit van het midden te verdrijven.

26. 37—32 13—18 27. 43—38 4—9
28. 46—41 9—13 29. 42—37 2—7
30. 36—31 7—11 31. 48—42 5—10
32. 31—27

Een zwakke zet, die een spelbelemmering aan de lange vleugel toelaat.

32. .... 11—16! 33. 44—40

Wit wil de ruil 29—23 & 27—22 welke nu nog niet mag wegens 24—30 etc., voorbereiden.

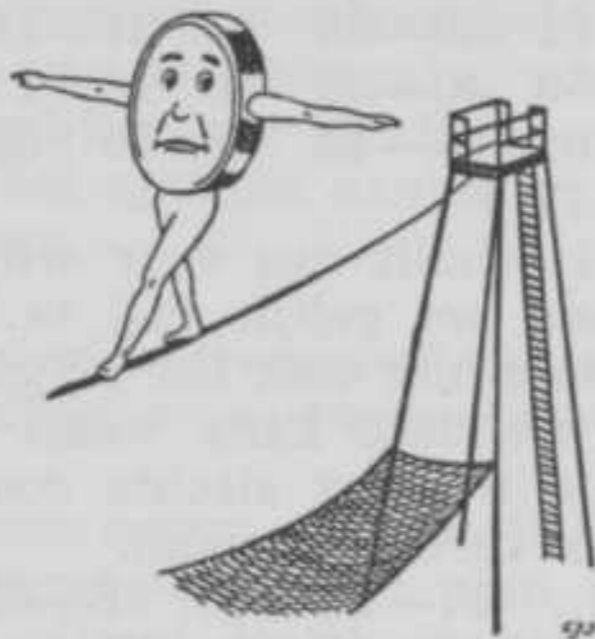
33. .... 17—21 34. 50—44 10—14
(6—11? 33—28, 24 : 31, 37 : 6 +)

35. 41—36 3—9

De enige om kans te behouden op handhaving van het verkregen voordeel; het is niet gemakkelijk voor zwart, om afwach- tende zetten te vinden totdat wit „uit de hoek moet komen”.

36. 39—34 21—26
(12—17? 35—30, 24 : 35, 29—24, 20 : 29, 34 : 3 +1)

37. 32—28 6—11 38. 28—23

Een gewaagde onderneming.

(Een gewaagde zet, hoewel niet bepaald slecht; veiliger is in elk geval 37—32, 11—17 of ? 34—30a, 25 : 23, 28 : 30 =

a 44—39? 17—22, 28 : 17, 12 : 21 —

a 42—37? 16—21, 27 : 16, 17—22,

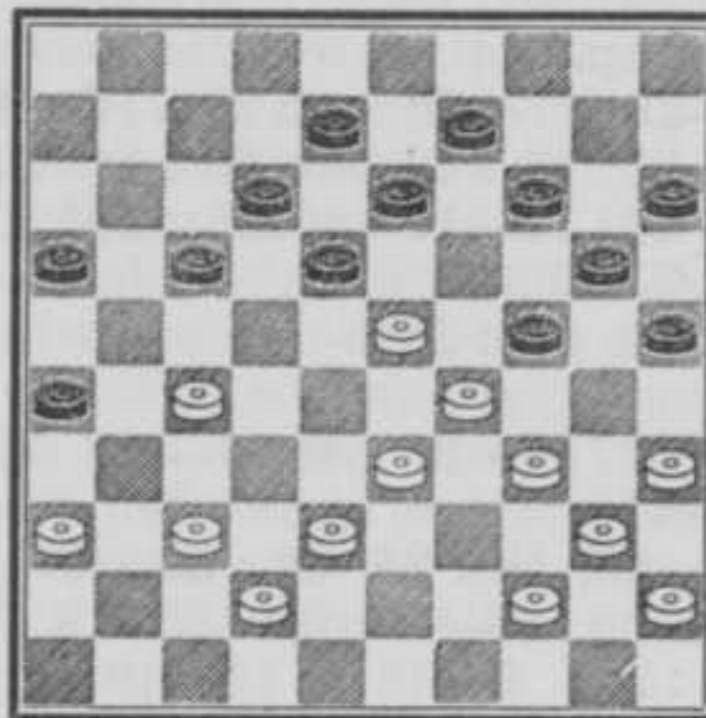
28 : 17, 12 : 21, 16 : 27, 18—23,

29 : 18, 13 : 42, 38 : 47, 24—30,

35 : 24, 20 : 27 —1)

38. .... 11—17

Diagram 83.

Stand na 38. .... 11—17.

39. 38—32?A

Zwart overwoog, dat wit op dit moment nog zes zetten moest doen in twee minuten en vond hierin aanleiding om een voortzetting te kiezen, die hem — terwijl de wedstrijd klok tot spoed aanmaande — onverwachts voor een lastige keus plaatste.

De klok maant tot spoed.

Houdt men verder rekening met de positionele moeilijkheden van het ogenblik, dan is het begrijpelijk, dat wit een verdediging koos, die hem noodlottig werd.

Indien echter voldoende tijd beschikbaar ware geweest voor kalm overleg, dan was het de witspeler wellicht niet ontgaan, dat hij door sterker spel tegenkansen had kunnen scheppen, waarna zwart nog hard voor de remise had moeten vechten.

Hoewel niet volkomen vlekkeloos, was het moment voor het nu volgende offer tactisch dus zeer goed gekozen.

39. .... 26—31! 40. 37 : 26 13—19!

Het hoogtepunt der partij!

41. 33—28B 24 : 31 42. 26 : 37* 19 : 28

43. 32 : 23 18 : 29 44. 34 : 23 25—30
45. 35 : 24 20 : 18

Wit gaf op.

B41. 32—28 17—22 42. 28 : 17 19 : 50
43. 29—23* 12 : 32 44. 23 : 3 24—29
45. 34 : 23 14—19 46. 23 : 14* 32—38
47. 42 : 33 50 : 5
48. 3 : 14 5 : 28 —

□ 83.

A39. 36—31? 17—22 40. 38—32 13—19!

41. 32—28

(44—39, 19 : 28, 32 : 23, 9—13,
42—38, 13—19, 38—32, 19 : 28,
32 : 23, 8—13 & 13—19 —)

41. .... 9—13 42. 28 : 17 19 : 50

43. 29—23* 12 : 41

44. 23 : 3 26 : 48 —

□ 83.

A39. 37—32? 13—19? 40. 32—28* 17—22

41. 28 : 17 19 : 50 42. 29—23* 12 : 43

43. 23 : 3 24—30 44. 35 : 24 20 : 29

45. 34 : 23 9—13

46. 3 : 20 25 : 14 —

□ 83.

A39. 44—39* 26—31C 40. 37 : 26 17—21

41. 26 : 17 12 : 43

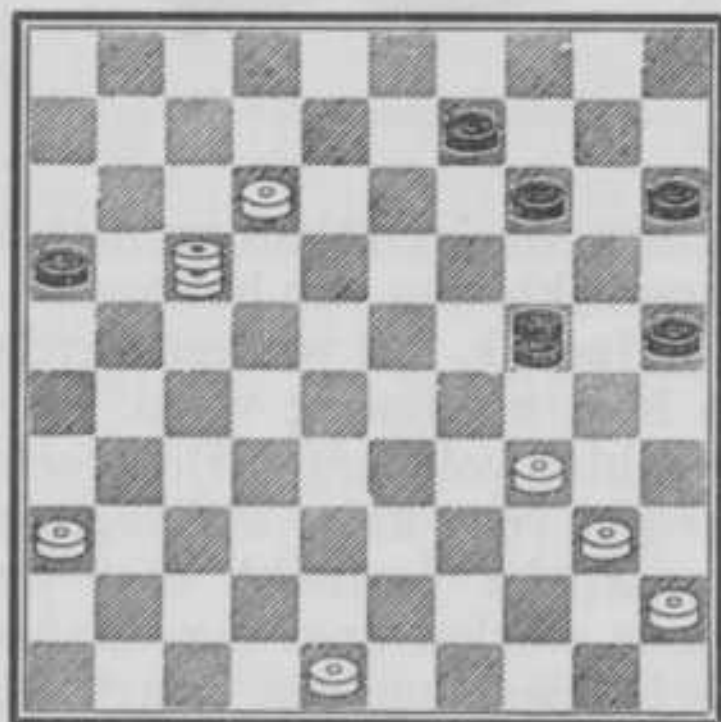
42. 23 : 3 43—49*D & 24—30, 35 : 24,
49 : 19 =

D42. .... 13—18? 43. 39 : 48 18—23

44. 29 : 18 24—30 45. 35 : 24 20 : 47

46. 3—17 47—24 47. 18—12

Diagram 84.

Stand na 47. 18—12.

47. .... 24—2E 48. 17—6

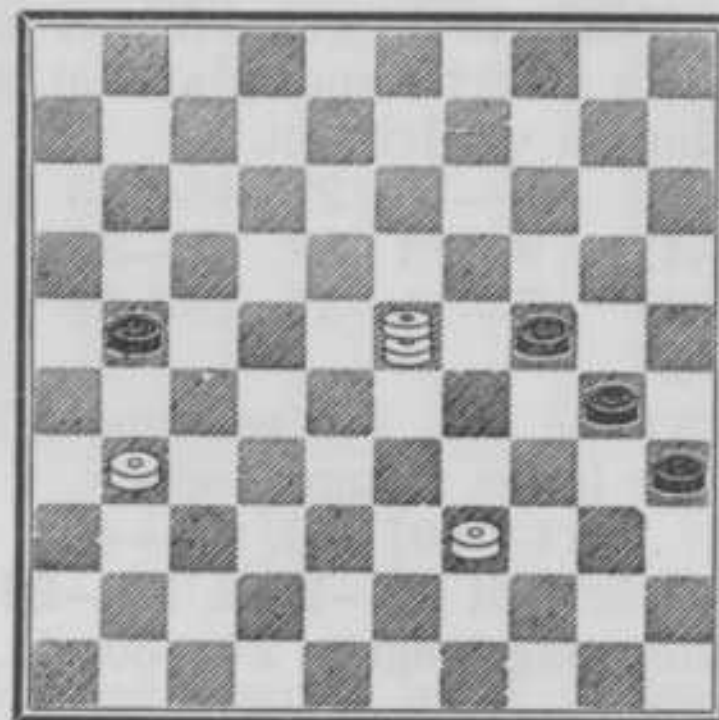
→ 12—7. Zwart moet nu toelaten, dat wit een tweede dam haalt +*

48. .... 2—35? 49. 12—7 35 : 49

48

50. 45—40 49 : 35 51. 34—30 35 : 11
52. 6 : 4 + door het opbouwen van de volgende stand:

Diagram 85.

□ 84.

E47. .... 24—35? 48. 17—26 35 : 44

49. 45—40 44 : 35 50. 34—30 35 : 17

51. 26 : 8 16—21 52. 8 : 26 25—30

Zwart staat verloren; het afspel komt ten slotte op het volgende neer:

53. 26—12 30—35 54. 48—43 9—13

55. 12—45 14—19 56. 43—39 19—23

57. 45 : 4 35—40 58. 39—34 40 : 29

59. 4—22 29—34 60. 22—44 15—20

61. 36—31 20—24 62. 31—27 24—30

63. 27—21 30—35 64. 21—16 34—40

65. 44—50 40—45 66. 16—11 35—40

67. 11—6 40—44 68. 50 : 39 45—50

69. 39—17 +

In □ 84 schuilt dus voor wit nog een mogelijkheid om gelijk spel te bereiken, ofschoon deze niet voor het grijpen ligt.

Neemt wit deze kans waar, dan kan zwart op zijn beurt slechts door uiterst correct spel verlies ontgaan.

C39. .... 17—21? 40. 38—32!

(27—22? 18 : 27, 23—19, 14 : 23,

29 : 7, 27—31, 36 : 27, 21 : 43,

39 : 48, 24—30, 35 : 24, 20 : 47 —2)

(37—32? 26—31! speelt op 27—22,

18 : 27, 23—19, 14 : 23, 29 : 7,

21—26, 32 : 21, 26 : 17, 36 : 27,

8—12, 7 : 18, 13 : 31, 33—28 of?

16—21, 38—32, 9—13 —1, dus na

26—31! b.v. 42—37, 31 : 22, 32—28,

22—27, 28—22, 27—32, 38 : 27,

21 : 41, 36 : 47, 18 : 27, 23—19,

14 : 23, 29 : 7, 8—12, 7 : 18,

- 13 : 22 —)
40. .... 14—19 of?
(13—19, 36—31 etc. +)
41. 23 : 3 12—17 42. 3 : 23 26—31
43. 37 : 26 25—30 44. 34 : 14 13—19
45. 29 : 20 19 : 48 46. 40—34 21 : 32
47. 14—9 15 : 24 48. 9—4 32—37
49. 4—15 +4

Zwart mag van het feit, dat hij een tweede dam haalt, geen al te hoge verwachtingen koesteren.

Een partij met een combinatoire inslag!

De opsluiting aan de korte vleugel.

Een vruchtbare bodem voor intrigues.

Geen spelprincipe heeft méér de invloed ondergaan van de zich steeds uitbreidende speltheorie dan de opsluiting aan de korte vleugel.

Eens het geliefkoosde en bij voorkeur toegepaste systeem van de grootste aller combinatiespelers, Is. Weiss, die er in zijn glorie-tijd een lange reeks triomfen aan dankte, heeft deze spelopbouw de belangstelling van de hedendaagse wedstrijdspelers grotendeels verloren.

De oorzaak is genoegzaam bekend; de jarenlange onderzoekingen en nasporingen zijn niet zonder gevolgen gebleven; vele geheimen van het damspel zijn blootgelegd en niemand kan ongestraft de enorme risico's, die het systeem aankleven, achteloos voorbijgaan.

Het principe toepassen wil zeggen: de consequenties ervan aanvaarden.

Heeft men eenmaal een opsluiting aan de korte vleugel toegelaten, dan is het gewoonlijk uiterst lastig om zich daaruit later weer te bevrijden; zeer belangrijk is hierbij de tempiverhouding. Als een der spelers zich rechts laat insluiten, dan dient hij er zorg voor te dragen links een voldoende aantal vrije zetten ter beschikking te hebben; er zijn slechts weinig gevallen bekend, waarin het verantwoord is om aan beide vleugels een spelbelemmering toe te laten.

Zijn de moeilijkheden voor de opgeslotene, om zich los te werken, groot, voor de

tegenpartij is het evenmin eenvoudig om het eenmaal verkregen positievoordeel te handhaven, hetgeen enerzijds zijn oorzaak vindt in de voortdurende voeling welke de strijdenden gewoonlijk met elkander plegen te hebben en anderzijds het gevolg is van de combinatietoestand, die zich op het bord ontwikkelt en daarmee samenhangt.

En op deze combinatietoestand willen wij eens wat nader ingaan, want het is opvallend, dat men in de laatste jaren weer meer interesse aan de dag legt voor dit beurtelings zo verheerlijkte en verguisde spelprincipe.

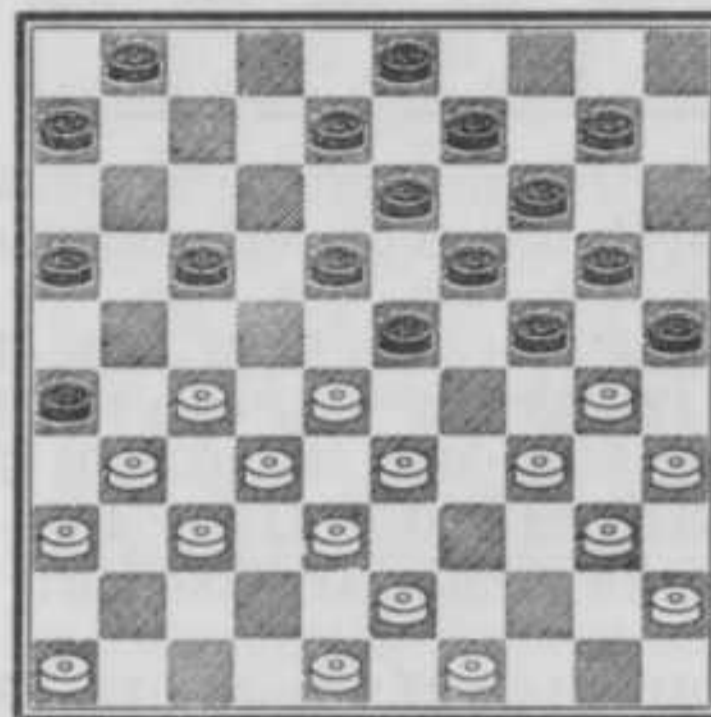
Juist het element van de slag vervult in opsluitingen in de ruimste zin des woords een buitengewoon aantrekkelijke rol en ongelooflijk veel schoons is reeds door talloze vorsers op dit gebied gepubliceerd.

Flair een onmisbare eigenschap.

Het genre stelt bijzonder hoge eisen aan zijn toepassing; naast talenten als standen-kennis en het tijdig kunnen voorzien van de plannen des tegenstanders moet men bovendien de gave bezitten, instinctief aan te voelen, hoe het spel zich zal ontwikkelen en waar de slag vallen zal om dienovereenkomstig zijn maatregelen tijdig te treffen; m.a.w. door bijtijds na te gaan, wat waarschijnlijk is, zal de werkelijkheid ons op het critieke moment des te beter voorbereid vinden om onze verdere gedragslijn te bepalen.

Wij vangen aan met een drietal „Kikke-zetten”.

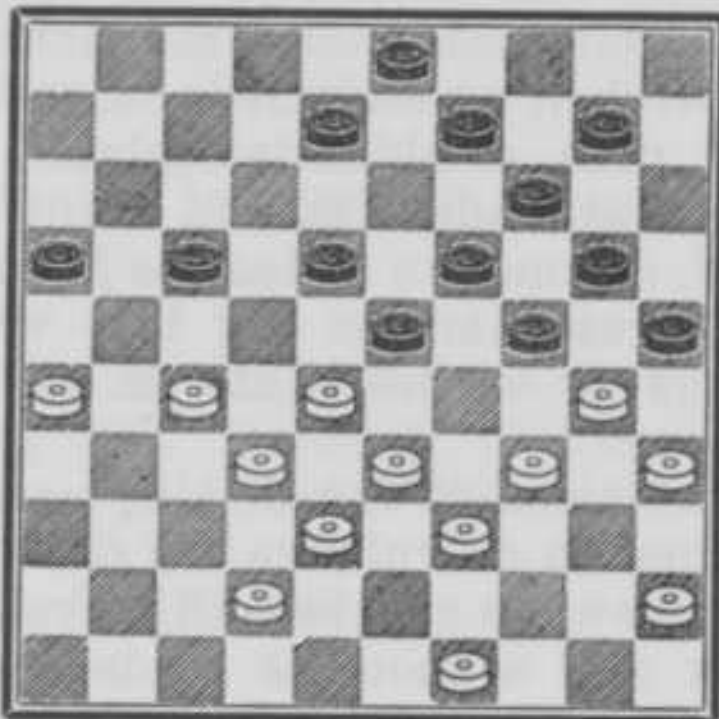
Diagram 86.

1. 27—21 16 : 27 2. 32 : 12 23 : 41
3. 12 : 23 19 : 39 4. 36 : 47 26 : 37
5. 30 : 19 13 : 24* 6. 38—33! 39 : 28*

7. 34—29 24 : 33 8. 48—42 37 : 39
 9. 40—34 39 : 30 10. 35 : 2 +
 Wit's zesde zet ligt niet voor de hand.

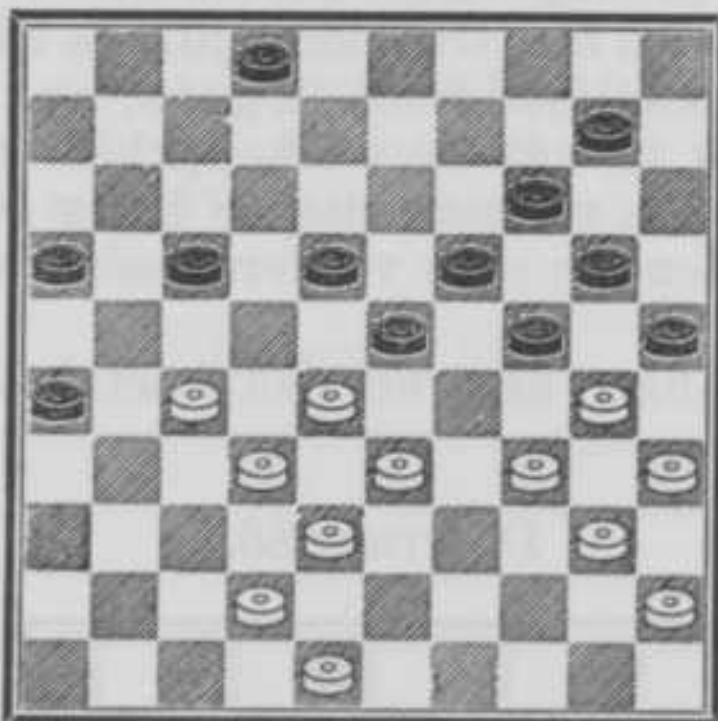
Diagram 87.

1. 27—21 16 : 27 2. 32 : 12 23 : 43
 3. 12 : 23 19 : 28 4. 30 : 19 14 : 23
 5. 39 : 48 28 : 30 6. 35 : 2 +

Als de zaak eenmaal aan het rollen is gebracht, loopt de rest a.h.w. vanzelf.

Diagram 88.

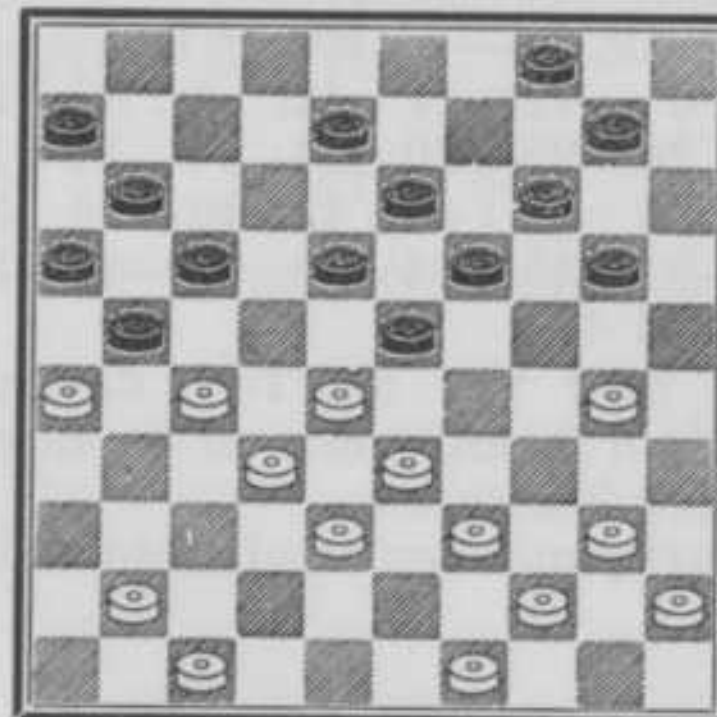

Wit bevrijdt zich uit de opsluiting en hoopt daarbij tevens op verkeerd slaan van zwart.

1. 34—29! 25 : 34? 2. 27—21 16 : 27
 3. 32 : 12 23 : 43 4. 48 : 30 18 : 7
 5. 29—23! 19 : 39 6. 30 : 19 14 : 23
 7. 40—34 39 : 30 8. 35 : 4 +
 Een merkwaardige afwikkeling!

1. 27—21?! 16 : 27 2. 32 : 12 23 : 43
 3. 12 : 23 19 : 39 4. 30 : 19 14 : 23*
 5. 42—37 39 : 30
 6. 35 : 4 43—49 =

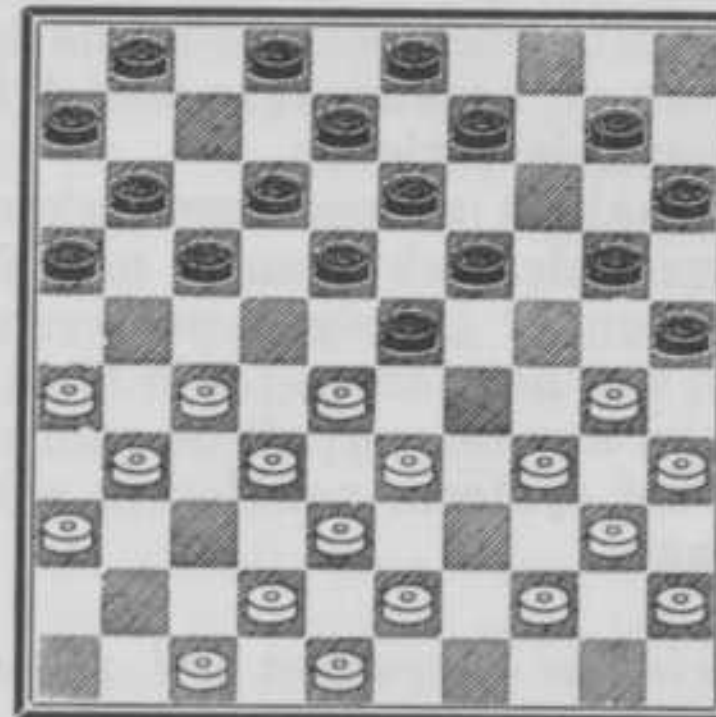
Diagram 89.

Mag zwart 17—22 spelen om zich te bevrijden?

1. .... 17—22? 2. 26 : 17! 22 : 31
 3. 28—22 18 : 27 4. 32 : 21 :
 5. 41—36 : 6. 38—32 27 : 29
 7. 36 : 9 : 8. 30—24 19 : 30
 9. 40—34 29 : 40
 10. 44 : 4 of 45 : 5 +

Diagram 90.

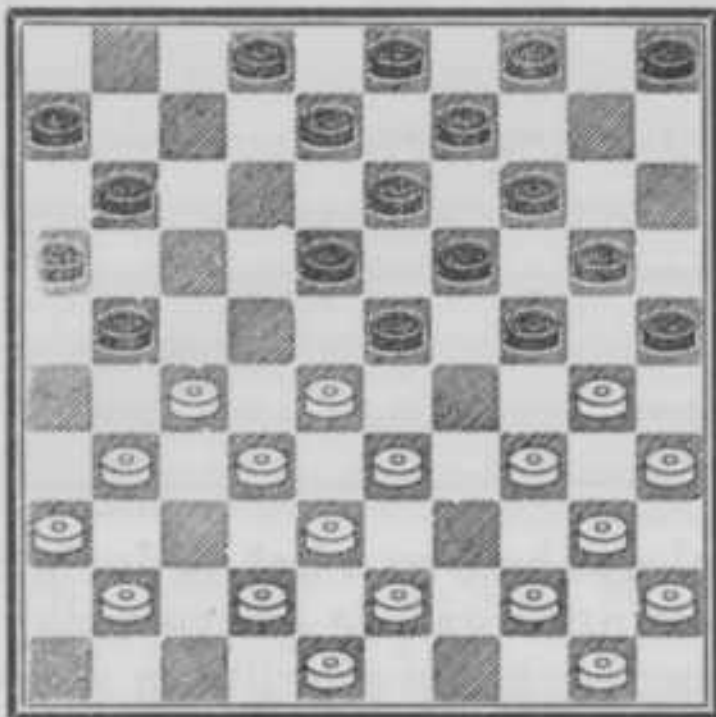

In deze stelling verbreekt wit de opsluiting en speculeert tevens op verkeerd slaan van zwart, indien deze zich te begerig toont.

1. 34—29 25 : 34? 2. 29—24!
 (27—21? 16 : 27, 31 : 22, 18 : 27,
 29 : 16, 34—39, 32 : 12, 39 : 50,
 38—32, 8 : 17, 33—29, 50 : 22,
 32—27, 22 : 31, 26 : 37 =)
 (27—22? 18 : 27, 29 : 7, 1 : 12,
 40 : 29, 2—7, 31 : 22 of 32 : 21,
 16 : 27, 31 : 22, 19—23 & 17 : 50 —)
 2. .... 20 : 29A 3. 33 : 24 19 : 30
 4. 28 : 19 13 : 24 5. 40 : 20 15 : 24
 6. 27—21 16 : 27 7. 31 : 15 +

- A2. .... 19 : 30   3. 35 : 24   20 : 29
 4. 28 : 19   13 : 24   5. 27—21   16 : 27
 6. 31 : 4 +

Diagram 91.

Wit mag niet spelen:

1. 31—26?   5—10   2. 26 : 17   11 : 31
 3. 36 : 27   16—21   4. 27 : 16   18—22
 5. 28 : 17   23—29   6. 34 : 23   19 : 46
 7. 30 : 19   13 : 24 —

Het ogenblik is echter zeer geschikt om de insluiting te verbreken en metéén een plan te ontwerpen waarbij wit, indien de

Aan het langste eind trekken.

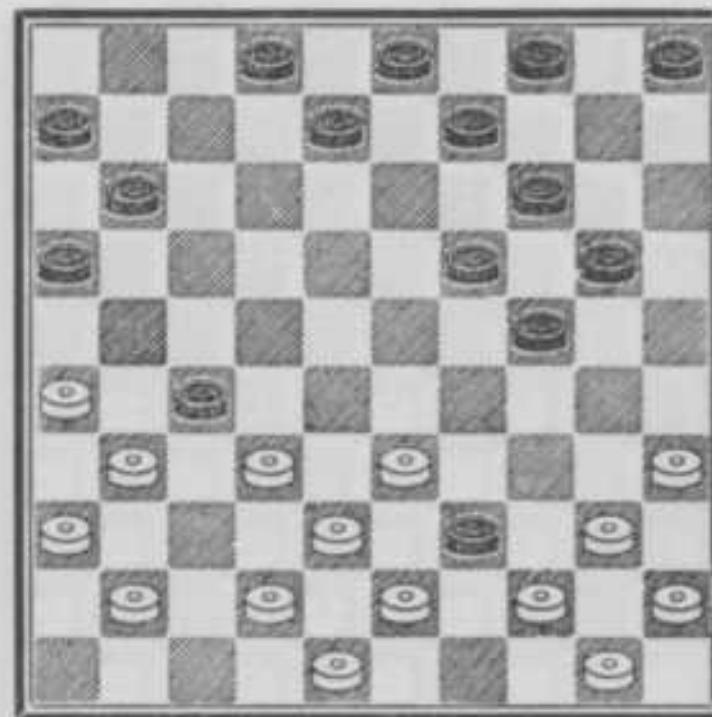
ander erop ingaat, aan het langste eind trekt.

1. 34—29!   25 : 34?   2. 27—22   18 : 27
 3. 29 : 18   13 : 22   4. 28 : 26   34—39

(Zie volgend diagram.)

5. 32 : 21!A   16 : 27*
 (39 : 28, 41—37, 16 : 27, 31 : 33 +1)
 6. 43 : 34!
 (31 : 22? 39 : 17 —1)
 6. ....   9—13   7. 31 : 22   24—30
 8. 35 : 15   14—20

Diagram 92.

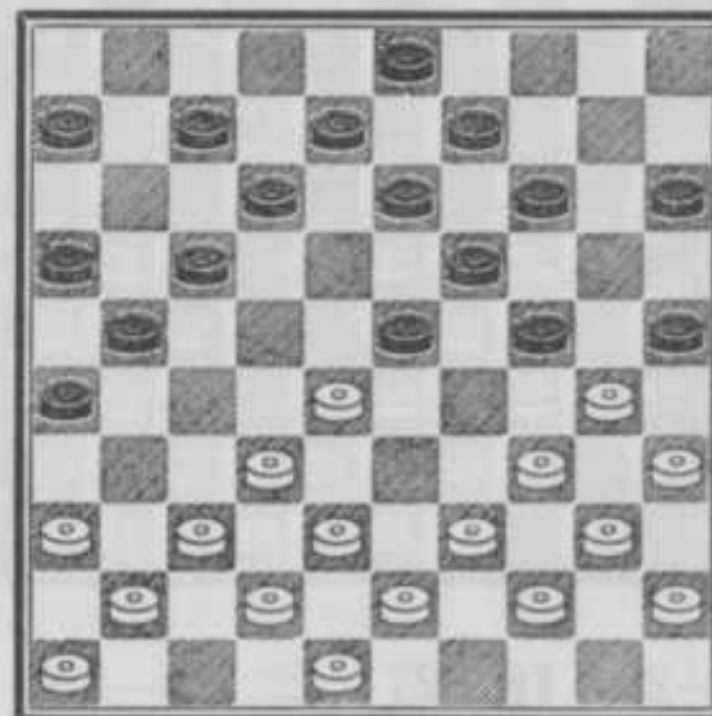

Stand na 4. .... 34—39.

9. 15 : 24   19 : 17 +1
 □ 92.
 A5. 31 : 22?   39 : 46 —
 □ 92.
 A5. 43 : 34?   16—21!   6. 26 : 17B   11 : 22
 7. 32 : 21   22—28   8. 33 : 22   24—29
 9. 34 : 23   19 : 46 —
 B6. 31 : 22   9—13   7. 26 : 17   24—30
 8. 35 : 15   14—20
 9. 15 : 24   19 : 46 —

Dit is een verbeterde bewerking van □ 98, pag. 49 uit „DE DAMGIDS”.

Diagram 93.

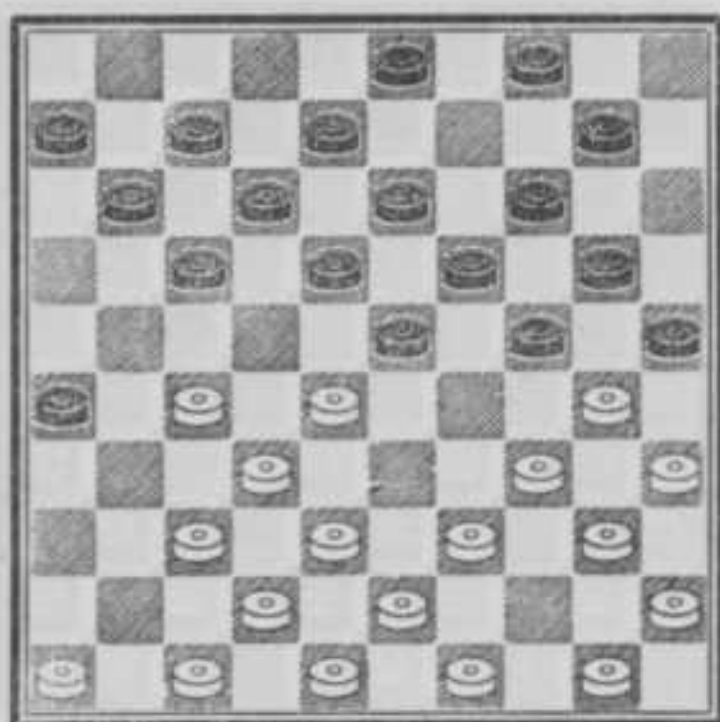

In een „vluggertje” kregen wij gelegenheid om een geestig zetje toe te passen.

1. 34—29   24 : 22   2. 37—31   26 : 28
 3. 38—33   25 : 34   4. 40 : 27   21 : 32
 5. 33 : 2 +

Eenvoudig, doch verrassend en elegant!

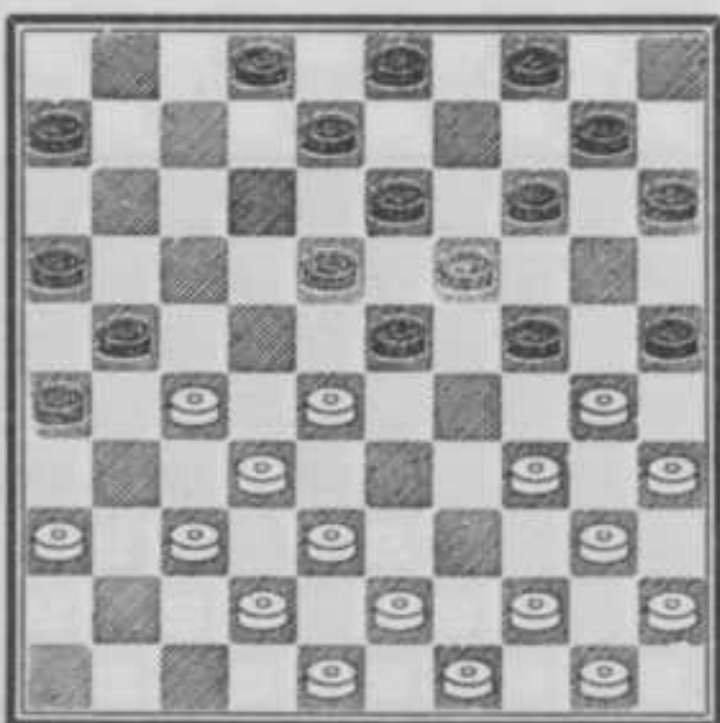
Diagram 94.

1. 27—21 11—16? 2. 28—22! 18 : 27
(17 : 28, 32—27, 26 : 17, 27—22,
18 : 27, 37—32, 28 : 37, 42 : 2 +)
3. 34—29 24 : 44 4. 50 : 39 25 : 34
5. 40 : 9 4 : 13 6. 38—33 27 : 29
7. 35—30 16 : 27 8. 37—32 27 : 38
9. 42 : 4 +

Samengesteld naar een combinatie van A. B elard, zie □ 96, pag 40 van „TACTIQUE MODERNE DU JEU DE DAMES” door H. de Jongh.

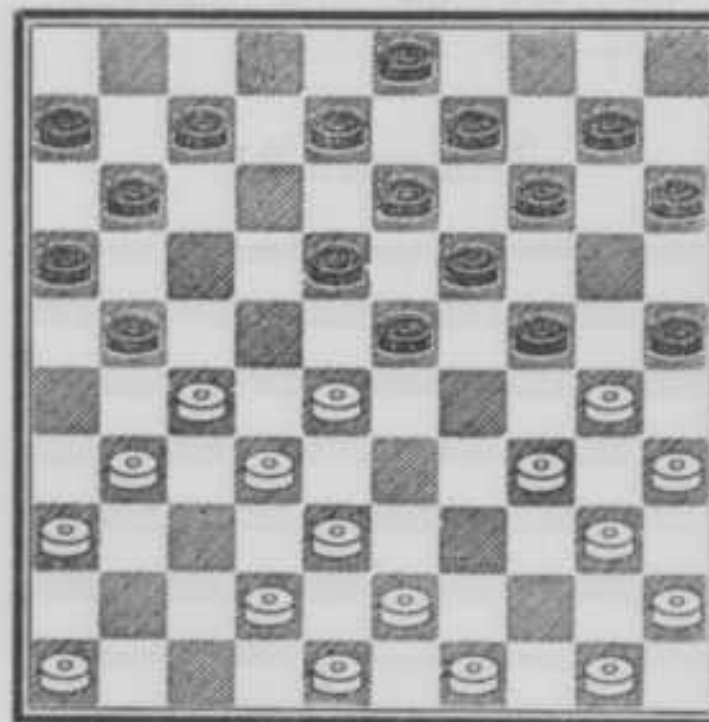
Diagram 95.

1. 27—22 18 : 27 2. 34—29 24 : 22
  3. 37—31
- Schijf 25 blijft op slag staan.
3. .... 26 : 28 4. 42—37 25 : 34
  5. 40 : 20 15 : 24 6. 38—32 27 : 38
  7. 43 : 5 22—28 8. 5 : 32 21—27
  9. 32 : 21 16 : 27 +1

Niet diep en toch niet gemakkelijk.

Diagram 96.

Ter gelegenheid van het 40 jarig bestaan van „Constant” gaf de ex-wereldkampioen M. Raichenbach een simultaan seance voor 40 tegenstanders.

In  en der partijen ontstond de voorgaande stelling, waarin J. B. M. J. Eekhoud wit had en M. Raichenbach de zwarte stukken voerde.

De zwartspeler, aan zet zijnde, speelde 7—12, doch had gerust met 21—26 mogen vervolgen.

Het verloop van de aanwezige combinatie wordt dan:

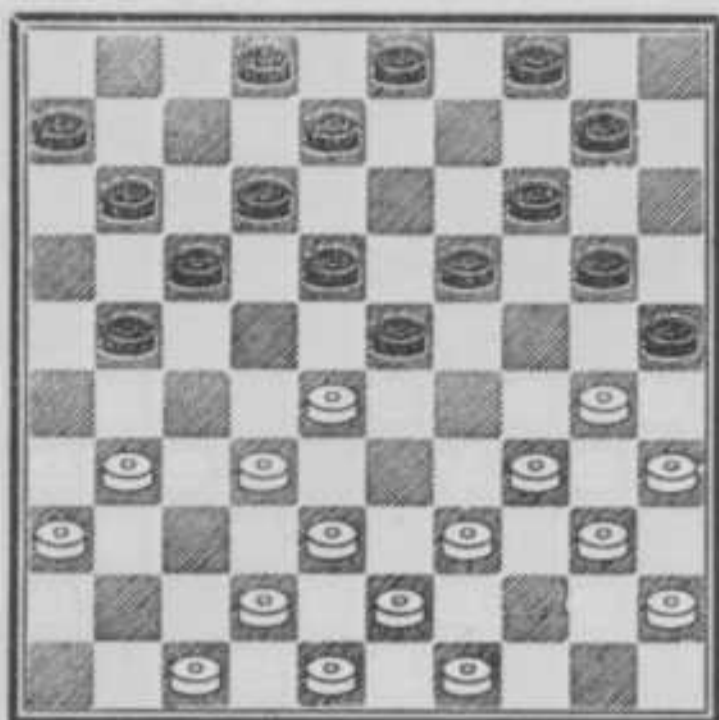
1. .... 21—26 2. 34—29 24 : 22
  3. 27—21 26 : 28 4. 42—37 16 : 27
  5. 46—41A 25 : 34 6. 40 : 29 23 : 34
  7. 38—32 27 : 38 8. 43 : 1 19—24
  9. 1 : 40 11—17
- 8—12 & 13—18 etc. = waaraan wit niet ontkomen kan.
- A5. 50—44? 25 : 34 6. 40 : 29 23 : 34
  7. 38—32 27 : 38 8. 43 : 1 34—40!
  9. 45 : 34 13—18 10. 1 : 29* 19—24
  11. 29 : 20 15 : 24 —1

Het is opvallend, dat schijf 50, die schijnbaar totaal buiten het spelgebeuren staat, het resultaat van de slag t och kan beïnvloeden.

(Zie volgend diagram.)

1. 30—24 20 : 29A 2. 38—33 29 : 27
3. 31 : 24 23 : 32 4. 24—19 14 : 23
5. 34—30 25 : 34 6. 40 : 38 +3
- A1. .... 19 : 30 2. 35 : 15 21—26B
3. 28 : 19 26 : 28 4. 38—33 14 : 23
5. 33 : 13 8 : 19 6. 34—30 25 : 34
7. 40 : 16 +3

Diagram 97.

B2. .... 14—20 3. 28 : 19 21—26

4. 15 : 24 26 : 28 +1

Want, hoewel schijf 19 door zwart aan alle kanten is omsingeld, kan hij wel verdedigd worden, b.v.

5. 38—33 18—22

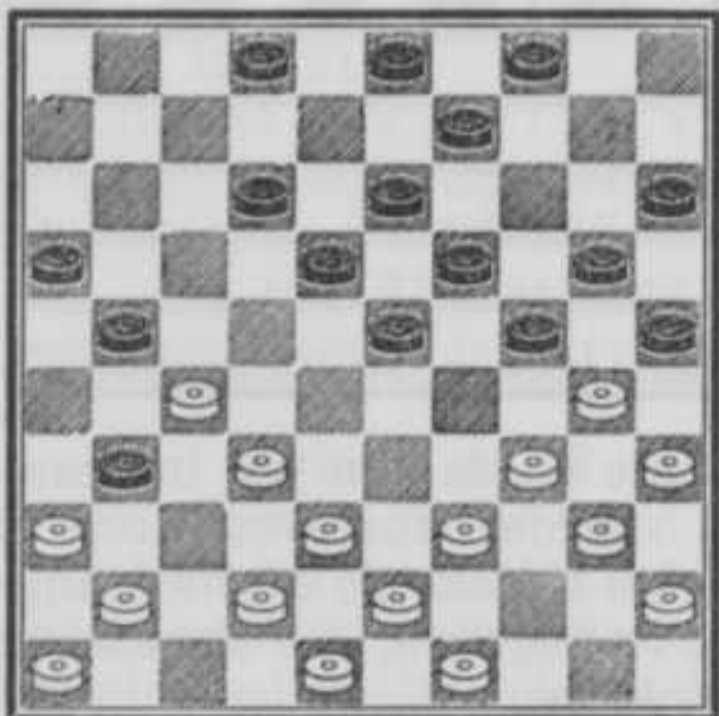
(18—23? 33 : 22, 17 : 28, 36—31, 23 : 14, 24—19, 14 : 23, 34—30, 25 : 34, 40 : 16 +2)

(17—22? 36—31 → 31—27, belet weer 18—23)

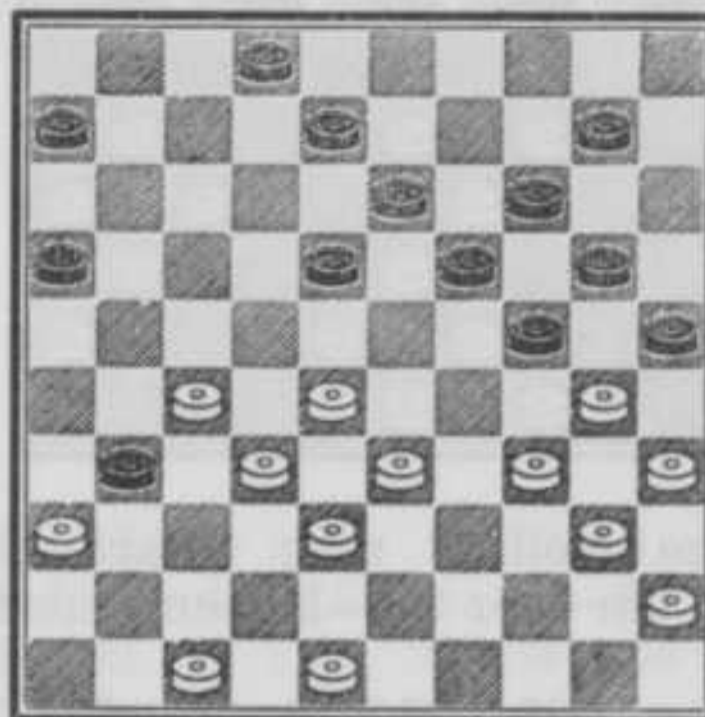
Wit is omsingeld.

Diagram 98.

1. 27—22	18 : 27	2. 32—28	23 : 32
3. 41—37	32 : 41	4. 46 : 8	3 : 12
5. 38—32	27 : 47	6. 39—33	47 : 29
7. 34 : 3	25 : 34	8. 3 : 39 +	

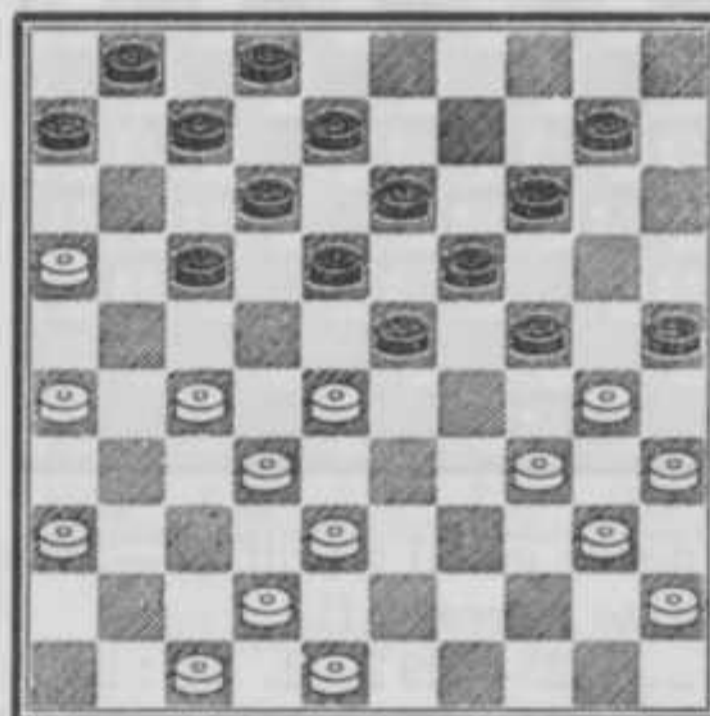
Diagram 99.

Zwart heeft met 26—31 een stuk „gevraagd”, doch het verzoek wordt op besliste manier afgewezen.

1. 27—22	18 : 27	2. 32 : 21	16 : 27
3. 38—32	27 : 29	4. 34 : 23	25 : 34
5. 40 : 29	24 : 22	6. 36 : 9	19 : 28*
7. 9—3	8—13*	8. 3—17	28—32*
9. 17—21	32—37*	10. 21—26 +	

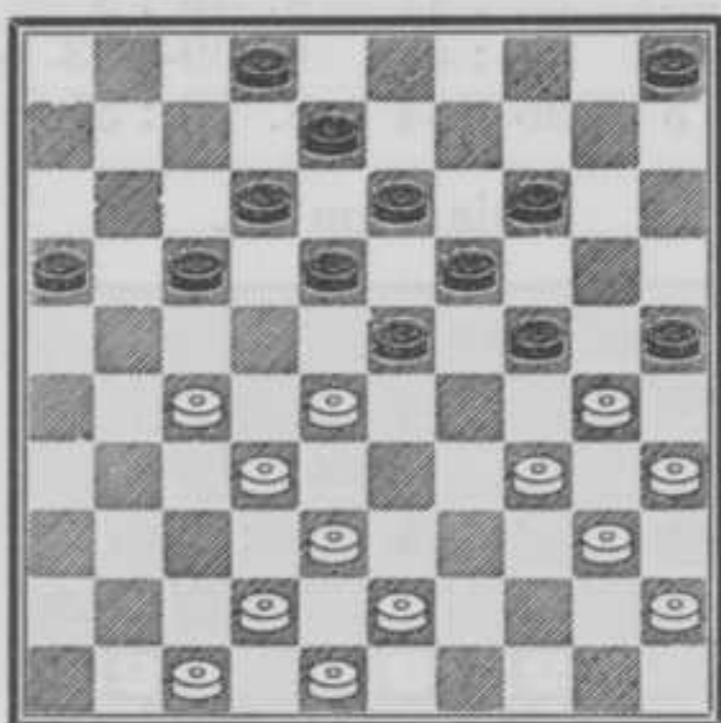
Diagram 100.

Als zwart tracht een stuk te winnen, dan loopt hij juist in de val.

1.	23—29?	2. 34 : 23	18 : 29
3. 28—23!A	19 : 37	4. 42 : 31	25 : 34
5. 16—11	7 : 16	6. 38—33	29 : 38
7. 40 : 7	:	8. 27—22	17 : 28
9. 26—21	16 : 27	10. 31 : 42 +1	
A3. 42—37?	25 : 34	4. 16—11	7 : 16
5. 38—33	29 : 38	6. 40 : 7	1 : 12!
7. 32 : 43	17—21		
8. 26 : 17	12 : 41 —		

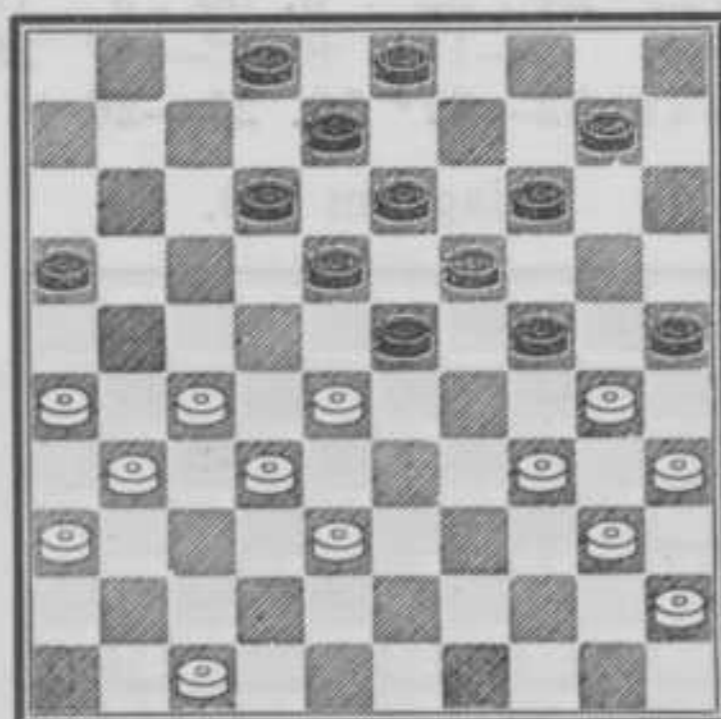
Diagram 101.

In deze stelling mag zwart evenmin trachten, om door 23—29 een stuk te winnen.

1.	23—29?	2. 34 : 23	18 : 29
3. 28—22	17 : 37	4. 42 : 31	25 : 34
5. 38—33	29 : 49	6. 40 : 7	:
7. 31—26	:	8. 26 : 6 +	

Diagram 102.

In het derde geval wordt 23—29 weer op andere wijze afgestraft.

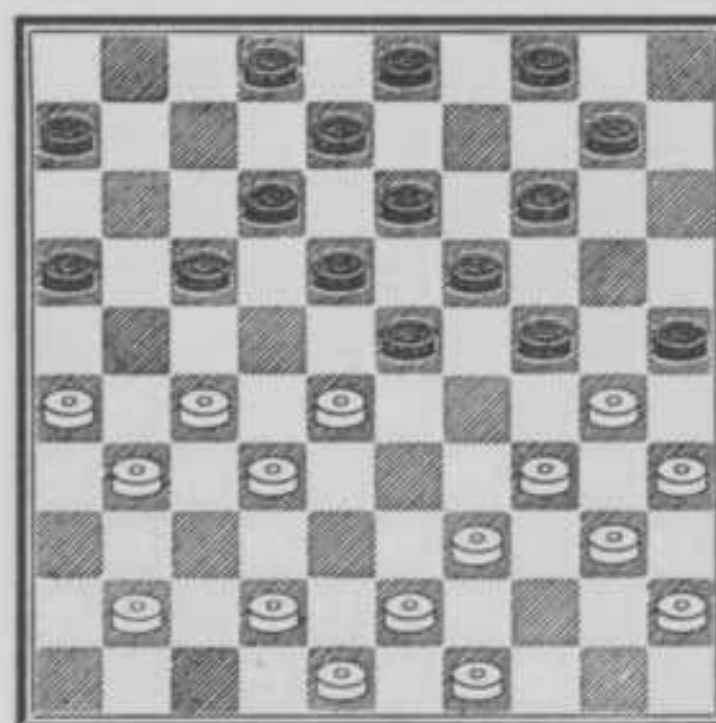
1.	23—29?	2. 34 : 23	18 : 29
3. 47—42	25 : 34	4. 38—33	29 : 47
5. 40 : 7	2 : 11	6. 28—23!	19 : 37
7. 31 : 42	47 : 21	8. 26 : 6 +	

(Zie volgend diagram.)

De vraag, of zwart hier met 23—29 mag vervolgen, moet ontkennend worden beantwoord.

1.	23—29?	2. 34 : 23	18 : 29*

Diagram 103.

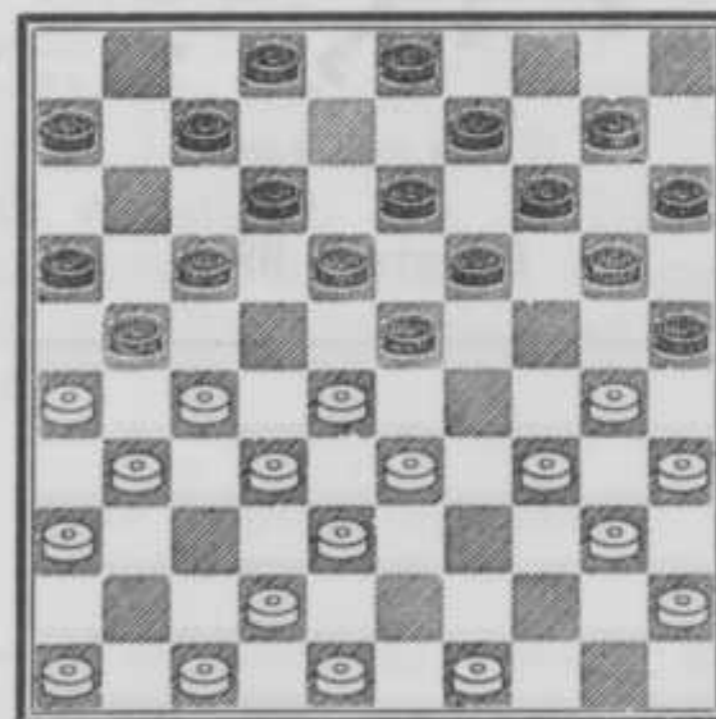
3. 39—33	29 : 36	4. 27—21	: 38
5. 43 : 32	: 38	6. 28—22	25 : 34
7. 40 : 7	2 : 11	8. 48—43	17 : 28
9. 43 : 5 +			

In deze eindslag, welke men allerminst zou verwachten, speelt de witte kroonschijf een interessante rol.

De rol van de kroonschijf.

Diagram 104.

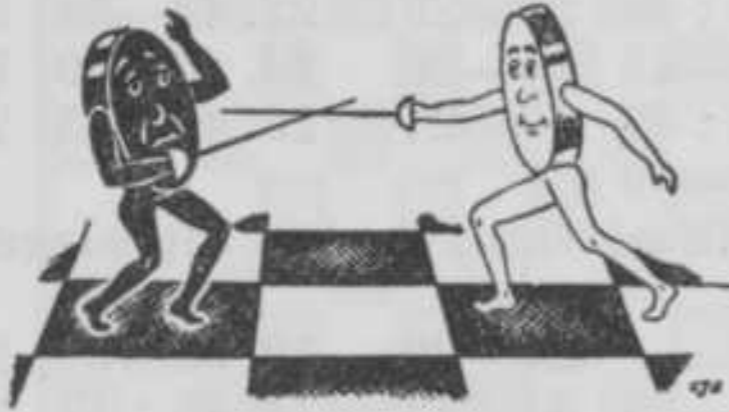

Op fraaie wijze kan wit in deze stelling winnend voordeel forceren, doch moet oppassen, zich tijdens de afwikkeling niet op zijpaden te begeven, die slechts naar zijn verderf voeren.

1. 30—24! 19 : 39 2. 28 : 8 39 : 37
 3. 49—43A 21 : 32B 4. 38 : 27 2 : 13
 5. 27—21 16 : 27 6. 31 : 2 13—19
 7. 42 : 31 18—22 8. 2 : 30 25 : 34
 9. 40 : 29 +1

- B3. .... 2 : 13 4. 27—22!
 (38—32? 37 : 28, 27—22, 18 : 27,
 31 : 2, 13—19, 26 : 8, 3 : 12,
 2 : 30*, 25 : 34, 40 : 29, 20—24,
 29 : 20, 15 : 24 =>)
 4. .... 17 : 28C 5. 26 : 19 14 : 23
 6. 47—41 37 : 26 7. 35—30 25 : 34
 8. 40 : 29 23 : 34 9. 36—31 26 : 37
 10. 41 : 1 +
 C4. .... 18 : 27 5. 31 : 2 3—8*
 6. 26 : 17 12 : 21 7. 42 : 31 8—12?
 (6—11, 31—26, 11—17*, 2—7 +)
 8. 2 : 19! 14 : 23 9. 35—30 25 : 34
 10. 40 : 7 +

Na 7. 42 : 31 dreigt wit 2—7, hetgeen zwart niet pareren kan.

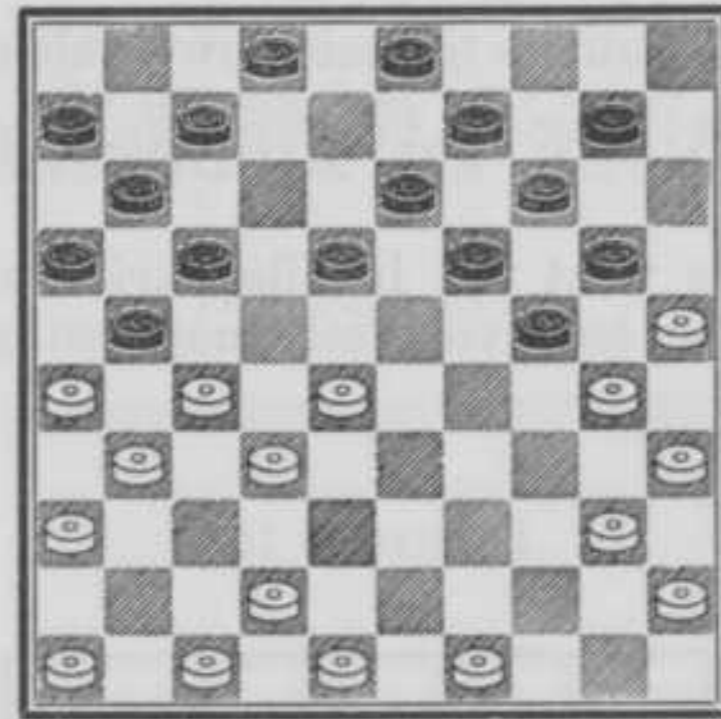
Zwart kan niet pareren.

- A3. 27—22? 18 : 27!D 4. 31 : 11 6 : 17!
 5. 42 : 31 2 : 13—2
 D3. .... 17 : 28 4. 26 : 17
 (8 : 17, 21 : 12, 48—43, 37 : 39,
 26—21, 16 : 27, 31 : 4; zwart kan nu
 reeds direct = bereiken door 3—9,
 4 : 44, 12—17, 44 : 11, 6 : 17)
 4. .... 12 : 21
 (2 : 13? 17 : 19, 14 : 23, 47—41,
 37 : 26, 35—30, 25 : 34, 40 : 29,
 23 : 34, 36—31, 26 : 37, 41 : 1 +)

Na 4. .... 12 : 21 staat wit verloren, want een combinatie is niet meer aanwezig.

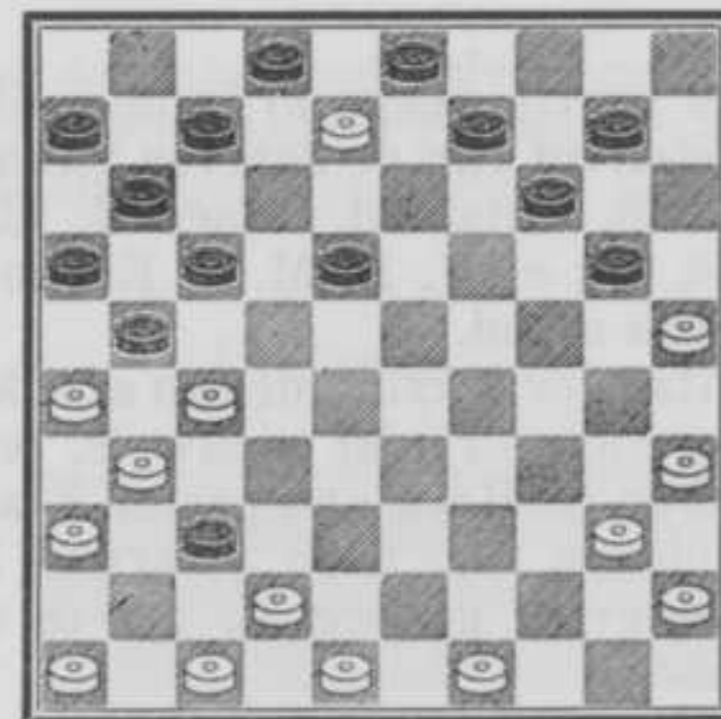
- D3. .... 2 : 13 4. 22 : 2 3—8
 5. 26 : 17 37 : 26
 De dam kost nu twee stukken en levert nog winstkansen op voor zwart.
 Een studie vol voetangels en klemmen!

Diagram 105.

1. 28—23! 19 : 37 2. 30 : 8 21 : 32A
 3. 49—43 2 : 13B 4. 43—38 32 : 43
 5. 48 : 39 37 : 48 6. 39—34 48 : 30
 7. 35 : 4 +
 B3. .... 3 : 12 4. 43—38 32 : 43
 5. 48 : 39 37 : 48 6. 39—34 48 : 30
 7. 35 : 22 17 : 28 8. 26—21 16 : 27
 9. 31 : 33 +1

Diagram 106.

Stand na 2. 30 : 8.

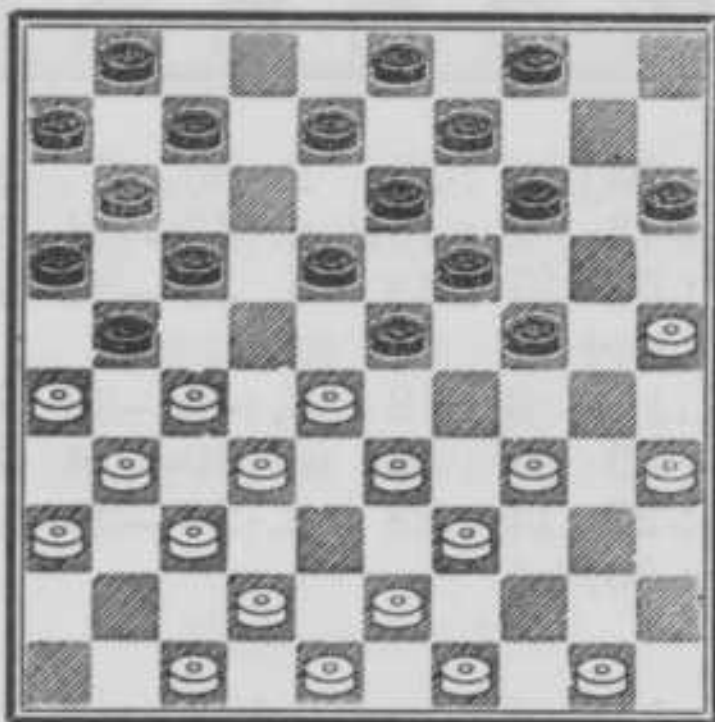
- A2. .... 2 : 13 3. 49—43! etc. +
 (27—22? 17 : 28?a, 26 : 17, 11 : 22,
 47—41, 37 : 26, 36—31, 26 : 37,
 41 : 1 +
 a 18 : 27! 31 : 22, 17 : 28, 26 : 17,
 11 : 22, 42 : 31—1)
 □ 106.
 A2. .... 3 : 12 3. 49—43! etc. +1
 (27—22? 17 : 28?b, 26 : 8, 2 : 13,
 47—41, 37 : 26, 36—31, 26 : 37,
 41 : 1 +

b 18 : 27! 31 : 22, 17 : 28, 26 : 8,
2 : 13, 42 : 31 =)

Deze studie is te beschouwen als een verdieping van □ 54 op pag. 59 van „DAM-OPENINGEN EN MIDDENSPELSTUDIËS”.

Thans wint wit in alle varianten, doch moet oppassen voor schijnoplossingen!

Diagram 107.

In een partij, gespeeld in de huishoudelijke wedstrijd van de damver. „Constant” 1937—1938, ontstond tussen J. C. Brinkers met wit en J. B. M. J. Eekhoud met zwart deze stand.

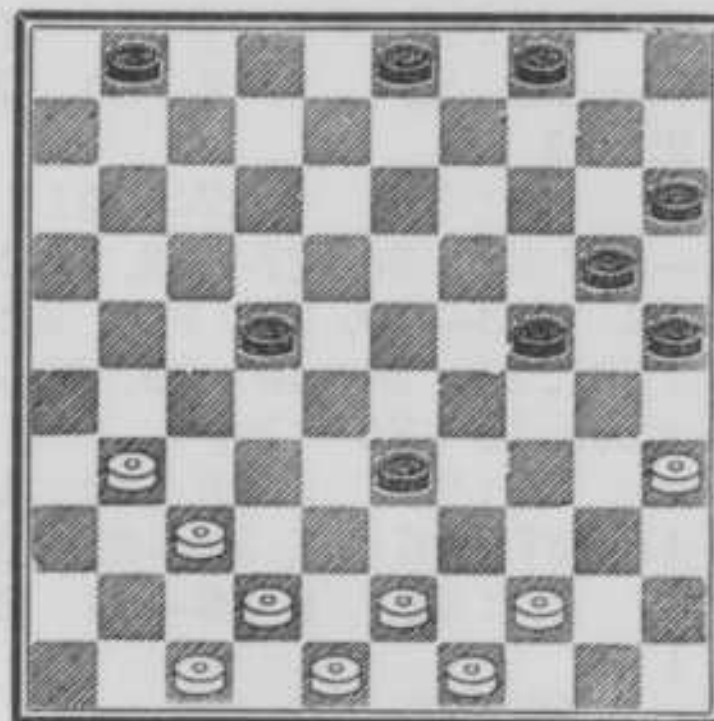
Dit witspeler verzuimde een afwikkeling, welke op zichzelf niet nieuw is, want M. Bonnard en H. Hoogland pasten haar reeds jaren geleden toe, doch waarvan het afspel belangrijk genoeg is, om te worden uitgeplozen.

1. 25—20 14 : 25 2. 28—22 17 : 28
3. 26 : 17 11 : 22 4. 34—29 23 : 34
5. 32 : 14 9 : 20 6. 39 : 19 13 : 24
7. 27—21 16 : 27 8. 33—28 22 : 33
9. 31 : 11 6 : 17 10. 50—44

Het doel van de combinatie wordt nu duidelijk; wit gaat trachten schijf 33 te veroveren.

(49—44? 33—39, : , 24—30,
35 : 24, 20 : 49 —)
10. .... 17—22 11. 36—31
(43—39, 22—27, 39 : 28, 27—32 =)
(37—32? 33—38, 42 : 33, 24—30,
35 : 24, 20 : 27 —1)

Diagram 108.

Stand na 11. 36—31.

11. .... 22—28A 12. 31—27 24—29
13. 37—32 28 : 37 14. 42 : 31 20—24
15. 43—39 33—38 16. 48—43 25—30
17. 43 : 32 29—34 18. 47—42 34 : 43
19. 49 : 38 30—34 20. 44—39 34 : 43
21. 38 : 49 24—29 22. 42—38 29—34
23. 49—43 15—20 24. 43—39 34 : 43
25. 38 : 49 20—24 26. 49—43 24—29
27. 43—39 +1

De aanval van zwart is afgeslagen.

□ 108.

A11. .... 24—29 12. 35—30 25 : 34
13. 43—39 34 : 43 14. 48 : 17 29—34
15. 37—32 20—24 16. 42—38 24—29
17. 49—43 15—20 18. 43—39 34 : 43
19. 38 : 49 +1

□ 108.

A11. .... 24—30 12. 35 : 24 20 : 29
13. 43—39 22—28 14. 42—38 33 : 42
15. 47 : 38 25—30
(29—34, 39 : 30, 25 : 34, 38—32,
28—33, 44—39 +1)
16. 38—32 28—33 17. 39 : 28 30—34
18. 44—39 34 : 43 19. 48 : 39 15—20
20. 31—27 +1

□ 108.

A11. .... 25—30 12. 43—39 22—28
13. 42—38 33 : 42 14. 47 : 38 &
38—32 +1

□ 108.

A11. .... 1—7 12. 43—39 22—28
13. 42—38 33 : 42 14. 47 : 38 7—12
15. 31—27 & 38—33 +1

De slagzet brengt dus geen onmiddellijke beslissing, doch in de overblijvende stand

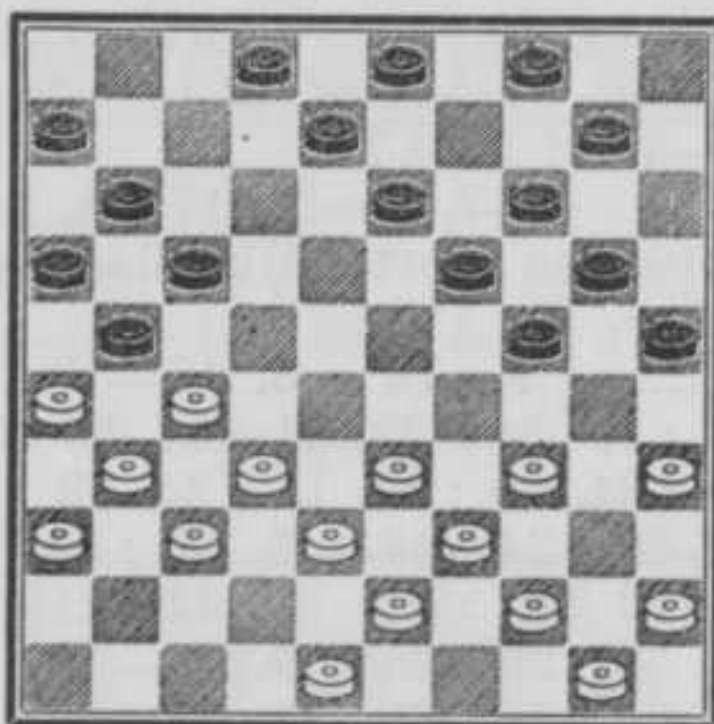
forceert wit steeds winst in ten hoogste 27 zetten.

Om te berekenen inderdaad een flinke kluiif!

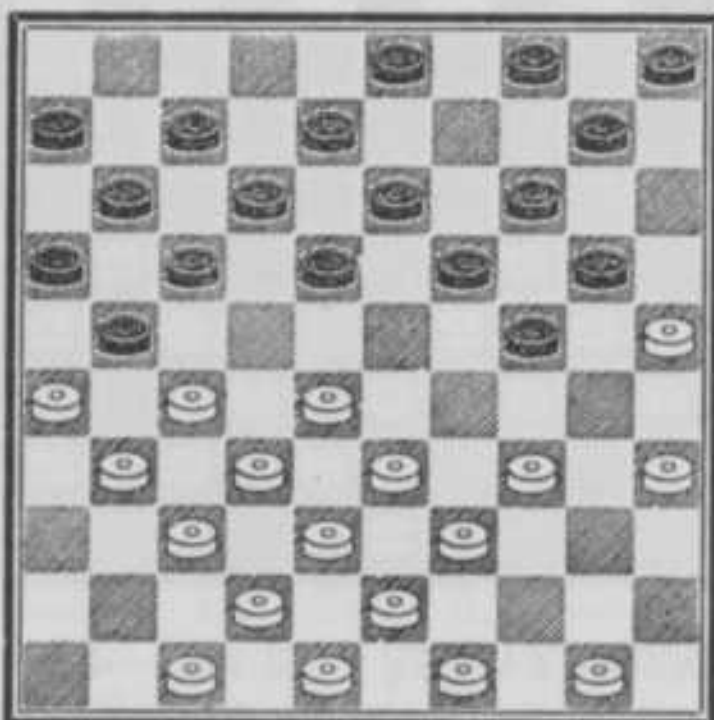
Een flinke kluiif.

Diagram 109.

1. 33—29	24 : 42	2. 27—22	17 : 28
3. 32 : 23	19 : 28	4. 26 : 17	11 : 22
5. 31—26	42 : 31	6. 36 : 9	4 : 13
7. 39—33	28 : 30	8. 35 : 4	13—18
9. 4 : 36	8—13		
10. 36 : 20	25 : 14 +1		

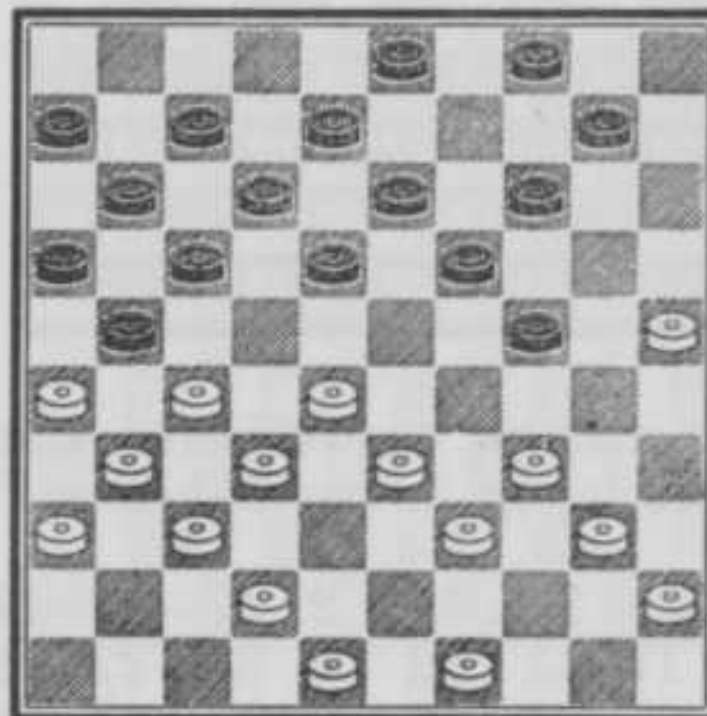
Diagram 110.

1. 35—30	24 : 35	2. 28—22	17 : 28
3. 26 : 17	11 : 22*	4. 32 : 23	18 : 40
5. 27 : 9	4 : 13	6. 39—34	40 : 29
7. 33 : 4 +			

Een aardige damslag op een bezet veld.

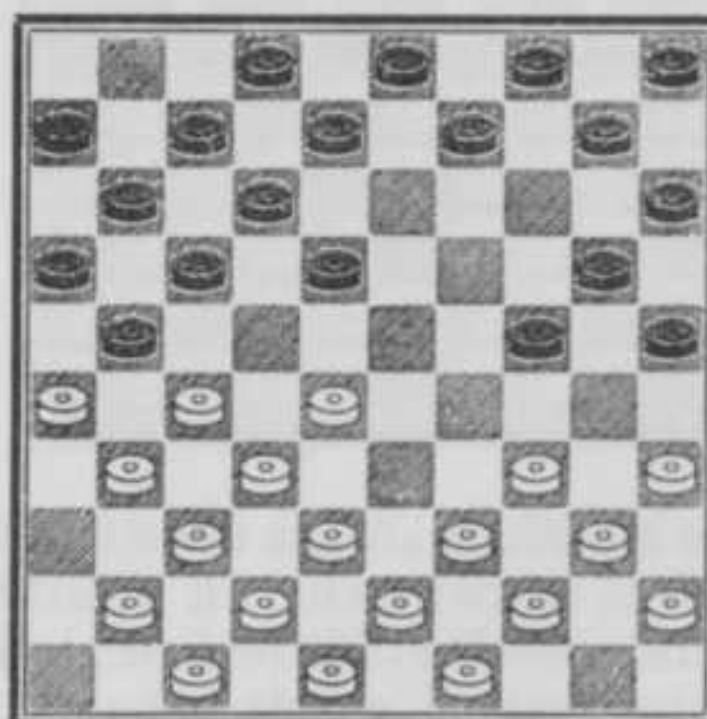
Diagram 111.

1. 25—20	24 : 15*	2. 28—22	17 : 28
3. 26 : 17	11 : 22*	4. 32 : 23	18 : 47
5. 27 : 20	15 : 24	6. 39—33	47 : 29
7. 34 : 5 +			

Door de inleidende dwangzet met de daaraan verbonden terugslag 15 : 24 wordt de bedoeling goed verborgen.

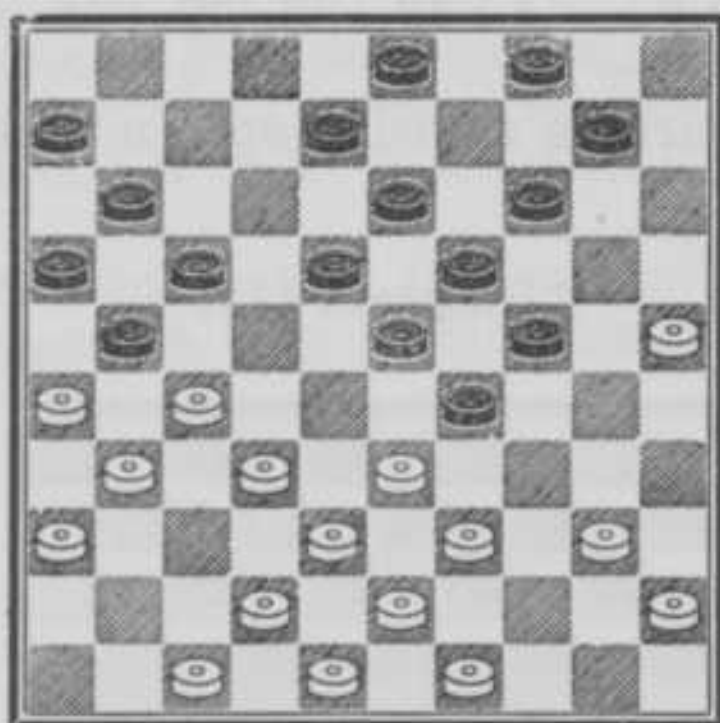
Diagram 112.

1. 28—22	17 : 28	2. 26 : 17	11 : 22*
3. 32 : 23	18 : 29	4. 27 : 18	12 : 23
5. 34—30	25 : 34	6. 39 : 28 +1	

Een curieus slagzetje!

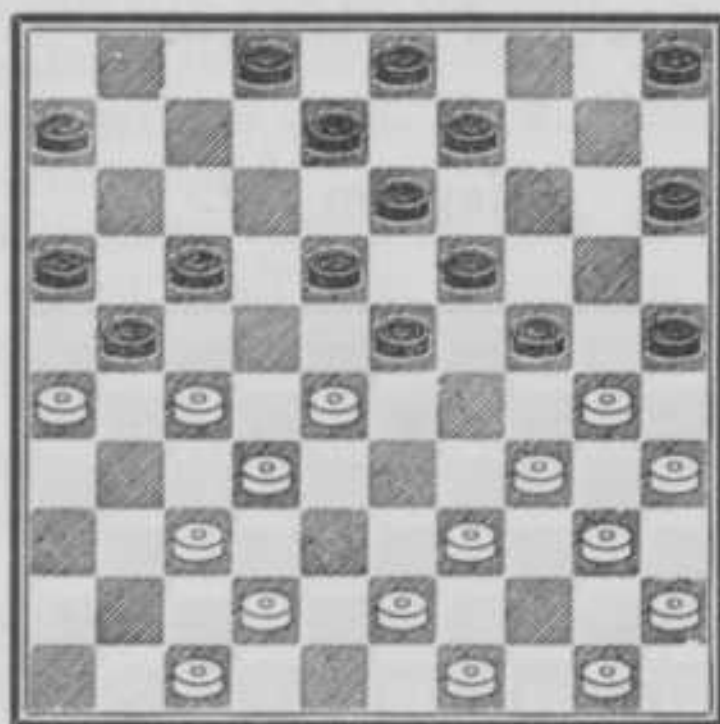
Diagram 113.

Een speculatie op verkeerd slaan van zwart met lastig te berekenen variantenwerk.

- 1. 32—28 23 : 32? 2. 27—22 17 : 28A
- 3. 26 : 17 11 : 22 4. 38 : 27 29 : 38
- 5. 43 : 12 8 : 17 6. 27 : 29 +
- A2. .... 18 : 27 3. 31 : 22 17 : 28
- 4. 26 : 17 11 : 22 5. 38 : 20 :
- 6. 33 : 2 of 43 : 5 +

Diagram 114.

In deze stelling kan wit door een krachtzet de winst afdwingen van minstens een stuk, omdat dan de situatie door slechts één slagdreiging geheel wordt beheerst.

- 1. 28—22! 17 : 28 2. 26 : 17 15—20A
- 3. 34—29!

Deze zet hangt zwart voortdurend als het zwaard van Damocles boven het hoofd.

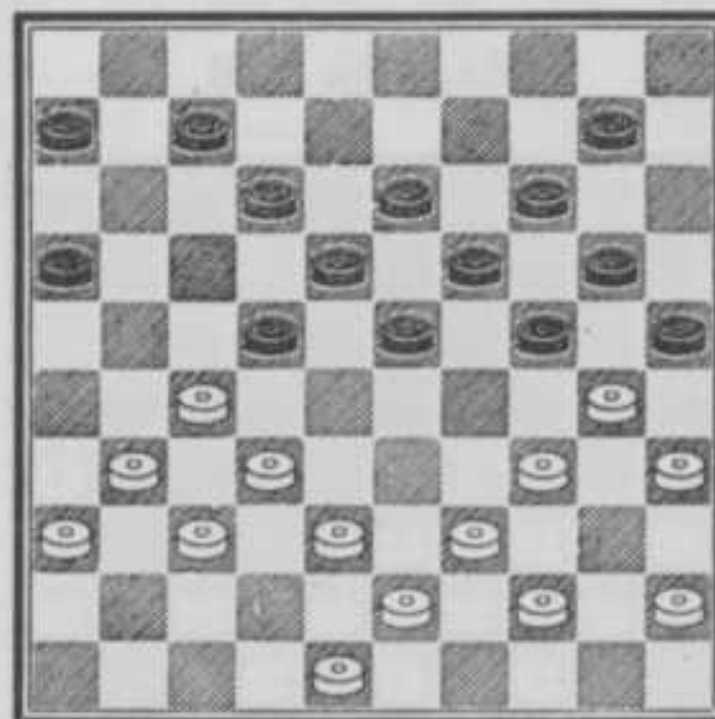
- 3. .... 24 : 44 4. 50 : 39 25 : 34
- 5. 40 : 29 23 : 34 6. 32 : 25 2—7

Het zwaard van Damocles.

- (13—19, 39 : 30, 19—24, 30 : 19, 8—13, 19 : 8, 3 : 41, 47 : 36 +1)
- 7. 39 : 30 7—11 of 12
- 8. 37—31 of 32 +1
- A2. .... 2—7, 8—12, 17 : 8, 3 : 12 of 5—10, een soortgelijke slag naar 1, 3 of 5 +
- A2. .... 9—14 3. 17—12 8 : 17 (18 : 7, 34—29, 24 : 44, 50 : 39, 25 : 34, 40 : 20, 15 : 24, 32 : 14 +2)
- 4. 34—29 24 : 44 5. 50 : 39 25 : 34
- 6. 40 : 29 23 : 34 7. 32 : 21 15—20
- 8. 39 : 30 20—25 9. 49—44 25 : 34
- 10. 44—39 14—20 11. 39 : 30 20—25
- 12. 30—24 19 : 30 13. 25 : 24 +1
- A2. .... 24—29 3. 30—24 29 : 20
- 4. 34—30 25 : 34 5. 40 : 29 23 : 34
- 6. 32 : 25 +1 zie 2. .... 15—20

Diagram 115.

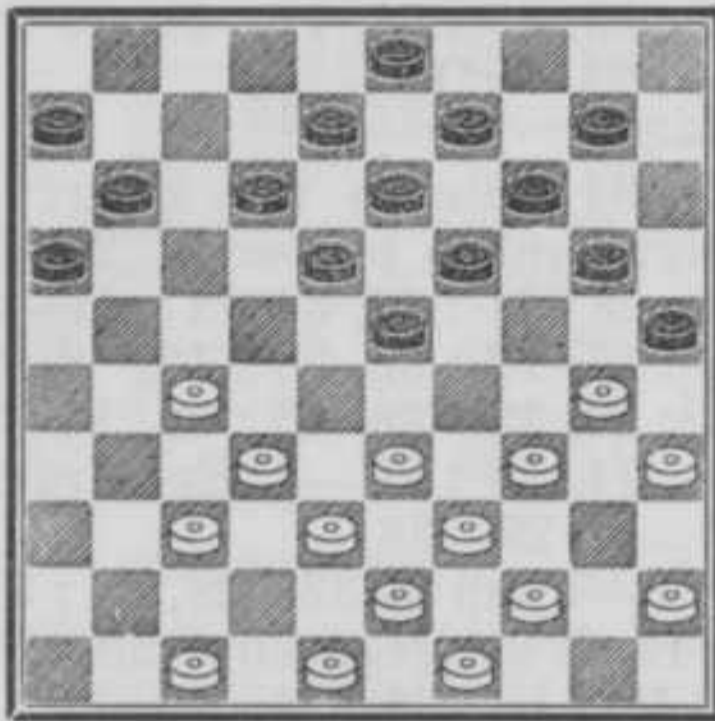
- 1. 34—29! 24 : 42 2. 43—38!

Deze zet is o.i. oorspronkelijk!

2. .... 25 : 43 3. 48 : 39 42 : 33
 4. 39 : 8 13 : 2 5. 27—21 16 : 38
 6. 37—32 38 : 27 7. 31 : 4 +

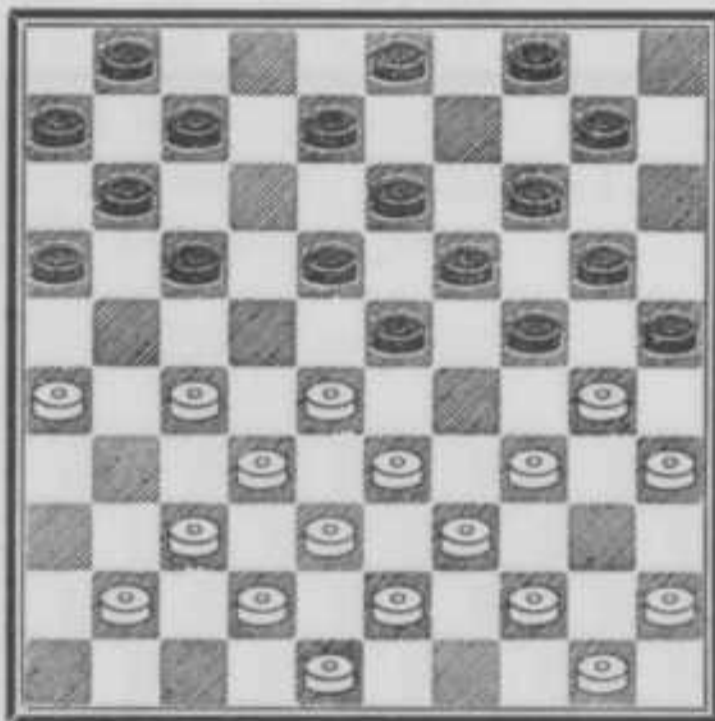
Een eindslag, die men niet licht vermoeden zal.

Diagram 116.

1. 27—22 18 : 27 2. 32 : 21 16 : 27
 3. 34—29 23 : 34* 4. 38—32 27 : 29
 5. 30—24 19 : 30 6. 35 : 4 +

Diagram 117.

1. 27—21? 16 : 27 2. 32 : 12 8 : 17*
 (23 : 32? 12 : 23, 19 : 28, 33 : 22 +)
 3. 26—21

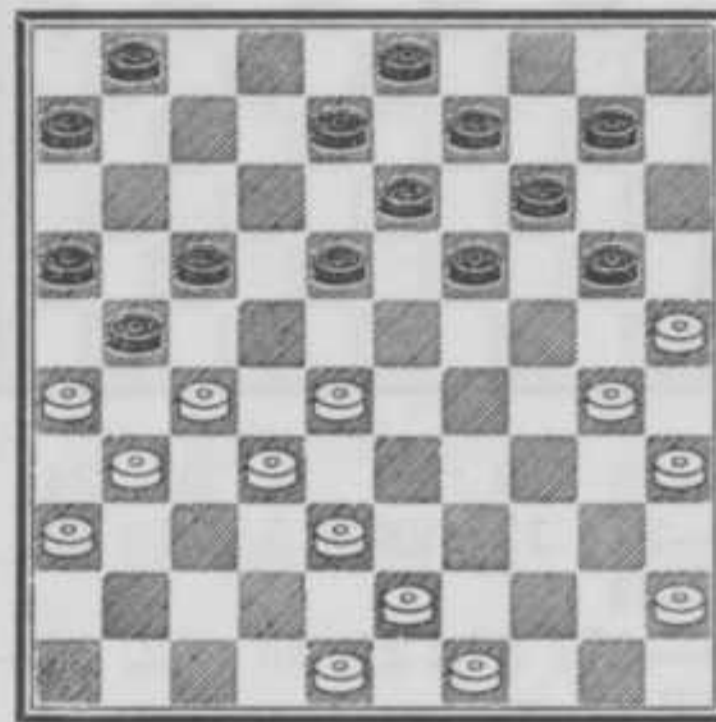
De bekende finesse van M. Bonnard.

3. .... 17 : 26*
 (23 : 32? 21 : 23, 19 : 28, 30 : 8,
 3 : 12, 33 : 22, 10—15, 37 : 28*,
 12—18, 22 : 13, 14—19, 13 : 24,
 20 : 49, 50—44, 49 : 40, 45 : 34 +2)
 4. 28—22 18 : 27 5. 33—29 24 : 33
 6. 38 : 9 4 : 13 7. 37—32 27 : 29
 8. 30—24 19 : 30 9. 35 : 4 11—16

10. 4 : 40 7—12
 11. 40 : 7 1 : 12—1

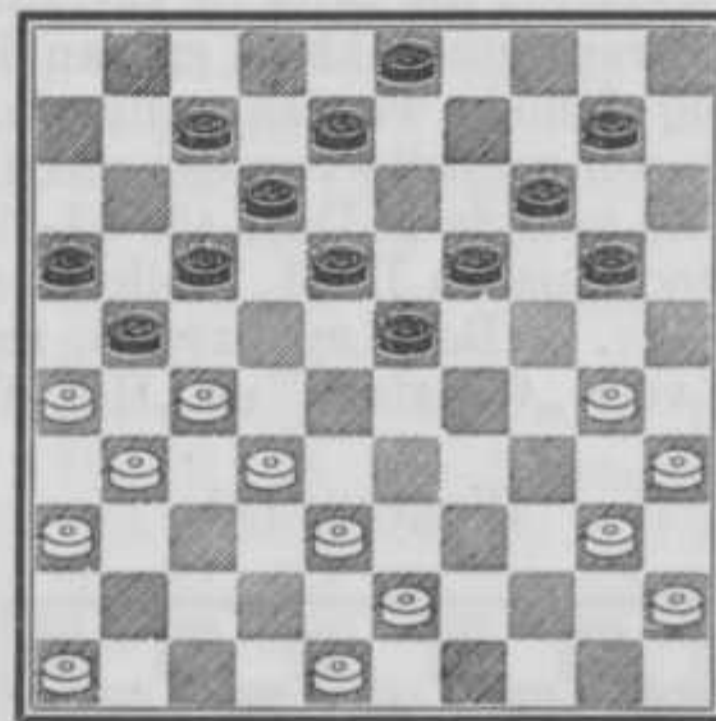
Dezelfde damslag naar veld 4, doch thans veel dieper verborgen, blijkt in dit geval niet goed te zijn.

Diagram 118.

1. 30—24 20 : 29* 2. 25—20 14 : 25
 3. 28—22 17 : 37 4. 26 : 17 37 : 26
 5. 27—21 16 : 27 6. 17—11 6 : 17
 7. 38—33 29 : 38 8. 43 : 5 8—12
 9. 5—46 9—14 11. 46 : 5 13—19
 11. 5 : 7 1 : 12 +1

Diagram 119.

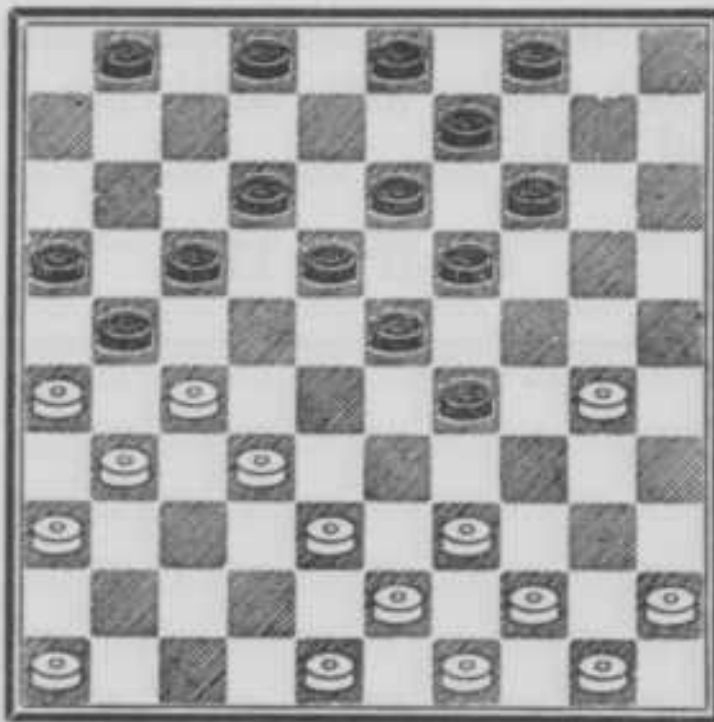

1. 32—28 23 : 32? 2. 30—24 20 : 29*
 3. 27—22 17 : 28* 4. 38 : 27 21 : 32
 5. 26—21 16 : 27 6. 31 : 11 +

(Zie volgend diagram.)

1. 32—28 23 : 32?
 (21 : 32, 28 : 37, 29—33, 39 : 28*,
 23 : 41, 46 : 37 =)

Diagram 120.

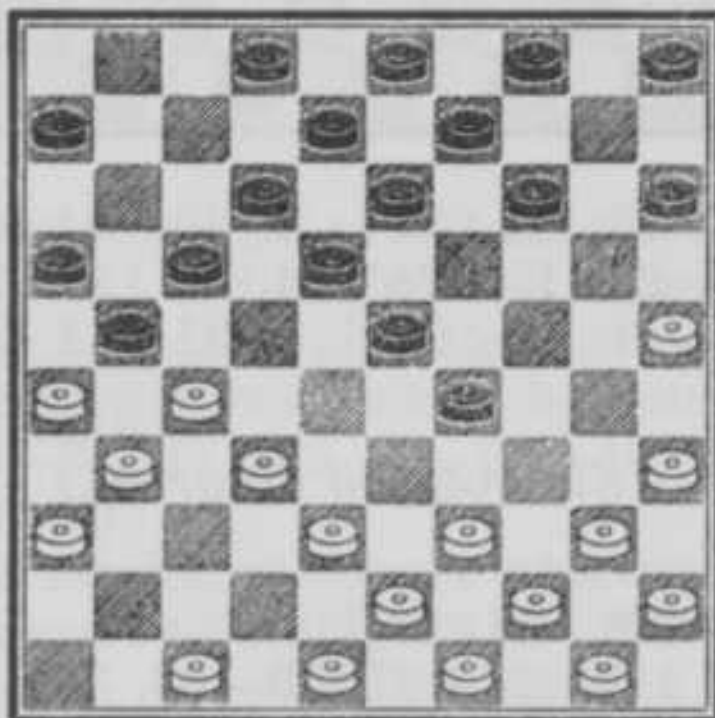
2. 38—33 29 : 38 3. 30—24 19 : 30
 4. 27—22 17 : 28A 5. 26 : 10 4 : 15
 6. 39—34
 (31—27? 32 : 21, 43 : 12, 30—35,
 & 2—8 =)
 6. .... 30 : 39 7. 44 : 4 +
 A4. .... 18 : 27 5. 31 : 11 16 : 7
 6. 26 : 10 4 : 15 7. 39—34 30 : 39
 8. 44 : 42 & 46—41, 42—37 +2

Het volgende praktische spelfragment bezit voortreffelijke hoedanigheden en kan een vergelijking met een gecomponeerde studie glansrijk doorstaan.

Het overtreft die zelfs in variantenrijkdom en oorspronkelijkheid en kan derhalve niet hoog genoeg worden aangeslagen.

Het is een gedeelte van een partij uit de competitie van de N.D.B. (30-11-1940) en kwam voor tussen D. H. Möllenkamp met wit en J. v. d. Berg met zwart, resp. uitkomend voor „Constant” en „Het Westen”.

Diagram 121.

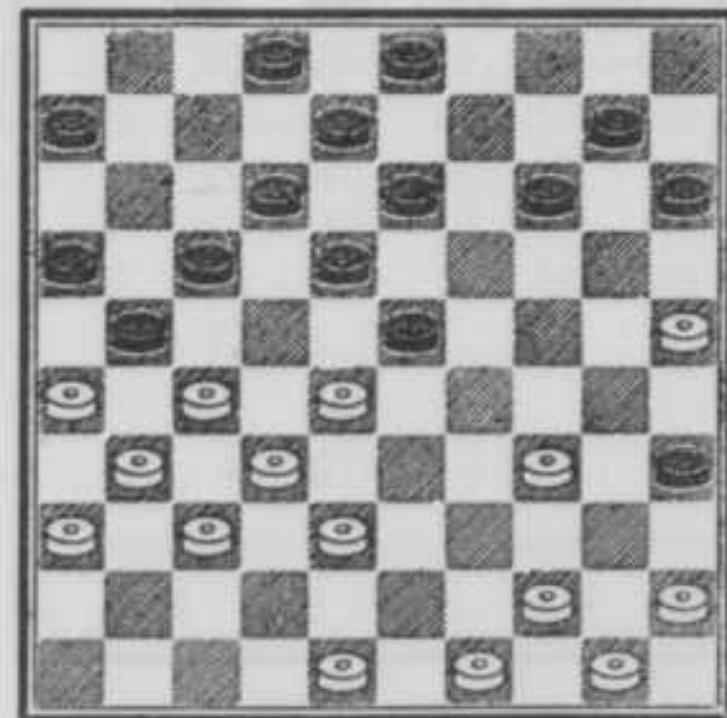

Zwart is aan zet en vervolgt met:

1. .... 4—10
 (2—7; hierna kan wit een kansje wa-
 gen met 32—28, 23 : 32?a, 27—22,
 17 : 28*, 26 : 17, 12 : 21, 38 : 27,
 21 : 32, 39—33, 29 : 38*, 31—27,
 32 : 21, 43 : 1, 8—12, 1 : 10, 5 : 14 +1
 a 21 : 32*, 28 : 10, 5 : 14, 38 : 27,
 29—33, 39 : 28, 17—21, 26 : 17,
 12 : 23 = $\triangleleft$
 2. 35—30
 (39—34; hierop zou zwart het als
 volgt kunnen proberen: 23—28,
 32 : 23? 21 : 32, 38 : 27, 17—21,
 26 : 17, 12 : 32, 23 : 12, 8 : 17,
 34 : 23, 32—38, 43 : 32, 14—20,
 25 : 14, 10 : 26 —1 Een fraai slot!)
 2. .... 29—33
 (Op 2—7 kan na 32—28, 23 : 32? weer
 de reeds aangegeven damzet volgen.)
 3. 39 : 19 13 : 35 4. 38—33 9—13
 5. 40—34 14—19 6. 43—38 19—23
 7. 47—42 10—14 8. 42—37 5—10
 9. 33—28!

Een sterke zet, die zwart plotseling voor grote moeilijkheden plaatst.

Diagram 122.

Stand na 9. 33—28!

Wij krijgen hier de indruk, dat de zwartspeler het gevaar wel aanvoelde, doch het niet zag en nog minder in staat was om het te verijdelen.

9. .... 2—7?A 10. 28 : 19 14 : 23B
 11. 27—22 17 : 28* 12. 26 : 17 12 : 21
 13. 34—29 23 : 34 14. 32 : 1 +
 Aldus was het partijverloop.
 B10. .... 13 : 24 11. 27—22 etc. +

□ 122.
 A9. .... 14—19? 10. 34—29 23 : 34
 11. 28—22 17 : 28 12. 32 : 5 +

□ 122.
 A9. .... 13—19 10. 34—29 23 : 34
 11. 25—20 15 : 24* 12. 44—40 35 : 44
 13. 49 : 9 3 : 14 14. 28—22 17 : 28
 15. 26 : 17 12 : 21 16. 32 : 3 +

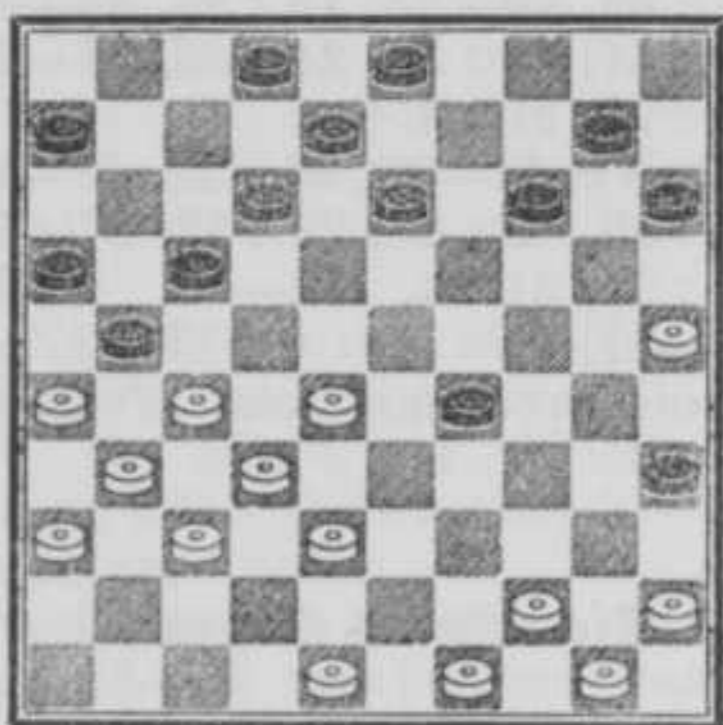
□ 122.
 A9. .... 15—20? 10. 28 : 19 13 : 24*
 11. 34—30 24—29* 12. 30—24 29—33*
 13. 24 : 4 33 : 42 14. 4 : 11 6 : 17
 (16 : 7, 26 : 17, 12 : 21, 27 : 16,
 42—47*, 48—42, 47 : 27, 31 : 22 + 2)
 15. 44—39 35—40* 16. 45 : 34 42—47
 17. 50—45 47—15 18. 48—42 15 : 47
 19. 39—33 47 : 40 20. 45 : 34 + 1

□ 122.
 A9. .... 23—29! 10. 34 : 23 18 : 29
 Een agressieve voortzetting, waarmee wit niet alleen een gevaarlijk wapen uit de hand wordt geslagen, doch zwart zichzelf bovendien kansrijk spel verschaft.

11. 48—43C 13—19! 12. 27—22
 (43 of 44—39? 17—22, 27 : 7, 2 : 11,
 26 : 17, 11 : 42, 37 : 48, 35—40,
 45 : 23, 19 : 26 — 1)
 (45—40 of 44—40, 35 : 44, 50 : 39,
 of 49 : 40, 29—34 of 33, : ,
 17—22, 27 : 7, 2 : 11, 26 : 17,
 11 : 24 =)

12. .... 3—9 13. 22 : 11 16 : 7*
 14. 26 : 17 12 : 21 = >

Diagram 123.

Stand na 10. .... 18 : 29.

C11. 49—43 13—19! 12. 48—42
 (27—22 etc. => als behandeld is)
 (op alle overige zetten volgt 17—22,

27 : 7, 2 : 11, 26 : 17, 11 : 42,
 31—26, 42 : 31, 26 : 37 — 1)

12. .... 3—9 13. 27—22

Dit moet nu wel volgen, want anders forceert zwart het spel met minstens =
 13. .... 9—13 14. 22 : 11 16 : 7*
 15. 26 : 17 12 : 21 = >

□ 123.
 C11. 48—42 13—19! 12. 49—43
 vervalt in de vorige variant.

□ 123.
 C11. 44—39 29—34
 12. 39 : 30 35 : 24 = >

□ 123.
 C11. 45—40 13—19! = >
 vervalt in het reeds behandelde.

□ 123.
 C11. 44—40 35 : 44 12. 49 : 40 13—19!
 idem = >

□ 123.
 C11. 44—40 35 : 44 12. 50 : 39 3—9!
 13. 39—33
 (27—22, 13—19 etc. =>)

13. .... 14—19 14. 33 : 24 19 : 30
 15. 25 : 34 17—22 16. 27 : 7 2 : 11
 17. 26 : 17 11 : 42 18. 31—26 42 : 31
 19. 36 : 27 =

□ 123.
 C11. 27—22 13—19 12. 22 : 11 16 : 7*
 13. 26 : 17 12 : 21 = >

□ 122.
 A9. .... 3—9 10. 28 : 19 14 : 23D
 11. 38—33 9—14E
 (2—7? 25—20, 15 : 24, 33—29,
 24 : 33, 44—40, 35 : 44, 50 : 19,
 13 : 24, 27—22, 18 : 38, 37—32,
 38 : 27, 31 : 15 +)

(13—19? 33—28! → 28—22, 17 : 28,
 26 : 17, 12 : 21, 34—29 etc. +, ter-
 wijl wit in antwoord op 9 of 10—14
 ook nog 34—29, 25—20, 44—40 etc.
 in petto heeft.

Zou zwart na 33—28 voorlopig een
 stuk willen offeren, b.v. 17—22, dan
 slaat wit 26 : 17! speelt op 22 : 11,
 27—21, 16 : 38, 37—32, 38 : 27,
 31 : 4, 23 : 32, 25—20, 15 : 24,
 4 : 14 + en op 22 : 33, 27—21,
 16 : 38, 17—11, 6 : 17, 37—32,
 38 : 27, 31 : 4 +)

12. 33—28 23—29*
 (Dat 2—7? en 13 of 14—19? falen, is
 reeds bekend, doch ook 15—20?
 28 : 19, 13 : 24 is fout wegens

34—30, 24—29*, 30—24, 10—15*,
24 : 33 +1)

13. 34 : 23 18 : 29

Wit dient wederom rekening te houden met 13—19 en al hetgeen daaraan verbonden is, dus:

14. 27—22 21—27 15. 22 : 11 27 : 38

16. 28—22 6 : 28 17. 26—21 16 : 27

18. 31 : 42 = >

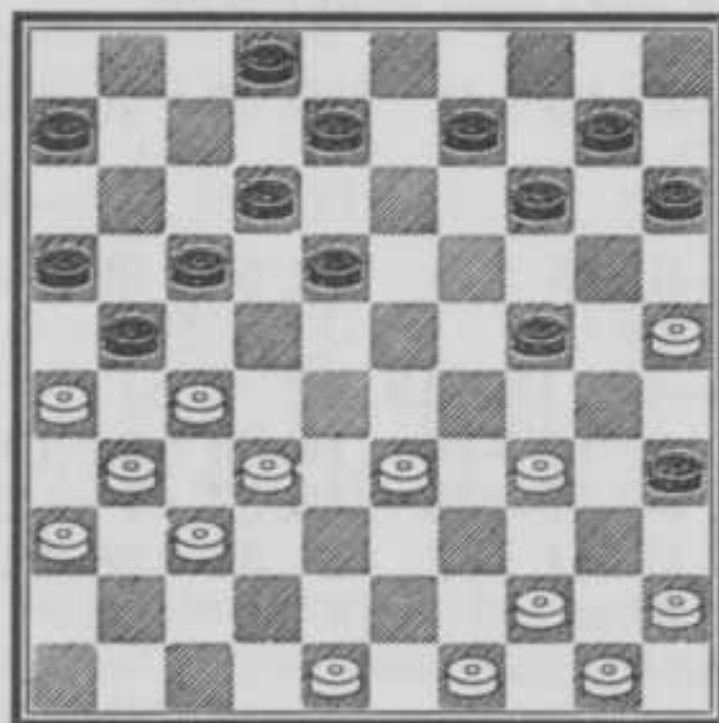
E11. .... 10—14 12. 33—28! 23—29*

(Al het andere faalt weer.)

13. 34 : 23 18 : 29 idem.

D10. .... 13 : 24 11. 38—33

Diagram 124.

Stand na 11. 38—33.

11. .... 14—19F

(2—7? faalt wegens bekende redenen.)

(8—13? 33—28 + want zwart heeft geen goede zet meer.)

(18—23? 25—20, 14 : 25, 34—30, 25 : 34, 44—40, 35 : 44, 50 : 28 +1)

(15—20? 33—29, 24 : 33, 44—40, 35 : 44, 50 : 28 + want zwart heeft geen goede zet meer.)

(24—30? 34—29 +1)

12. 34—30! 9—14G

(10—14? 33—28! 18—23, 25—20,

14 : 34, 44—40, 35 : 44, 49 : 7,

2 : 11, 28—22, 17 : 28, 32 : 12,

21 : 41, 36 : 47, 11—17, 12 : 21,

16 : 36 +1)

(8—13? 33—28 +)

(9—13? 25—20! 24—29*, 33 : 24,

19—23, 20—14! 10 : 19, 44—40!

35 : 44, 50 : 39, 23—28, 32 : 14,

21 : 41, 36 : 47, 18—23, 24—20,

15 : 35, 14—10 + want het enige

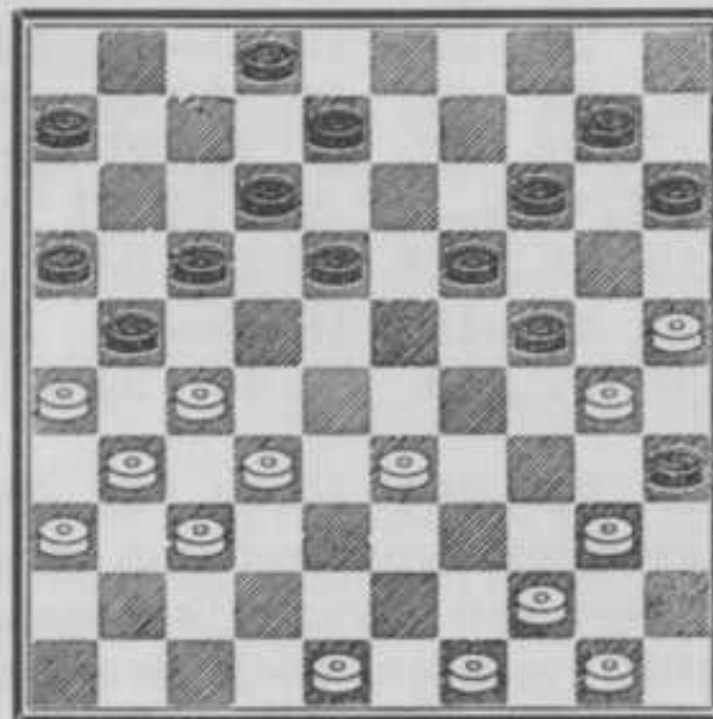
tempo, dat zwart heeft na 25—20, n.l. 2—7, laat een damslag toe.)

(2—7? 33—29, 24 : 33, 45—40, 35 : 24, 27—22, 18 : 38, 37—32, 38 : 27, 31 : 4 +)

13. 45—40!

Een fraaie combinatiezet!

Diagram 125.

Stand na 13. 45—40!

13. .... 15—20*

(18—23? 33—29, 23 : 45, 25—20,

14 : 34, 44—40, 35 : 44, 49 : 20,

15 : 24, 27—22, 17 : 28, 32 : 5 +)

(2—7? 33—29, 24 : 33, 27—22,

18 : 38, 40—34, 35 : 24, 34—30,

24 : 35, 37—32, 38 : 27, 31 : 24,

21—27, 44—40, 35 : 44, 50 : 28 +)

14. 33—28 18—23

(17—22? 26 : 17! 22 : 33b, 27—21,

16 : 38, 40—34, 12 : 21, 44—40,

35 : 44, 50 : 28, 24 : 35, 37—32,

38 : 27, 31 : 4 +

b 22 : 11, 44—39, 35 : 22, 49—44,

24 : 35, 32—28, 22 : 33, 27—21,

16 : 27, 31 : 4, 12—18, 4 : 39,

11—17, 39 : 11, 6 : 17 +1, een

mooie problematische afwikkeling!)

15. 48—43

(Zie volgend diagram.)

(2—7? 27—22! 7—11*, 22—18!

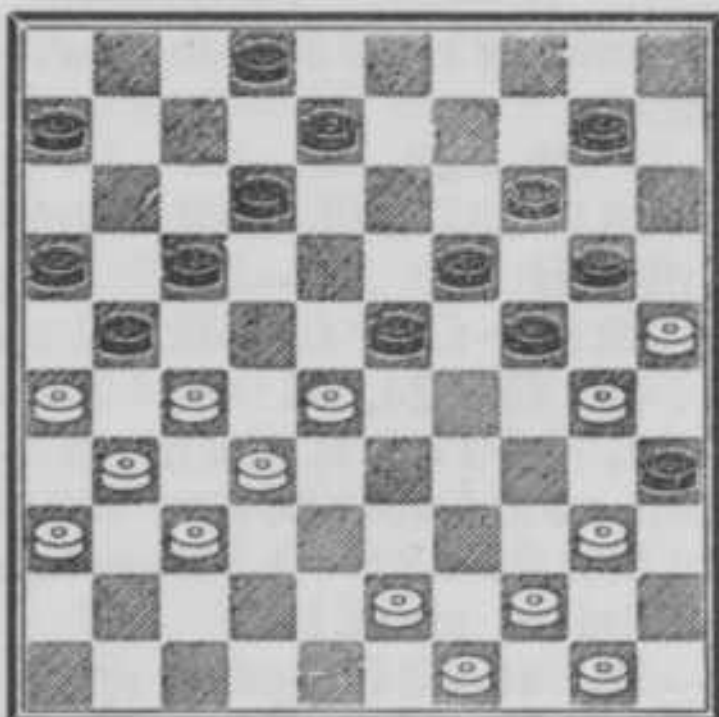
speelt op 23—29? 18 : 7, 11 : 2,

40—34, 29 : 40, 28—23, 19 : 28,

30 : 19, 14 : 23, 25 : 5 +, dus

10—15*, 18 : 7, 11 : 2, 43—39; de

Diagram 126.

Stand na 15. 48—43.

opsluiting aan de zwarte korten vleugel is thans van geen betekenis meer; het zwaartepunt heeft zich verplaatst naar diens lange vleugel; 17—22, 28 : 17, 21 : 12, 39—33 & 33—28, waarna zwart slecht staat.)

(23—29? + als hiervoor.)

(12—18 → 18—22 etc. —1, dus 28—22*, 17 : 28, 26 : 17, 24—29, 43—38*, 35 : 24, 27—21, 16 : 27, 31 : 13, 29—34, 40 : 18, 19—23, 18 : 29, 24 : 31, 32 : 23, 8 : 28, 36 : 27 =)

(10—15, 43—39; speelt op 2—7?c, 27—22, 7—11*, 22—18, 23—29d, 18 : 7, 11 : 2, 39—34 +

d 8—13? 18 : 9, 14 : 3, 25 : 14, 19 : 10, 30 : 19, 23 : 14, 28—22, 17 : 28, 26 : 8, 3 : 12, 32 : 23 +1

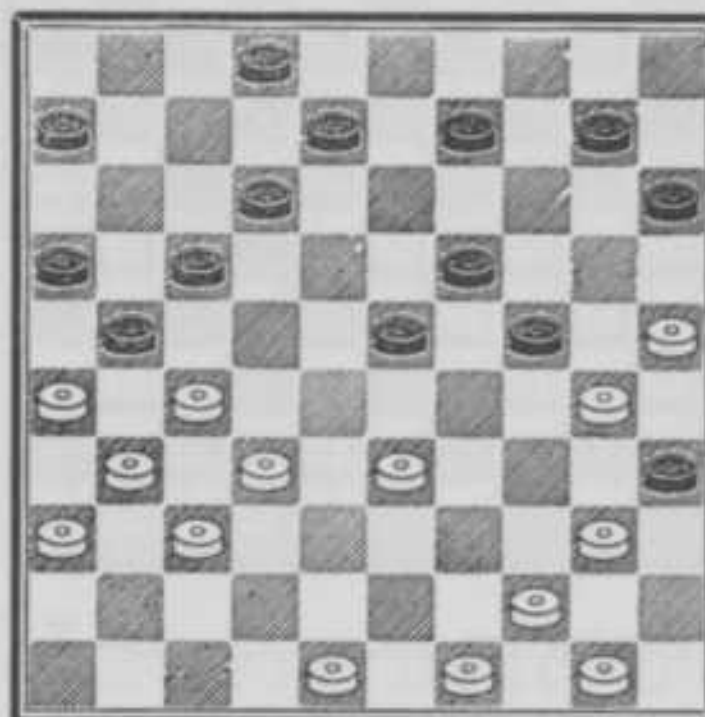
c Op 12—18 mag wit niet 28—22? spelen, 17 : 28, 26 : 17 wel is waar faalt dan 24—29? wegens 39—33 etc., doch zwart speelt i.p. hiervan 2—7—11! —1

Na 12—18 dus 39—33*, waarop 23—29? faalt door 28—23, 19 : 39, 30 : 10, 15 : 4, 44 : 15 +2, terwijl wit op alle andere zetten 40—34 = > in reserve heeft.

c Overigens kan zwart na 43—39 ook met 23—29 voortzetten, waarop wit zowel 40—34, 29 : 40, 28—23, 19 : 28, 30 : 10, 15 : 4, 25 : 14, 40—45*, 32 : 23, 21 : 41, 36 : 47 = > alsook 39—34, 29—33, 28 : 39, 24—29, 34 : 23, 19 : 28, 32 : 23, 21 : 41, 36 : 47, 35 : 24 = > kan spelen.)

G12. .... 18—23 13. 45—40!
→ 33—29 & 27—22

Diagram 127.

Stand na 13. 45—40!

13. .... 23—29H 14. 33—28! 10—14*
(17—22, 27 : 7, 2 : 11, 26 : 17, 11 : 33, 48—43—39 +1)
(19—23, 28 : 19, 24 : 13, 30—24, 29 : 20, 25 : 3 of 5 +)
(9—14, 40—34, 29 : 40, 25—20, 14 : 34, 28—22, 17 : 28, 32 : 5, 21 : 41, 5 : 46 +)

15. 48—43!

(De damslag naar 3 zou wit slechts nadeel brengen.)

15. .... 2—7

(15—20, 40—34, 29 : 40, 28—23, 19 : 28, 30 : 10 +)
(9—13, 44—39, 35 : 22, 27 : 20, 24 : 35, 31—27, 15 : 24, 27—22, 17 : 28, 32 : 14 +)

16. 44—39

(28—23? 29 : 18*, 44—39, 35 : 33, 25—20, 14 : 34, 43—39, : , 49 : 20, 15 : 24, 27—22, 18 : 38, 37—32, 38 : 27, 31 : 4, 12—17*, 4—18 waarna er voor zwart wellicht nog een kansje op remise is.)

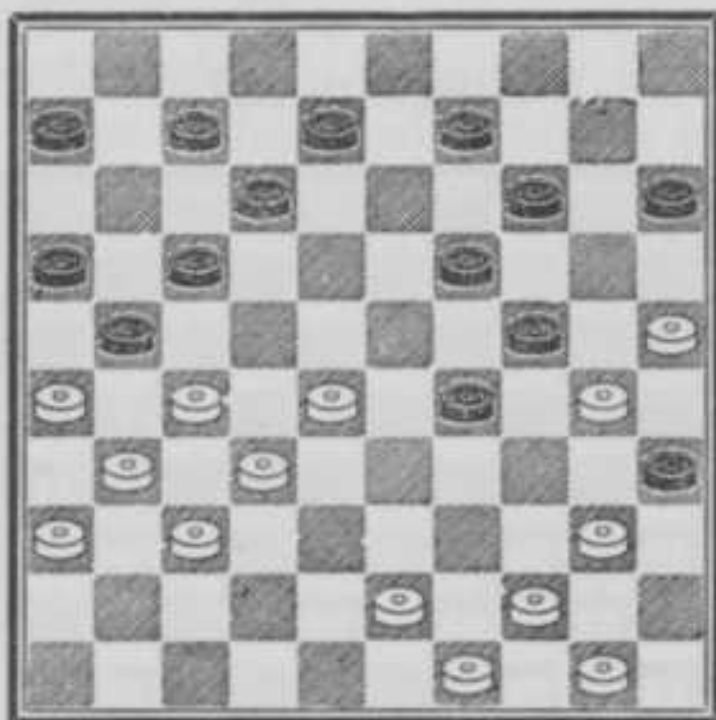
16. .... 35 : 22 17. 27 : 18 12 : 23
18. 43—38 24 : 35 19. 38—33 29 : 27
20. 31 : 4 +

(Zie volgend diagram.)

In geen geval mag wit het hier op het laatste tempo laten aankomen, b.v.

16. 43—38? 7—11*

Diagram 128.

Stand na 15. .... 2—7.

(15—20? 27—22, 7—11, 28—23,
29 : 27, 31 : 22, 17 : 28, 32 : 23,
19 : 28, 30 : 10 +)
(9—13? 28—23, 29 : 18*, 27—22
etc. +)

17. 50—45
(49—43, 15—20 —)
17. .... 15—20! 18. 40—34* 29 : 40
19. 45 : 34 24—29 20. 34 : 23 35 : 24
21. 44—39 9—13 22. 49—44 13—18
23. 44—40 18 : 29
24. 39—34 29—33! —1

Met 16. 43—38? zou wit dus zijn hand
in een wespennest steken.

Wit heeft zijn hand in een
Wespennest gestoken.

- 127.
H13. .... 9—14 14. 33—29 23 : 45
15. 25—20 14 : 34 16. 44—40 35 : 44
17. 49 : 20 15 : 24 18. 27—22 17 : 28
19. 32 : 5 +

□ 127.

H13. .... 10—14* 14. 50—45*
(De damslag naar 3 brengt wit slechts
nadeel)

14. .... 15—20
(12—18! 33—28? heel verleidelijk,
want op b.v. 24—29? volgt dan
27—22! 18 : 38, 48—42, 23 : 41,
42 : 4, 35 : 24, 36 : 47, 8—13,
4 : 11, 6 : 17 +1, doch op 33—28?
speelt zwart 15—20! → 18—22,
27 : 29, 24 : 22 —1, waartegen wit
machteloos staat.)

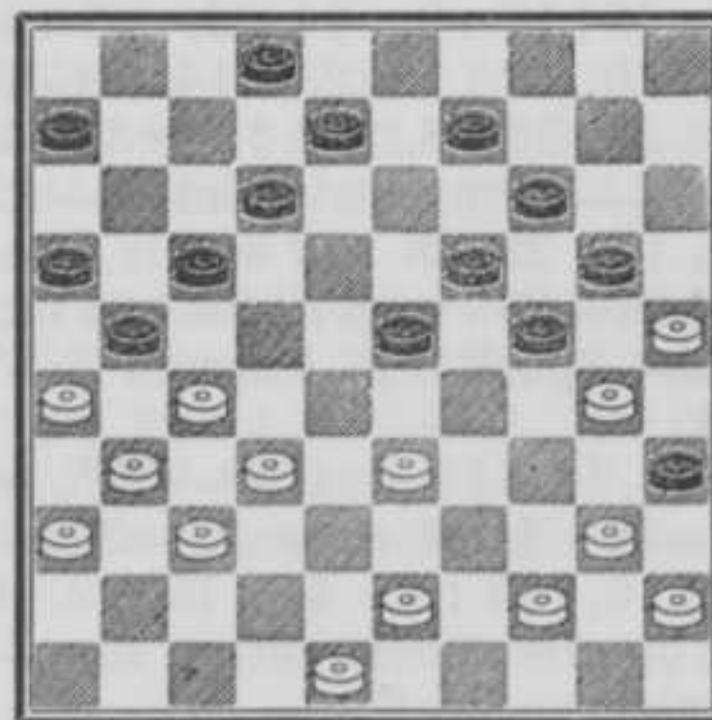
(12—18! 40—34! speelt op 2—7?
33—29, 24 : 33, 48—43, 35 : 24,
34—29, 23 : 34, 43—39, 34 : 23,
49 : 20, 15 : 24, 27—22, 18 : 38,
37—32, 38 : 27, 31 : 4 + terwijl wit
op alle andere zetten steeds 34—29
etc. = > in reserve heeft.)

(8 of 9—13? 25—20 etc. +)
(23—29? 33—28 etc. +, vervalt in
hetgeen reeds behandeld is)

(2—7? 33—29, 24 : 33*, 40—34,
35 : 24, 27—22, 17 : 28, 26 : 17,
12 : 21, 25—20, 14 : 25, 34—29,
23 : 34, 32 : 1, 34—39, 44—40,
39—44, 1—12, 44 : 35, 12 : 26,
waarschijnlijk +)

15. 49—43!

Diagram 129.

Stand na 15. 49—43!

15. .... 12—18?J 16. 43—38!
Vervalt in één der volgende varianten:

□ 129.
J15. .... 23—29? 16. 43—38!
waarna 44—39, 35 : 44, 39 : 50,

24 : 35 etc. + niet te voorkomen is.

□ 129.

J15. .... 9—13? 16. 43—38! 12—18
(23—29, 44—39 etc. +)
(2—7, 33—29, 24 : 42, 44—39,
35 : 33, 27—22, 17 : 28, 26 : 17,
12 : 21, 32—27, 21 : 41, 36 : 9,
14 : 3, 25 : 32, 3—9, 32—28,
8—13, 28—23, 9—14, 30—24
waarna wit door 23—19 etc. grote
winstkansen krijgt.)
(13—18, 48—43 zie hieronder.)

17. 48—43 8—12
(2—7, 44—39, 35 : 44, 39 : 50,
24 : 35, 33—29, 23 : 34, 27—22
etc. +)
18. 33—28! 2—8* 19. 38—33 23—29
20. 43—38 & 44—39 etc. +

Hoe uiterst lastig het is, om voor wit
het allersterkste spel te vinden, moge blij-
ken uit de volgende variant:

□ 129.

J15. .... 9—13? 16. 43—39? 2—7*
(23—29? 33—28, 2—7 of ? 28—23,
29 : 18*, 27—22, 18 : 38, 37—32,
38 : 27, 31 : 2 waarschijnlijk +)
(13—18? 33—28, 17—22*, 28 : 17,
23—29, 48—43 +)
(12—18? 39—34! 2—7 of 8—12,
34—29, 23 : 34, 40 : 29 +)
17. 40—34 7—11*
(13—18? 33—29, 24 : 33, 39 : 28,
35 : 24, 34—30, 24 : 35, 27—22,
18 : 38, 37—32, 38 : 27, 31 : 15,
23 : 32, 26 : 8 +)
(12—18? een soortgelijke slag naar
2 +)

18. 45—40 13—18*
(12—18? 48—43, 8—12, 33—28 +)
19. 33—28 23—29*
(24—29? 27—22, 18 : 38, 48—42,
23 : 41, 42 : 2, 35 : 24, 36 : 47 +)
(8—13? 48—43 +)
20. 34 : 23 18 : 29 21. 39—34 29—33*
22. 28 : 39 24—29 23. 34 : 23 19 : 28
24. 32 : 23 21 : 41 25. 36 : 47 35 : 24
26. 39—33 = >

□ 129.

J15. .... 8—13 16. 43—38 13—18
(2—7? 33—28 +)
(2—8, 48—43; nu vervalt 13—18 in
hetgeen hier verder volgt, doch op
12—18? volgt 40—34, 8—12,
43—39 +)

(12—18? 48—43, 2—7, 40—34, 7—11
of 12, 43—39 +)

17. 48—43 2—8
(2—7, 43—39, 7—11 of 9—13, 27—22
etc. +)
18. 43—39 23—29
(8 of 9—13? 40—34 etc. +)
19. 32—28 21 : 34 20. 30 : 39 29 : 38
21. 37—32 38 : 27 22. 31 : 2* 12—18
23. 40—34 17—22! 24. 28 : 17 19—23
25. 2 : 30 35 : 24 =

□ 129.

J15. .... 2—7 16. 43—38 7—11
(8—13? 33—28 +)
(9—13? 33—29 etc. + als behandeld
is)
(23—29? of 12—18? 44—39 etc. +)

17. 48—43 9—13*
(8—13? 33—28, 12—18, 38—33,
17—22, 26 : 17, 23—29, 43—38,
18—23, 27 : 18, 23 : 21, 44—39
etc. +)
(12—18? 43—39, 8 of 9—13,
39—34 +)
18. 33—28*
(43—39? 23—28!)
18. .... 23—29! 19. 27—22*
(43—39? 29—34, 40 : 29, 24 : 42,
37 : 48, 35 : 24 —1)
19. .... 29—34*
(21—27? 32 : 21, 16 : 18, 28—23
etc. +)
(12—18? 28—23, 18 : 27, 23 : 34,
24—29*, 34 : 23, 35 : 24*, 31 : 22,
17 : 28*, 26 : 17, 11 : 22, 23—18 +)
20. 30 : 39* 21—27
21. 32 : 21 16 : 18 = >

Wel beschouwd vormt □ 129 op zichzelf
reeds een mooie en zeer moeilijke studie,
waarin zwart nauwelijks de dans kan ont-
springen.

□ 124.

F11. .... 9—13 12. 34—30 15—20
(13—19 zie □ 124; 11. .... 14—19)
(2—7? 30 : 19, 13 : 24*, 33—29,
24 : 33, 27—22, 18 : 38, 37—32,
38 : 37, 31 : 13, 21—27*, 44—40,
35 : 44, 50 : 28 +)
(14—19? 25—20! 24—29, 33 : 24,
19—23, 20—14, 10 : 19, 44—40,
35 : 44, 50 : 39, 23—28, 32 : 14,
21 : 41, 36 : 47, 18—23, 24—20,
15 : 35, 14—10 +)

13. 30 : 19 13 : 24* 14. 48—43 10—15*

- (18—23? 33—29, : , 44—40,
35 : 44, 50 : 19, 14 : 23, 25 : 5 +)
(8—13, 33—28 +)
(2—7? 33—28 → 28—22, hetgeen door
7—11 niet is te beletten, dus 17—22*,
28 : 17! 18—23, 43—39; laat op
12—18 volgen 17—11, 6 : 17, 27—22,
18 : 38, 37—32, 38 : 27, 31 : 13 +,
dus 23—28, 32 : 23, 21 : 41, 36 : 47,
12 : 21, 26 : 17, 7—11, 39—34,
11 : 22, 34—29, 24 : 33, 44—40,
35 : 44, 50 : 17 +)
15. 33—28 17—22*
(24—29? 28—23, 29—34*, 23—19,
14 : 23, 25 : 14, 8—13*, 44—40,
35 : 44, 50 : 30, 23—28, 32 : 23,
21 : 41, 36 : 47, 18 : 29, 30—25 &
25—20 etc. +)
16. 26 : 17 22 : 33
(22 : 11, 43—38 =)
17. 44—40 35 : 44 18. 50 : 28 12 : 21
19. 31—26 24—29!
(2—7? 26 : 17, 7—11, 28—22; men
ga na, waarom thans 24—29? en
24—30? falen, dus 8—13 of 18—23,
36—31 +1)
20. 26 : 17 18—22 21. 27 : 18 8—12
22. : 2 : 33 =

Als bewijs, hoe gemakkelijk in het systeem dezer studie ten opzichte van het witte stuk op ruit 30 een onvoorzichtigheid begaan wordt, moge de volgende variant dienen:

□ 124.

- F11. .... 9—13 12. 34—30 13—19
13. 33—28 17—22*
(2—7? of 15—20? 28—22 etc. +)
(18—23? of 24—29? laat een bekende
damslag naar 5 toe +)
14. 28 : 17 15—20*
(2—7? 17—11, 6 : 17, 44—40,
35 : 44, 50 : 39, 24 : 35, 27—22,
18 : 38, 37—32, 38 : 27, 31 : 24 +1)
(18—23? 17—11, 6 : 17*, 25—20,
14 : 34, 44—40, 35 : 44, 49 : 7,
2 : 11, 27—22, 17 : 28, 32 : 5 +)
(24—29? 49—43, 35 : 24, 25—20,
14 : 25, 27—22, 18 : 40, 45 : 5 +)
15. 45—40 18—23
(24—29? 30—24, 19 : 30, 25 : 23,
18 : 29, 17—11, 6 : 17*, 27—22,
17 : 28, 32 : 34 +1. Op fraaie wijze
heeft wit het door zwart geofferde
stuk in veiligheid gebracht.)

16. 40—34!?

Een onderneming, welke achteraf zal blijken al te gewaagd te zijn.

(Het is duidelijk, dat nu zowel 24—29? als 23—28? faalt.)

(12—18? 50—45, 21 : 12, 44—40,
35 : 44, 49 : 40, 24 : 44, 45—40,
44 : 35, 27—21, 16 : 38, 37—32,
38 : 27, 31 : 4 +)

(2—7, 34—29; op 23 : 34, 30 : 39 kan zwart voorlopig het witte stuk op 17 niet „vragen”, dus 24 : 33*, 27—22, 35 : 24, 22—18! Nu faalt 33—39? 44 : 33, 10—15, 18 : 29, 12—18 wegens 17—12, 8 : 17, 29—23, 18 : 27, 31 : 2 +, dus 33—38, 32 : 43, 10—15, 18 : 29, 24 : 33, 37—32!! De zaak is er nu voor zwart niet eenvoudiger op geworden. Op 12—18? volgt uiterst verrassend 32—27!! etc. + Op 33—38? volgt 17—11 etc. +; op 19—23? volgt 32—27, 21 : 32, 43—39, 12 : 21, 39 : 10, 15 : 4, 25 : 14 +1; zwart heeft dus slechts keus tussen 19 en 20—24 =>)

Het betreft hier echter een vaker voorkomend verschijnsel.

Een groot gevaar bij de standopbouw kan zijn een eenzijdige visie, doordat men zich uitsluitend bezichhoudt met zijn eigen plannen en niet genoeg aandacht schenkt aan die van de tegenstander.

De gevolgen blijven dan ook gewoonlijk niet uit, men zie slechts:

16. .... 10—15!!
→ 24—29—1

Wit kan niets ondernemen om schijf 30 te redden en zal daarna ten slotte ook nog in het verlies van schijf 17 moeten berusten.

Het spreekt wel vanzelf, dat de wit-speler tijdens de partij slechts een klein deel van deze enorme variantenrijkdom heeft kunnen berekenen en verder moest afgaan op zijn gevoel voor het combinatie-spel.

Dit doet echter niet af aan de waarlijk geniale wijze, waarop de witte stelling werd opgebouwd.

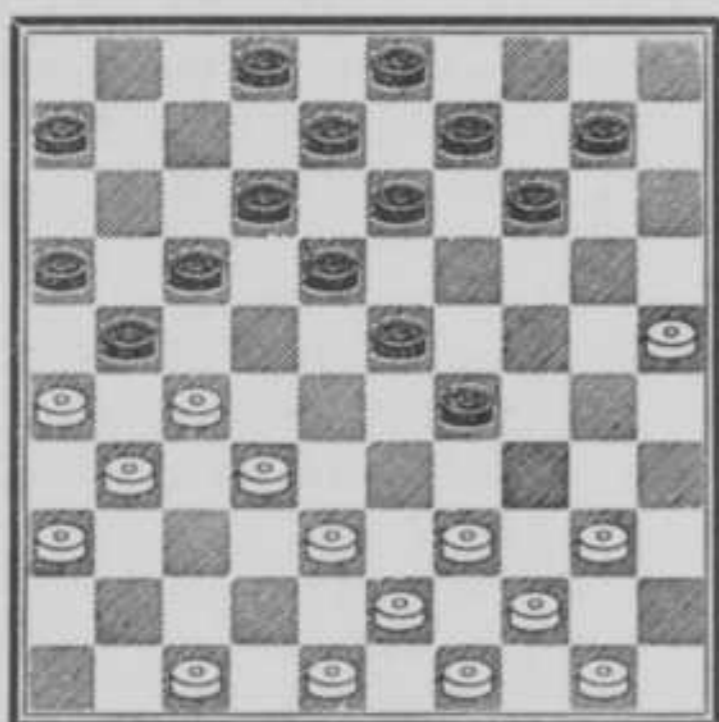
□ 122 is van veel dieper inhoud, dan de vrij eenvoudige ontknoping zou doen vermoeden, want ook na elke andere voortzetting van zwart zoude diens moeilijkheden zeer groot zijn geweest.

De zege is dus zwaar bevochten en meester D. H. Möllenkamp draagt de titel met ere!

Een zwaarbevochten zege.

Diagram 130.

Deze stelling is afgeleid van □ 121, zwart is aan zet.

1.	14—19?	2. 39—33	19—24*
3. 33—28	13—19*	4. 27—22A	18 : 27
5. 31 : 11	6 : 17B	6. 28—22	17 : 37
7. 26 : 17	12 : 21	8. 25—20	24 : 15
9. 48—42	37 : 39	10. 44 : 4 +	
B5.	16 : 7	6. 26 : 17	12 : 21
7. 28—22	21—26*	8. 22—18	23 : 12
9. 36—31	26 : 28	10. 38—33	:
11. 43 : 5 +			
A4. 38—33	29 : 38	5. 28—22	17 : 37
6. 43 : 41	21 : 32	7. 26—21	16 : 27
8. 31 : 15 +			

□ 130.

1.	13—19?	2. 39—33	19—24*
3. 33—28	14—19*		
4. 27—22 etc.	+ zie ook A.		

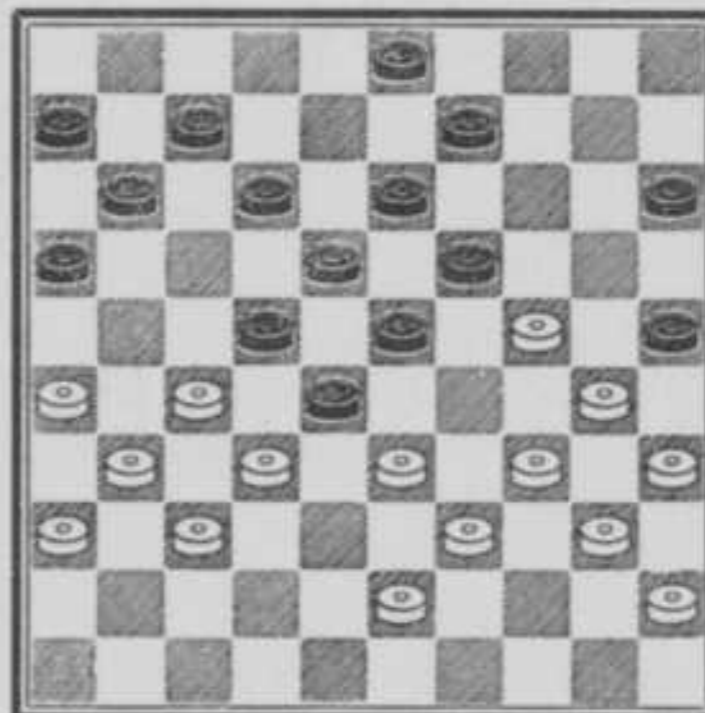
□ 130.

1.	2—7	2. 32—28	23 : 32?C
3. 27—22	17 : 28*	4. 26 : 17	12 : 21
5. 38 : 27	21 : 32	6. 39—33	29 : 38

7. 31—27	32 : 21	8. 43 : 1 +
C2.	21 : 32!	3. 28 : 19?D
4. 38 : 27	29—33!	5. 39 : 28
6. 26 : 17	12 : 23 —1	17—21
D3. 28 : 37* =	>	

De volgende stelling kwam voor in de huishoudelijke wedstrijd van „Constant” op 22-2-1940 tussen J. B. M. J. Eekhoud met wit en P. Roozenburg met zwart.

Diagram 131.

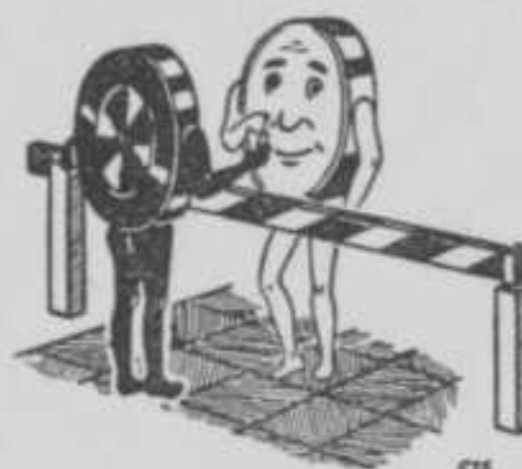

Wit had het openingsspel heel gewaagd gespeeld en was daardoor gaandeweg in een steeds slechter wordende positie geraakt.

Hoewel hij in het verdere spelverloop alles in het werk stelde om zijn tegenstander te verstrikken, mocht niets baten, zodat hij ten slotte tol moest betalen voor het genomen risico.

Zwart is aan zet.

1.	11—17!A
	(23—29? 32 : 14!*, 29 : 49, 14—10a,
	15 : 4, 39—33, 49 : 21, 26 : 19 +1
	→ 33—28, 19—14 & 34 : 1 etc. +

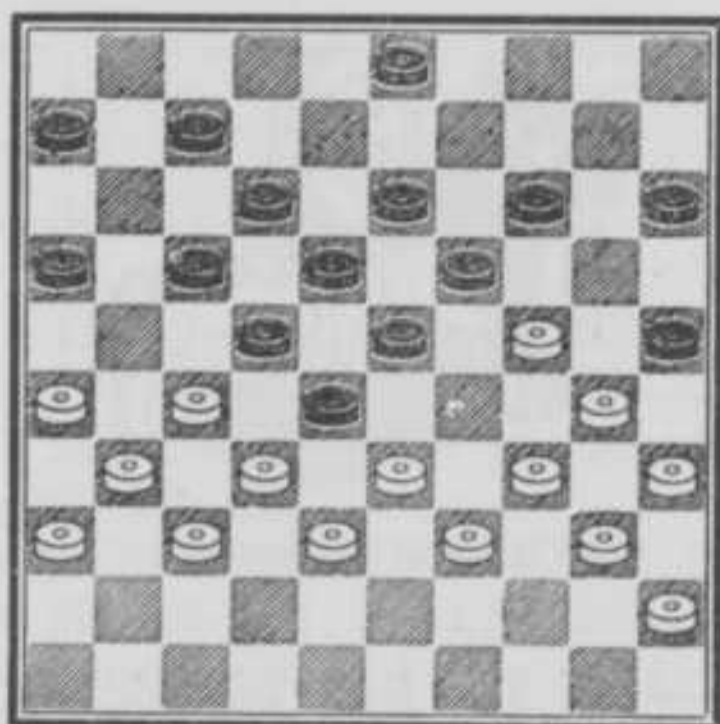

Wit moet tol betalen.

a	24—20?	15 : 24b,	30 : 28,	49 : 21,
		26 : 17,	11 : 44,	40 : 49,
		9 : 20 =		
b	49 : 21?	26 : 19,	15 : 13,	30—24,

- 9 : 29, 34 : 1 +)
 (12—17, 24—20, 15 : 24*, 34—29,
 25 : 34*, 29 : 20, 7—12?c, 40 : 29,
 23 : 34, 32 : 14, 34—40*, 35 : 44!
 13—19, 14 : 23, 18 : 40, 27 : 7,
 11 : 2, 45 : 34 +1
 c 19—24! 39 : 8, 28 : 48, 8—2*, 9—13,
 2 : 28, 22 : 33 → 33—38.
 Op 27—21, 16 : 38, 37—32, 38 : 27,
 31 : 13 volgt 48—37 —, dus 32—28,
 33 : 22, 20—15*, 48—43, 27—21,
 16 : 27, 15—10, 17—21, 26 : 28,
 43—32, 31 : 13, 32 : 5, 37—31,
 5—28, 35—30, 28—33 waarschijn-
 lijk —)
 (9—14, 24—20? 15 : 24, 34—29,
 23 : 34d, 40 : 9, 3 : 14*, 32 : 23,
 18 : 49, 27 : 20, 25 : 43 wit heeft niet
 veel meer te hopen.
 d 25 : 34, 29 : 9, 3 : 14*, 40 : 29,
 23 : 34, 32 : 23, 18 : 49, 27 : 20,
 34 : 23 idem.)
 2. 43—28 7—11B
 (23—29? 34 : 14!e, 25 : 43*, 38 : 49,
 9 : 38, 32 : 23, 18 : 29, 27 : 9, 3 : 14,
 37—32, 38 : 27, 31 : 2 +
 e 32 : 14? 9 : 20, 34 : 23, 25 : 21,
 23—19*, 20 : 38, 19 : 8, 38—43 —*)
 3. 33—29
 (27—21? 16 : 27, 32 : 21, 23—29,
 34 : 32*, 25 : 43, 38 : 49, 19 : 30,
 35 : 24, 22—27, 31 : 22, 18 : 20 —2)
 3. .... 9—14 4. 39—33* 28 : 39
 5. 34 : 43 23 : 34 6. 30 : 39 19 : 30
 7. 35 : 24 22—28
 8. 32 : 23 18 : 20 —1
 B2. .... 9—14?

Diagram 132.

Stand na 2. .... 9—14?

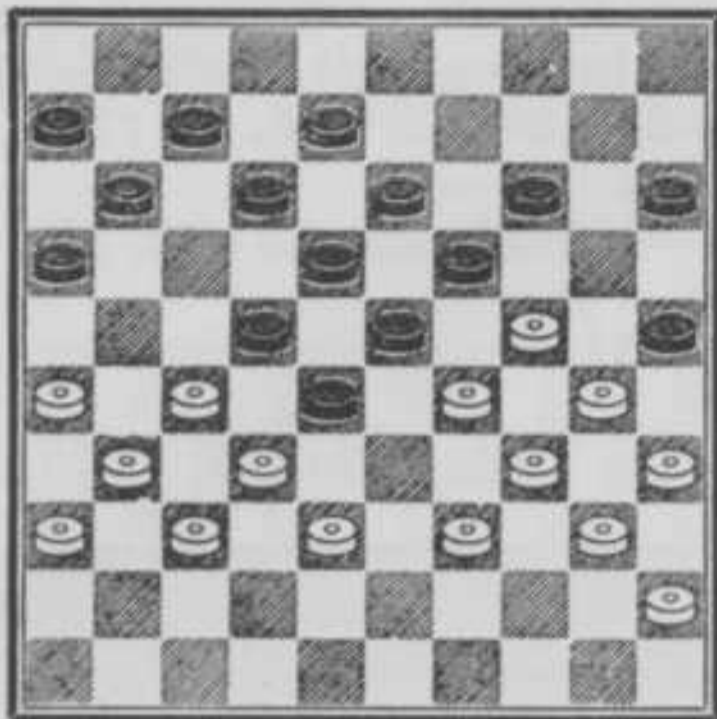
3. 27—21!
 (24—20? 15 : 24, 34—29, 23 : 43?f,
 38 : 49, 28 : 39, 32—28, 22 : 33,
 27—21, 16 : 27, 31 : 2, 25 : 34,
 40 : 9, 3 : 14 +
 f 25 : 43! 29 : 9, 28 : 39, 38 : 49,
 3 : 14* —)
 (26—21? 17 : 26, 27—21, 26 : 17!
 31—27, 22 : 42, 33 : 2, 42 : 44,
 40 : 49, 23—28, 32 : 23, 18 : 20
 & 13—18 etc. —)
 (33—29? 14—20! 39—33*, 28 : 39,
 34 : 43, 23 : 34g, 30 : 39; laat op
 19 : 30? 35 : 24, 20 : 29 volgen
 32—28! 22 : 35, 27—21, 16 : 27,
 31 : 2, 12—17, 2 : 11, 6 : 17 =,
 dus direct 20 : 29* —1
 g 25 : 34, 43—39, 34 : 43, 38 : 49,
 23 : 34, 40 : 29, 19 : 30, 35 : 24.
 Nu falen de volgende voortzettingen:
 13—19? 24 : 13, 18 : 9, 27 : 18,
 12 : 34, 26—21, 16 : 38, 37—32,
 38 : 27, 31 : 2 +
 3—8? of 9? 32—28, 22 : 33, 29 : 38,
 20 : 29, 27—21, 16 : 27, 31 : 2 +
 20—25? 29—23, 18 : 20, 27 : 9,
 3 : 14, 26—21, 16 : 38, 37—32,
 38 : 27, 31 : 2 +
 Het beste is wel 6—11 → 13—19
 etc., dus 29—23*, 20 : 29*, 23 : 34,
 22—28, 32 : 23, 18 : 40, 45 : 34 —1)
 3. .... 16 : 27 4. 32 : 21 = <
 Wit heeft weer speelruimte.

□ 131.

- A1. .... 3—8 2. 43—38C
 (26—21? 15—20, 24 : 15, 19—24,
 30 : 19, 23 : 14, 32 : 23, 18 : 49
 etc. —)
 2. .... 9—14
 (11—17? 26—21, 17 : 26, 27—21,
 26 : 17, 31—27, 22 : 42, 33 : 2,
 42 : 44, 40 : 49, 9—14, 32—27
 met onzeker resultaat.)
 3. 33—29
 (24—20? 15 : 24, 34—29 een verlei-
 delijke voortzetting; op 25 : 43?
 speelt wit 29 : 9, 13 : 4, 38 : 49,
 28 : 39, 40—34, 39 : 30, 35 : 2,
 11—17, 2 : 11, 16 : 7 = <, dus
 23 : 43, 38 : 49; nu volgt op 25 : 34?
 weer 40 : 9 etc. +, doch zwart slaat
 28 : 39* — want nu heeft wit geen
 tempo om 25 : 34 af te wachten en
 dan te vervolgen met 40 : 9, 13 : 4,

32—28, 22 : 33, 27—21, 16 : 27,
31 : 2)

Diagram 133.

Stand na 3. 33—29.

3. .... 14—20
(11—17, 39—33*, 28 : 39, 34 : 43,
23 : 34h, 30 : 39, 19 : 30, 35 : 24.
Zwart mag nu niet 22—28? etc. spe-
len, doch bovendien zou op 14—19? of
20? volgen 32—28, 22 : 35, 43—39,
19 : 30 of 20 : 29, 27—21, 16 : 27,
31 : 2 hetgeen wit van remise ver-
zekert.

Op 6 of 7—11 zet wit voort met
27—21, 16 : 27, 32 : 21 =

h 25 : 34, 43—39, 34 : 43, 38 : 49,
19 : 30, 35 : 24, 23 : 34, 40 : 29,
Nu zou op 14—19? volgen 29—23,
18 : 20, 27 : 9, 8—13, 9 : 18, 12 : 23,
26—21, 16 : 38, 37—32, 38 : 27,
31 : 2 + en op 14—20? speelt wit
32—28, 22 : 33, 29 : 38, 20 : 29,
27—21, 16 : 27, 31 : 2 +

Zwart zal dus tot 6 of 7—11 moeten
besluiten, hetgeen wit met een stuk
achter de remise garandeert.)

4. 39—33 28 : 39 5. 34 : 43 23 : 34D

6. 30 : 39 20 : 29*E 7. 39—34 19—23

8. 43—39

(35—30? 16—21, 26 : 19, 13 : 44,
34 : 23, 18 : 29 —)

8. .... 13—19 9. 35—30

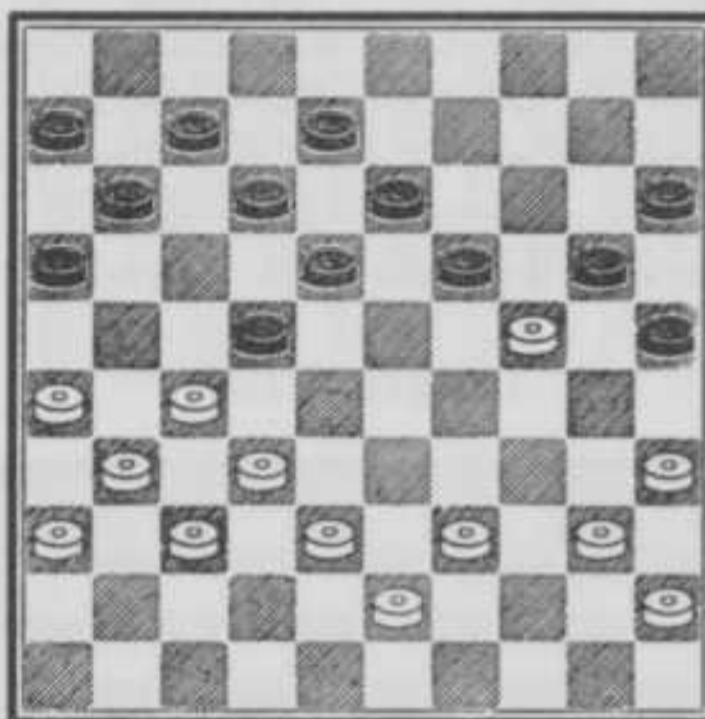
→ 39—33

(39—33? 8—13, 33 : 24, 19 : 39,
38—33, 39 : 28, 35—30, 25 : 34,
40 : 29, 23 : 34, 32 : 23, 18 : 29,
27 : 9 —2)

9. .... 29—33*
(8—13? 39—33, 11—17, 33 : 24,
6—11, 40—35, zwart heeft geen goe-
de zet meer.)

10. 39 : 17 12 : 21 11. 26 : 17 11 : 22 =

Diagram 134.

Stand na 6. 30 : 39.

E6. .... 19 : 30? 7. 35 : 24 20 : 29

8. 39—34 22—28* 9. 32 : 23 16—21*

10. 27 : 16 18—22 11. 23—19 13 : 24

12. 34 : 23 24—30F 13. 43—39

(40—35? 12—17, 35 : 24, 22—27,
31 : 22, 17 : 30 = <)

13. .... 30—35 14. 40—34

(38—33? 35 : 44, 39 : 50, 12—17!

26—21*, 17 : 26, 23—19, 15—20 =)

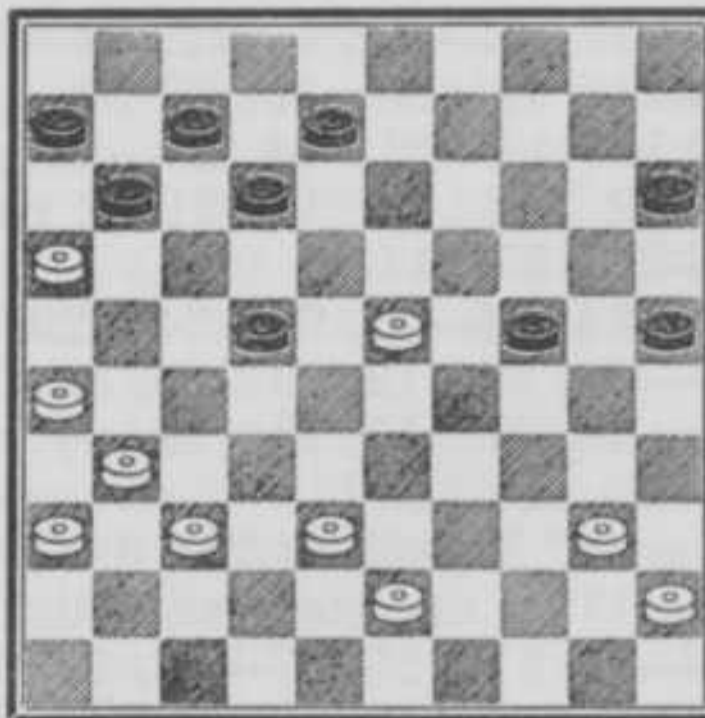
14. .... 35—40

(8—13, 26—21! 11—17, 23—18
etc. +)

15. 34—29 12—17 16. 45 : 34 22—27

17. 31 : 22 17 : 19 +1

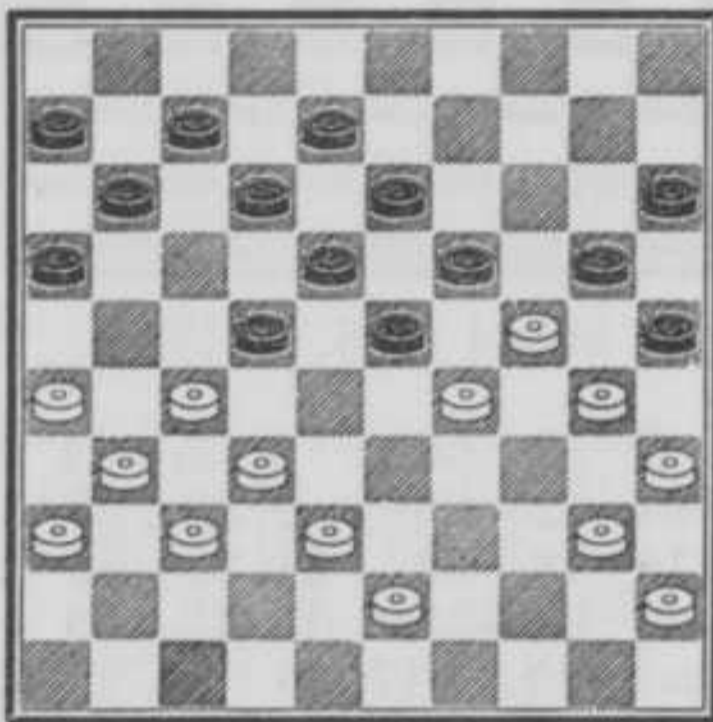
Diagram 135.

Stand na 12. 34 : 23.

- F12. .... 12—17 13. 38—32 25—30
 (22—28, 31—27, 28 : 19, 27—22,
 17 : 28, 32 : 14, 8—13, 26—21,
 25—30, 43—39, 30—35, 40—34 +)
 14. 43—39 30—35 15. 26—21 35 : 33
 16. 21 : 3!
 → 3—17, dus
 16. .... 22—27* 17. 32 : 21
 (Geestig is ook 31 : 22, 33—39,
 23—19, 24 : 13, 22—18, 13 : 22,
 3—17, 7—12, 16 : 27, 39—43 +*)
 17. .... 33—39 18. 3—25 39—44
 19. 45—40 44 : 35 20. 25—20 +

Diagram 136.

Stand na 5. 34 : 43.

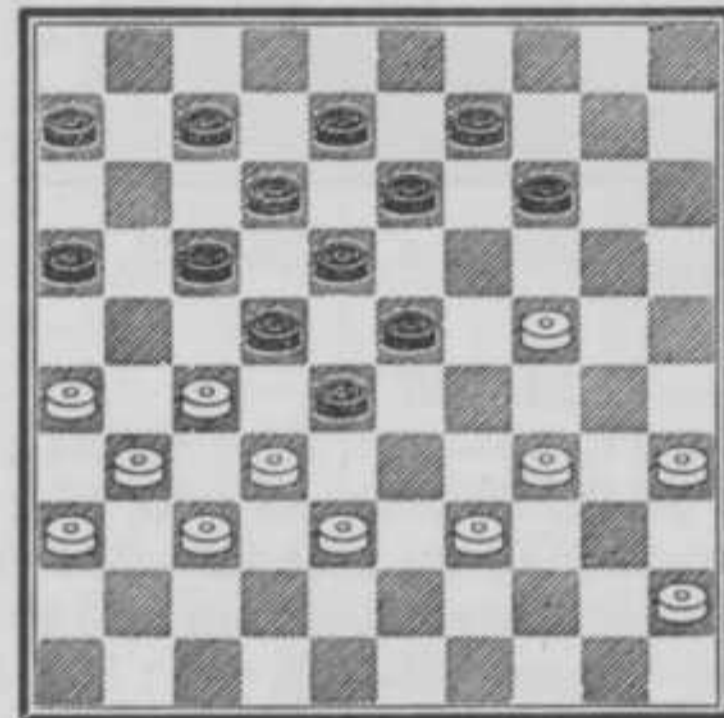
- D5. .... 25 : 34 6. 43—39 34 : 43
 7. 38 : 49 23 : 34 8. 40 : 29 19 : 30
 9. 35 : 24 20—25
 (11—17? 32—28, 22 : 33, 29 : 38,
 20 : 29, 27—21, 16 : 27, 31 : 2 +)
 (12—17? 29—23, 18 : 29*, 27 : 9,
 8—13, 9 : 18, 17—21, 26 : 17,
 11 : 13, 24 : 33 +1)
 10. 49—44 11—17*
 (12—17? 44—39, 7—12, 39—33 +)
 11. 29—23* 18 : 20 12. 27 : 9 8—13
 13. 9 : 18 12 : 23 14. 26—21 16 : 38
 15. 37—32 38 : 27 16. 31 : 2 remise.
 C2. 24—20? 25 : 14
 (15 : 24! 34—29, 25 : 34*, 29 : 20,
 19—24, 39 : 19, 23 : 25, 32 : 23,
 18 : 49, 27 : 18, 13 : 22 —)
 3. 43—38 15—20?
 (14—20? 34—29 & 32 : 3 +)
 (11—17*; nu mag wit niet spelen
 26—21, 17 : 26, 27—21, 26 : 17!
 31—27, 22 : 42, 33 : 2, 42 : 44,
 40 : 49, 23—29, 34 : 23, 19 : 37 —

want zwart is niet van de damlijn af te houden, terwijl de witte dam vaststaat.

Het is lastig om na 11—17! voor wit een voortzetting te vinden, die een bevredigende compensatie oplevert voor het door wit geofferde stuk.)

4. 30—24 20 : 29* 5. 33 : 24 19 : 30
 6. 35 : 24 11—17
 (14—19? 34—29, 23 : 43, 32 : 3
 etc. +)
 7. 40—35!

Diagram 137.

Stand na 7. 40—35!

7. .... 7—11*
 (17—21? 26 : 17, 12 : 21 of 22 : 11
 etc. +)
 (28—33? 39 : 10, 22—28, 32 : 23,
 18 : 40, 35 : 44! 9—14*, 10 : 19,
 17—21, 26 : 17, 12 : 43, 45—40! +1
 belet zwart voorlopig het damhalen.)
 (6—11? 45—40, 14—19, 24—20,
 19—24, 20 : 29, 28—33, 39 : 19,
 13 : 42, 37 : 48 → 32—28 & 27—21,
 31 : 2 of 4, dus 8—13; nu zou zwart
 zich na 34—29? door 22—28, 32 : 23,
 13—19, 23 : 3, 18—22, 27 : 18,
 12 : 45, 3 : 21, 16 : 27, 31 : 22,
 7—12 etc. van remise verzekeren.
 Daarom speelt wit 35—30! 9—14,
 30—25, 22—28, 32 : 23, 18 : 29,
 34 : 23, 13—18, 23—19, 14 : 23,
 27—21, 16 : 27, 31 : 13, 12—18,
 13 : 22, 17 : 28, 25—20 etc. +)
 8. 35—30 28—33* 9. 39 : 10 22—28
 10. 32 : 23 18 : 40 11. 45 : 34 17—21
 12. 26 : 17 12 : 43 13. 10—4 43—49*
 14. 4—15

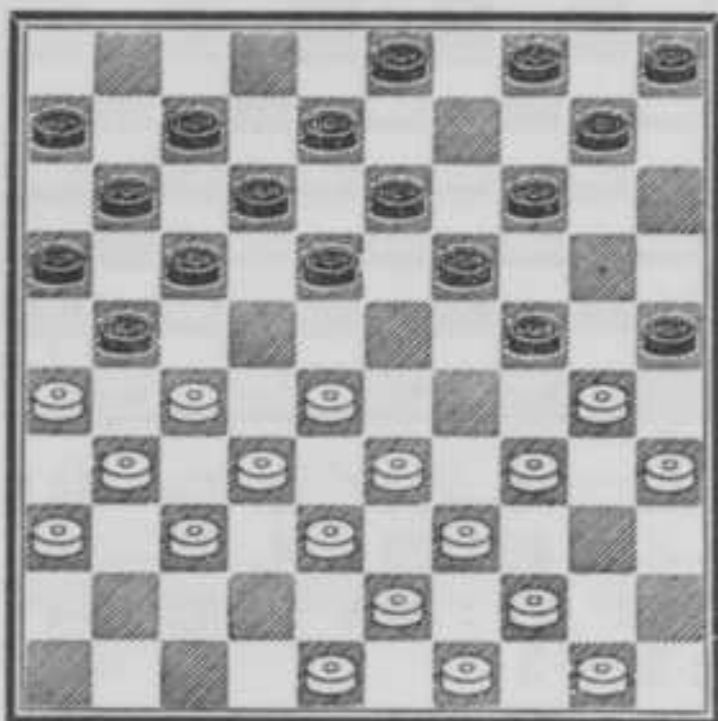
→ 31—27 & 37—32 etc. +, dus

14. .... 11—17 =

Een door de zwartspeler beleidvol behandeld spelfragment, waarin deze de vele hinderlagen behendig heeft ontweken.

Het is werkelijk een genoegen om op een dergelijke wijze een partij te verliezen!

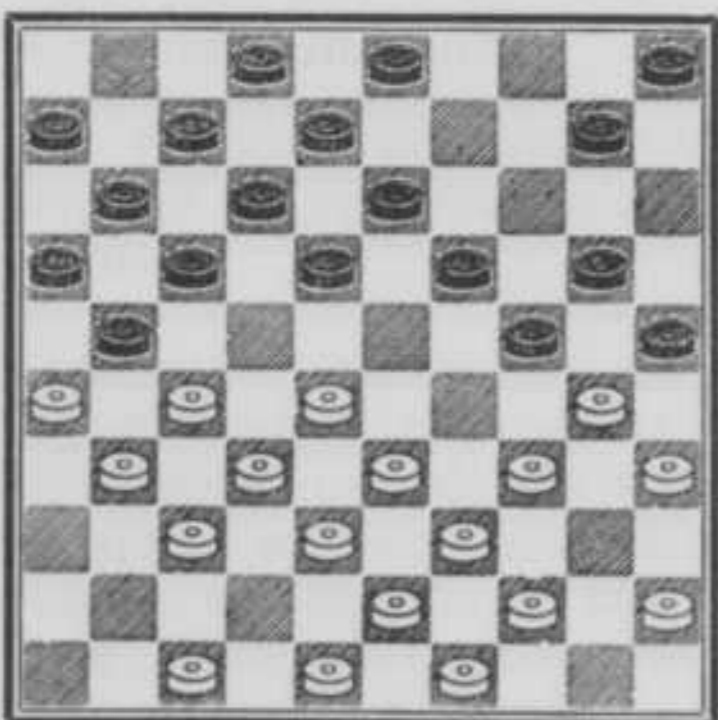
Diagram 138.

Beide kleuren zijn aan de korte vleugel opgesloten, hetgeen aanleiding geeft tot een merkwaardige combinatie.

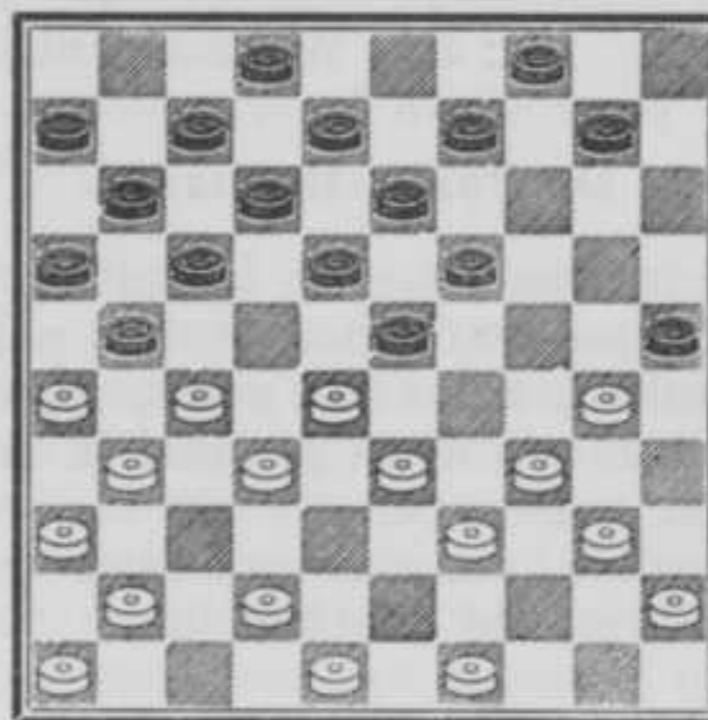
1. 28—22 17 : 28 2. 26 : 17 11 : 22*
3. 32 : 23 18 : 40 4. 27 : 29 25 : 23
5. 39—34 40 : 29
6. 39 : 11 6 : 17 +2

Diagram 139.

1. 28—22 17 : 28 2. 32 : 14 21 : 41
3. 30 : 19 13 : 24 4. 47 : 36 10 : 19*
5. 35—30 24 : 35 6. 26—21 16 : 27
7. 31 : 15 +1

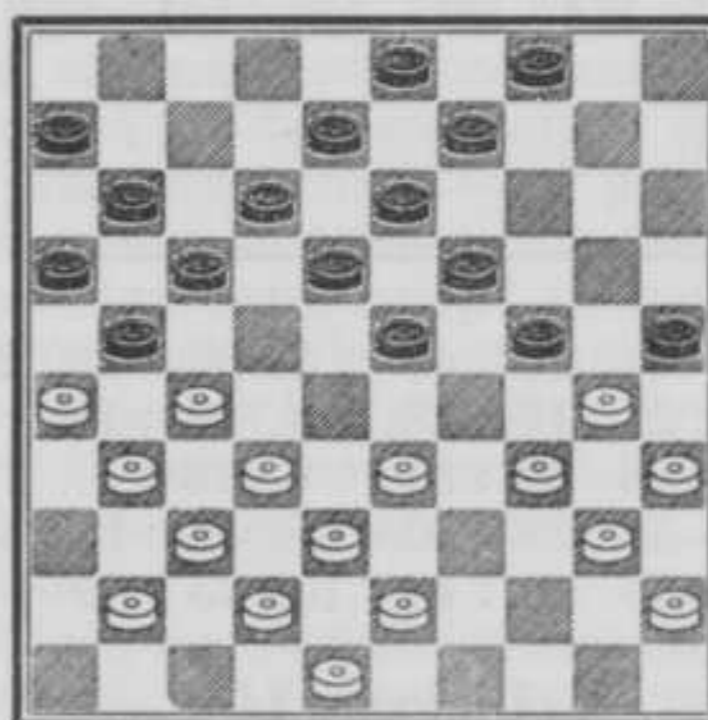
Diagram 140.

1. 28—22 17 : 37 2. 26 : 17 12 : 32
3. 30—24! : 4. 34—29! 23 : 43
5. 49 : 27 : 6. 40—34 30 : 28
7. 36—31 26 : 37 8. 41 : 5 +

Een, door de ingewikkelde schijvenverplaatsing, zeer moeilijk te berekenen ontleding.

Diagram 141.

In een partij, gespeeld tussen G. W. v. Zwieten met wit en J. B. M. J. Eekhoud met zwart (23-6-1946), merkte de laatste een mogelijkheid op nadat de schijven 36 en 2 op de velden 31 en 4 geplaatst waren.

1. .... 24—29 2. 33 : 24 23—28
3. 32 : 14 9 : 29 4. 34 : 23 25 : 34
5. 40 : 29 21 : 32 6. 37 : 28A 17—21
7. 26 : 17 11 : 24

Het aantal stukken is tot dusver gelijk gebleven, doch wit is thans verplicht om met 23—19 voort te zetten, indien hij geen schijf wil verliezen.

8. 23—19* 24—29 9. 19—14* 29—33!
10. 38 : 29 13—19 11. 14 : 23 12—17
12. 23 : 21 16 : 49 —

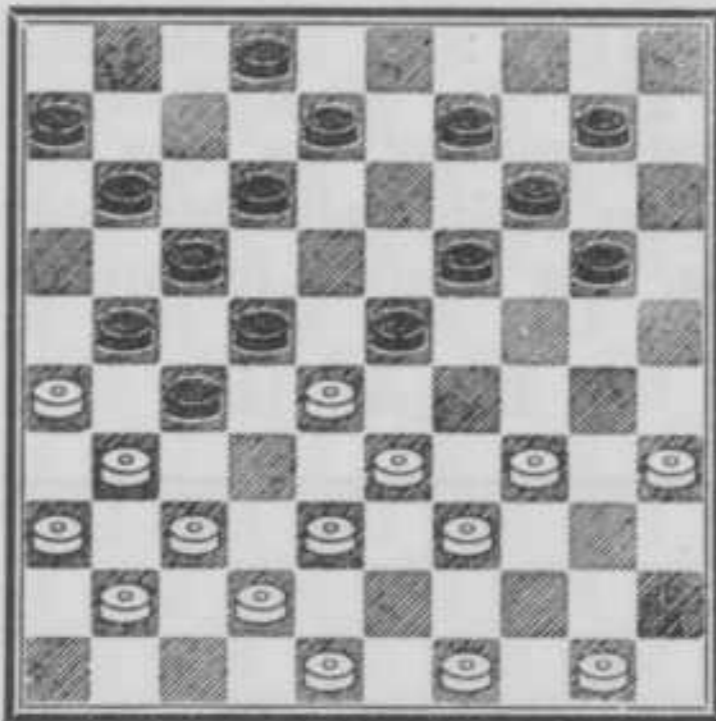
- A6. 38 : 27 13—19 7. 23 : 14 3—9
 8. 14 : 3 18—22 9. 27 : 7 11 : 2
 10. 3 : 21 16 : 49 Waarschijnlijk —

De Partie-Bonnard.

Deze „uitwas” van de opsluiting aan de korte vleugel treft men in het partijspel slechts zelden aan; het genre wordt door de practicus als al te gevaarlijk en onberekenbaar verworpen.

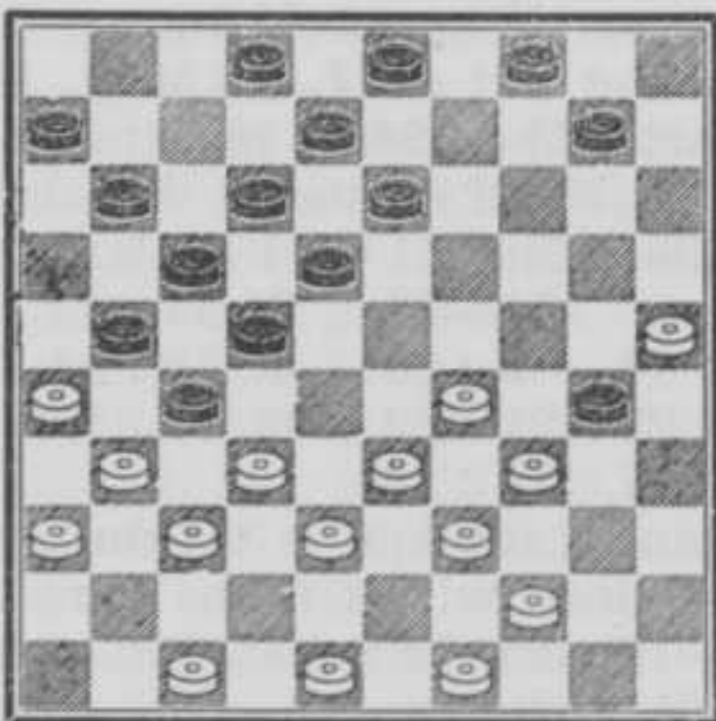
Wij willen daarom volstaan met het geven van enkele voorbeelden.

Diagram 142.

1. 49—44 23 : 43 2. 33—28 22 : 33
 3. 31 : 22 17 : 28 4. 26 : 17 :
 5. 42—38 33 : 31 6. 36 : 7 2 : 11
 7. 39—33 28 : 30 8. 35 : 2 43—49*
 9. 2 : 35 49 : 40 10. 35 : 49 +

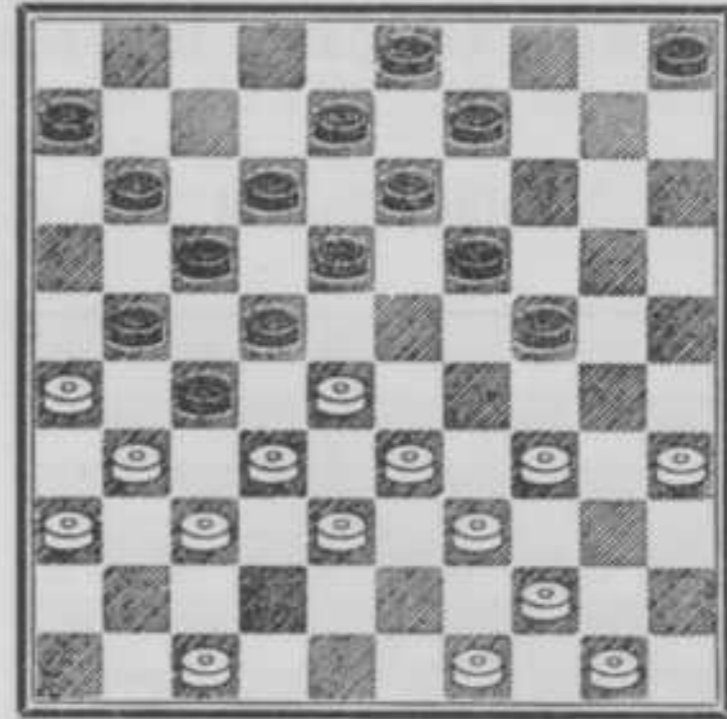
Diagram 143.

1. 29—24 30 : 19 2. 33—28 22 : 42
 3. 31 : 22 18 : 38 4. 44—40 42 : 31

5. 36 : 9 3 : 14* 6. 25—20 14 : 25
 7. 39—33 38 : 29 8. 34 : 5 4—10
 9. 5 : 11 6 : 17 +1

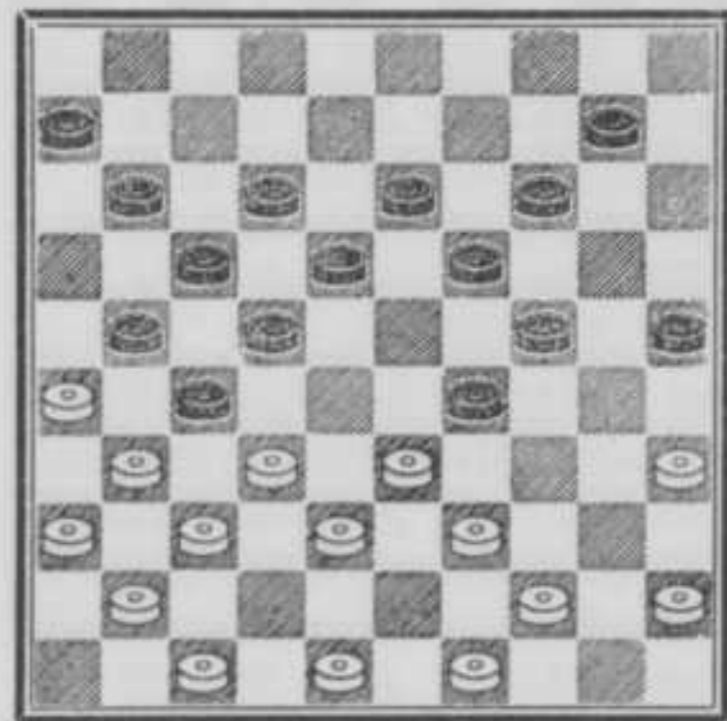
Diagram 144.

1. .... 9—14? 2. 28—23! 18 : 40
 3. 39—34 40 : 29 4. 33—28 22 : 42
 5. 31 : 22 17 : 28A 6. 32 : 34 42 : 31
 7. 36 : 29 +3
 A5. .... 42 : 31 6. 36 : 20 17 : 37
 7. 49—43 24 : 15 8. 47—42 37 : 39
 9. 44 : 2 +
 1. .... 5—10 2. 28—23? 18 : 40
 3. 39—34 40 : 29 4. 33—28 22 : 42
 5. 31 : 22 42 : 31*
 (17 : 28? 32 : 5, 42 : 31, 36 : 18,
 13 : 22 +)
 6. 36 : 18 17 : 37 7. 49—43 13 : 22
 8. 35—30 24 : 35 9. 47—42 37 : 39
 10. 44 : 15

waarna zwart de beste kansen heeft.

Diagram 145.

Dit is een spiegelbeeld van □ 98 op pag. 70 van ons werk „DAM-OPENINGEN EN MIDDENSPELSTUDIES”.

Een spiegelbeeld.

1. 33—28 22 : 42 2. 31 : 22 18 : 38

Wit heeft geen tempo om 42 : 31 af te wachten, doch lost deze moeilijkheid heel fraai op!

3. 35—30! 25 : 43 4. 48 : 39 42 : 31

5. 36 : 20 24 : 15 6. 49—43 38 : 40

7. 45 : 5 +

Jammer, dat door 39—34 etc. een dual mogelijk is.

De opsluiting aan de lange vleugel.

De opsluiting aan de linkerkant van het dambord heeft zich gedurende het tijdvak, waarin de spelopvattingen zich in vele opzichten radicaal wijzigden, beter kunnen handhaven dan die aan de korte vleugel.

Oorspronkelijk was het de bedoeling, zoals trouwens met alle opsluitingen het geval was, om tot ingewikkelde situaties te geraken en dan op het gunstige moment zijn slag te slaan.

Door de speurzinn der theoretici is het combinatiespel in zijn oude vorm in discredit geraakt.

Sinds echter de speltheorie en de daarmee samenhangende typezetten gemeengoed zijn geworden en deze avonturen als al te gevaarlijk werden vermeden, is ook de kans om op een dergelijke wijze een beslissing te forceren, hoewel nog niet uitgesloten, tóch geringer geworden.

Werd voorheen vaak een riskant systeem ingeleid terwille van de combinatie zelve, in deze tijd van materialisme houdt men het oog gericht op het resultaat; de moderne opvatting is dus nuchterder ge-

worden en het speculatieve element heeft plaats moeten maken voor degelijkheid.

Het laatste woord hierover is nog niet gesproken!

Is dus de tijd van het experimenteren voorbij, de gelegenheid om een „scherpe partij” te spelen bestaat nog steeds, mits men van beide kanten bereid is om daaraan mede te werken.

Het treurige verschijnsel doet zich n.l. wel eens voor, dat de ene speler zich alle moeite getroost om aan de partij inhoud en kleur te geven, doch dat de ander uit gemakzucht of angst voor complicaties elke poging in die richting bij voorbaat uitschakelt of in de kiem smoort.

Ten onrechte krijgt dan het damspel wel eens de schuld van saai en eentonig te zijn.

Een mooie slagzet is het sieraad van een partij.

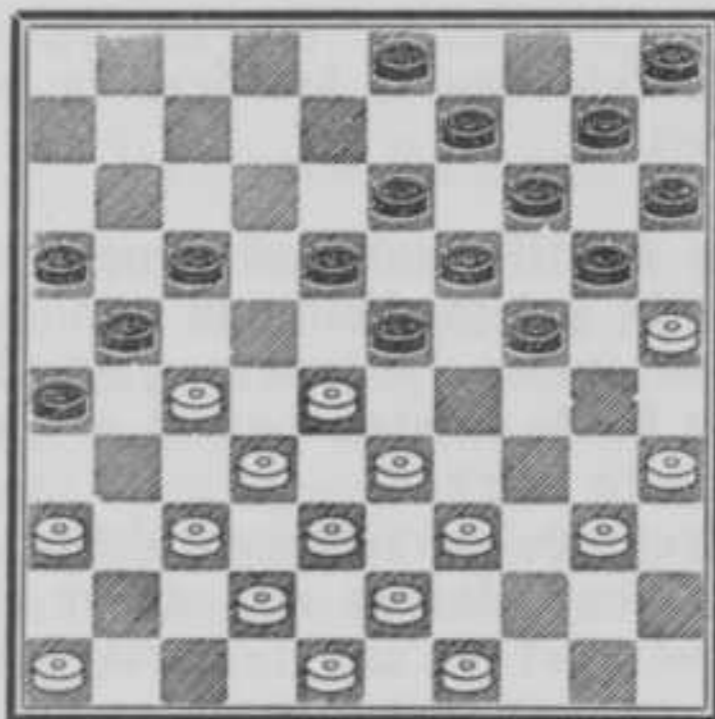
Het schenkt altijd een bijzondere voldoening, als men door een fraaie combinatie kans ziet om de tegenstander te verrassen en hem een schijf — of zelfs partijwinst — weet af te dwingen, na tevoren diens stelling „stormrijp” te hebben gemaakt door het invlechten van dreigingen etc., doch hiertoe krijgt men door het spel nodeloos te vereenvoudigen en het contact tussen de stellingen te verbreken, geen gelegenheid.

Het is een merkwaardige eigenschap van het damspel, dat de beste positiezetten ook steeds niet tegelijk de beste combinatiezetten behoeven te zijn en omgekeerd.

Een bepaalde voortzetting kan onberispelijk zijn en tóch kan een andere, positioneel minder sterke zet de partner zóveel onverwachte hindernissen in de weg leggen, dat deze in de doolhof van varianten en mogelijkheden de juiste weerlegging over het hoofd ziet en zich laat overrompelen.

Ook in een schijnvoordeel kan men zich soms deerlijk vergissen; meermalen ziet een zet er veelbelovend uit, doch laat men zich verleiden om erop in te gaan, dan blijkt het resultaat op een teleurstelling uit te lopen en ware een andere voortzetting, achteraf gezien, sterker geweest.

Diagram 146.

Dit is een gewijzigde partijstelling, waarin bij analyse interessante mogelijkheden voor de dag kwamen; speciaal verschillende oorspronkelijke slagwendingen verdienen de aandacht, alsmede het afspel, dat aan verscheidene varianten verbonden is.

Wit is aan zet en speelt:

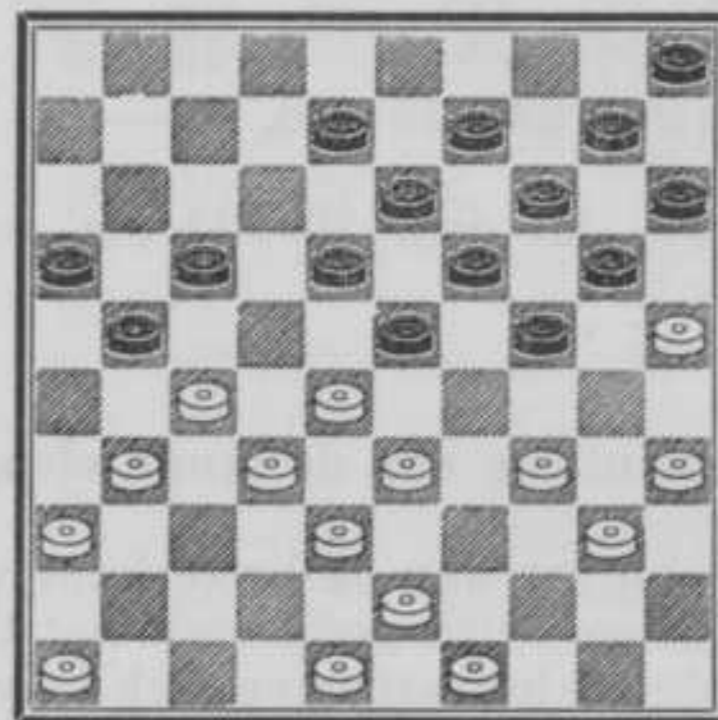
1. 39—34! 17—22?A 2. 28 : 17 21 : 12
 3. 27—22 18 : 27 4. 32 : 21 :
 5. 33—29 24 : 33 6. 38 : 7 +
 A1. .... 24—30 2. 35 : 24 19 : 39
 3. 28 : 8 39 : 28 4. 32 : 12 21 : 41
 5. 46 : 37 20—24 6. 12 : 21 3 : 12
 7. 21—17 12 : 21 8. 36—31 =
 A1. .... 26—31? 2. 37 : 26 24—30
 3. 35 : 24 19 : 39 4. 28 : 8 39 : 37
 5. 42 : 31 3 : 12a 6. 38—32!!
 (27—22? 17 : 28! 26 : 8, 28—33,
 38 : 29, 9—13, 8 : 19, 14 : 45,
 25 : 14, 10 : 19 —)
 6. .... 9—13b 7. 43—38 20—24c
 8. 27—22 17 : 37
 9. 26 : 30 37 : 26 +1
 c 8. .... 13—19 9. 27—22 17 : 37
 10. 26 : 8 37 : 26 +
 c 8. .... 18—23 9. 27—22 17 : 37
 10. 26 : 28 37 : 26 +
 b 6. .... 18—23 7. 27—22 17 : 37
 8. 26 : 8 37 : 26 +1
 b 6. .... 20—24 7. 43—38 &
 8. 27—22 etc. +
 a 5. .... 21 : 32 6. 38 : 27 3 : 12
 7. 27—21 16 : 27 8. 31 : 4 +
 A1. .... 3—8? 2. 37—31? 26 : 37
 3. 42 : 31

Hiermede doet wit een sprong in het onzekere.

Een sprong in het onzekere.

Diagram 147.

Stand na 3. 42 : 31.

3. .... 21—26?B 4. 27—21 etc. +
 □ 147.
 B3. .... 8—12? 4. 31—26 23—29C
 5. 34 : 23 18 : 29 6. 27—22 +1
 C4. .... 24—30 5. 35 : 24 19 : 39
 6. 28 : 8 39 : 37 7. 8—2 +
 C4. .... 24—29 5. 33 : 24 19 : 39
 6. 28 : 8 12 : 3 7. 43 : 34 +1
 □ 147.
 B3. .... 24—29? 4. 33 : 24 19 : 39
 5. 43 : 34*
 (28 : 19? 13 : 24! 43 : 34, 18—22,
 27 : 18, 24—29, 34 : 23, 9—13,
 18 : 9, 14 : 3, 25 : 14, 10 : 26 —1)
 5. .... 21—26d 6. 28 : 19 26 : 28
 7. 27—22*
 (34—30, 14 : 23, 25 : 21, 28—33,
 38 : 29, 23 : 45 minstens remise voor
 zwart.)
 7. .... 14 : 23
 (18 : 27? 34—30, 14 : 23, 25 : 32,

- 28 : 37 +1)
 8. 25 : 21 28 : 26 =
 d 5. .... 13—19 6. 28—22 17 : 26
 7. 38—33 21 : 32 8. 36—31 26 : 37
 9. 48—42 37 : 48 10. 33—28e 48 : 30
 11. 35 : 4
 (35 : 2, 20—24, 28 : 30, 9—13,
 2 : 41, 14—19, 41 : 14, 10 : 19 =)
 11. .... 32—37 12. 4 : 48 23 : 32
 13. 48—43 32—37 14. 43—48 37—41
 15. 46 : 37 +
 e10. 46—41? 48 : 30 11. 35 : 4
 (35 : 2? 32—38, 33 : 42, 9—13, 2 : 37,
 18—23, 37 : 19, 14 : 23, 25 : 14,
 10 : 19—1)
 11. .... 8—13* 12. 33—28 32—37!
 13. 28 : 8 37 : 46 14. 4 : 36 14—19
 15. 25 : 23 46 : 2—2

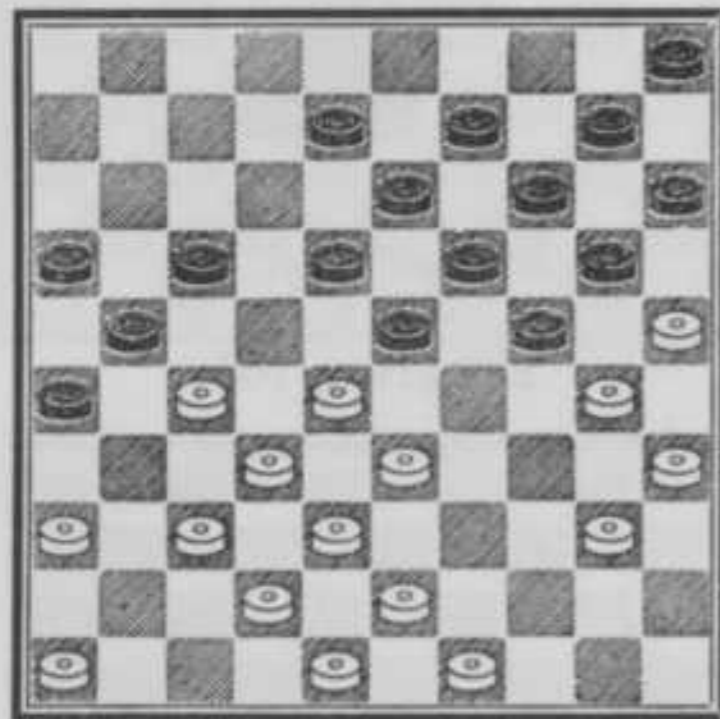
Zwart heeft goede winstkansen.

- d 5. .... 13—19 6. 27—22! 18 : 27
 7. 31 : 11 16 : 7 8. 36—31 =>
 □ 147.
 B3. .... 24—30! 4. 35 : 24 19 : 39
 5. 33 : 44* 21—26 6. 28 : 19 26 : 28
 7. 44—39 13 : 24
 8. 38—33 28—32—1

Uiteindelijk blijkt dus de ruil 2. 37—31? etc. fout te zijn in weerwil van de soms verbluffende slagwendingen.

Na 1. 39—34! 3—8? moet wit spelen:
 2. 34—30!

Diagram 148.

Stand na 2. 34—30!

2. .... 24—29D 3. 33 : 24 20 : 29
 4. 27—22 18 : 27 5. 37—31 26 : 37
 6. 42 : 11 16 : 7 7. 28—22 21—26*
 8. 43—39 7—11 9. 39—33 8—12
 10. 33 : 24 12—17

11. 22—18 23 : 12* = <

□ 148.

- D2. .... 8—12? 3. 43—39
 (23—29, 28—23, 19 : 28, 30 : 8,
 12 : 3, 33 : 4 +)
 (24—29, 33 : 24, 20 : 29, 39—33 +)

□ 148.

- D2. .... 17—22 3. 28 : 17 21 : 12
 4. 33—28 +

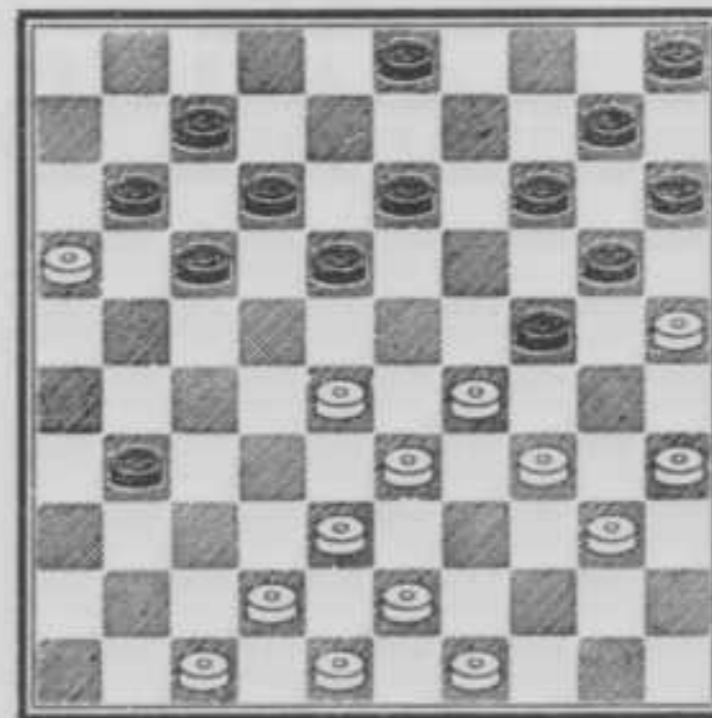
□ 148.

- D2. .... 23—29 3. 28—23 19 : 39
 4. 43 : 3 +

De inleiding 1. 39—34! blijkt dus wel prachtige kansen te scheppen voor wit, doch deze moet oppassen om zelf niet in één der listige valletjes te lopen.

In de wedstrijd om de „Seven Sisters trophée” (1938) kwam het tijdens de ontmoeting „Semper Avanti”—„Constant” tussen W. M. v. Luin met wit en A. Koopmeiners met zwart tot deze stand:

Diagram 149.

Zwart is in een opsluiting geraakt die in het partijspel weinig voorkomt, doch levendig spel ten gevolge heeft.

Er werd gespeeld als volgt:

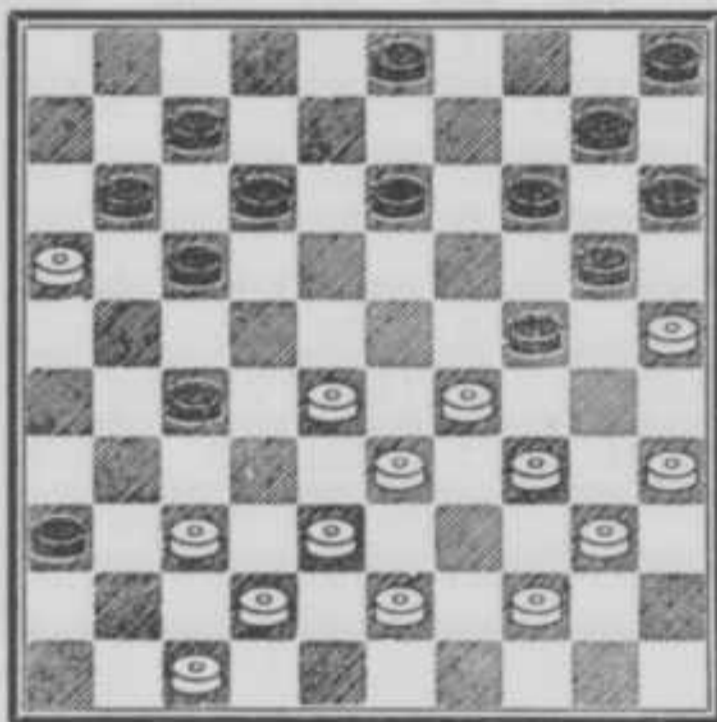
1. .... 31—36
 (24—30? 35 : 24, 17—22, 28 : 19,
 14 : 23, 25 : 14, 10 : 28, 38—32,
 23 : 45, 32 : 1, 11—17, 1—6 +)
 2. 42—37
 (49—44? 24—30, 35 : 24, 17—22,
 28 : 19, 14 : 23, 25 : 14, 10 : 50 —)
 (38—32? 24—30, 35 : 24, 17—22,
 28 : 19, 14 : 23, 25 : 14, 10 : 37,
 42 : 31, 23 : 45—)

(43—39 = door de zelfde slag naar 32)

(28—23? 24—30, 35 : 24, 14—19 etc. —)

2. .... 18—22
(24—30? 35 : 24, 17—22, 28 : 19, 14 : 23, 25 : 14, 10 : 28, 37—32!
23 : 45, 32 : 1, 11—17, 1—6; slaat op 45—50, 6 : 44, 50 : 42, 48 : 37 +)
3. 49—44 22—27
(12—18? 35—30, 24 : 35, 29—24, 20 : 29, 34 : 1 +)
4. 48—42?
(43—39? 27—31, 37 : 26, 24—30, 35 : 24, 17—21, 26 : 19, 14 : 43, 25 : 14, 10 : 30, 34 : 25, 43 : 45 —)
(37—31? 24—30, 35 : 24*, 17—21, 31 : 22, 11—17, 22 : 2, 21—27, 2 : 19, 14 : 32, 25 : 14, 10 : 50 —)
(37—31? 13—19, 31 : 22, 19—23, 28 : 30, 17 : 50 —)
(44—39, 27—32? 38 : 27, 14—19, 25 : 23, 13—18, 29 : 20, 18 : 49, 34—30, 49 : 21, 16 : 27, 15 : 24, 30 : 19 +1)

Diagram 150.

Stand na 4. 48—42?

4. .... 17—21?
→ 27—32
(De zwartspeler overzag hier de volgende winst; 27—31, 37 : 26, 24—30, 35 : 24, 17—21, 26 : 19, 14 : 32, 38 : 27, 3—8, 25 : 14, 10 : 37 —)
5. 37—32
(37—31? 24—30, 35 : 24*, 11—17, 31 : 2, 21—27, 2 : 19, 14 : 32, 25 : 14, 10 : 37, 16—11, 32 : 43, 11—6, 43—48 —*)

(37—31? 24—30, 35 : 24*, 3—8, 31 : 22, 11—17, 22 : 2, 12—17, 16 : 27, 8—12, 2 : 19, 14 : 21, 25 : 14, 10 : 37 —)

(28—23? 24—30, 35 : 24, 14—19 —)
(28—22, 27 : 18, 16 : 27 =)

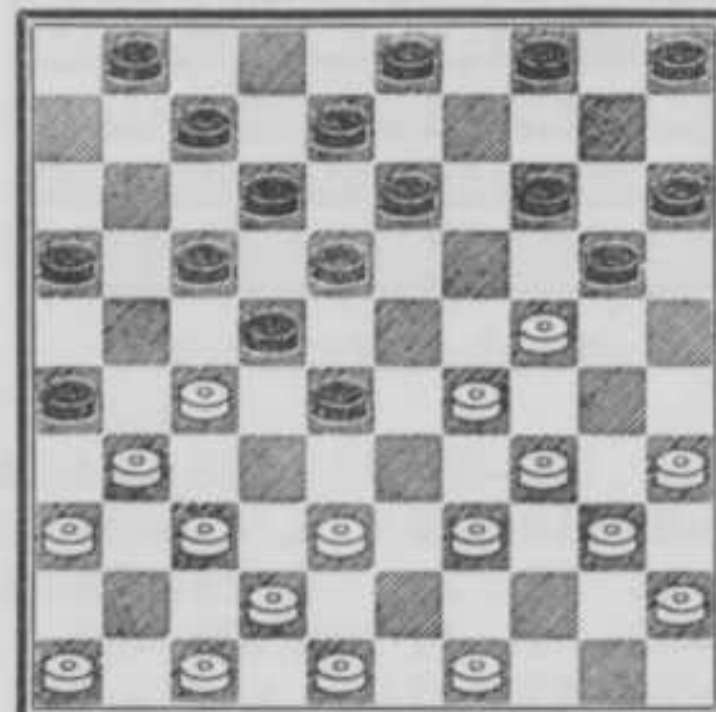
5. .... 21—26
(Met 11—17 kon zwart nog eventueel 42—37? afwachten, 27—31, 37 : 26*, 3—8, 16 : 27, 24—30, 35 : 24, 17—22, 27 : 9, 14 : 3, 25 : 14, 10 : 48 —)
6. 32 : 21 26 : 17 7. 43—39
(38—32? 14—19, 25 : 23, 13—18, 29 : 20, 18 : 49, 32—27, 49 : 21, 16 : 27, 15 : 24, 34—30, 12—18, 30 : 19, 18—23 —1)
7. .... 13—18 8. 29—23! 18 : 29
9. 34 : 23 3—8 10. 38—32 17—22
Ten einde raad?
11. 28 : 6 7—11 12. 16 : 18 8—13
13. 18 : 9 14 : 3 14. 25 : 14 10 : 48
15. 6—1 48 : 45 16. 35—30 24 : 35
17. 33—29 45 : 23 18. 1 : 45 +

Na enige zetten door zwart opgegeven.
Een bijzonder ingewikkeld spelfragment, waarin zwart verzuimde het ijzer te smeden toen het heet was, zie □ 150.

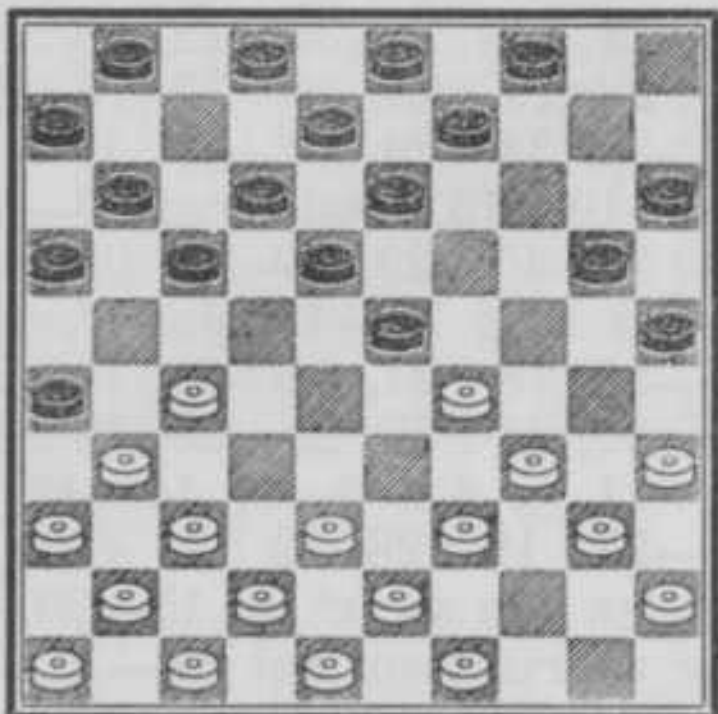
Het ijzer smeden als het heet is.

Diagram 151.

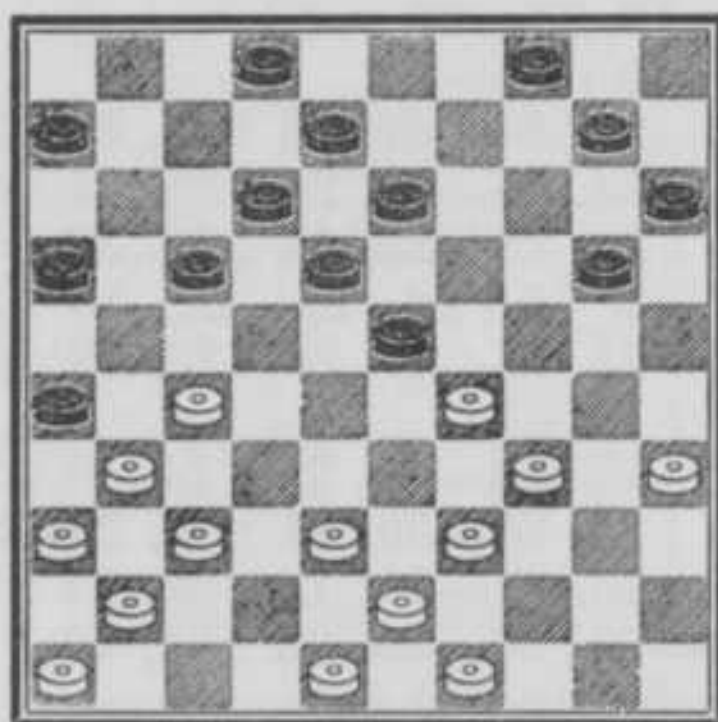
1. 29—23 28 : 30 2. 35 : 24 20 : 29
 3. 34 : 23 18 : 29 4. 27 : 20 15 : 24
 5. 37—32 26 : 28 6. 38—33 29 : 38
 7. 42 : 13 3—9 +1

Diagram 152.

1. 27—21 16 : 27 2. 31 : 22 17 : 28*
 3. 29—24 20 : 29 4. 38—33 29 : 38
 5. 42 : 22 18 : 27 6. 34—30 25 : 34
 7. 40 : 16 +1 minstens. .

Diagram 153.

Wit voert een damslag uit, die nogal verborgen is.

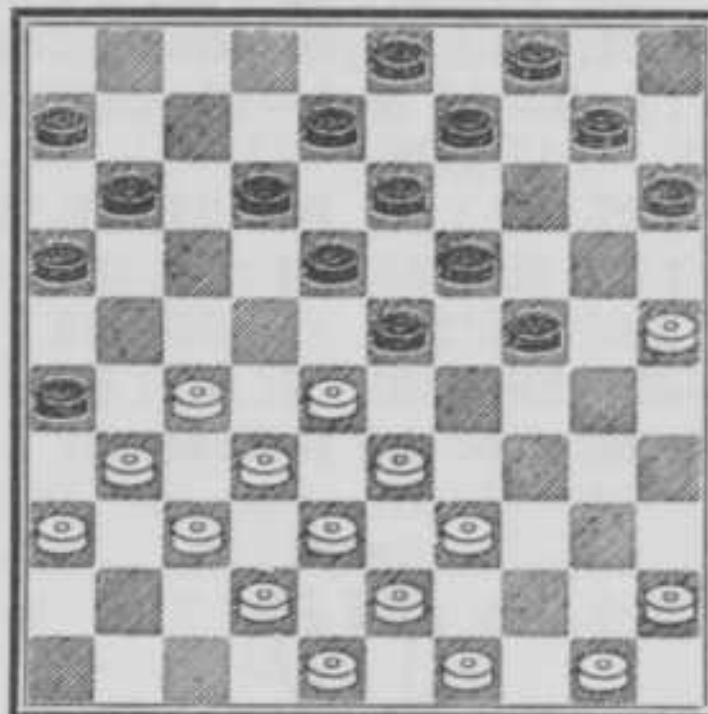
1. 37—32 26 : 28 2. 27—22 18 : 27
 3. 29 : 7 2 : 11 4. 39—33 28 : 30
 5. 35 : 24 20 : 29 6. 38—33 29 : 38
 7. 43 : 3 +

(Zie volgend diagram.)

Door een krachtzet kan wit zich fraaie kansen scheppen.

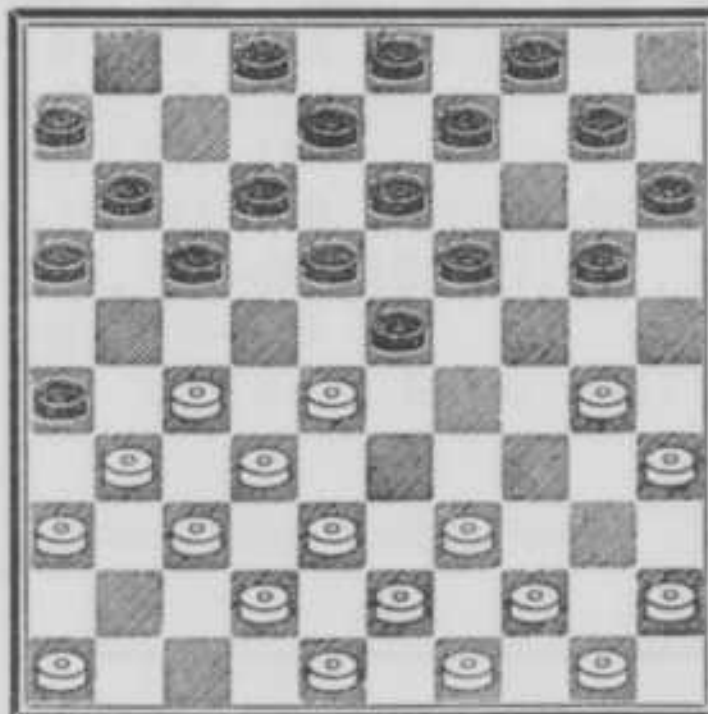
1. 25—20!! 24—30?A 2. 20—14 9 : 20
 3. 33—29 23 : 34 4. 27—21 16 : 27*

Diagram 154.

5. 31 : 22 18 : 27 6. 32 : 21 26 : 17
 7. 28—22 17 : 28 8. 39—33 28 : 39
 9. 45—40 34 : 45 10. 43 : 5 +
 A1. .... 24—29? 2. 33 : 24 19 : 30
 3. 28 : 19 15 : 24* 4. 39—34 30 : 39
 5. 19 : 30 +1
 A1. .... 11—17? 2. 20 : 29 23 : 34
 3. 39 : 30 +1
 want 19—23, 28 : 19, 13 : 35, wordt
 belet door 27—21, 16 : 27, 31 : 2 +
 A1. .... 12—17? idem.
 A1. .... 9—14*
 2. 20 : 9! 3 : 14 = >
 Wit heeft thans een overwegende stel-
 ling.

Diagram 155.

1. 30—24 20 : 29A 2. 27—22 18 : 27
 3. 32 : 21 23 : 41 4. 46 : 37 16 : 27
 5. 31 : 22 17 : 28 6. 39—33 28 : 39
 7. 43 : 5 +
 A1. .... 19 : 30 2. 28 : 19
 (35 : 24? 20 : 29, 28 : 19, 13 : 24,
 27—21, 16 : 27, 31 : 13, 9 : 18!
 want op 8 : 19? volgt 37—31,
 26 : 28, 39—33, 28 : 39, 43 : 5 +)

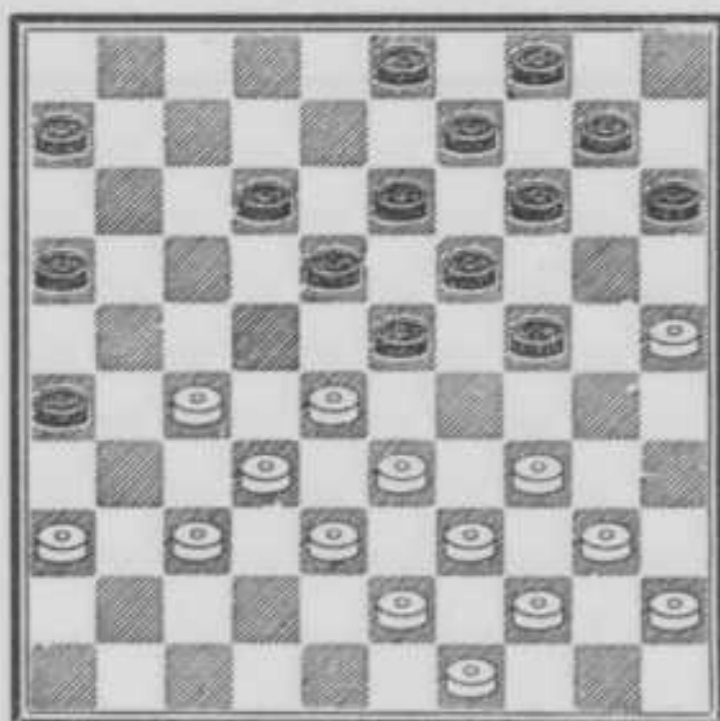
2. .... 13 : 24 3. 27—22!
 (27—21, 16 : 27, 31 : 13, 8 : 19!
 37—31, 26 : 28, 39—33, 28 : 39,
 43 : 5, 9—14 & 4—10, wellicht =)
3. .... 17 : 28
 (18 : 27, 32 : 21, 16 : 27, 31 : 22,
 17 : 28, 39—33, 28 : 39, 43 : 5 +)
4. 32 : 23 18 : 29 5. 37—32 26 : 28
 6. 39—33 28 : 39 7. 43 : 5 +
 Een harde noot om te kraken!

Een harde noot om te kraken.

De volgende positie, voorgekomen tussen J. B. M. J. Eekhoud met wit en J. Blesgraaf met zwart, is uit de competitie van de N.D.B. (9-11-1940) „Constant” A—„Constant” B.

Diagram 156.

De opstelling der zwarte stukken is niet gemakkelijk; de verhouding tussen het materiaal links en rechts onevenredig. Het ziet er naar uit, dat zwart zich vroeg of laat in een opsluiting aan de lange vleugel zal moeten begeven.

1. 40—35 6—11
 (12—17? 25—20, 14 : 25, 34—29,
 23 : 34, 39 : 30, 25 : 34, 27—21,
 16 : 27, 32 : 5 +)

- (3—8? 34—30, 15—20, 44—40,
 10—15, 40—34, 24—29, 33 : 24,
 20 : 40, 35 : 44, 15—20, 45—40,
 20—24, 40—35, 6—11, 39—33,
 11—17, 44—39 = > zwart staat slecht.)
 (15—20, 44—40, dwingt tot 12—17*,
 27—21, 16 : 27, 32 : 12, 23 : 41,
 12 : 23, 19 : 28, 36 : 47, 13—19,
 33 : 22, 24—29, 34 : 23, 19 : 17 =
 want 10—15? faalt door 34—29,
 23 : 34, 40 : 29, 6—11, 49—44;
 hierna mag 11—17 niet wegens
 27—22, 18 : 27, 32 : 21, 16 : 27,
 35—30, 24 : 35, 28—23, 19 : 28,
 33 : 11 +, dus 3—8, 44—40, 4—10,
 28—23! 19 : 28, 32 : 23 +
 Verder kan zwart na 15—20, 44—40
 nog voortzetten met 23—29, 34 : 23,
 18 : 29, een directe winst valt dan
 voor wit niet aan te tonen, dus
 40—34, 29 : 40, 45 : 34, 12—18
 om 34—29 te beletten; 28—22!
 → 27—21, 26 : 28, 32 : 12; het is niet
 eenvoudig om iets goeds voor zwart
 aan te geven, b.v. 18—23, 34—29,
 23 : 34, 39 : 30, 13—18, 22 : 13,
 9 : 18, 33—28 = <)

2. 44—40 3—8
 (11—17? 34—29, 23 : 34, 40 : 20,
 15 : 24, 35—30, 24 : 35, 25—20,
 14 : 25, 28—22, 17 : 28, 32 : 5 +
 of na 15 : 24, 27—22, 18 : 27,
 32 : 21, 16 : 27, 28—23, 19 : 28,
 33 : 11 +)
 (12—17? 34—29, 23 : 34, 40 : 20,
 15 : 24, 35—30, 24 : 35, 25—20,
 14 : 25, 27—21, 16 : 27, 52 : 5 +)
 (15—20? 34—29, 23 : 34, 40 : 29 +
 als behandeld is.)

(Zie volgend diagram.)

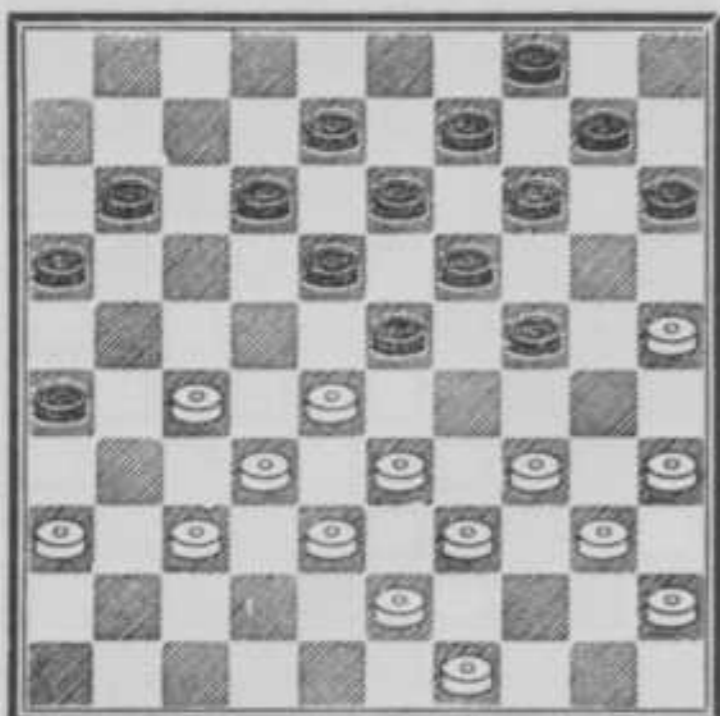
Er staan nu voor wit verschillende wegen open om te trachten zijn behaald positievoordeel in winst om te zetten.

Wij zullen deze mogelijkheden eens stuk voor stuk nagaan.

Allereerst het partijverloop:

3. 49—44A 24—30*
 (11—17? of 15—20? 34—29 etc. + als
 behandeld is.)
 4. 35 : 24 19 : 30 5. 28 : 19 14 : 23*
 (Wit overwoog 34—29, 23 : 34,

Diagram 157.

Stand na 2. .... 3—8.

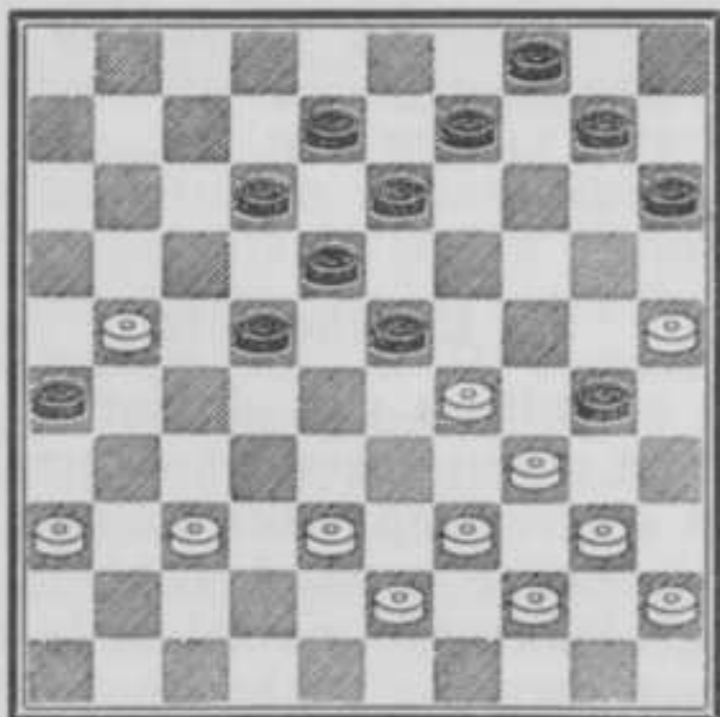
40 : 29, doch voorzag 11—17,
25 : 34, 17—22, 36—31, 12—17,
44—40, 17—21, 29—23, 18 : 29,
34 : 23, 15—20, 27 : 18, 13 : 22,
32—28, 21—27, 28 : 17, 27 : 36,
23—18, 9—13, 18 : 9, 4 : 13
& 26—31, 37 : 26, 36—41 etc.)

6. 33—29 11—17!

(De berekening was nu 27—22,
17 : 28*, 29—24, 30 : 19, 34—29,
23 : 34, 32 : 5 +, doch bij nader in-
zien ontdekte wit dat 17 : 28 vol-
strekt niet verplicht is, doch dat
zwart heel verrassend slaat 18 : 27!
29 : 7, 27—31! 36 : 27, 8—12, 7 : 18,
13 : 33, 39 : 28, 30 : 50 —)

7. 27—21* 16 : 27 8. 32 : 21 17—22
(23—28? 29—24, 30 : 19, 37—31,
26 : 37, 38—32, 17 : 26, 32 : 5 +)

Diagram 158.

Stand na 8. .... 17—22.

In de partij werd voortgezet met

9. 40—35

omdat wit de consequenties van 21—16
niet aandurfde.

9. 21—16 12—17 10. 36—31* 22—28B

11. 38—33 18—22*

(28—32? 37 : 19, 26 : 37, 43—38,
13 : 24, 29 : 20, 15 : 24, 38—32,
37 : 28, 33 : 2, 30—35, 2 : 30,
35 : 24, 34—29, 24 : 33, 39 : 28 +)

12. 29 : 27 17—21 13. 33 : 22 21 : 41

14. 31—27 8—12 15. 16—11 12—17

16. 11—6 17 : 28 17. 25—20 15 : 24

18. 34 : 25

Waarna er weinig van de stand te zeg-
gen valt.

B10. .... 23—28 11. 38—32 18—23

12. 29 : 27 17—21

(28—33? 39 : 28, speelt op 30 : 50,
27—21, 50 : 36, 21 : 5 +, dus 30 : 48,
40—34, 48 : 30, 25 : 34 +)

13. 32 : 23 21 : 41 14. 31—27 41—46

15. 16—11 46 : 14 16. 11—6 =

hetgeen evenmin aanleiding geeft tot con-
clusies.

De zet 9. 21—16 blijkt dus wel speelbaar
te zijn, doch geen bijzondere voordelen te
bieden.

□ 157.

A3. 34—30 15—20*

(11—17? 25—20, 14 : 34, 40 : 20,
15 : 24, 35—30, 24 : 35, 33—29,
23 : 34, 39 : 30, 35 : 24, 28—22,
17 : 28, 32 : 5 +)

4. 39—34C 11—17

(10—15? 34—29, 23 : 34, 40 : 29,
11—17, 27—21, 16 : 27, 32 : 21,
18—22, 43—39 +)

5. 34—29 23 : 34 6. 40 : 29?

(Zie volgend diagram.)

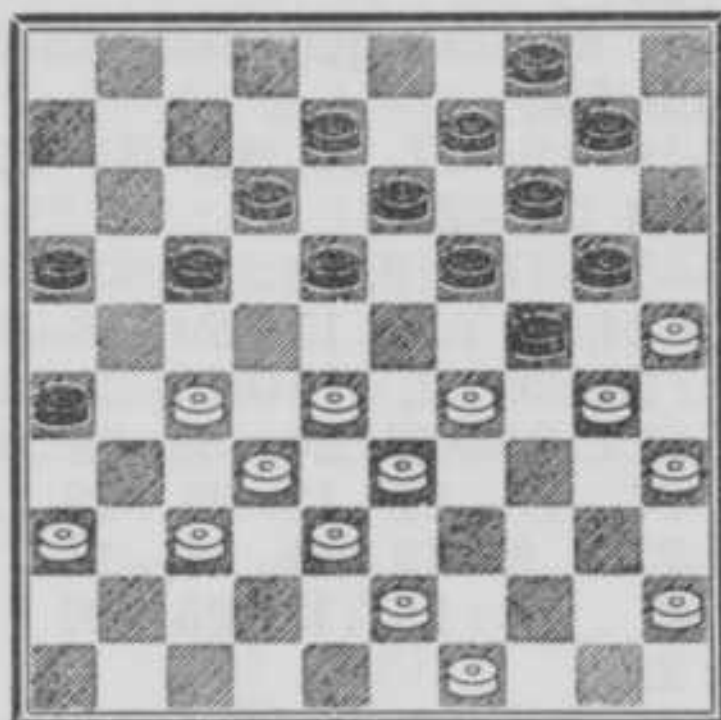
6. .... 18—23!

(10—15? 27—21! 16 : 27, 32 : 21 +)

(17—21? 28—22! 10—15, 43—39,
4—10, 29—23, 19 : 17, 30 : 19,
13 : 24*, 37—31, 26 : 28, 33 : 2,
21 : 34, 2 : 6 +)

(17—22? 28 : 17, 12 : 21, 27—22*,
18 : 27, 43—39, 13—18*, 37—31,
26 : 28, 33 : 2, 24 : 44*, 2 : 15,
speelt op 14—19, 49 : 40, 27—31,
36 : 27, 21 : 43 waarschijnlijk

Diagram 159.

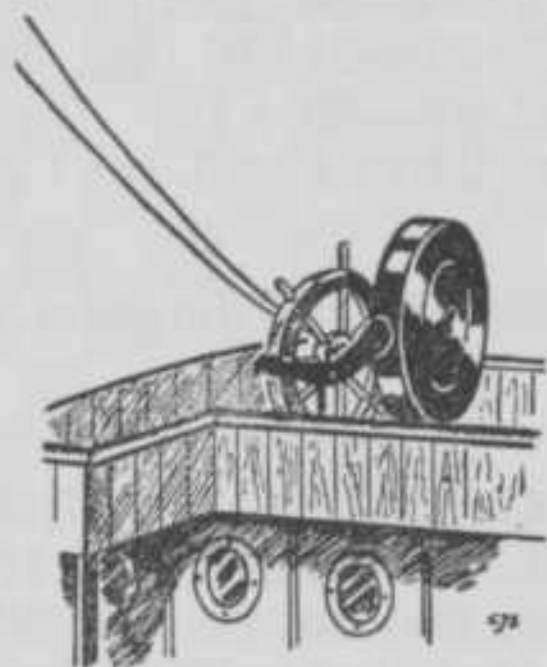
Stand na 6. 40 : 29?

remise en laat op 44—50 volgen
49—44, 50 : 47, 30—24, 47 : 20,
15 : 42, 21—26* waarschijnlijk
remise.)

7. 29 : 7 24—29 8. 33 : 15 8—12
9. 7 : 18 13 : 22 10. 30—24 19 : 30
11. 35 : 24 14—19 12. 24 : 13 9 : 18
→ 26—31 etc. —, waartegen geen
verweer is.

C4. 40—34! 10—15
(11—17? 34—29, 23 : 34, 27—22,
18 : 27, 32 : 21, 16 : 27, 28—23,
19 : 28, 33 : 11, 13—19*+)
5. 34—29* 23 : 34 6. 27—22 18 : 27
7. 32 : 21 26 : 17! 8. 28—23 19 : 28
9. 30 : 10 20—24!

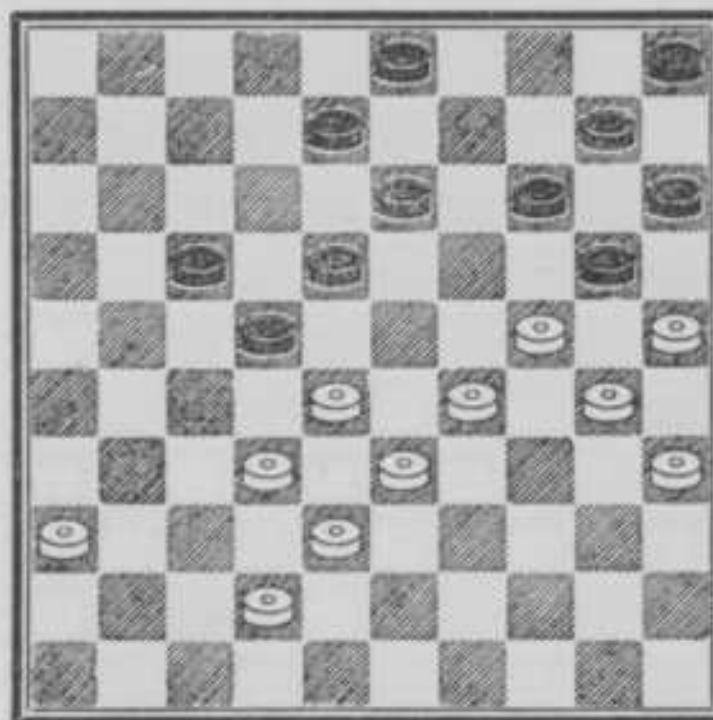
Hiermede stuurt zwart op de veilige
remise haven aan.

Zwart stuurt op de veilige haven aan.

10. 39 : 19 28 : 48 11. 36—31 13 : 24
12. 31—26 48 : 31 13. 26 : 37 24—30
14. 35 : 24 9—14 15. 10 : 19 8—13
16. 19 : 8 12 : 3 =>

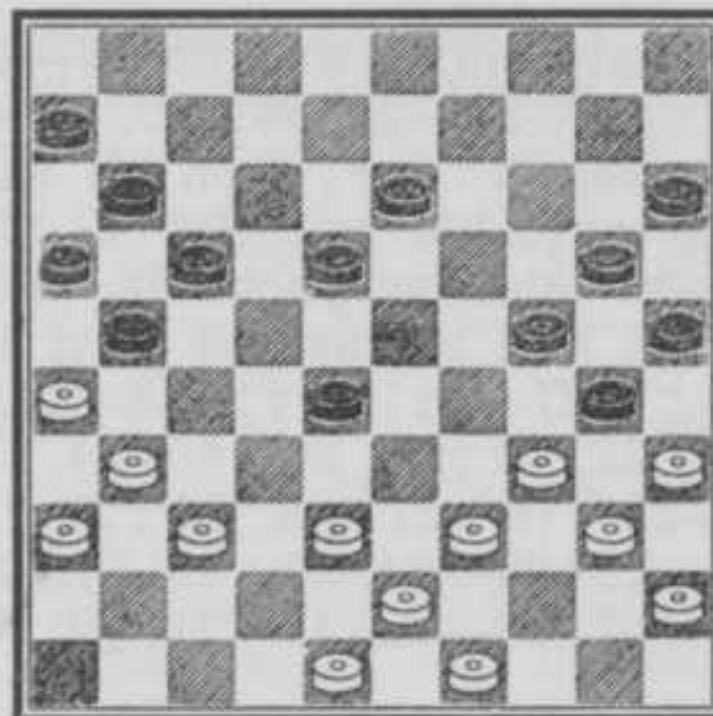
Diagram 160.

1. 29—23 18 : 29* 2. 24—19 13 : 24A
3. 30 : 19 14 : 23 4. 25 : 14 10 : 19
5. 33 : 2 22 : 33 6. 38 : 18 +
A2. .... 14 : 23 3. 25 : 14 10 : 19
4. 33 : 24 22 : 33 5. 38 : 9 3 : 14
6. 24 : 2 +

Dit is een gespiegelde bewerking van
□ 113.

Diagram 161.

Zwart staat beide vleugels opgesloten.

1. 39—33 28 : 39? 2. 34—29 24 : 42
3. 35 : 24 20 : 29 4. 43 : 12 17 : 8
5. 26 : 17 11 : 22 6. 31—26 42 : 31
7. 36 : 9 +

De Kerkhofruit.

Is de opsluiting aan de lange vleugel
eenmaal tot stand gekomen, dan zal, naar-
mate het spelverloop zulks vordert, op een
zeker moment de noodzakelijkheid blijken
om het geblokkeerde materiaal in het spel
te brengen en over de kerkhofruit (voor
wit veld 22, resp. voor zwart veld 29) te
ontwikkelen.

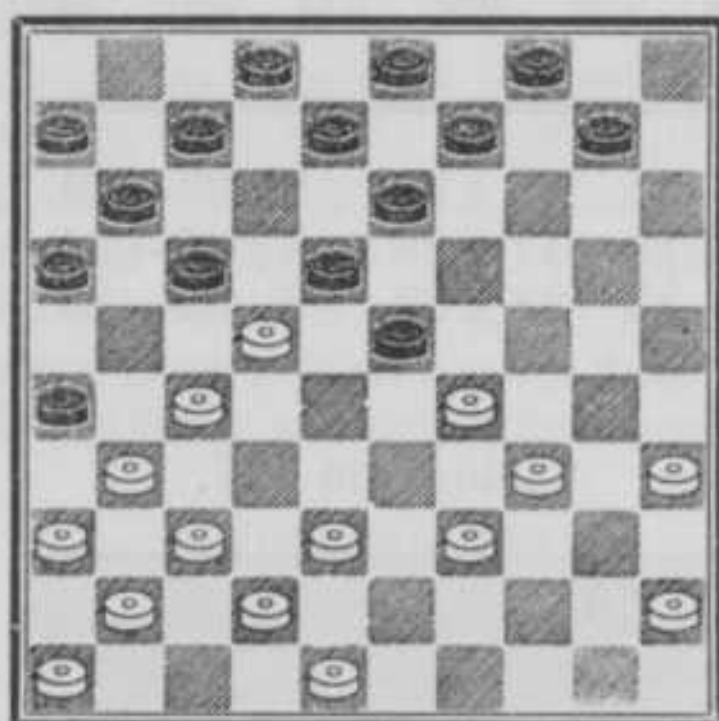

Voorheen was men voor deze voortzetting enigszins huiverig en beschouwde men iets dergelijks als een noodsprong — de benaming „kerkhofruit” duidt daar nog steeds op — doch men heeft leren inzien, dat er niet altijd nadeel aan verbonden behoort te zijn.

Nemen wij b.v. aan, dat wit zich links in een opsluiting heeft begeven, dan kunnen, nadat schijf 27 naar veld 22 is gespeeld, de gevolgen daarvan nog uiteenlopen:

- 1e. Het stuk kan daar zonder meer blijven staan, waardoor geen schijven van het bord verdwijnen en wit niet tot een bevredigende ontlasting van zijn topzware vleugel komt.
- 2e. Het stuk kan, indien zwart een schijf op ruit 18 heeft staan, daardoor geslagen worden, waarna wit met 31 : 22 vervolgt en dus eveneens het kerkhofveld bezet, doch thans is een overcomplete stuk (schijf 31) verdwenen.
- 3e. Wit kan direct na 27—22, 18 : 27, met 31 : 11 doorslaan en op die wijze het teveel oplossen.

Diagram 162.

Dit is een situatie, waarin wit links staat opgesloten en enkele zetten tevoren door 28—22 het kerkhofveld heeft bezet. Na zwart's laatste zet 12—17? gaat wit op geestige wijze naar dam.

1. 27—21! 16 : 27A 2. 34—30! 23 : 32
3. 37 : 28

Een merkwaardige toestand is thans ontstaan.

3. .... 26 : 37 4. 41 : 1 18 : 27
5. 28—22 27 : 18 6. 1 : 5 +
- A1. .... 17 : 28 2. 31—27

Een zet met een tweeledig doel; hij dient zowel om zwart tot achteruit slaan te dwingen alsook om de eindslag te vormen.

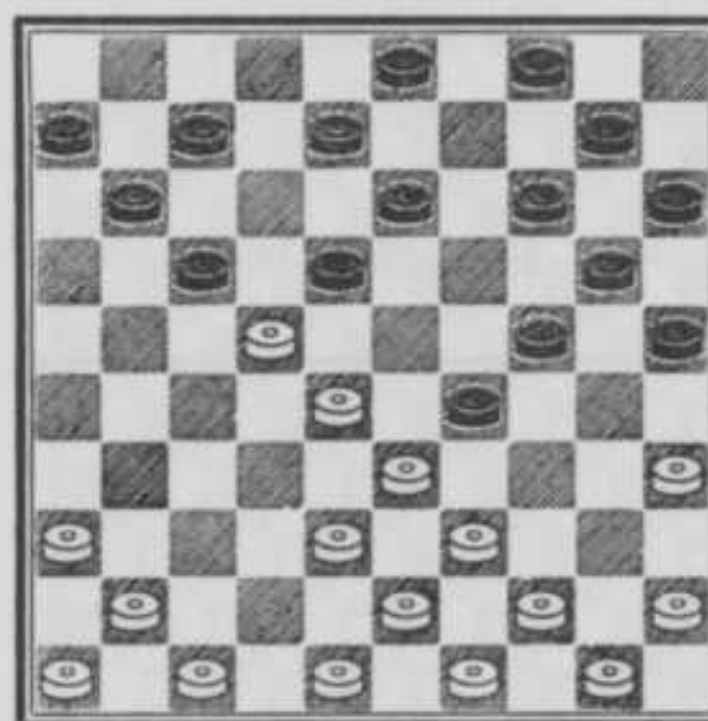
2. .... 26 : 17 3. 27—22 18 : 27
4. 29 : 18 13 : 22 5. 37—32 28 : 37
6. 41 : 1 +

- A1. .... 18 : 27 2. 21 : 1 +

Als volgt bereikt wit niets:

1. 38—32? 17 : 28 2. 34—30 23 : 43
3. 32 : 1 43—49 4. 1—23 49 : 21
5. 23 : 5 =

Diagram 163.

Ook hier kan wit een mooie variantenslagzet uitvoeren, die steeds in een winnende damslag eindigt.

1. 35—30 18 : 27A 2. 30 : 19 14 : 32
3. 33 : 24 20 : 29 4. 38—33 29 : 38
5. 41—37 32 : 41 6. 43 : 1 +
- A1. .... 25 : 34 2. 39 : 19 14 : 32
3. 38 : 27 17 : 39 4. 43 : 1 +

Deze variant is wel de meest geestige!

- A1. .... 24 : 35 2. 33 : 24 20 : 29
3. 41—37 18 : 27 4. 38—33 29 : 38
5. 43 : 1 +

In de aanvangsstand schuilt nog een andere mogelijkheid, die echter tot verlies leidt:

1. 36—31? 18 : 36 2. 38—32 29 : 27
3. 47—42 36 : 38 4. 43 : 1 8—12
5. 1 : 9 4 : 13—1

Ten aanzien van opstelling der stukken zou als bezwaar kunnen gelden de onevenwichtige materiaalverhouding tussen links en rechts.

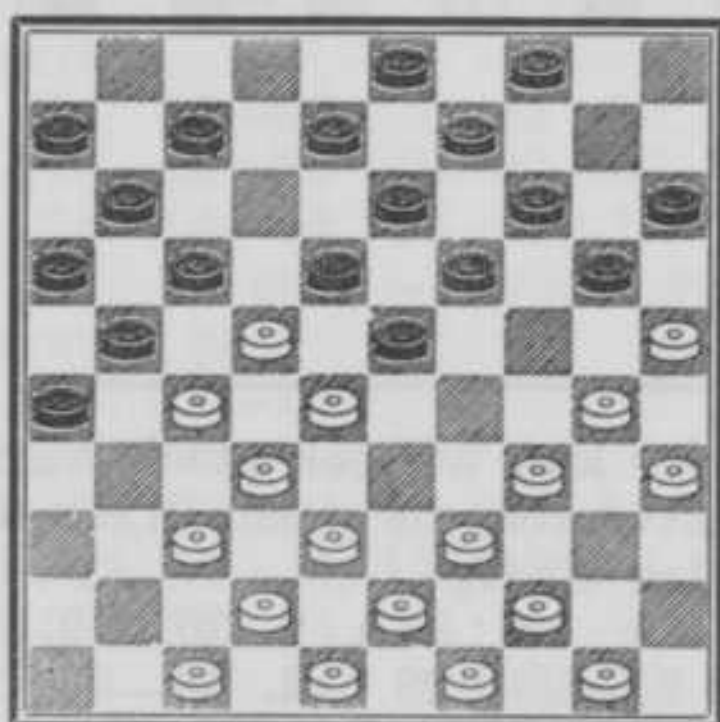
Hoewel practisch voorkomende hiermede nog niet is uitgesloten, vereist de bewerking van dergelijke partijcombinaties een nauwe aanpassing aan de gangbare spelvormen.

In dit opzicht is dus een grote kieskeurigheid geboden, want een wanverhouding van krachten is niet aesthetisch!

De kerkhofruit.

Diagram 164.

1. 37—31	26 : 37	2. 32 : 41	21 : 32A
3. 28 : 37	:	4. 34—29	23 : 34
5. 44—40	34 : 45	6. 30—24	20 : 29
7. 38—33	29 : 38	8. 43 : 1	14—20
9. 25 : 23	8—12		
10. 1 : 18	13 : 22 +1		
A2.	23 : 32	3. 34—29	17 : 28
4. 29—24	20 : 29	5. 39—33	28 : 39
6. 43 : 1	32 : 43	7. 48 : 39	21 : 32
8. 1—45 +			

(Zie volgend diagram.)

1. 25—20	14 : 34	2. 40 : 18	12 : 23
3. 35—30	24 : 35	4. 33—29	23 : 34
5. 32—27	21 : 23	6. 50—44	17 : 28
7. 44—40	35 : 44	8. 49 : 18	13 : 22
9. 37—31	26 : 37	10. 41 : 5 +	

Diagram 165.

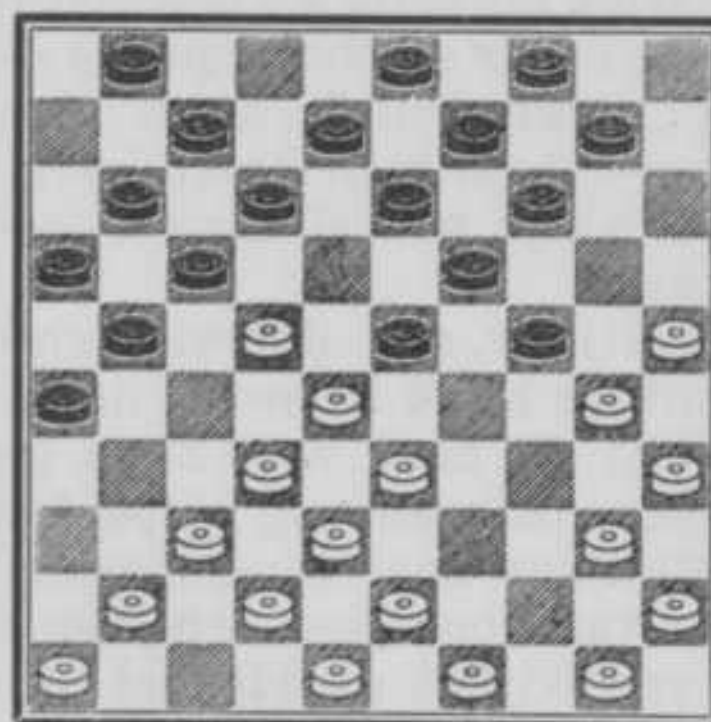
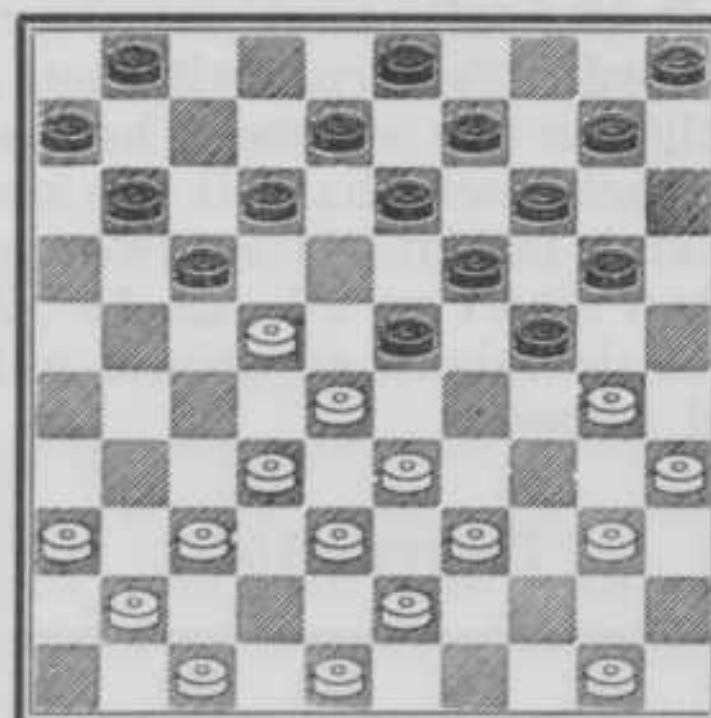
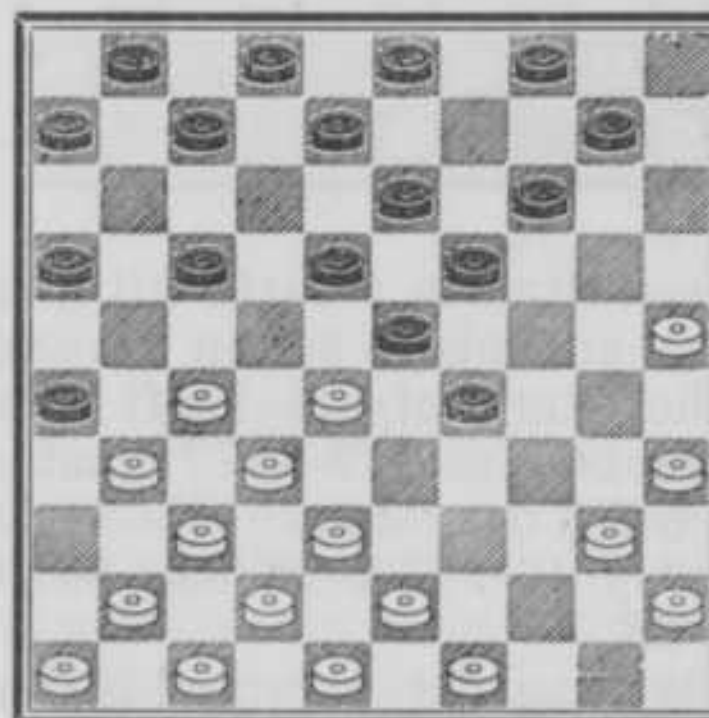

Diagram 166.

1. 32—27	23 : 21	2. 33—29	24 : 31
3. 36 : 18	17 : 28	4. 40—34	13 : 22
5. 39—33	28 : 39	6. 30—25	39 : 30
7. 35 : 2 +			

Diagram 167.

In deze positie is een afwijking verborgen, welke opvalt door een vuurwerk van slagen.

Het is daarom slechts te betreuren, dat de standopbouw verschillende kenmerken vertoont, die practisch voorkomen onwaarschijnlijk maken.

Vuurwerk.

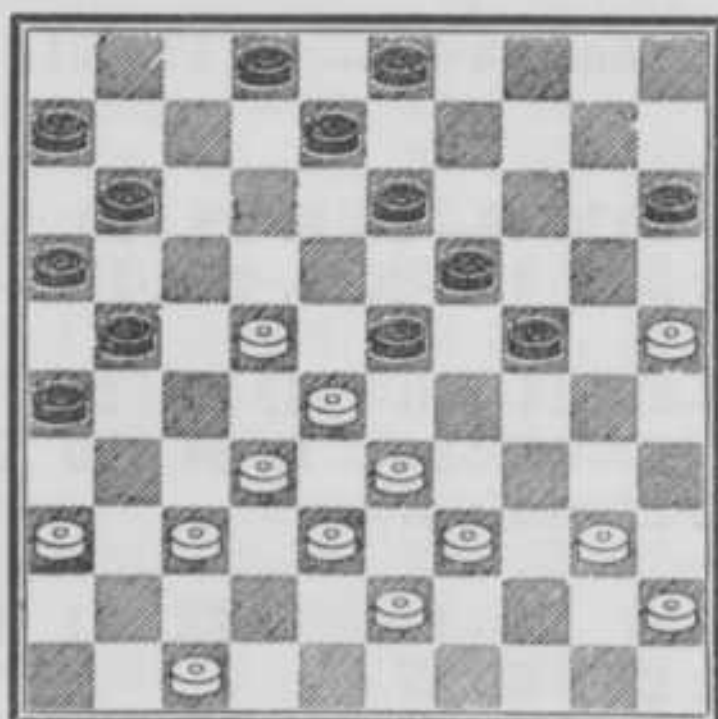
1. 25—20 14 : 25 2. 35—30 25 : 34
3. 27—22 18 : 36 4. 38—33 29 : 27
5. 40 : 9 4 : 13
(3 : 14, 37—31, 26 : 37, 41 : 3 +)
6. 37—31 26 : 37 7. 42 : 11 6 : 17
8. 28—22 17 : 28 9. 47—42 36 : 38
10. 43 : 5 +

De volgende damslag is veel te duur.

1. 28—22? 17 : 28 2. 27—21 16 : 36
3. 25—20 14 : 25 4. 35—30 25 : 34
5. 38—33 29 : 27 6. 40 : 29 23 : 34
7. 37—31 26 : 37 8. 41 : 5

De dam kost 4 schijven en mag desnoods voor 5 stukken worden afgenomen.

Diagram 168.

In de huishoudelijke wedstrijd van „Constant” (18-1-1940) ontstond deze stelling

tussen J. B. M. J. Eekhoud met wit en P. H. Idzerda met zwart.

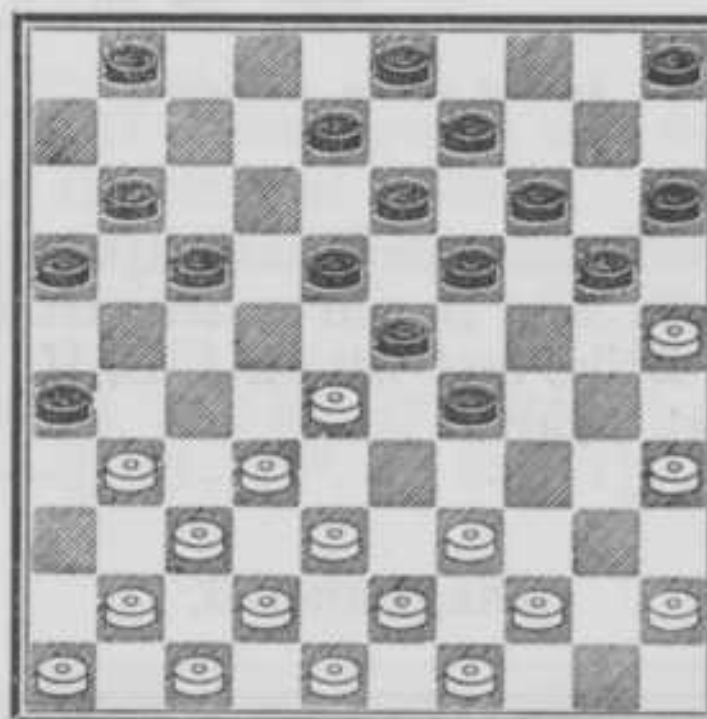
Het verloop was:

1. 40—35? 13—18 2. 22 : 13 21—27
3. 32 : 21 23 : 41 4. 47—42 16 : 27!
5. 36 : 47 15—20! 6. 25 : 23 8 : 28
7. 33 : 31 26 : 48 —

Keurig!

De volgende stand is ontleend aan een partij, gespeeld tussen J. B. M. J. Eekhoud met wit en J. Voorburgh met zwart.

Diagram 169.

Zwart heeft als laatste zet 24—29 gespeeld, waarmede het kerkhofveld wordt bezet; wit, toen aan zet zijnde, schiep zich kansrijk spel door:

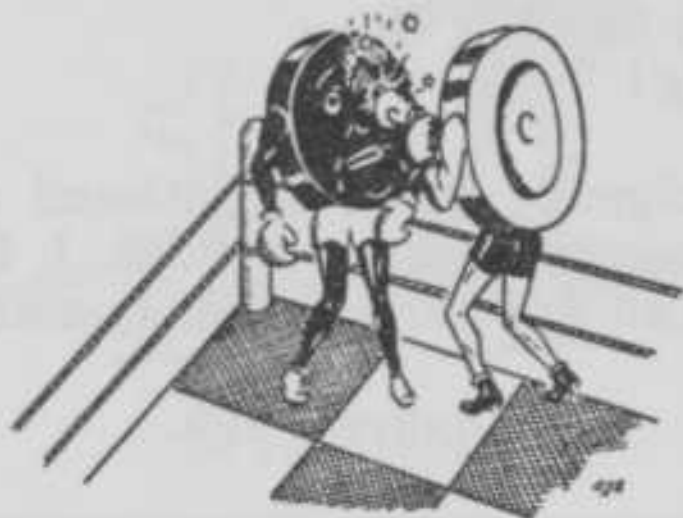
1. 35—30!! 20—24?A 2. 39—33 24 : 35
3. 33 : 24 19 : 30 4. 28 : 10 5 : 14
5. 25 : 34 +1
- A1. .... 29—34? 2. 39—33 34—39
3. 43 : 34 20—24 4. 31—27 24 : 35
5. 34—29 23 : 34 6. 25—20 14 : 25B
7. 27—21 16 : 27 8. 32 : 14 9 : 20
9. 44—40 35 : 44 10. 49 : 29 +1
- B6. .... 15 : 24 7. 44—40 35 : 44
8. 49 : 20 14 : 25 9. 27—21 16 : 27
10. 32 : 14 9 : 20 +1
- A1. .... 5—10? 2. 30—24 19 : 30
3. 28 : 19 13 : 24*
4. 25 : 21 16 : 36 +1
- A1. .... 18—22 2. 30—24 22 : 33
3. 39 : 28 19 : 30 4. 28 : 10 5 : 14
5. 25 : 23 +2

Ongeveer hetzelfde volgt op 16—21? 17—21? 1—6? 1—7? of 8—12?

De volgende variant is daarom voor zwart gedwongen:

- A1. .... 29—33* 2. 38 : 29 23 : 34
 3. 39—33 34—39
 4. 43 : 34 20—24 =

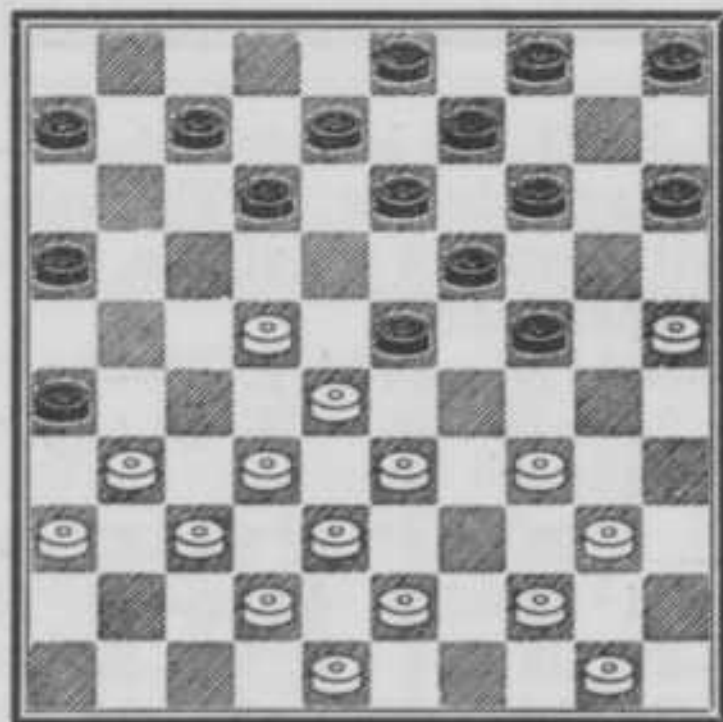
Zwart wordt door 1. 35—30!! dus wel danig in het nauw gedreven!

In het nauw gedreven.

Het volgend combinatie-rijk spel-fragment kwam voor in een matchpartij tussen C. A. v. Dijke met wit en J. B. M. J. Eekhoud met zwart.

Diagram 170.

1. 43—39
 (40—35? 24—30? 35 : 24, 19 : 39, 28 : 10, 39 : 17, 32—27! 5 : 14, 27—21, 16 : 27, 31 : 2 +)
 (40—35? 16—21! → 21—27, doch verhindert 31—27 door 12—18 etc. —1 en 33—29, 24 : 33, 38 : 18, 12 : 23, 31—27* door 8—12, 27 : 16, 13—18, 22 : 24, 14—20, 23 : 14, 20 : 47 —
 Ten slotte wordt 22—17 onschadelijk gemaakt door 12—18! —1, want wit mag thans niet voortzetten met 17—12, 8 : 17, 31—27 wegens

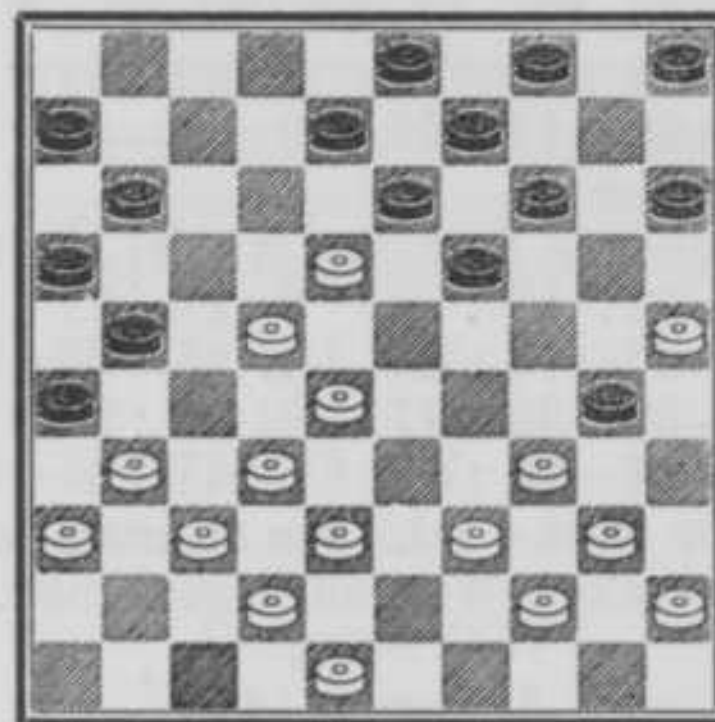
- 14—20, 27 : 16*, 24—29, 25 : 14*, 29 : 49, 14—10, 5 : 14, 33—29, 23 : 34, 28—22, : , 32 : 1, 34—39, 43 : 34, 49 : 46, 34—30*—2)

1. .... 24—30 2. 50—45
 (40—35, 23—29, 35 : 24? A 29 : 49 —
 A 33 : 24, 15—20, 24 : 15, 19—23, 28 : 10, 5 : 14, 35 : 24, 14—20, 25 : 14, 9 : 49, 22—17, 12 : 21, 38—33, 49 : 27, 31 : 22 =
 A 34 : 23, 19—24, 25 : 34, 24—29, 33 : 24, 14—19, 23 : 14, 9 : 49, 50—44, 49 : 40, 35 : 44 =)
 (33—29, 12—18? 40—35! 18 : 27, 29 : 18, 13 : 33, 35 : 11, 16 : 7, 31 : 22 +3)

2. .... 30—35
 In plaats van deze zet ware veel beter geweest:

2. .... 7—11!! 3. 33—29B 12—17
 4. 29 : 18 17—21

Diagram 171.

Stand na 4. .... 17—21.

5. 40—35? C 19—23 6. 28 : 10 5 : 14
 7. 35 : 24 14—20 8. 25 : 14 9 : 49 —
 □ 171.
 C5. 38—33? 14—20 6. 25 : 23 9—14
 7. 18 : 20 15 : 24 8. 34 : 25 21—27
 9. 32 : 21 16 : 47 —
 □ 171.
 C5. 31—27 11—17 6. 22 : 11 13 : 31!
 7. 36 : 27 6 : 17 =
 □ 171.
 C5. 31—27 11—17 6. 22 : 11 13 : 33?
 Zeer verleidelijk, doch fout.

7. 38 : 29* 6 : 17
 (16 : 7? 27 : 16, 7—11, 16 : 7, 8—12,
 7 : 18, 9—13, 18 : 20, 15 : 33,
 39 : 28, 30 : 50, 32—27, 50 : 31,
 36 : 27 +)
 Wit moet nu rekening houden met
 17—22, 27 : 18, 9—13, 18 : 20,
 15 : 33, 39 : 28, 30 : 50 —
 (40—35? 19—23, : , 14—20,
 : , 9 : 49—)
 (27—22? 17 : 28, 32 : 23, 19 : 28,
 40—35, 4—10!! 35 : 24, 28—33!!
 : , 14—20 & 9 : 49 of 10 : 50—)
 (42—38? 17—22, 27 : 18, 9—13,
 18 : 20, 15 : 31, 36 : 27, 19—23
 etc. —)
 (29—24, 19—23, 22 : 35, 23—28,
 32 : 23, 21 : 41, 36 : 47, 4—10 &
 14—20 =)

Helaas, hoe fraai dit alles ook zijn moge,
 het faalt!

8. 37—31! 26 : 28 9. 40—35 21 : 32
 10. 35 : 2 9—13
 11. 2 : 10 5 : 14 +1

Een ontzuivering, waarmede zwart's
 plannen in het water vallen.

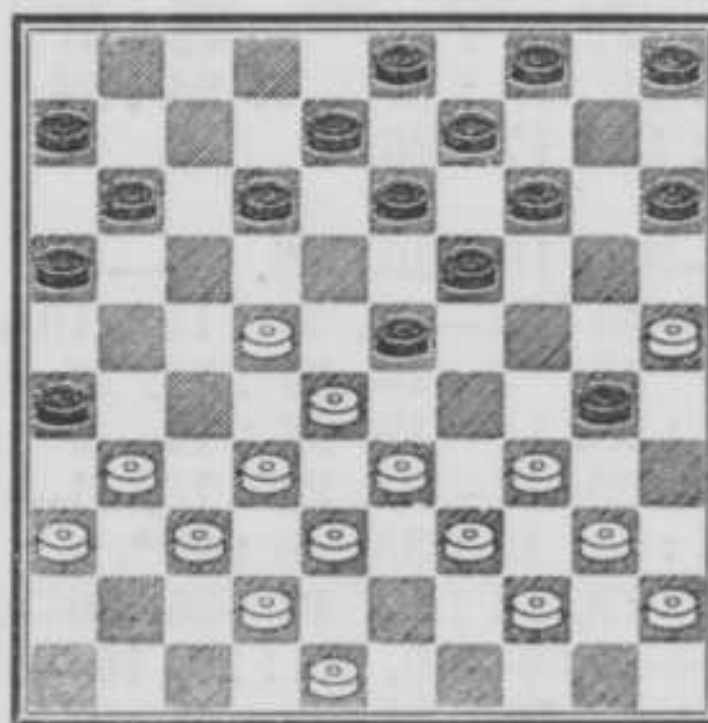

Een ontzuivering.

- 171.
 C5. 48—43? 21—27 6. 32 : 21 16 : 27
 (40—35? 19—23, 28 : 10, 5 : 14,
 35 : 24, 14—20, 25 : 14, 9 : 49 —)
 (34—29? 30—34, 39 : 30, 11—17,
 22 : 11, 13 : 35, 31 : 22, 6 : 28 —2)
 (38—33? 14—20, 15 : 13, 9—14,
 18 : 20, 27 : 47, 34 : 25, 15 : 24 —)
 (22—17? 11 : 33, 38 : 29*, want op
 31 : 22 volgt 19—23, 39 : 10,
 30 : 50 —, dus 13 : 22 en indien
 29—24, 9—13, 24 : 35, 27—32,
 37 : 17, 26 : 48 —)
 (28—23? 19 : 17, 31 : 22, 17 : 28,
 34—29, 13 : 22, 25 : 34, 8—13 —1
 Zwart kan het gewonnen stuk vol-
 doende beschermen.)

- 171.
 C5. 34—29 30—34 6. 39 : 30 11—17
 7. 22 : 11 13 : 35 8. 11—7 8—12*
 9. 7 : 18 3—8 & 6—11 =
 □ 171.
 C5. 34—29 21—27? 6. 25 : 34! +
 (32 : 21? 16 : 27, 25 : 34, 11—17,
 22 : 11, 13 : 24, 31 : 22, 6 : 28 —1)
 □ 171.
 C5. 18—12 8 : 17
 (40—35? 14—20, 25 : 23, 13—19,
 35 : 13, 9 : 49—)
 (38—33? 14—20, 25 : 23, 21—27,
 32 : 12, 5—10, 34 : 25, 11—17,
 : , 16 : 47 —)
 (34—29, 30—35 =)
 (48—43 =)
 (31—27 = want zwart mag de volgen-
 de slagzet niet nemen ;
 26—31? 37 : 26, 19—23, 28 : 10a,
 17 : 37, 26 : 17*, 11 : 31, 36 : 27,
 5 : 14, 42 : 31 +1
 a 28 : 8, 17 : 37, 42 : 31*, 21 : 43,
 8—2, 43—49*, 2 : 35 +1)

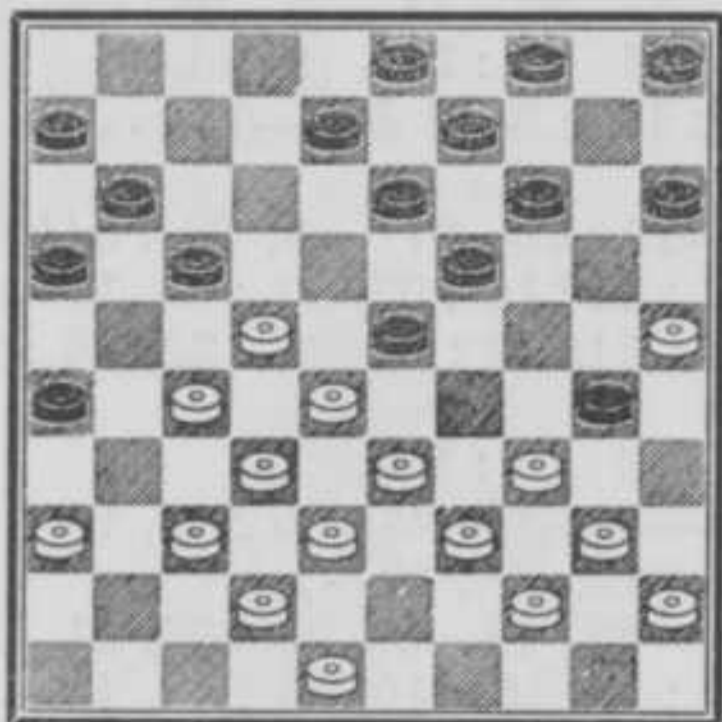
Diagram 172.

Stand na 2. .... 7—11!

- B3. 40—35? 23—29 etc. —
 □ 172.
 B3. 48—43 12—17 4. 34—29
 (31—27? 26—31, 37 : 26, 14—20,
 25 : 14, 19 : 10, 28 : 19, 17 : 48 —)
 (33—29? 17—21, 29 : 18, 21—27,
 32 : 21, 16 : 27 — zie C5. 48—43)
 (40—35? 23—29 etc. —)
 4. .... 23 : 34 5. 40 : 29 17—21
 6. 25 : 34 21—27 7. 32 : 21 16 : 18 =
 □ 172.
 B3. 31—27 12—17

Diagram 173.

Stand na 3. .... 12—17.

4. 33—29D
als reeds is behandeld.

□ 173.

D4. 40—35? 23—29 etc. —

□ 173.

D4. 48—43? 26—31 5. 37 : 26 14—20

6. 25 : 14 19 : 10 7. 34 : 25 9—14

8. 28 : 19 17 : 48 9. 38—32 14 : 23

10. 43—38 48 : 30* 11. 25 : 34 —1

□ 173.

D4. 37—31? 26 : 37 5. 42 : 31 14—20

6. 25 : 14 19 : 10 7. 34 : 25 9—14

8. 28 : 19 17 : 26 —

□ 173.

D4. 36—31 15—20 5. 48—43

(40—35? 23—29, 33 : 15*, 19—23,
28 : 10, 5 : 14, 35 : 24, 17 : 28,
32 : 23, 14—19, 23 : 14, 9 : 49 —)

(33—29, 17—21, 29 : 18, 11—17,
22 : 11, 13 : 33, 38 : 29*, 6 : 17 =)

(22—18, 23 : 12, 40—35, 20—24,
34—29, 5—10, 29 : 20, 10—15 =)

5. .... 20—24!

Een onverwachte zet!

(40—35? 13—18, 22 : 2, 23—29,
34 : 23, 17—21, 25 : 34, 3—8,
2 : 13, 9 : 49 —)

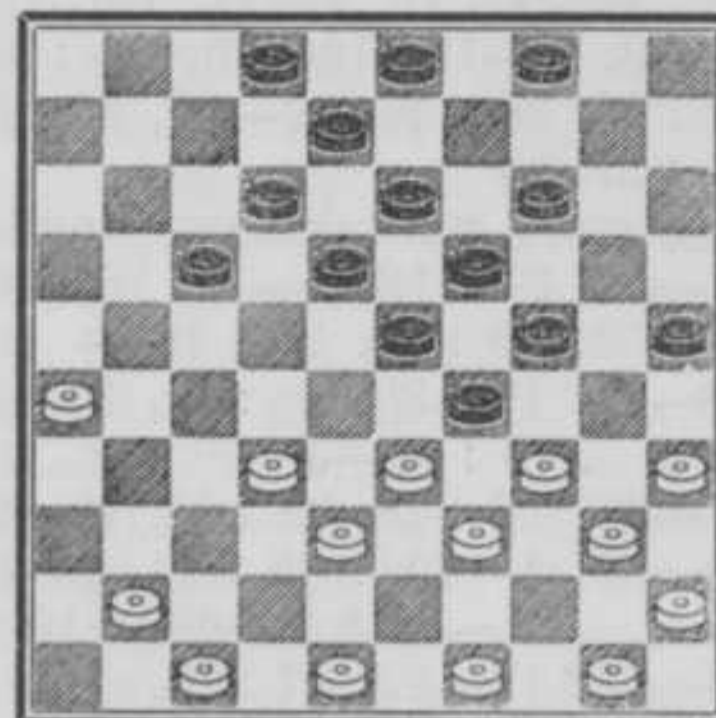
(33—29? 24 : 33, 38 : 18, 16—21,
27 : 7, 8—12, 22 : 11, 13 : 33,
7 : 18, 6 : 17, 39 : 28, 30 : 50 —)

(22—18, 23 : 12, 34—29, 30—35 =)

(34—29? 23 : 34, 40 : 20, 30—34,
39 : 30, 19—23, 28 : 10, 17 : 50 —)

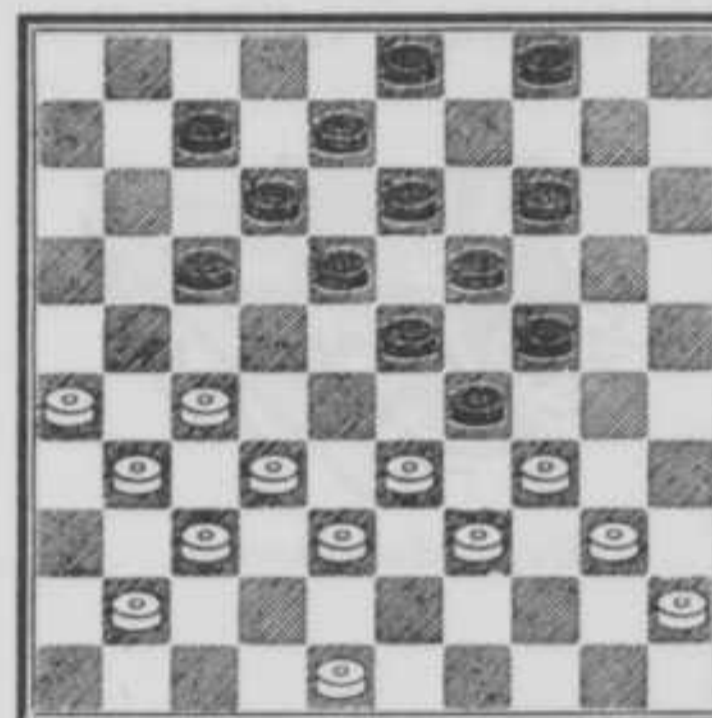
Een situatie, rijk aan origineel getinte combinatiemogelijkheden, waarin voor wit slechts weinig gelijk spel aanwezig is.

Diagram 174.

1. 32—28	23 : 43	2. 34 : 23	18 : 38
3. 41—37	43 : 34	4. 40 : 7	2 : 11
5. 49—43	38 : 49	6. 26—21	17 : 26
7. 37—31	26 : 37	8. 48—42	37 : 48
9. 50—44	49 : 40	10. 45 : 34	48 : 30
11. 35 : 2 +			

Diagram 175.

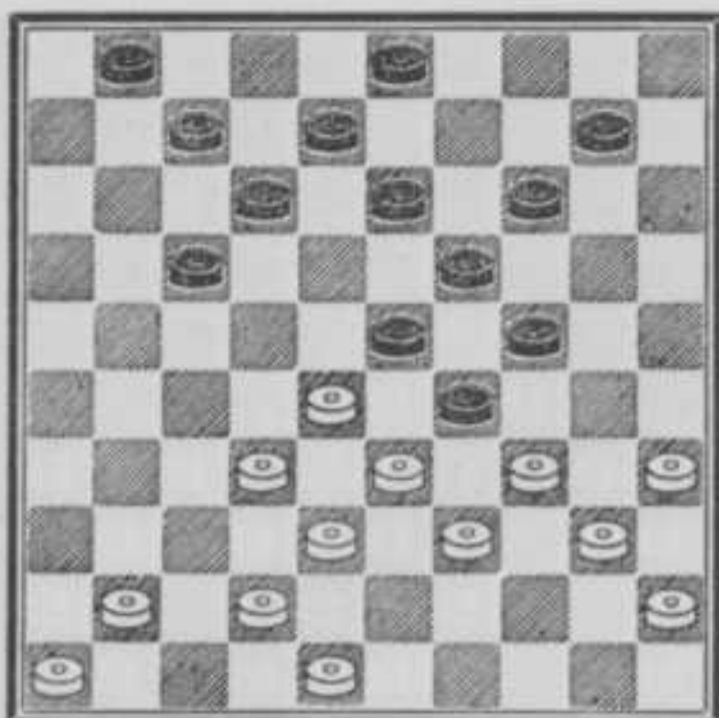

1. 26—21	17 : 26	2. 27—21	26 : 17
3. 32—28	23 : 43	4. 34 : 23	18 : 38
5. 41—36	43 : 34	6. 40 : 18	12 : 23
7. 37—32	38 : 27	8. 31 : 24 +1	

(Zie volgend diagram.)

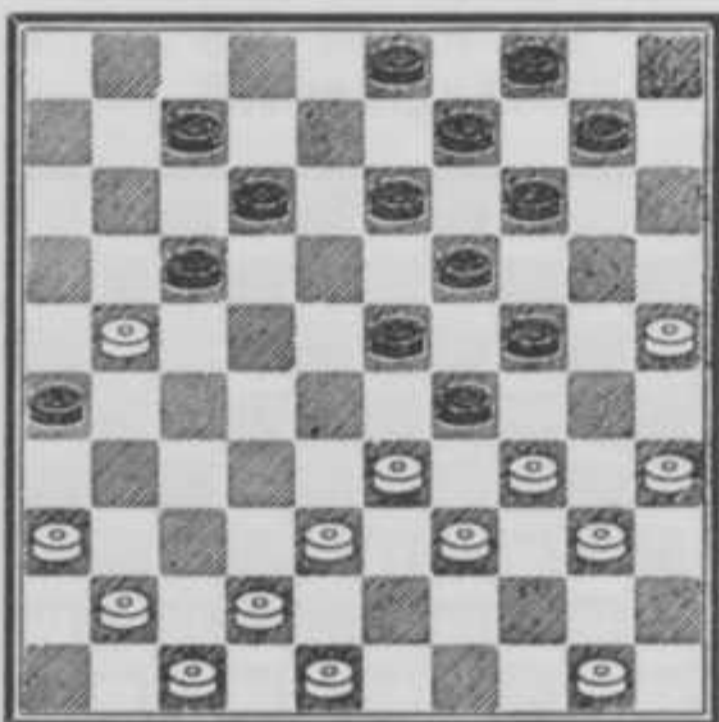
1. 32—27	23 : 21A	2. 34 : 23	19 : 28
3. 33 : 2	13—19		
4. 2 : 13	19 : 8 +1		
A1.	23 : 43	2. 34 : 23	19 : 28B
3. 33 : 2	43 : 34	4. 40 : 7	1 : 12
5. 2 : 5 +			

Diagram 176.

- B2. .... 43 : 34   3. 40 : 18   19 : 39
 4. 18—13   8 : 19   5. 27—22   17 : 28
 6. 48—43   39 : 37   7. 41 : 5 +

Diagram 177.

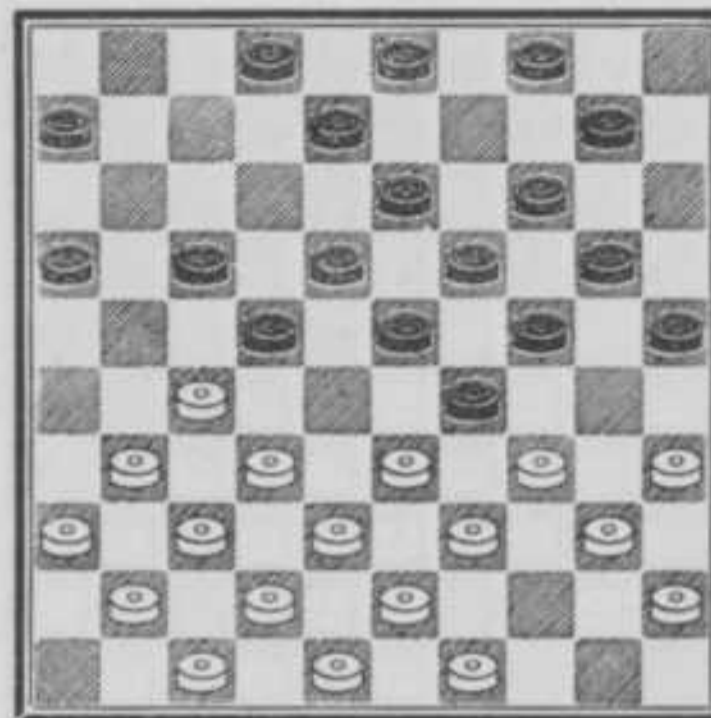
1. 35—30   24 : 44   2. 33 : 24   44 : 33A
 3. 38 : 18   19 : 39   4. 42—38   13 : 22*
 5. 48—43   39 : 48   6. 41—37   48 : 31
 7. 36 : 18   12 : 23   8. 21 : 1 +
 A2. ....   19 : 30   3. 41—37   44 : 33
 4. 38 : 18   30 : 39   5. 42—38   13 : 22*
 6. 48—43   39 : 48   7. 38—33   48 : 31
 8. 36 : 18   12 : 23   9. 21 : 1 +

(Zie volgend diagram.)

Als volgt forceert wit de zwarte stelling :

1. 27—21! 16 : 27
 (17 : 26, 32—28, 23 : 32, 34 : 12,
 8 : 17, 38 : 9, 4 : 13 +)
 2. 32 : 12   8 : 17
 (18 : 7, 35—30, 24 : 44, 33 : 15,

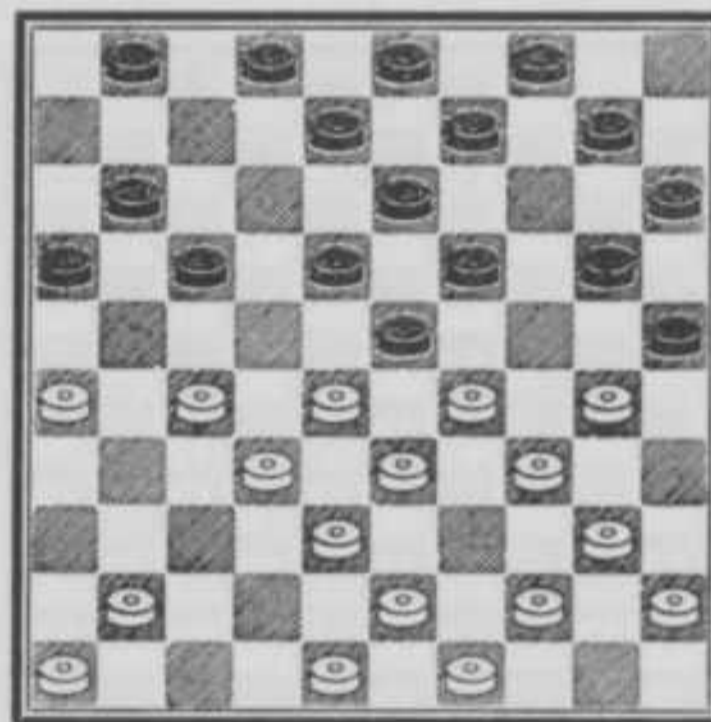
Diagram 178.

- 44 : 33, 38 : 20, 25 : 14 +2)
 3. 49—44! + want zowel 35—30 als
 33—28 dreigt.
 Kort, maar krachtig!

Randspel—Combinaties.

Diagram 179.

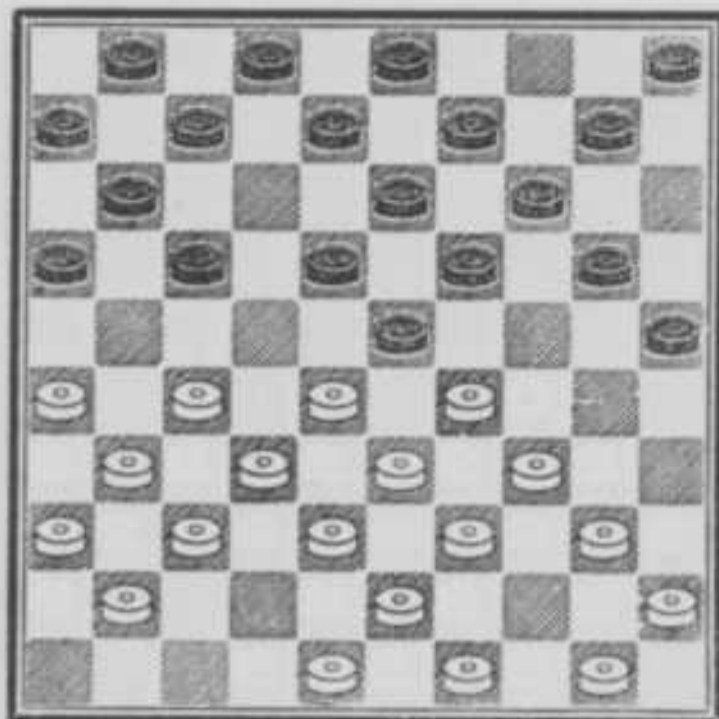

1. 27—21! 16 : 27   2. 32 : 12   8 : 17
 (18 : 7, 29 : 18, 13 : 22, 28 : 6 +)
 3. 26—21!!
 Een bekende, doch fraaie finesse van de
 Franse meester M. Bonnard.
 3. ....   17 : 26*   4. 28—22   18 : 27
 5. 29 : 18   13 : 22   6. 38—32   27 : 29
 7. 34 : 5 +

(Zie volgend diagram.)

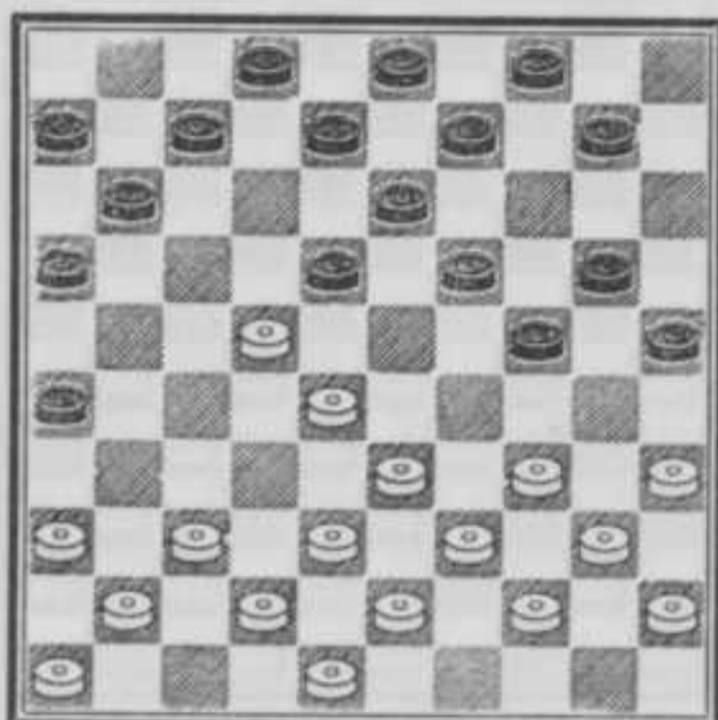
- Dezelfde finesse vindt men hier terug.
 1. 27—21! 16 : 27   2. 32 : 12   8 : 17A
 3. 26—21!! 17 : 26
 (23 : 32, 21 : 23, 19 : 28, 33 : 22,
 etc. +2.)

Diagram 180.

4. 50—44 23 : 32 5. 37 : 28 26 : 46
 6. 29—23 18 : 29 7. 33 : 4 46 : 23
 8. 34—30 25 : 34 9. 40 : 18 13 : 22
 10. 4 : 31 +
 A2. .... 23 : 32 3. 37 : 28 8 : 17
 4. 26—21 17 : 46 5. 29—23
 etc. + als hiervoor.

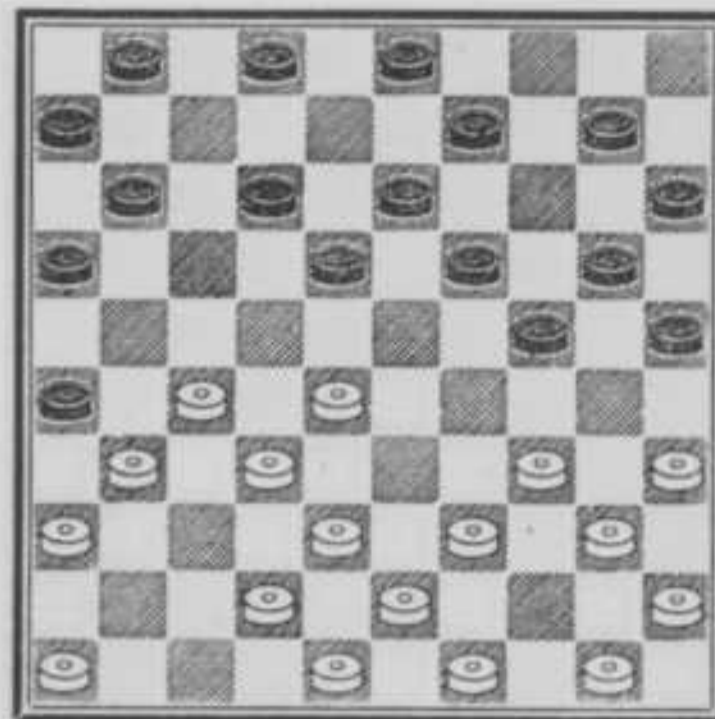
Diagram 181.

De combinatie, die hier aanwezig is, wordt wel op eigenaardige wijze ingeleid.

1. 33—29! 18 : 27A 2. 28—22 27 : 18B
 3. 29—23 19 : 28* 4. 34—30!
 (37—31, 26 : 37, 41 : 1, 24—29,
 34 : 23, 8—12, 1 : 18, 13 : 22 +1)
 4. .... 25 : 34 5. 39 : 19 13 : 24
 6. 37—31 26 : 37 7. 41 : 1 +
 B2. .... 24 : 33 3. 39 : 28
 (38 : 29 & 29—23 is ook goed.)
 3. .... 27 : 18 4. 28—23 19 : 28*
 5. 37—31 26 : 37 6. 41 : 1 +
 A1. .... 24 : 33 2. 38 : 29 18 : 27
 3. 28—22 27 : 18 4. 29—23 19 : 28*
 5. 37—31 26 : 37 6. 41 : 1 +

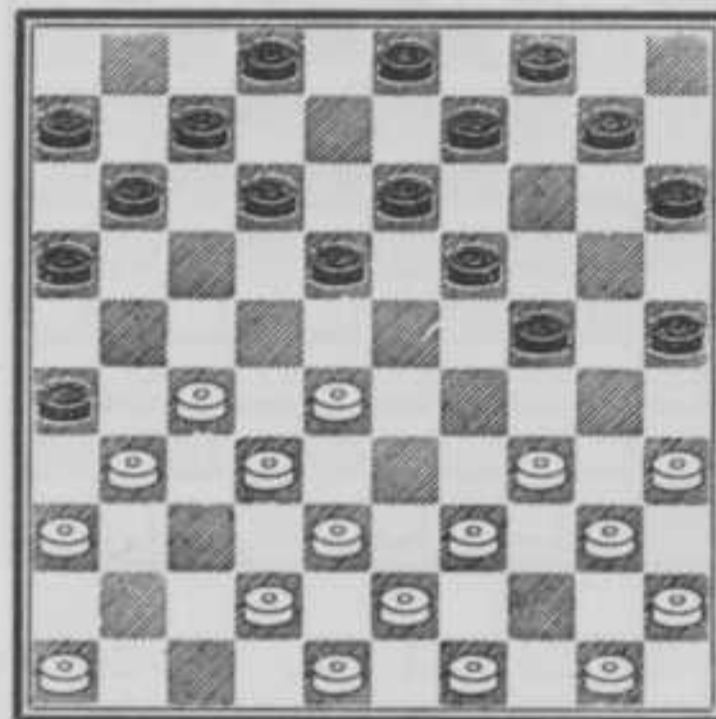
Diagram 182.

Wit kan een winnende damslag uitvoeren door:

1. 28—23 19 : 37* 2. 34—30 25 : 34
 3. 39 : 17 11 : 22 4. 38—32 37 : 28
 5. 42—38 26 : 37 6. 48—42 37 : 39
 7. 49—44 22 : 31 8. 44 : 4 +

Diagram 183.

Na een kleine wijziging in de vorige stelling ontstond deze stand, waarin weer een andere mogelijkheid schuilt.

1. 28—23 19 : 37* 2. 34—30 25 : 34
 3. 39 : 17 11 : 22 4. 38—32 37 : 28
 5. 42—38 26 : 37 6. 38—32 22 : 31
 7. 32 : 1 +

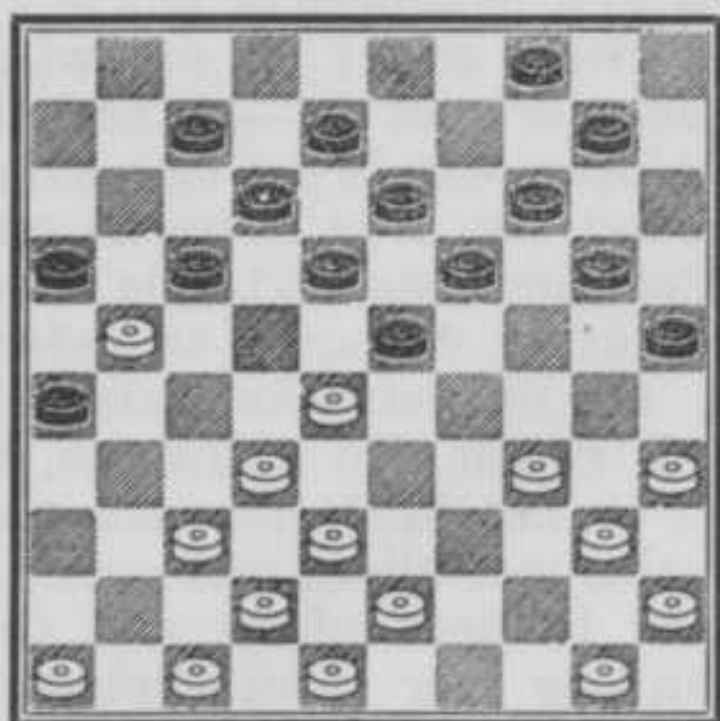
(Zie volgend diagram.)

Deze stelling zou eigenlijk ook wel onder het hoofdstuk betreffende schijf 21 gerangschikt kunnen worden.

1. 28—22 18 : 27* 2. 34—30 25 : 34
 3. 40 : 9 4 : 13
 (14 : 3, 37—31, 26 : 28, 21 : 5 +)

Diagram 184.

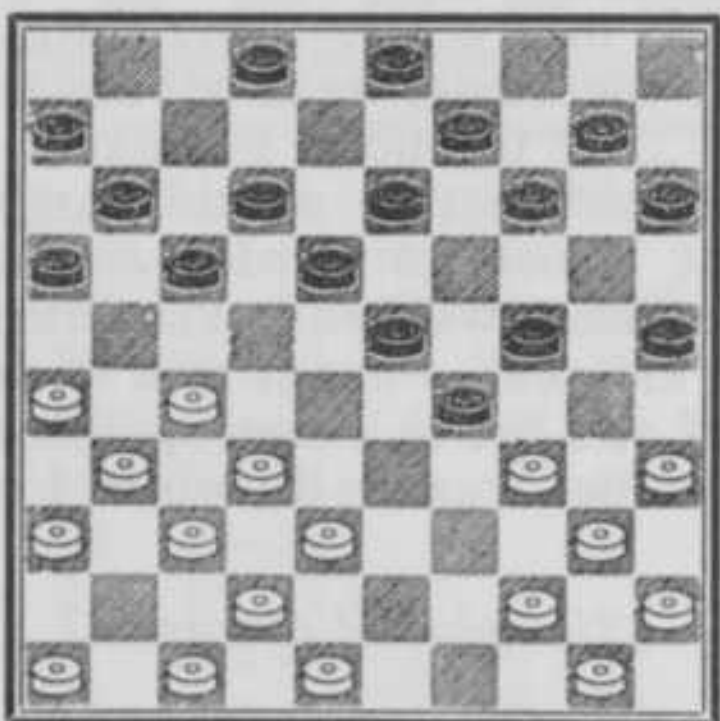
4. 38—33 27 : 49
 (27 : 29, 43—38, 16 : 27, 38—32,
 27 : 38, 42 : 4 +)
5. 33—29 16 : 27 6. 29—23A 19 : 28
7. 37—32 : 8. 42 : 2
 (49—16, 48—43, 16 : 49, 50—44,
 49 : 40, 45 : 34, 20—24, 2—16 +)
 (20—24, 2—16!*, 24—30, 35 : 24,
 49—35*, 48—42, 35 : 19, 42—37,
 49 : 41, 46 : 37 +)

Beurtelings kunnen wit en zwart van het goede pad afdwalen, b.v.

- A6. 29—24? 20 : 29?B 7. 50—44 49 : 40
 8. 45 : 23 19 : 28 9. 37—32 :
 10. 42 : 2 +
- B6. .... 19 : 30! 7. 35 : 4 17—22
 8. 4 : 18 22 : 13 9. 42—38 49 : 41
 10. 46 : 37 —2

Het zwarte randstuk op 25 heeft in de ontleding eigenlijk weinig te betekenen.

Diagram 185.

In deze stelling kan zwart verschillende zetten niet spelen.

1. .... 13—19?A 2. 27—21 16 : 27
 3. 31 : 4 +
- A1. .... 14—19? 2. 32—28 23 : 43B
 3. 34 : 5 2—8*
 (43—49, 5—28, 49 : 21, 28—22,
 17 : 28, 26 : 30, 25 : 34, 40 : 29 +3)
4. 48 : 39 9—14 5. 5 : 30 25 : 43
 6. 44—39* 43 : 34 7. 40 : 29 17—21
 8. 26 : 17 12 : 41 9. 46 : 37 +1
- B2. .... 23 : 41 3. 34 : 5 2—8
 4. 46 : 37 9—14 5. 5 : 30 25 : 34
 6. 40 : 29 17—21 7. 26 : 17 12 : 41
 8. 42—37 41 : 43 9. 48 : 39 +1
- A1. .... 14—20 2. 27—22 17 : 28*
 (18 : 27? 32 : 21, 16 : 27, 31 : 22,
 17 : 28, 34—30, 25 : 34, 38—33,
 29 : 38, 40 : 16, 28—33, 35—30,
 24 : 35, 44—40, 35 : 44, 50 : 28 +2)
3. 26—21 16 : 27 4. 31 : 33
 → 33—28
4. .... 10—14*
 (18—22? 35—30, 24 : 35, 33 : 24,
 20 : 29, 44—39, 35 : 33, 46—41,
 29 : 40, 38 : 16 +1)
 (18—22? 33—28, 22 : 33, 34—30,
 25 : 34, 44—39 etc. +1)
5. 33—28 14—19* = >
 (13—19? 38—33, 29 : 27, 37—31,
 23 : 32, 31 : 4 +)
- A1. .... 15—20? 2. 27—22 18 : 27*
 3. 31 : 22 17 : 28 4. 37—31 28 : 37
 5. 38—32 37 : 28 6. 35—30 24 : 35
 7. 26—21 16 : 27 8. 31 : 4 +
- Coup Napoléon.
- A1. .... 17—22 2. 27—21 16 : 27
 3. 32 : 21 11—16 4. 21—17 22 : 11*
 5. 26—21 16 : 27 6. 31 : 22 18 : 27
 7. 34—30 25 : 34 8. 38—33 29 : 38
 9. 40 : 16 14—20 10. 42 : 33 24—30
 11. 35 : 24 20 : 38 12. 37—32 38—43
 13. 48 : 39 27 : 38 =

Het Flankspel.

Vele partijen congruent door hun behandeling.

Omstreeks 1920 werd het tijdperk van het flankspel ingeluid, een genre, dat een welkome afwisseling bood aan hen, die hun geluk eens in een andere richting wilde beproeven.

Men kwam echter al spoedig tot de ont-

dekking, dat het aantal remisepartijen schrikbarend toenam, ja, zelfs catastrophale afmetingen dreigde aan te nemen als gevolg van het eenvoudige karakter, dat het spel door het eindeloos afruilen vaak kenmerkte en dat elke kans op „strijd” uitsloot.

Terecht sprak A. K. W. Damme destijds van „een zwarte bladzijde in de geschiedenis van het damspel”.

Een voorbijgaande modegril?

Het zou echter jarenlang duren, vóórdat het flankspel weer zoveel aan populariteit had ingeboet, dat men met het systeem, dat intussen een hoge graad van perfectie had bereikt, brak en teruggreep naar in vergetelheid geraakte middelen, hetgeen erop wijst, dat het hier om meer ging dan om een voorbijgaand verschijnsel.

Het flankspel heeft overigens niet nagelaten zijn stempel te drukken op het openingsspel, want vooral de aanvangszet 32—28, voortgezet met 18—23, 33—29, 23 : 32, 37 : 28 bevordert een vlotte spelontplooiing en vermijdt alle ontwikkelingsmoeilijkheden, die b.v. aan de klassieke partij verbonden zijn.

Men meent wel eens dat, indien een witte voorpost op veld 24 twee zwarte schijven op 15 en 25 aan hun plaats bindt, hiermede de voorwaarde tot een flankopbouw geschapen is.

Deze opvatting is echter slechts ten dele juist. Het betreft hier een aanval van de z.g.n. zwakke witte vleugel tegen de z.g.n. sterke vleugel van zwart, welke, om kans van slagen te hebben, ondersteund moet worden vanuit het centrum.

Strategische velden.

Hiertoe dient wit dus naast schijf 24 ook nog een stuk te brengen op veld 23, doch dit mag op zijn beurt weer niet te vroeg geschieden in verband met een eventuele formatie van zwarte stukken op 5, 10 en 14, waardoor de dreiging 14—19, 23 : 14, 10 : 30 zou ontstaan.

Verder mag wit niet uit het oog verliezen, dat indien de mogelijkheid tot de voortzetting 18—23, 29 : 18, 12 : 23 be-

staat, het gevaar van een omsingeling van schijf 24 niet denkbeeldig is.

Indien zwart schijf 24 zou willen veroveren door er met 14—19 herhaaldelijk achter te lopen, dan is het niet strikt noodzakelijk, dat wit over evenveel materiaal ter verdediging beschikt, als zwart ten dienste staat om de aanval te ondernemen. Immers, als de betrokken vleugels door wederzijds ruilen zijn uitgedund, kan een wit stuk, op het juiste moment naar veld 23 gebracht, niet alleen alle onheil afwenden, maar in deze phase van de strijd bovendien nog zeer sterk geplaatst staan en druk gaan uitoefenen.

Heeft wit in zover eenmaal zijn doel bereikt, dan wordt voor zwart oppassen de boodschap en van grote betekenis is voor hem dan de manier, waarop hij intussen zijn stand heeft opgebouwd. Zeer belangrijk is b.v. of de velden 2 en 4 reeds zijn prijsgegeven.

Zolang deze n.l. nog bezet zijn, blijft bij wijze van nooduitgang steeds de mogelijk open om bijtijds de lastpost op 24 door 13—19 etc. te verwijderen; zelfs de aanwezigheid van één dier twee steunpunten is hiertoe reeds voldoende.

De kroonschijf op 3 legt in dit verband weinig gewicht in de schaal en kan gevoelig gemist worden.

Bij aandachtig overwegen van de in deze beschouwing aangehaalde feiten zou men wellicht de indruk kunnen krijgen, dat de flankpartij wegens haar oppervlakkigheid en simpel karakter de met durf en ondernemingslust bezielde speler al heel weinig aantrekkelijks biedt.

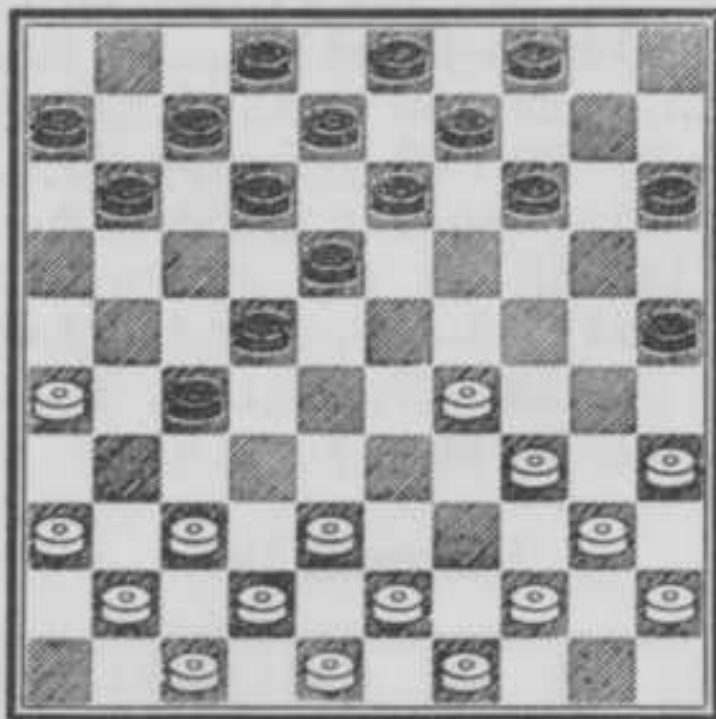
Hier zij men echter voorzichtig en oordele niet voorbarig, want wij zouden bijna zeggen: „Het tegendeel is waar”.

Of een ontmoeting op het dambord interessant belooft te worden — m.a.w. of men een belangwekkende krachtmeting te zien zal krijgen — hangt niet in de eerste plaats af van het te kiezen spelgenre, doch van de manier waarop dit wordt toegepast.

(Zie volgend diagram.)

De stelling is een gewijzigde partijsituatie, voorgekomen tussen N. Cohen met wit en J. B. M. J. Eekhoud met zwart.

Diagram 186.

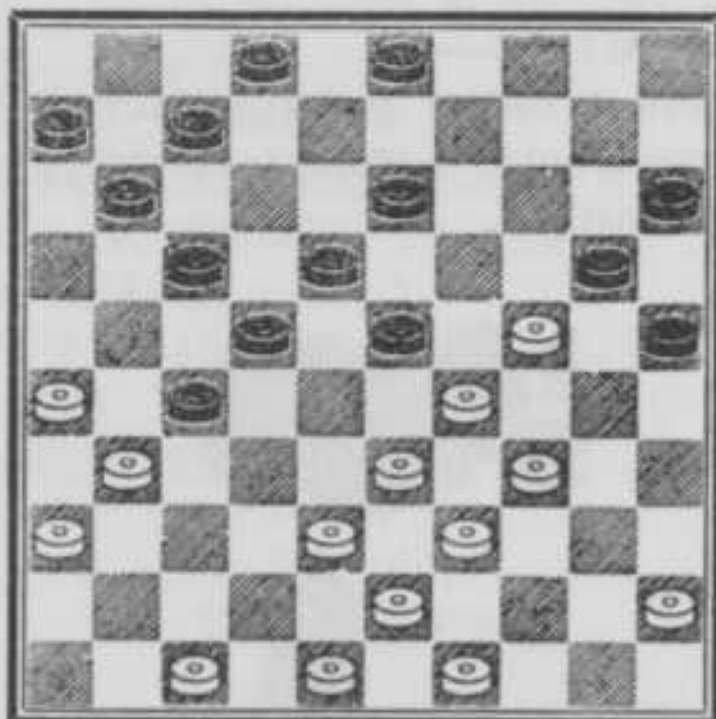

Oorspronkelijk stonden de witte schijven 41 en 44 op de velden 31 en 39.

Na de wijziging merkte de zwartspeler op, dat de vraag, of wit 37—32 mag spelen, ontkennend moet worden beantwoord.

1. 37—32? 18—23! 2. 29 : 18
(32 : 21, 25—30, 29 : 27, 30 : 50 —)
2. .... 12 : 23 3. 32 : 21 22—27
4. 21 : 32 23—29 5. 34 : 23 25—30
6. 35 : 24 13—19 7. 24 : 13 8 : 46—

Diagram 187.

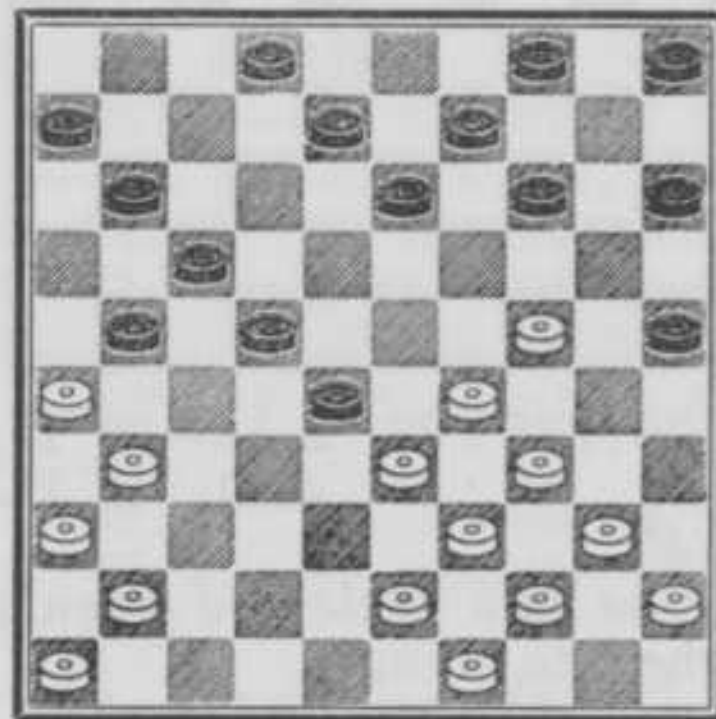
Op ongedachte en interessante wijze kan wit als volgt winst forceren:

1. 34—30 23 : 34A 2. 33—28B 22 : 42C
3. 47 : 38 20 : 29 4. 31 : 22 :
5. 38—33 29 : 38 6. 43 : 1 34 : 43
7. 49 : 38 25 : 34 8. 1 : 40 13—18
9. 40 : 16 6—11
10. 16 : 7 2 : 11 +2
- C2. .... 22 : 44 3. 30 : 50 20 : 29
4. 31 : 22 : 5. 38—33 :
6. 43 : 1 +

Wit mag zich niet laten verleiden tot de volgende spelgang:

- B2. 33—29? 34 : 23 3. 47—41 20 : 29!D
4. 38—33 29 : 38 5. 43 : 1 25 : 43
6. 49 : 38 2—7 7. 1 : 12 18 : 7—1
- D3. .... 25 : 34? 4. 39 : 30 20 : 29
5. 38—33 29 : 38 6. 43 : 1 2—7
7. 1 : 12 18 : 7 =
- A1. .... 25 : 34 2. 39 : 30 23 : 25
3. 33—28 22 : 42 4. 47 : 38 20 : 29
5. 31 : 22 : 6. 38—33 :
7. 43 : 1 +

Diagram 188.

1. .... 8—12? 2. 31—27 21 : 32*
3. 24—19 13 : 24* 4. 29 : 20 15 : 24
5. 33—29 24 : 33 6. 34—30 25 : 34
7. 40 : 16 +2

□ 188.

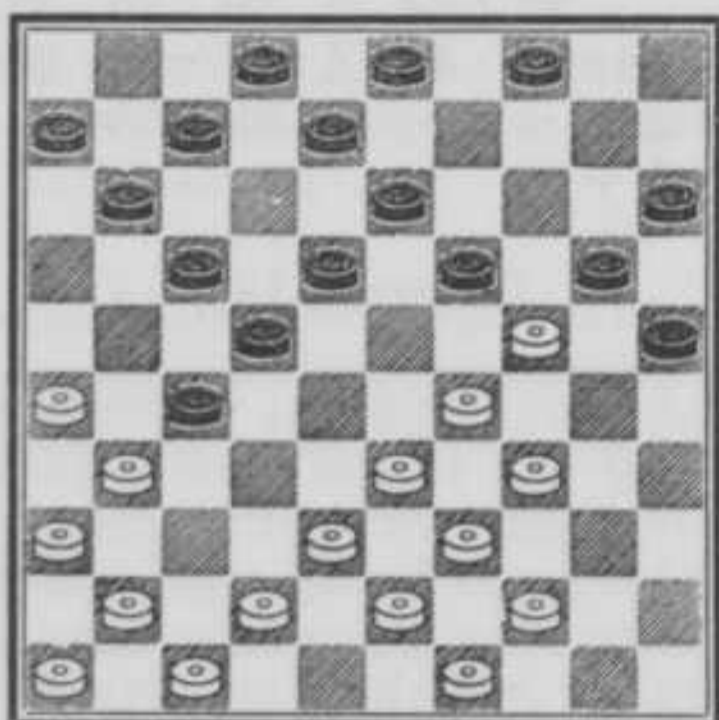
1. .... 14—19? 2. 31—27 21 : 32*
(22 : 31, 36 : 7, 2 : 11, 33 : 22,
19 : 30, 40—35, 17 : 28, 35 : 24 +1)
(19 : 30, 27 : 7, 2 : 11, 29—24,
30 : 19, 26—21, 17 : 26, 36—31,
26 : 37, 41 : 12 +)
3. 43—38 32 : 43*
(19 : 30, 38 : 18, 13 : 22, 29—24,
30 : 19, 26—21, 17 : 26, 36—31,
26 : 37, 41 : 12 +1)
4. 49 : 38 19 : 30 5. 29—24 30 : 19
6. 26—21 17 : 26 7. 36—31 26 : 37
8. 41 : 12
→ 12—7 of 8, dus
8. .... 11—16* 9. 12—8 13—18
10. 8—3 5—10 11. 3—26 2—8
12. 26 : 3 10—14 13. 3 : 20 25 : 14 +

Plaatst men in □ 188 schijf 49 op veld 50, dan is de volgende afwikkeling mogelijk:

1. .... 13—18 2. 31—27? 21 : 32!
(22 : 31? 36 : 7, 2 : 11, 33 : 2 +)

3. 26—21 17 : 26 4. 36—31 26 : 37
 5. 43—38 32 : 43 6. 41 : 3 4—10!!
 7. 39 : 48 14—20
 8. 3 : 14 10 : 28—2

Diagram 189.

1. 34—30!? 25 : 23 2. 33—29 19 : 30?A
 3. 39—34 30 : 37 4. 41 : 1 23 : 34
 5. 1 : 45

Dreigt de dam achter de eigen stukken in veiligheid te brengen.

5. .... 13—18 6. 45 : 16 6—11
 7. 16 : 7 2 : 11 +
 A2. .... 23 : 34* 3. 39 : 30 20 : 29
 4. 38—33 29 : 38 5. 43 : 14 4—9
 (22—27? 31 : 22, 13—18, 22 : 13,
 8 : 10 +1)
 6. 30—25 9 : 20 7. 25 : 14 7—12
 8. 31—27 22 : 31 9. 26 : 37 12—18
 10. 42—38 18—23 11. 38—33 13—19
 12. 33—29
 (33—28, 19 : 10, 28 : 19, 3—9—13 =)
 12. .... 19 : 10 13. 29 : 18 2—7
 14. 37—32 3—9 15. 32—28 11—17
 16. 44—39 8—13 17. 39—33 13 : 22
 18. 36—31 6—11 19. 41—37 11—16
 20. 37—32 16—21 21. 46—41 7—11
 22. 41—36 11—16 23. 31—27 22 : 31
 24. 36 : 27 = >

Absoluut winnend is 1. 34—30!? dus niet.

Bezien wij daarom eens :

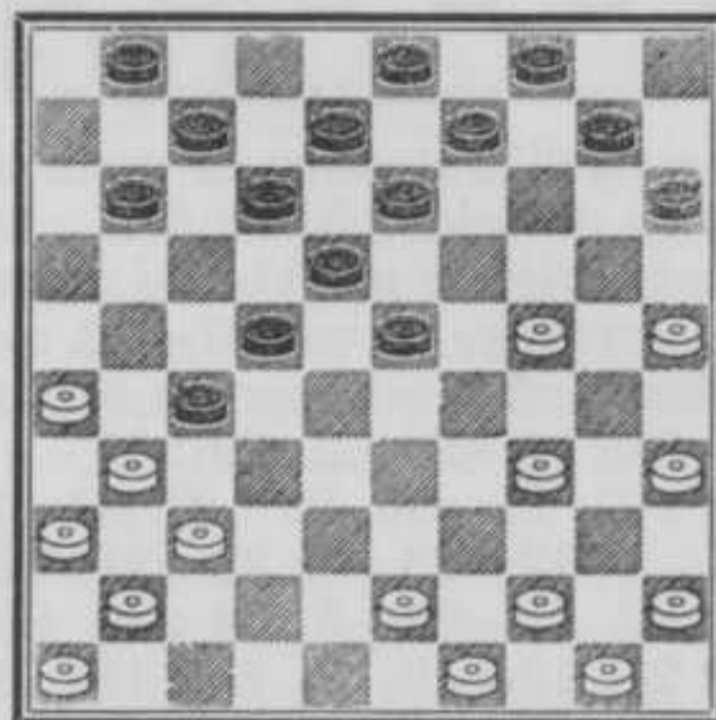
1. 33—28! 19 : 30
 (22 : 33, 39 : 28, 19 : 37, 41 : 1 +)
 2. 39—33!B 30 : 37 3. 41 : 1 +

Een oplossing, die juist door haar simpelheid niet opvalt.

- B2. 38—32? 22 : 24 3. 32 : 23
 (32 : 1, 18—23! 1 : 29, 24 : 33,
 39 : 28, 30 : 37, 41 : 32—1)

3. .... 24—29 4. 23—18!
 (23—19, 29 : 40! 44 : 24, 20 : 29,
 19—14, 4—9—1)
 4. .... 29 : 40 5. 44 : 24 13 : 22!
 6. 43—38 20 : 29 7. 39—33 3—9
 8. 29 : 20 9—14 9. 38—33 8—13!
 & 14—19—1
 (49—44? 13—19, 24 : 13, 2—8,
 13 : 2, 22—27, 31 : 22, 11—16,
 2 : 11, 6 : 50—)

Diagram 190.

Wit forceert de winst van minstens een stuk.

1. 34—30! 12—17

Donkere wolken pakken zich boven het hoofd van zwart samen; er dreigt gevaar van alle kanten.

Donkere wolken pakken zich samen.

- (23—28, 37—32, 28 : 37*, 41 : 21,
 11—16*, 21—17, 22 : 11*, 24—20,
 15 : 24, 30 : 19, 13 : 24, 26—21,
 16 : 27, 31 : 2, 24—30, 35 : 24,
 11—16, 2 : 11, 16 : 7 +2)

(11—17, 24—20, 15 : 24, 30 : 28,
22 : 33, 31 : 2 +)

(1—6, 24—20, 15 : 24, 30 : 17,
11 : 22 +1)

2. 43—38!A 27—32

(1—6, 37—32, 7—12*, 32 : 21,
11—16*, 38—33, 16 : 27, 24—20,
15 : 24, 30 : 28 +1)

(7—12, 38—32, 27 : 38, 26—21,
17 : 26, 24—20, 15 : 24, 30 : 6,
18—22 +1 <)

(Dat 8—12 en 23—28 falen, is wel
duidelijk.)

(9 of 10—14, 24—19, 13 : 24,
30 : 28, 22 : 42, 31 : 2, 42 : 31,
26 : 37 +)

(11—16, 24—20, 15 : 24, 30 : 28,
22 : 42, 31 : 2, 42 : 31, 26 : 37,
1—7, 2 : 11, 16 : 7 +2)

3. 37 : 19 18—23 4. 19 : 28 22 : 42

5. 41—37 42—48* 6. 45—40

Zwart moet nu rekening houden met
40—34 & 49—43, 48 : 39, 44 : 33 +1;

zodra zwart echter 10—14 speelt, laat
wit volgen 24—20, 15 : 24, 30 : 10, 4 : 15,
40—34, 48 : 30, 25 : 34 +1

6. .... 17—22 7. 37—32 9—14
(11—17 → 22—28 & 17—21 etc., dus
50—45 etc. +1)

8. 50—45 22—27

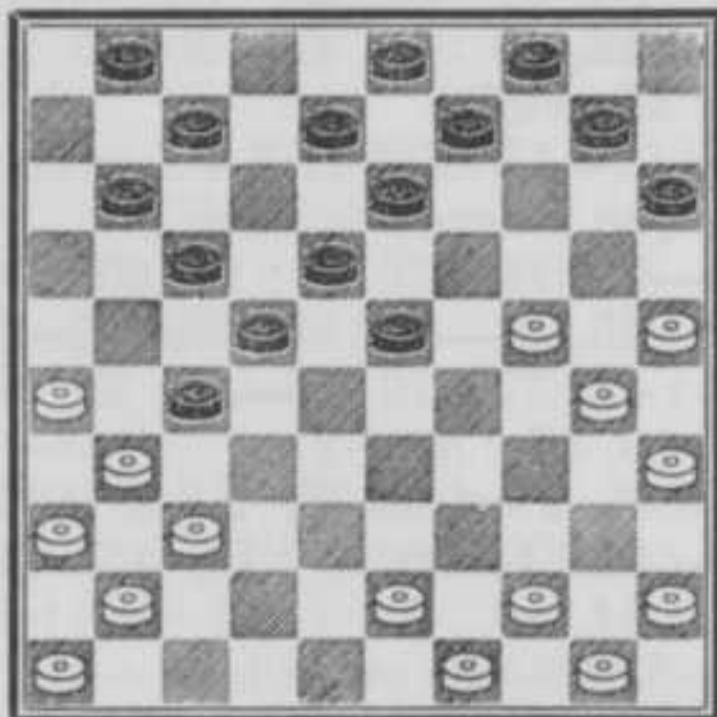
(22—28, 32 : 23, 48—42, 40—34,
42 : 20, 23—19, 13 : 24, 30 : 19,
14 : 23, 25 : 5 +)

9. 32 : 21! 48—42 10. 24—20 15 : 24

11. 30 : 19 14 : 23 12. 21—17 11 : 22

13. 31—27 22 : 31 14. 26 : 48 +1

Diagram 191.

Stand na 1. .... 12—17.

Bij oppervlakkige beschouwing krijgt
men de indruk, dat wit ook kan winnen op
andere wijze; dit is echter onjuist en zwart
zou zich dan kunnen redden.

A2. 44—40?! 7—12*

(23—29? 24 : 33, 27—32, 37 : 28,
18—23, 28 : 19, 13 : 24, 30 : 19,
22—27, 31 : 22, 17 : 48, 19—14!

Op 9 : 20 volgt thans 25 : 5,

48—25, 49—43, 25 : 48, 41—37,

48 : 31, 26 : 37 + en op 10 : 19

volgt 40—34, 48 : 30, 35 : 2,

11—16, 2 : 11, 16 : 7 +2)

3. 43—38 1—6?B

(23—28? 37—32, 28 : 37, 41 : 21,
11—16*, 38—33, 16 : 27, 24—20,

15 : 24, 30 : 19, 13 : 24, 33—28,

22 : 33, 31 : 2, 33—38*, 2 : 30,

38—42*, 30—48, 42—47*, 40—34,

47—38*, 48—43 neemt de dam met
+1 af.)

(27—32? 37 : 19, 18—23, 19 : 28,

22 : 42, 41—37, 42—48*, 50—44

etc. +1)

4. 49—44 11—16 5. 44—39 23—28

(6—11, 26—21, 17 : 26, 24—20,

15 : 24, 30 : 6 +)

(16—21, 24—20, 15 : 24, 30 : 28 etc.
steeds +1.)

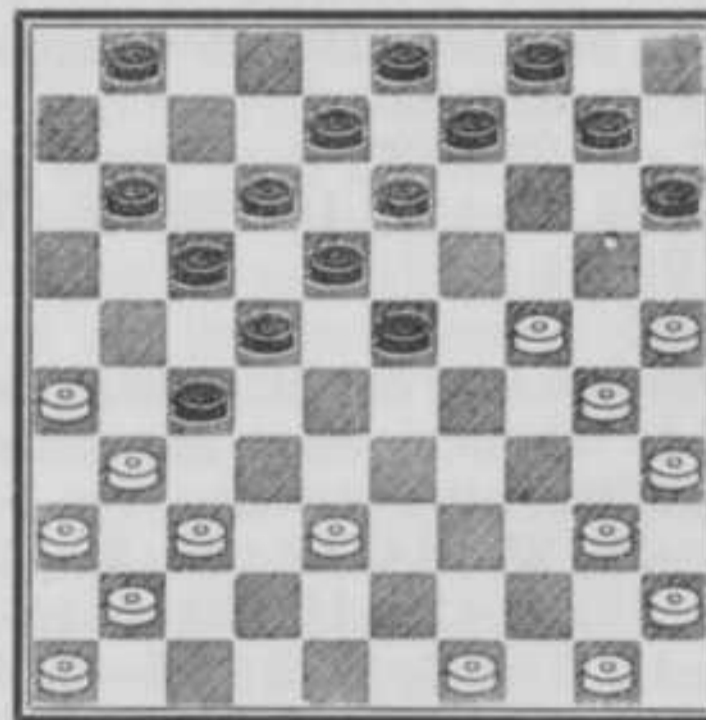
6. 37—32 28 : 37 7. 41 : 21 16 : 27

8. 38—32 27 : 38 9. 39—33 38 : 20

10. 25 : 5 17—21 11. 26 : 28 13—19

12. 5 : 23 18 : 29 +1

Diagram 192.

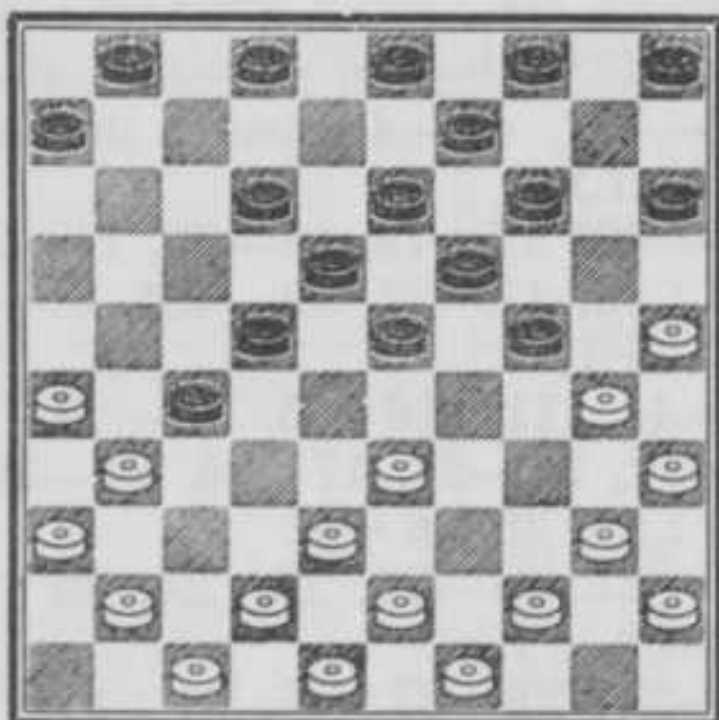
Stand na 3. 43—38.

B3. .... 11—16 4. 38—33

→ 24—20, 15 : 24, 30 : 28 +1

4. .... 23—28!
 (27—32? 37 : 19, 15—20, 25 : 5,
 4—10, 5 : 14, 9 : 38, 26—21,
 17 : 37, 41 : 43, 13 : 24, 30 : 19 +)
5. 26—21
 (37—32, 27 : 20, 25 : 5, 18—23,
 26—21*, 17 : 37, 41 : 32, 28 : 37,
 5 : 41, 22—28, 41 : 7, 1 : 12 = <)
5. .... 28 : 39*
 (17 : 26? 37—32, 27 : 20, 25 : 5,
 26 : 37, 41 : 23, 18 : 29 +)
6. 21 : 32 39—44 7. 50 : 39 15—20
 8. 25 : 5 18—23 9. 5 : 28 22 : 44
- hetgeen zwart minstens van remise ver-
 zekert.

Diagram 193.

Het gelijktijdig bezetten van de velden 22 en 24 is in het algemeen niet sterk, omdat wit hierop kan combineren.

1. .... 14—20? 2. 25 : 14 9 : 20
 3. 33—28!

Alvorens het offensief te ontketenen, maakt wit met een offer de lange vleugel van zwart machteloos.

3. .... 23 : 32*
 (22 : 33, 31 : 22, 18 : 27, 38 : 7
 of 9 + 1)

4. 30—25! 19—23

De gevolgen van het offer beginnen zich reeds af te tekenen, want alle andere zetten leiden direct tot verlies.

- (18—23, 25 : 14, 19 : 10, 26—21,
 27 : 16, 38 : 20, 15 : 24 + 1)
 (6—11, 1 of 2—7, 2 of 3—8, 4—9 of
 10, 25 : 23, 18 : 29, 26—21 etc. + 1
 minstens.)

5. 25 : 14 24—29

Zwart bevindt zich in een critieke toestand; voorlopig biedt hij nog hardnekkig

verzet en laat zich niet bij de eerste stoot uit het zadel lichten, doch moet niettemin steeds naar een speelbare zet zoeken.

Zwart laat zich niet bij de eerste stoot uit het zadel lichten.

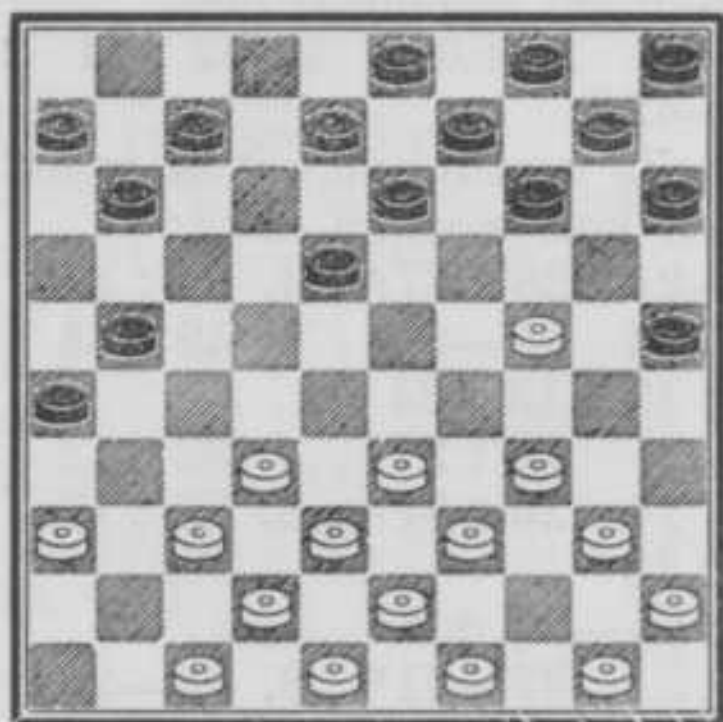
Een mogelijke aanval op schijf 32 via veld 37 vraagt zijn volle aandacht, terwijl het witte stuk op 14 zijn spel aan die zijde lam legt.

- (4—9 of 10 of 13—19, 42—37 etc. +)
 (6—11, 1 of 2—7 of 23—29, 14—10,
 5 : 14, 41—37? 32 : 41, 42—37,
 41 : 32, 35—30, 24 : 35, 44—39,
 35 : 42, 48 : 10, 15—20, 31 : 13,
 4 : 15 = <)
 (Op 12—17 of 2 of 3—8 is een soort-
 gelijke slagzet te duur.)
 (23—29, 14—10, 5 : 14, 35—30,
 24 : 35, 44—39! 35 : 33, 42—37,
 33 : 42, 37 : 10, 15—20, 31 : 13,
 4 : 15, 47 : 38 + 2)
 (6—11, 1 of 2—7, 2—8, 12—17 of
 23—28, 14—9, 3 : 14, 43—39,
 32 : 34, 40 : 9 +)
 (3—8, 14—10 etc. idem +)
 (24—30, 35 : 24, 13—19, 24 : 13,
 18 : 20, 26—21, 27 : 16, 38 : 29 + 2)

6. 42—37 23—28* 7. 44—39
 → 39—33 etc. +
 (14—10? 5 : 14, 38—33, 28 : 50,
 37 : 10, 15—20, 31 : 13, 4 : 15
 de dam kost 3 stukken en van de af-
 loop valt weinig te voorspellen.)
7. .... 29—33
 (29—34, 39 : 30, 12—17*, 38—33,
 28 : 39, 37 : 28, 22 : 33, 31 : 11,
 6 : 17, 43 : 34, 4—10 +2 want schijf
 33 gaat voor zwart verloren.)
8. 38 : 29 12—17 9. 39—34! +1

Want zwart kan nu tegen schijf 14 we-
 nig meer uitrichten. Door het offer wordt
 de zwarte spelopbouw totaal ontwricht,
 waardoor deze ineenstort; de stelling is
 a.h.w. doorvlochten met combinaties waar-
 in zwart tenslotte gevangen raakt.

Diagram 194.

Deze stelling kwam voor in een partij
 tussen J. B. M. J. Eekhoud met wit en
 A. v. d. Marel met zwart (30-3-1946).

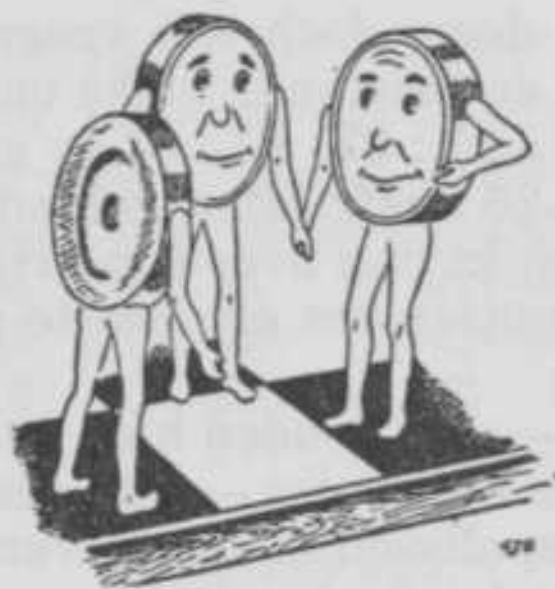
Het partijverloop was:

1. .... 7—12? 2. 24—19! 14 : 23
 (13 : 24, 37—31, 26 : 28, 33 : 2 +)
3. 37—31 26 : 28 4. 33 : 22 18 : 27
5. 34—30 25 : 34 6. 40 : 16
 → 38—32, 27 : 38, 16 : 27 etc. +1
6. .... 21—26*
 (27—31, 36 : 27! 21 : 32, 38 : 27 +1)
 (27—32, 38 : 27, 21 : 32, 47—41 &
 42—37 +1)
7. 47—41!
 (42—37? 27—31, 36 : 27, 6—11,
 16 : 7, 8—12, 7 : 18, 13 : 44,
 50 : 39 —1)
7. .... 13—18 8. 41—37 18—22
 (8—13, 16—11, 6 : 17, 37—31,
 26 : 37, 42 : 11 +)

9. 39—33 9—13 10. 33—28 22 : 33
 11. 38 : 29
 → 16—11, 6 : 17, 37—31, 26 : 37,
 42 : 11 + hetgeen zwart niet weer-
 leggen kan.

De Klaverblad-stelling.

Het is de bedoeling van deze halfopslui-
 ting (wit schijven op 25, 30 en 35, resp.
 zwart schijven op 16, 21 en 26) om een
 vlotte ontwikkeling van de vijandelijke
 lange vleugel tegen te gaan en een zo groot
 mogelijk aantal stukken te beletten actief
 aan het spel deel te nemen.

Het klaverblad.

Als men bovendien nog gelegenheid
 krijgt om reeds in de aanvang van het spel
 het klaverblad te formeren, dan zal er meer
 kracht van uitgaan, dan wanneer dit ge-
 schiedt, nadat reeds enig materiaal is op-
 gelost.

*De betekenis van de klaverbladstand is
 relatief.*

Wel is waar kan men vaak niet beletten,
 dat de tegenpartij het klaverblad later
 weer opruimt, doch dit verplicht hem dan
 om hiernaar zijn spelopbouw min of meer
 in te richten en wellicht biedt dit een ge-
 legenheid om intussen nieuwe plannen uit
 te broeden en andere kansen op positie-
 voordeel te scheppen.

In het gevorderd middenspel kan, door-
 dat de omstandigheden veranderlijk zijn,
 het driehoekje minder gunstig geplaatst
 staan; de waarde ervan valt niet zonder
 meer te bepalen en blijft altijd betrekke-
 lijk, want met elke verandering in de op-
 stelling kan zich de spelverhouding en daar-
 mede de betekenis van de klaverbladstand
 wijzigen.

Het combinatief element spreekt een krachtig woordje mee.

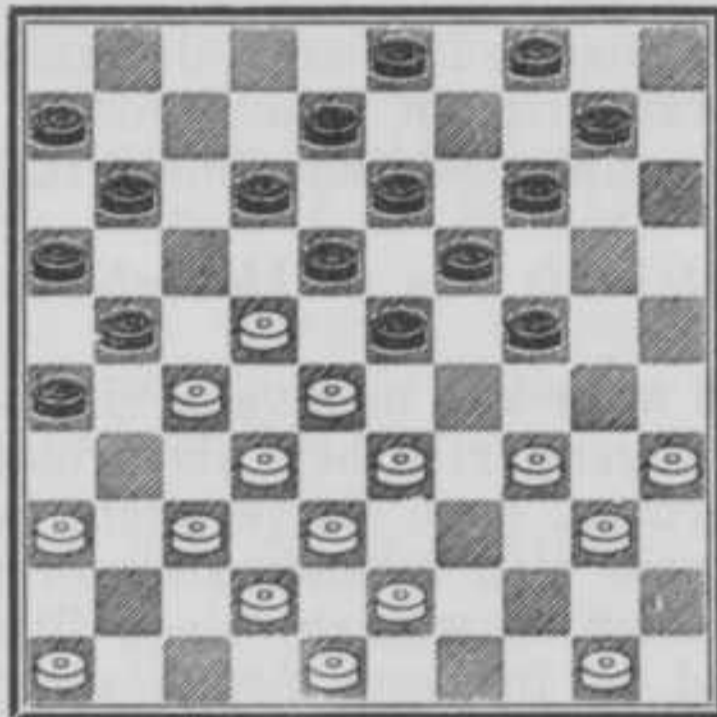
Nemen wij als voorbeeld aan, dat zwart reeds vroegtijdig op de velden 16, 21 en 26 stukken heeft gebracht, dan is wel de meest normale gang van zaken, dat wit vroeg of laat met 37—31 voortzet; na 26 : 37 bestaat soms gelegenheid tot achteruitslaan met 32 : 41, waarna zwart 23 : 32 moet vervolgen; wit leidt dan met 33—29, 24 : 33, 39 : 37, 21 : 32, 37 : 28 het spel in rustiger banen, terwijl het aantal stukken gelijk blijft.

Om deze vereenvoudiging is het ons echter niet te doen, doch wij vragen de aandacht voor de toestand, welke ontstaat, nadat 37—31, 26 : 37, 42 : 31 is gespeeld en zwart 21—26 heeft laten volgen.

Wit beschikt dan over een vrij tempo en kan dit benutten om ermede te gaan combineren.

Dit idee — wij zouden hier kunnen spreken van een Leitmotiv — kan een zeer aantrekkelijk spelbeeld te zien geven, want het loont ruimschoots de moeite, om zijn vindingrijkheid eens in deze richting te beproeven.

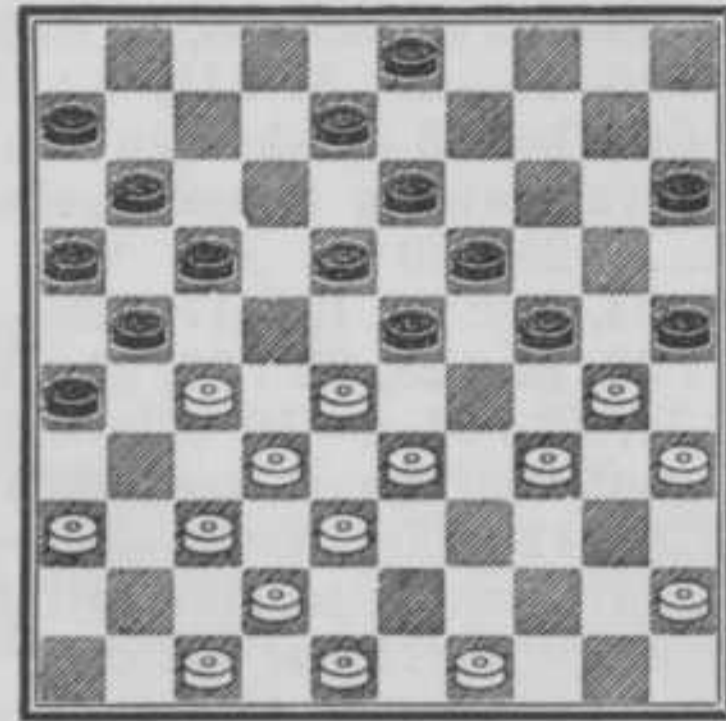
Diagram 195.

1. 37—31	26 : 37	2. 32 : 41	21 : 32A
3. 28 : 37	18 : 27	4. 33—29	24 : 33
5. 38 : 20	10—15 +1		
A2.	23 : 32	3. 43—39	32 : 43
4. 42—37	21 : 32	5. 37 : 28	18 : 27
6. 36—31	27 : 47	7. 50—45	47 : 29
8. 34 : 23	43 : 34	9. 40 : 7	11 : 2
10. 23 : 5 +			

Een aardige bewerking van een bekend gegeven.

Diagram 196.

Een gemiste kans.

Dit spelmoment deed zich voor tussen J. B. M. J. Eekhoud met wit en P. Gielen met zwart.

Wit, aan zet zijnde, ruilde:

1. 37—31	26 : 37	2. 42 : 31	21—26?
3. 47—42?			

Hiermede verzuimde wit de winst, welke verkregen kon worden door:

3. 27—21!	26 : 37A	4. 32 : 41	23 : 43
5. 21 : 14	15—20	6. 49 : 38	20 : 9
7. 30 : 19	13 : 24 +1		
A3.	16 : 27	4. 32 : 12	23 : 43
5. 12 : 14	26 : 37	6. 30 : 19	13 : 24
7. 49 : 38			

→ 47—42, dus:

7.	37—41*	8. 33—29	24 : 42
9. 48 : 46 +1			

Ook een offer, b.v. 24—30, 35 : 24 & 37—41 zou zwart niet meer gebaat hebben.

Zwart is dus wel door het oog van een naald gekropen!

Zwart kruipt door het oog van een naald.

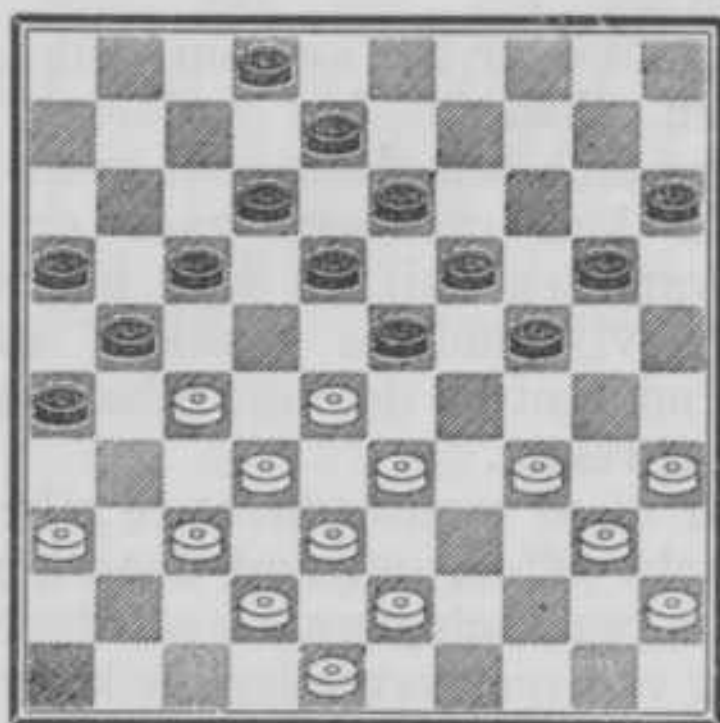
Hoewel wij er geen voorbeeld van kunnen aanhalen, zijn wij ervan overtuigd, dat

deze stand reeds meermalen in het partijspel moet zijn voorgekomen, zodat hij dus van groot theoretisch belang is!

De stelling deed zich jaren geleden voor in een partij tussen J. B. M. J. Eekhoud met wit en A. M. Olsen met zwart.

Diagram 197.

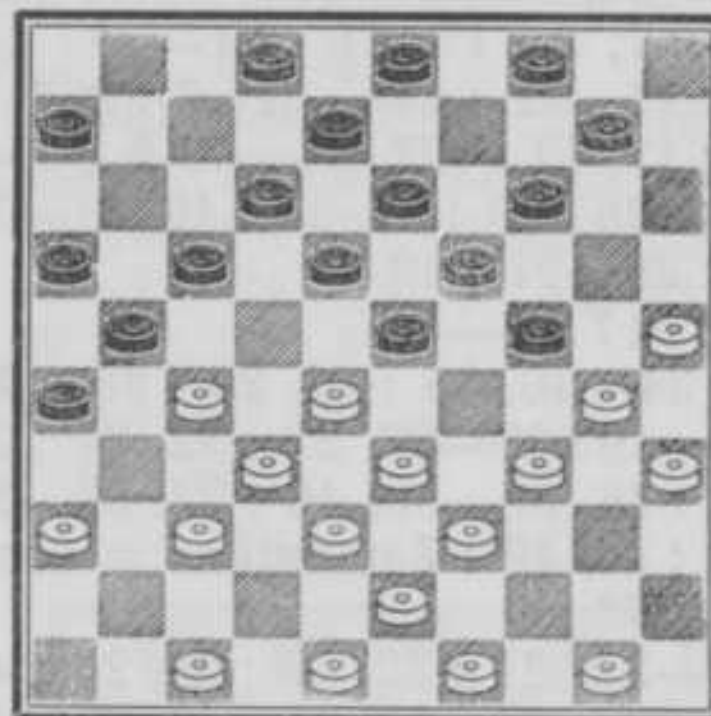
Het spel verliep aldus:

1. 34—30!! 20—25A 2. 27—22! 25 : 34
(18 : 27, 37—31 etc. +)
3. 40 : 20 18 : 27
(15 : 24, 22 : 11, 16 : 7, 37—31,
26 : 37, 32 : 41, 23 : 32, 38 : 16 +1)
4. 37—31 26 : 37
(15 : 24, 31 : 11, 16 : 7, 36—31
etc. +1)
5. 42 : 11 16 : 7* 6. 28—22! 15 : 24
7. 32—28 23 : 32 8. 38 : 16 +1
- A1. .... 23—29 2. 28—22 17 : 39
3. 43 : 25 +2
- A1. .... 2—7 2. 27—22 18 : 27
3. 37—31 26 : 37 4. 42 : 2 +
- A1. .... 24—29 2. 33 : 24 20 : 29
3. 40—34 29 : 40 4. 45 : 34 15—20
5. 43—39
(28—22, 17 : 28, 38—33, 28 : 39,
30—25, 39 : 30, 35 : 15, 19—24,
→ 24—30 & 23—28 met onzeker
resultaat.)
5. .... 20—24 of 25
6. 39—33 +
- Na 1. 34—30!! moet zwart dus steeds een stuk verliezen.

(Zie volgend diagram.)

Naar een idee van A. K. W. Damme, zie □ 56 op pag. 59 van „DAM-OPENINGEN

Diagram 198.

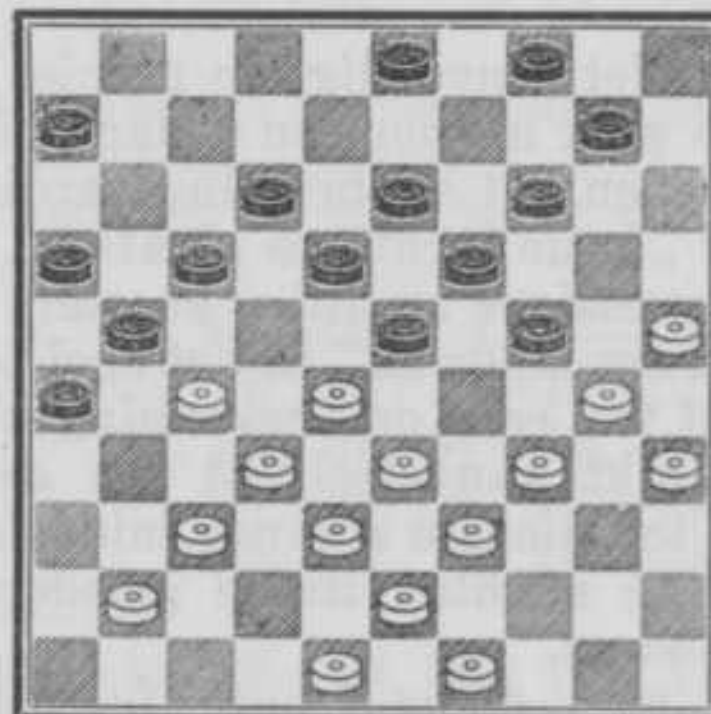

EN MIDDENSPELSTUDIES”.

De stand is bijna symmetrisch. (Na 50—45, 10—15); op dit moment schuilt er een fraaie slag in de stelling.

1. 34—39 23 : 34 2. 27—22 18 : 27
3. 36—31 27 : 36 4. 47—41 36 : 47
5. 28—23 19 : 28 6. 33 : 11 47 : 44
7. 49 : 7 6 : 17 8. 7—1 +

Diagram 199.

De afwikkeling, die in deze stelling schuilt, brengt wit in de gunstigste variant gelijk spel en is dus voor hem niet aanbevelenswaardig.

Het verloop zou zijn:

1. 34—29 23 : 34 2. 27—22 18 : 27
3. 28—23 19 : 28 4. 33 : 11*A 6 : 17*
5. 30 : 8 17—22
(3—9, 39 : 30, 12 : 3 =)
6. 8 : 28 27—31
7. 39 : 30 31 : 22 =

Dat de geringste misstap noodlottige gevolgen kan hebben, bewijzen de volgende varianten:

- A4. 30 : 8? 26—31!
 (27—31, 33 : 11, 31 : 44, 49 : 29,
 16 : 7, 8 : 17, 21 : 12 —1)
5. 33 : 11 31 : 44 6. 8 : 26* 16 : 7
 (6 : 17, 32 : 12*, 44—50 & 34—40 —)
 (27 : 38? 49 : 29, 38 : 49, 11—7 =)
7. 49 : 29 27 : 49 —
- A4. 33 : 31? 14—19!
 → 34—40, 35 : 44, 24 : 35 —1
 (13—19? 32—27, 21 : 32, 37 : 28,
 26 : 46, 38—33, 46 : 23, 33—29,
 24 : 44, 49 : 7 minstens = voor wit.)
5. 31—27*
 (32—27? 21 : 32, 37 : 28, 26 : 46,
 38—33, 46 : 23, 33—29, 24 : 44,
 49 : 7, 19—24! 30 : 8, 3 : 1 —)
 (39—33? 17—22, 30 : 39, 21—27,
 32 : 21, 16 : 47 —)
5. .... 12—18!
- en nu valt aan —1 niet te ontkomen.

Een vooruitgeschoven stuk.

*De minste onachtzaamheid kan noodlot-
 tig worden.*

Het is niet eenvoudig om precies aan te geven op welk moment en onder welke omstandigheden het aanbeveling verdient om een stuk „in de lucht” te plaatsen.

Wie agressieve ambities koestert en het aandurft om „muziek” in het spel te brengen, gaat wel eens op verkenning uit naar een geschikt aanvalsobject om desnoods met alle ten dienste staande middelen verwarring te stichten in de gelederen des tegenstanders.

Heeft men diens front afgetast naar zwakke plekken en een kwetsbaar punt in de verdediging gevonden, dan dient men tevoren wel te bedenken dat het slagen der onderneming volkomen afhangt van de onaanastbaarheid van de vooruitgedrongen schijf die een sleutel-positie inneemt en a.h.w. het middelpunt vormt waaromheen zich al het andere afspeelt.

*Het gevechtsterrein bezaaid met voet-
 angels en klemmen.*

In het algemeen mag men wel zeggen, dat het doordringen naar de vijandelijke bordhelft te ontraden is ingeval aan de an-

dere zijde de mogelijkheid tot een directe tegenactie bestaat; b.v. als het stuk herhaaldelijk „gevraagd” kan worden, moet men over de nodige reserves beschikken om de bedreigde voorpost te ondersteunen, want ziet men geen kans om de aanval te stuiten en raakt men uitgeput, dan is er ook geen gelegenheid meer om op „verhaal te komen”.

Naarmate door het aanhoudend „achterlopen” en „dekken” het materiaal slinkt, zodat men zich ten slotte niet meer van de indringer kan ontdoen, gaat er groter kracht van deze uit en kan hij wellicht meerdere vijandelijke stukken aan hun plaats binden of op de duur misschien naar dam doorbreken.

Verder dient men bedacht te zijn op een onverwacht offer, gevolgd door het „vragen” van twee schijven — een bedreiging in de rug van zeer verraderlijk karakter — waardoor de situatie plotseling hachelijk kan worden en nadeel niet zelden het gevolg is.

Het zal de opmerkzame lezer niet zijn ontgaan, dat deze uiteenzetting grotendeels parallel loopt met onze beschrijving van het flankspel, waarin het immers ook vooruitgedrongen stukken betreft.

In beide gevallen handelt zich het spel-principe om terreinwinst en behoort de standopbouw soepel en elastisch te zijn, want men moet voortdurend rekening houden met wisselende kansen om zich aan plotseling gewijzigde omstandigheden te kunnen aanpassen.

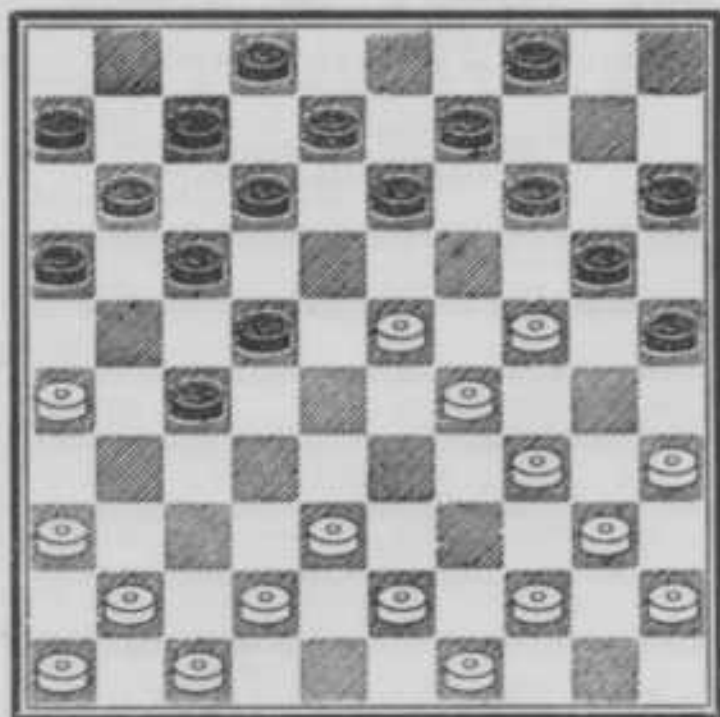
In aansluiting hierop laten wij enkele studies volgen, die een helder licht werpen op de reeds hiervoor aangestipte begeleidende verschijnselen welke kunnen optreden bij het bezetten van een vooruitgeschoven post.

(Zie volgend diagram.)

Als volgt scheidt wit zich goede winstkansen, doch moet met gelijk spel genoegen nemen, indien zwart de juiste weerlegging vindt.

1. 23—18! 12 : 23 2. 29 : 18 20 : 29
 3. 34 : 23 8—12*
 (13—19? 18—13, 9 : 29, 38—33,
 29 : 38, 43 : 1 +)

Diagram 200.

- (25—30? 35 : 24, 13—19, 24 : 13, 8 : 28, 42—37, 22 : 13, 37—32, 28 : 37, 41 : 1 +)
- (27—31? 36 : 27, 22 : 31, 26 : 37, 13 : 22, 23—19, 14 : 23, 35—30, 25 : 34, 40 : 27 +1)
- (27—32? 38 : 27, 22 : 31, 26 : 37, 13 : 22, 23—19, 14 : 23, 35—30, 25 : 34, 40 : 27 +1)
- (16—21, 36—31, 27 : 36, 18 : 16, 13—19, 41—37, 19 : 28, 40—34 = <
- met aanvalskansen voor wit op schijf 28)
- (16—21, 38—32? 27 : 38, 18 : 16, 13—19, 43 : 32*, 19 : 48, 41—37, 48 : 31, 26 : 37 —1)
- (4—10? of 14 of 15—20? 18—12, 7 : 29, 38—33, 29 : 38, 43 : ... +)

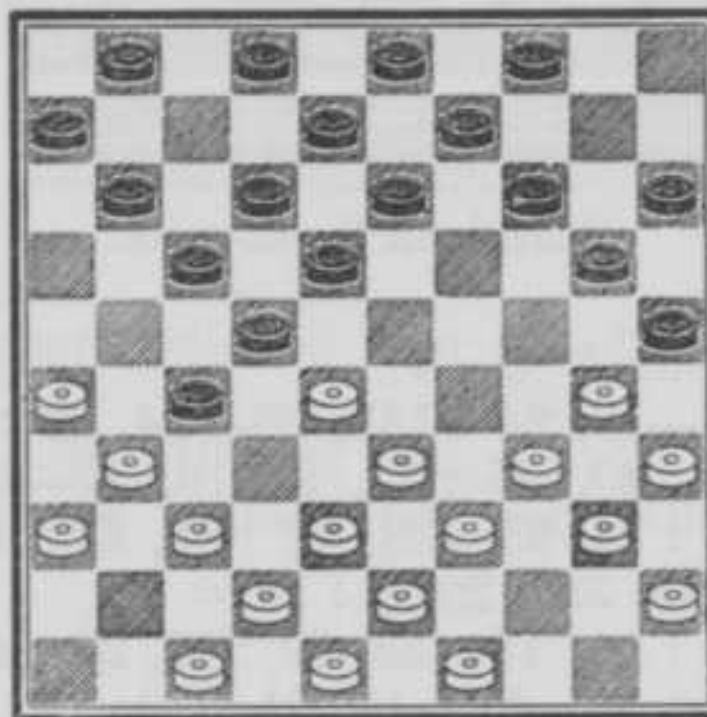
4. 41—37
(38—32? faalt weer wegens 13—19 etc. —)
4. .... 27—32
(27—31? 36 : 27, 22 : 31, 46—41, 13 : 22, 23—19, 14 : 23, 35—30, 25 : 34, 40 : 36 +1)
(13—19, 46—41, 19 : 28, 37—31, 12 : 23, 35—30, 25 : 34, 40 : 18, 22 : 13, 31 : 33 = <)
5. 37 : 28 22 : 33 6. 38 : 29 13 : 22
7. 40—34
(46—41? 25—30, 35 : 24, 15—20, 24 : 15, 4—10, 15 : 13, 22—28, 23 : 12, 12—18, 13 : 22, 17 : 50
waarna zwart de beste kansen heeft,
7. .... 22—27*

Het witte stuk op veld 23 valt thans gemakkelijk te verdedigen en staat sterk.

In de aanvangsstand kan wit het ook op de volgende manier proberen :

1. 23—19 14 : 23 2. 29 : 18 20 : 29*
(12 : 23? 38—33, 20 : 38, 43 : 14 +)
3. 34 : 43 22—28
(16—21? 36—31! 27 : 36, 18 : 16 +1)
(16—21? 38—32? 27 : 38, 18 : 16, 9—14, 43 : 32*, 25—30, 35 : 24, 13—19, 24 : 13, 8 : 48, 41—37, 48 : 31, 26 : 37 =)
4. 23 : 21 16 : 27
& 13 : 22 =

Diagram 201.

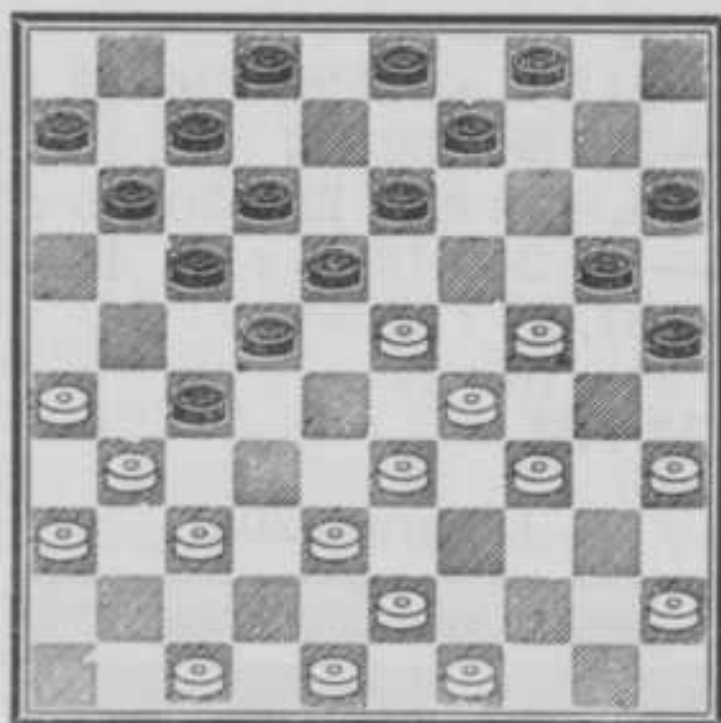

1. 28—23! 18 : 29 2. 34 : 23 25 : 34
3. 39 : 30

Zwart kan nu op meerdere manieren de witte voorpost aanvallen, doch ook voor wit scheidt dit op zijn beurt verschillende kansen.

3. .... 13—18A 4. 33—29
(30—24, 18 : 29? 33—28, 22 : 33, 31 : 22, 17 : 28, 24—19, 14 : 23, 40—34, 29 : 40, 38 : 16 +1)
4. .... 20—25 5. 40—34 14—20
6. 30—24
(49—44? 20—24, 30 : 19*, 17—21, 26 : 28, 8—13a, 19 : 17, 11 : 24, 31 : 13, 9 : 49 —
a 25—30, 31 : 13, 30 : 50, 38—33, 9 : 18, 43—39 de dam kost thans twee stukken en staat ingesloten)
6. .... 1—7 7. 38—33
(49—44? 17—21! 26 : 28, 9—14, 31 : 13, 8 : 50 —)
(49—44? 27—32? na 37 : 28*, 22 : 33, kan wit b.v. door 44—39, 33 : 44, 34—30, 25 : 34, 29 : 49, 20 : 29, 23 : 34 het spel gelijk houden, doch op 38 : 27? zou volgen 22—28, 23 : 32, 18—22, 27 : 18, 12 : 23, 29 : 18, 20 : 27, 31 : 22, 17 : 28 —2)
7. .... 8—13! 8. 42—38

Diagram 202.

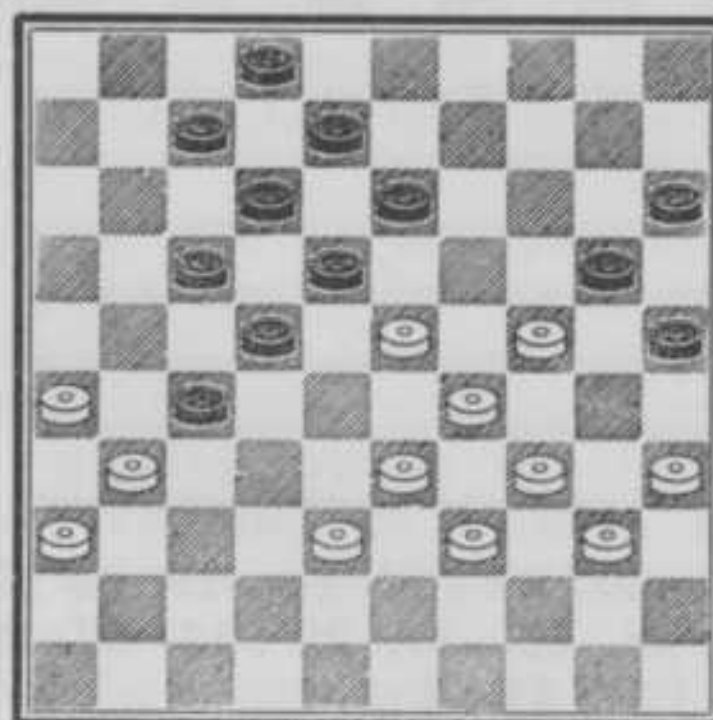

Stand na 8. 42—38.

8. .... 3—8
 (13—19, 24 : 13b, 20—24, 29 : 20,
 18 : 40, 45 : 34, 9 : 18, 47—42,
 25 : 14, 33—28, 22 : 33, 31 : 13,
 3—9, 38 : 29, 9 : 18 =
 b 23 : 14? 18—23, 29 : 18, 20 : 40,
 35 : 44c, 22 : 13, 31 : 22, 17 : 50,
 14—10, 9—14, 10 : 17, 11 : 22,
 43—39, 50 : 31, 36 : 18—2, want
 schijf 18 gaat ook nog verloren.
 c 45 : 34, 22 : 13, 31 : 22, 17 : 30,
 35 : 24, 9 : 29 —)
 9. 43—39 9—14 10. 45—40 14—19
 11. 23 : 14 20 : 9 12. 48—43 9—14!
 (17—21, 26 : 28, 27—32, 38 : 27,
 18—22, : , 12 : 41, 47—42,
 41—46*, 29—23, 46 : 30, 35 : 24 =)
 13. 38—32
 (24—20? 15 : 24, 29 : 9, 17—21,
 26 : 28, 11—16, 31 : 22, 18 : 27,
 9 : 18, 12 : 41 —)
 13. .... 27 : 38 14. 43 : 32 14—20
 15. 32—28 22—27
 (18—23? 29 : 27*, 20 : 38, 28—22,
 17 : 28, 37—32, 28 : 37, 31 : 33 =)
 (13—19, 24 : 13, 8 : 19? 26—21!
 17 : 26, 28 : 8, 2 : 13, 29—24,
 20 : 38, 39—33, 38 : 29, 34 : 1 +)
 16. 31 : 22 18 : 27 17. 28—23 13—18
 Wit heeft thans bereikt, dat hij de vel-
 den 23 en 24 bezet heeft; het stuk op veld
 35 is echter niet sterk geplaatst.
 18. 49—43 4—9 19. 43—38 9—13
 20. 47—42 17—22 21. 37—31 11—17
 (13—19? 24 : 13! 8 : 28, 29—24,
 20 : 29, 34 : 21, 11—16, 39—34,

- 16 : 27, 33—28, 22 : 33, 31 : 13 +)
 22. 42—37 6—11 23. 37—32 11—16
 24. 32 : 21 16 : 27

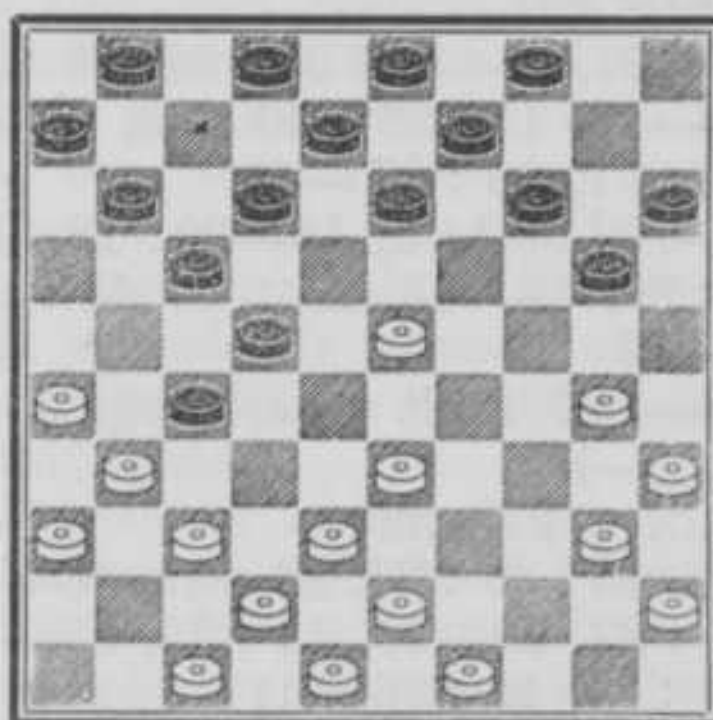
Diagram 203.

Stand na 24. .... 16 : 27.

25. 38—32 27 : 38 26. 33 : 42 7—11
 27. 31—27 22 : 31 28. 36 : 27 13—19
 29. 24 : 22 17 : 19 30. 29—24* 19 : 30*
 31. 35 : 24 20 : 29 32. 34 : 23 = >

Diagram 204.

Stand na 3. 39 : 30.

- A3. .... 13—19? 4. 33—28 22 : 33
 5. 38 : 29 19 : 28 6. 31 : 33 +1
 □ 204.
 A3. .... 20—25? 4. 23—18!
 (23—19? 25 : 34*, 19 : 10, 15—20*,
 40 : 29, 4 : 15, 35—30? 17—21,
 26 : 28, 20—25, 31 : 22, 25 : 41,
 22—17, : , 42—37, 41 : 32,
 38 : 7, 1 : 12—1)
 4. .... 12 : 23* 5. 37—32 25 : 34
 6. 32 : 12 8 : 17 7. 40 : 27 +2

□ 204.

- A3. .... 1—7 4. 33—29
 (43—39? 17—21, 26 : 28, 20—25,
 31 : 22, 25 : 41 etc. —)
 4. .... 13—18
 (13—19, 30—25, 19 : 28, 29—24,
 20 : 29, 38—32, 27 : 38, 43 : 34 = <)
 5. 29—24
 (43—39, 27—32, 38 : 27*, 22—28,
 23 : 32, 18—22, 27 : 18, 12 : 25 =)
 (43—39, 17—21, 26 : 28, 20—25,
 31 : 13, 25 : 41, 36—31, : ,
 47 : 36 = <)
 5. .... 20 : 29 6. 23 : 34 =

Zeer interessant en kansrijk is ook het volgende:

□ 201.

1. 37—32 11—16 2. 32 : 21 16 : 27
 3. 42—37 6—11 4. 37—32 11—16
 5. 32 : 21 16 : 27 6. 48—42 4—10!
 7. 28—23! 18 : 29 8. 34 : 23! 25 : 34
 9. 39 : 30! 13—19* 10. 33—28 22 : 33
 11. 31 : 11 19 : 28 12. 38 : 29 1—6*
 (20—25? 11—7, 25 : 23, 7 : 29 +1)
 13. 30—25 6 : 17 14. 29—23 28 : 19
 15. 26—21 17 : 26 16. 36—31 26 : 39
 17. 40—34 39 : 30 18. 35 : 4

met gunstig spel voor wit.

Het systeem De Haas.

Het was J. de Haas, die destijds de aandacht vestigde op een genre, waarin hij het ene succes aan het andere toevoegde.

Hij liet zich daartoe aan de korte vleugel opsluiten om vervolgens door een ruil een aanval te richten tegen de lange vleugel van zijn tegenstander, precies zoals in het flankspel geschiedt.

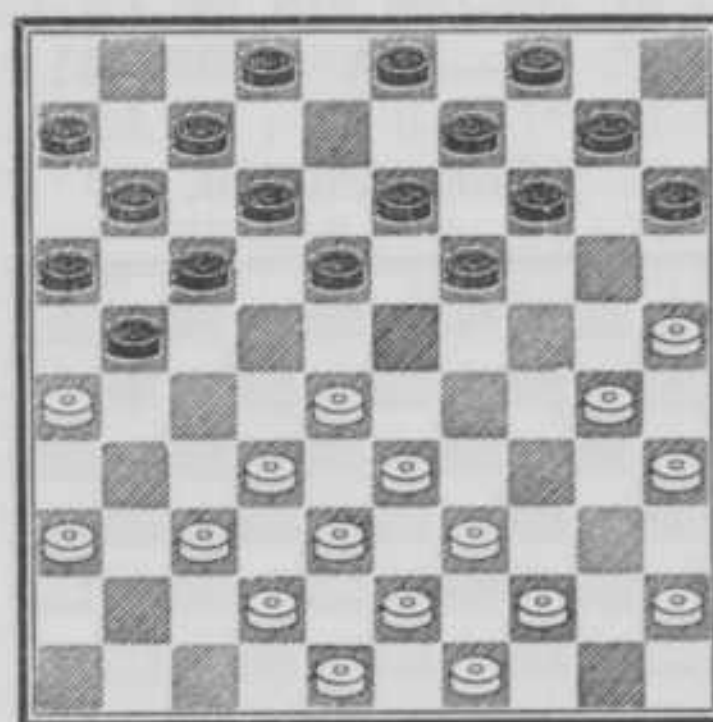
Als systeem maakte het experiment veel opgang en ondervond in brede kring de belangstelling die het verdiende, totdat B. Springer Jr. een afdoende weerlegging vond die het systeem als zodanig onschadelijk maakte.

(Zie volgend diagram.)

Zwart, aan zet zijnde, zou in deze positie normaal met 2—8 moeten voortzetten.

Wij willen echter eens nagaan, wat zwart kan bereiken door het systeem de Haas.

Diagram 205.

1. .... 18—22
 De voorbereiding van 21—27, 32 : 21, 16 : 27.
 2. 28—23! 19 : 28 3. 32 : 23
 Hiermede plaatst wit een stuk in de lucht.

Een stuk in de lucht.

De genoemde ruil is thans uitgeschakeld en daarnaast oefent wit tevens druk uit op zwart's lange vleugel, die wij opzettelijk minder gunstig hebben opgesteld om de kracht van schijf 23 zo duidelijk mogelijk tot zijn recht te doen komen.

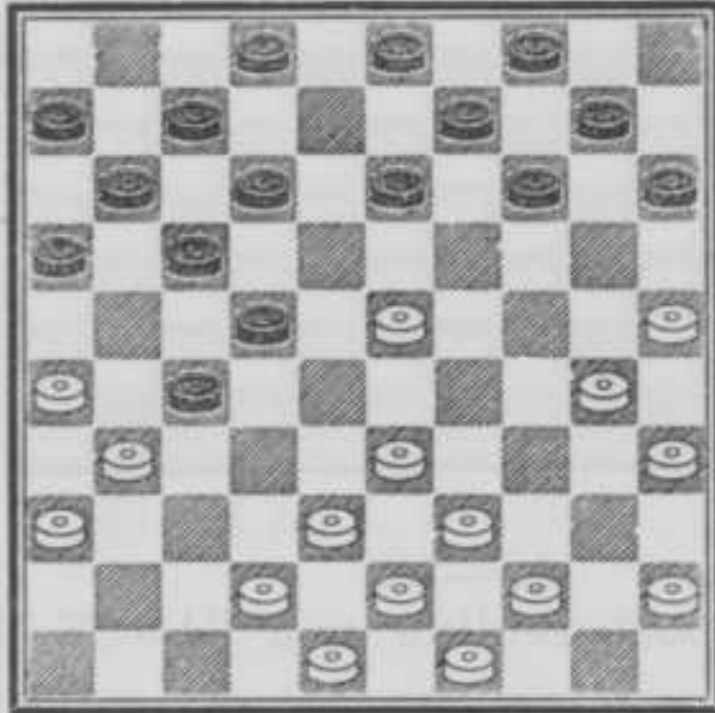
Zwart kan de indringer niet aanvallen door:

3. .... 13—19?
 wegens:
 4. 25—20 14 : 34 5. 23 : 5 21—27
 6. 39 : 30 9—14
 7. 5 : 21 16 : 27 —2

Verder is 3 ..... 15—20? onspeelbaar wegens:

4. 23—19 14 : 23 5. 25 : 5 +
3. .... 21—27A 4. 37—31

Diagram 206.

Stand na 4. 37—31.

4. .... 13—19?B 5. 33—28! 22 : 33
6. 38 : 29 19 : 28 7. 31 : 33 +1

□ 206.

- B4. .... 13—19? 5. 25—20? 14 : 34
6. 23 : 5 9—13 7. 39 : 30 22—28
8. 5 : 21 16 : 27
9. 31 : 22 17 : 50 —

□ 206.

- B4. .... 2—8? 5. 45—40!
(39—34? 22—28, 23 : 21, 16 : 27,
31 : 22, 17 : 50 +)
5. .... 16—21*
(13—18, 33—28, 18 : 29*, 39—34,
22 : 33, 31 : 22, 17 : 28, 34 : 32,
8—13, 38 : 29, 16—21, 26 : 19,
14 : 45, 44—40, 45 : 34, 30 : 39 +1)
(13—19 en 15—20 falen evens weer.)

6. 40—34 22—28*
(13—18, 23—19, 14 : 23, 34—29,
23 : 34, 33—28, 22 : 33, 31 : 2,
34—40, 39 : 28 etc. +)

(Dat 11—16 onspeelbaar is, is wel duidelijk)

7. 23 : 32! 14—19 8. 31 : 22 17 : 37
9. 42 : 31 +1

□ 206.

- B4. .... 2—8? 5. 30—24! 16—21*
(13—18, 23—19, 14 : 23, 24—19,
23 : 14, 33—28, 22 : 33, 31 : 2 +)
6. 45—40
(23—19? 14 : 23, 38—32, 27 : 20,

25 : 5, 13—19! 42—38, 12—18!
& 4—10, 5 : 14, 19 : 10 —2)

6. .... 22—28 7. 23 : 32 14—19
8. 31 : 22 17 : 37 9. 42 : 31 19 : 30
10. 25 : 34 +1

De enige goede voortzetting is dus vanuit □ 206:

- B4. .... 3—8 5. 45—40 13—18
6. 23—19

(39—34, 18 : 29, 34 : 23? 22—28,
23 : 21, 16 : 27, 31 : 22, 17 : 50 —)

6. .... 14 : 23 7. 25—20 15 : 24
8. 30 : 28 9—13 9. 28—23 18 : 29

10. 33 : 24 10—14 11. 38—33 = >

(39—33? 14—20, 24 : 15, 4—10a,
15 : 4, 16—21, 4 : 18, 22 : 13,
31 : 22, 17 : 50, 26 : 17, 12 : 21 —

a 17—21? 26 : 28, 12—17, 31 : 22,
4—10, 15 : 4, 8—12, 4 : 18,

12 : 32, 38 : 27, 17 : 50, 43—38!

50—17, 49—44, 17 : 50, 38—33,

50 : 31, 36 : 27 + want wit gaat on-
gehinderd naar dam.)

(39—34? 17—21, 26 : 28, 12—17b,

31 : 22, 13—18, 22 : 13, 8 : 50,

38—32, 50 : 22, 32—27, 22 : 31,

36 : 27 —1 minstens

b 14—19, 31×22, 19×50, 43—39,

50×33, 38×29, 12—18 —1

b 13—18, 31 : 13, 8 : 50, 38—33,

50—45, 43—38, 45 : 43, 49 : 38 —2)

□ 206.

- B4. .... 3—8 5. 45—40 13—18
6. 33—28? 22 : 33!

(18 : 29? 39—34, 22 : 33, 31 : 22,
17 : 28, 34 : 32, 8—13, 38 : 29,

16—21, 26 : 19, 14 : 45, 44—40,

45 : 34, 30 : 39 +1)

7. 31 : 13 9 : 29 8. 39 : 28 17—21

9. 26 : 17 11 : 33 10. 43—39 29—34!

11. 40 : 29* 33 : 24

12. 30 : 19 14 : 23 —1

□ 206.

- B4. .... 13—18 5. 23—19C 14 : 23

6. 25—20

(33—29? 23 : 34, 38—32, 27 : 47,

30—24, 47 : 20, 25 : 5, 9—13,

39 : 30, 4—10, 5 : 8, 2 : 13 —1)

6. .... 15 : 24

7. 30 : 28 3—8 = <

(2—8? 33—29, 22 : 24, 31 : 2 +)

(9—13? 26—21, 17 : 37, 28 : 19

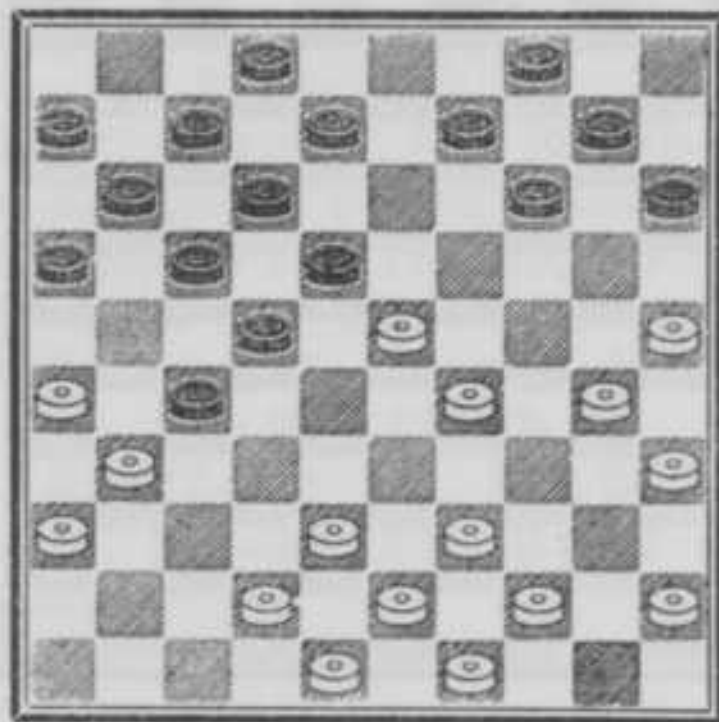
etc. +)

(9—14, 45—40, 14—19, 39—34,

speelt op 3—9? 26—21! 17 : 37,
 28 : 8, 2 : 13, 42 : 22, 18 : 27,
 38—32, 27 : 29, 34 : 3 of 5 +,
 dus b.v. 18—23, 26—21, 17 : 37,
 28 : 8, 2 : 13, 42 : 22, 23—28,
 44—39, 28 : 17 =)

C5. 33—29 3—8

Diagram 207.

Stand na 5. .... 3—8.

6. 38—32?D
 (39—33? 27—32, 38 : 27, 16—21,
 27 : 16, 22—27, 31 : 13, 8 : 50 —)
6. .... 27 : 47 7. 44—40 47 : 24!E
 8. 30 : 19 18 : 29 9. 35—30 14 : 23
 10. 30—24 29 : 20 11. 25 : 3
 (25 : 5, 22—28, 39—33, 28 : 39,
 5 : 50, 17—22, 28 : 17, 11 : 22 —2)
11. .... 15—20 12. 3 : 25 10—14
 13. 25 : 27 17—21
 14. 26 : 17 12 : 32 —1

Nu wit eenmaal bij de zesde zet een fout, gemaakt heeft, mag zwart het niet laten aankomen op het volgende:

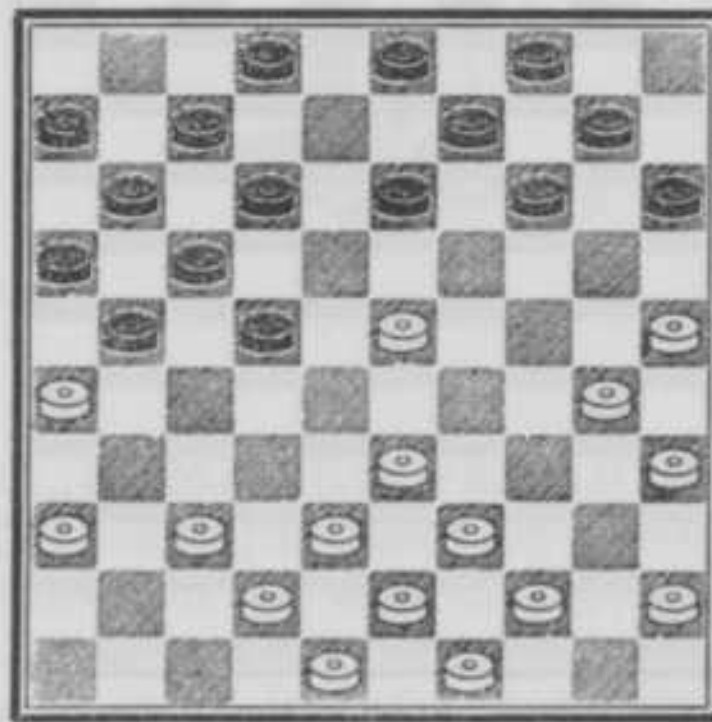
- E7. .... 47 : 20?! 8. 23—19 14 : 23
 9. 25 : 3*
 (25 : 5? 22—28, 39—33, 28 : 39,
 5 : 50, 17—22, 50 : 17, 11 : 22 —1)
9. .... 22—27 10. 31 : 13 8 : 19
 11. 3—25
 (3—14, 19—24, 30 : 28, 10 : 19,
 43—38, 12—18, 39—33, 18—23,
 etc. = <)
11. .... 10—14 12. 25 : 3* 12—18
 13. 3 : 21 16 : 27 = <

Wit moet dus de volgende voortzetting kiezen, die, hoewel niet winnend, toch goede kansen inhoudt;

□ 207.

- D6. 30—24 9—13 7. 42—37
 (38—32, 27 : 47, 23—19, 14 : 34,
 39 : 30, 47 : 20, 25 : 5, 22—27,
 31 : 22, 18 : 27, 5—41*, 4—10,
 41 : 5, 13—19, 5 : 21, 16 : 27 =)
7. .... 13—19 8. 24 : 13 8 : 28
 9. 38—32 27 : 38 10. 43 : 23 2—8
 11. 37—32 8—13 12. 31—27
 (32—27, 16—21c, 27 : 16, 22—27,
 31 : 22, 17 : 19 = <
 c 13—19? 26—21, 17 : 37, 25—20,
 15 : 33, 39 : 8, 18 : 29, 8—2 of 3,
 37—41, 2 of 3 : 47, 41—46, 47—29 +1
 want 46—28 faalt wegens 29 : 1,
 28 : 50, 49—44, 50 : 31, 36 : 27 +)
12. .... 22 : 31 13. 36 : 27 13—19
 (17—22? 25—20, 15 : 33, 39 : 19,
 18 : 29, 19—13, 7—12 +1)
 (17—22? 26—21, 22 : 31, 32—27,
 31 : 22, 21—17, 12 : 21, 23 : 1
 is minder goed.)
14. 32—28 4—9
 (19—24? 29 : 9, 4 : 13, 35—30,
 18 : 29, 30—24, 29 : 20, 25 : 5 +)
15. 35—30 19—24 16. 30 : 19* 18—22
 17. 27 : 18 17—21 18. 26 : 8 7—12
 19. : 11 : 22 =

Diagram 208.

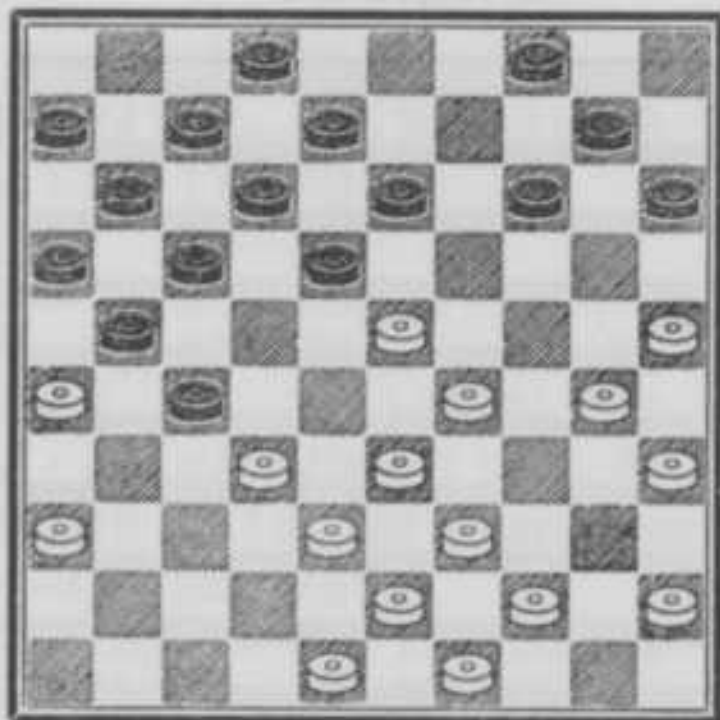
Stand na 3. 32 : 23.

- A3. .... 13—18 4. 33—29
 (23—19, 14 : 23, 25—20, 15 : 24,
 30 : 28 = >)
4. .... 9—13 5. 38—33 3—8
 (13—19? 25—20, 14 : 34, 23 : 5,
 34 : 23, 5 : 28 +)
 (21—27, 37—31, 27—32! 42—38*,

- 22—27, 31 : 22, 17 : 19, 38 : 27,
11—17, 43—38, 2—8, 49—43 =)
6. 42—38 22—27?
(21—27, 37—31, 13—19*, 25—20,
14 : 34, 23 : 5, 34 : 23, 5 : 21,
16 : 27 =)
7. 37—32 13—19F 8. 32—28
(36—31, 19 : 37, 31 : 13, 8 : 19,
38—32, 37 : 28, 33 : 22, 17 : 28,
26 : 8, 2 : 13, 29—23 = want op
28—32? volgt 25—20, 14 : 34,
23 : 5 +)
8. .... 8—13 9. 30—24
(25—20? 14 : 34, 23 : 5, 34 : 32,
5 : 41, 18—23, 41 : 8, 12 : 3 = >)
(28—22? 19 : 28, 22 : 31, 28—32,
38 : 27, 21 : 32, 48—42, 2—8 =)
9. .... 19 : 30 10. 35 : 24 2—8
(4—9, 28—22! 17 : 30, 26 : 19,
14 : 34, 38—32, 27 : 29, 43—38,
34 : 32, 25 : 1 +)
11. 45—40 4—9 12. 40—34 18—22
13. 24—20 15 : 24 14. 29 : 20 10—15*
15. 34—29 15 : 24 16. 29 : 20 13—18
17. 48—42 18 : 29 18. 33 : 24 22 : 33
19. 39 : 28 +

Wit breekt door naar dam.

Diagram 209.

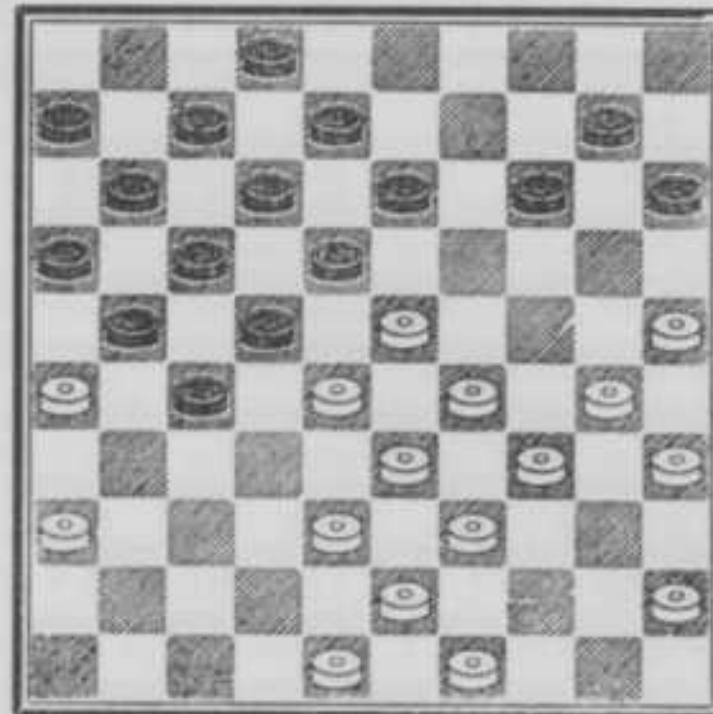

Stand na 7. 37—32.

- F7. .... 18—22 8. 32—28 13—18*
9. 44—40
(38—32? 27 : 38, 33 : 42, 22 : 24,
30 : 19, 18 : 29, 35—30, 14 : 23,
30—24, 29 : 20, 25 : 5, 21—27,
5 : 21, 16 : 27 —1)
9. .... 4—9 10. 40—34 9—13
11. 48—42G 13—19 12. 30—24!

- (25—20? 15 : 24! 29 : 9, 18 : 40,
45 : 34, 8—13, 9 : 18, 12 : 32 —1 >)
12. .... 19 : 30 13. 35 : 24 8—13
14. 24—19 13 : 24 15. 29 : 9 18 : 40
16. 45 : 34 10—14 17. 9 : 20 15 : 24
18. 34—29 +

Diagram 210.

Stand na 10. .... 9—13.

- G11. 30—24 27—32H 12. 38 : 27 21 : 32
13. 28 : 37 13—19 14. 24 : 13 8 : 28
15. 45—40 2—8
(16—21, 43—38, 21—27, 25—20!
14 : 25d, 29—23, 18 : 29e, 34 : 21 +1
e 28 : 19, 38—32, 27 : 29, 34 : 5 +
d 15 : 24, 29 : 9, 27—31f, 36 : 27,
22 : 42, 33 : 13, 42 : 44, 35—30,
44 : 24, 9—4 etc. +
f 17—21, 26 : 8, 2 : 4, 38—32,
27 : 29, 34 : 1 +)
16. 43—38 8—13 17. 48—43
(35—30? 22—27, 33 : 31, 18—23,
29 : 20, 15 : 42 —)
17. .... 16—21 18. 35—30 11—16
(21—27, 38—32, 27 : 38, 43 : 23,
13—19, 49—43, 19 : 28, 43—38
& 38—32 +1)
19. 30—24
(38—32? 21—27! 32 : 21*, 16 : 27,
37—31 =)
(37—31? 28—32, 38 : 27, 21 : 32 =)
19. .... 6—11
(13—19, 24 : 13, 18 : 9, 38—32,
9—13, 32 : 23, 13—19, 23—18g,
12 : 23*, 29 : 27, 21 : 41, 36 : 47 +1
g Nog beter is 25—20! etc. +)
(14—19, 29—23, 18 : 20, 25 : 32 +1)
20. 24—20 15 : 24 21. 29 : 9 13 : 4

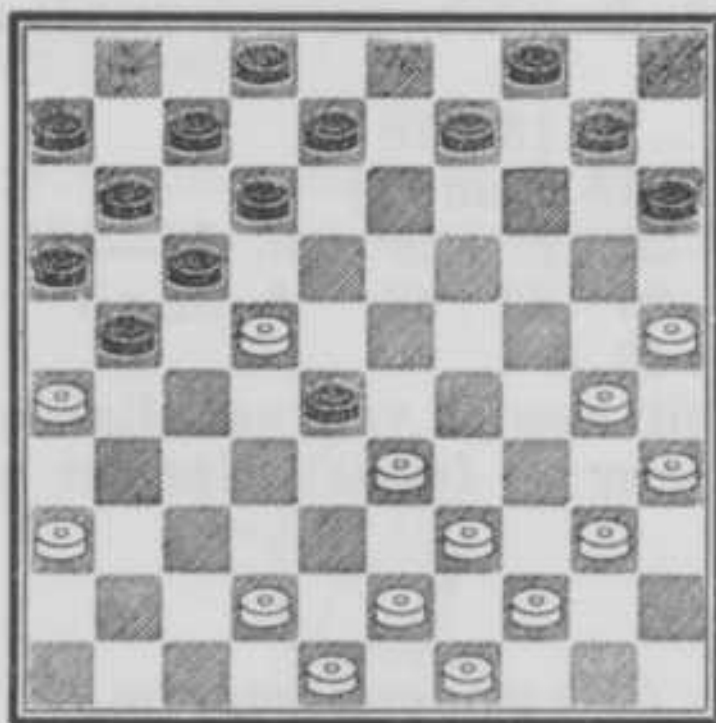
22. 34—29 4—9 23. 38—32 9—13
 24. 32 : 23 10—14 25. 40—34 21—27
 26. 37—32 27 : 38 27. 33 : 42 +1
 H11. .... 13—19 12. 24 : 13 8 : 19
 (18 : 9, 48—42, 8 of 9—13, 42—37,
 13—18, 37—32 etc. + want zwart
 loopt vast.)
 13. 35—30
 (25—20? 15 : 24*, 29 : 9, 18 : 40,
 45 : 34, 19—23, 28 : 19, 27—32,
 38 : 18, 12 : 3 = <)
 13. .... 2—8
 (27—32, 28 : 37, 19 : 28, 38—32,
 2—8, 32 : 23, 8—13, 30—24 +1)
 (19—24, 29 : 9, 18 : 40, 45 : 34,
 10—14, 9 : 20, 15 : 35, 25—20 etc. +)
 14. 25—20 15 : 35 15. 34—30 35 : 24
 16. 29 : 9 18 : 29 17. 33 : 2 22 : 42*
 18. 48 : 37 27—31 19. 36 : 27 21 : 41
 20. 9—4 10—15 21. 39—34 41—46
 22. 43—38

Wit heeft de beste kansen.

□ 208..

- A3. .... 3—8 4. 45—40 13—19
 5. 38—32 19 : 28 6. 32 : 23 22—27!
 7. 23—19! 14 : 23 8. 37—31! 23—28!
 9. 31 : 22

Diagram 211.

Stand na 9. 31 : 22.

- (28—32? 22—18, 12 : 23, 25—20,
 15 : 24, 30 : 37 +1)
 (8—13? 39—34, 28 : 50, 43—39,
 50 : 47, 30—24, 47 : 20, 25 : 3,
 17 : 28, 26 : 19, 7—12, 3 : 50,
 11—17, 50 : 11, 6 : 17, 19—13 +)
 (9—13, 39—34? 28 : 50, 42—37,
 17 : 28, 26 : 17, 11 : 22, 43—39,

- 50 : 33, 30—24, 33 : 20, 25 : 5,
 22—27, 5 : 21, 16 : 27 —2)
 (12—18, 22 : 13, 8 : 19*, 33 : 22,
 17 : 28, 26 : 17, 11 : 22, 39—33,
 28 : 50, 43—39, 50 : 47, 30—24,
 47 : 20, 25 : 3 met onzeker resul-
 taat.)

Het Gambiet.

*Een verrassend element bij uitnemend-
 heid.*

In zijn werkje „PROBLEMEN, LOK-
 ZETTEN EN STUDIES” wees de ex-
 wereldkampioen B. Springer reeds op de
 mogelijkheid om door het afgeven van één
 of zelfs van meerdere stukken de stand
 van de partner zodanig te ontredderen, dat
 diens ondergang onafwendbaar werd.

De uitdrukking Gambiet (in het Itali-
 aans Gambitto — letterlijk vertaald: been-
 tje lichten) is, zoals ook met verschillende
 andere damtermen het geval is, ontleend
 aan het schaakspel.

Beentje lichten.

In het „DAMMERS-WEEKBLAD” heb-
 ben wij er destijds reeds op gewezen, dat
 de benaming in ons spel niet geheel dezelf-
 de betekenis heeft.

Immers, is er in het schaakspel sprake
 van een stuk-offer in de opening om aan-
 valskansen en daardoor positievoordeel te
 behalen en kan men dit aanbod naar ver-
 kiezing accepteren of afwijzen, in het dam-
 spel staat de zaak heel anders.

Gedurende de ganse partij heeft men
 met een offer rekening te houden en het
 kan niet van de hand worden gewezen,
 omdat slaan reglementair verplicht is.

Het valt te betreuren, dat het gambiet

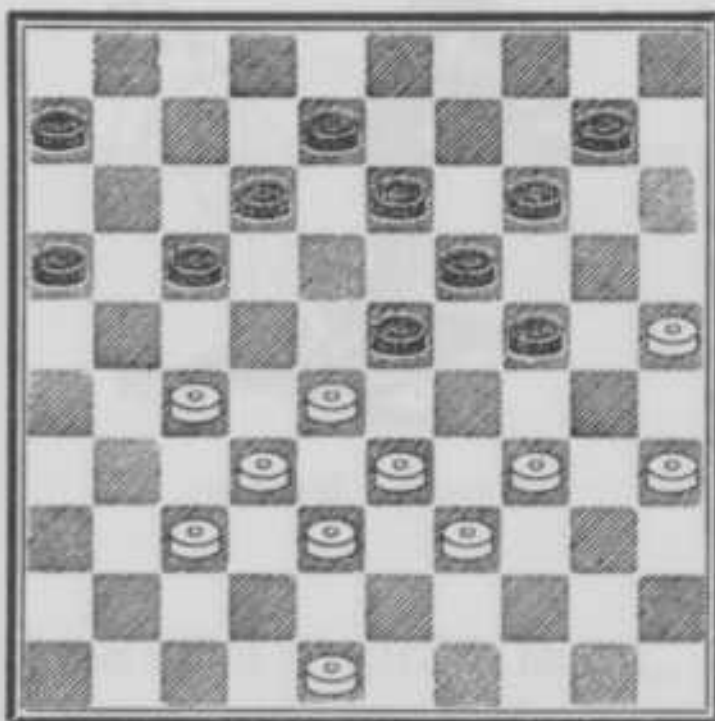
wegens onbegrijpelijke redenen bij de damspelers nooit veel opgang heeft gemaakt en dat het in de partij zo zelden een beslissende rol te vervullen krijgt, hetgeen wellicht zijn oorzaak vindt in het feit, dat men eenvoudig niet op de gedachte ervan komt.

Het toepassen vergt een uiterst nauwkeurige berekening van alle varianten, want als men eenmaal zijn schepen achter zich heeft verbrand, staat er geen terugweg meer open.

Doordat het offer iemand onverhoeds overvalt op een moment dat hij zulks het minst verwacht, sticht het wanorde in diens gelederen, hetgeen meestal een vernietigende uitwerking ten gevolge heeft.

Men dient echter wel te bedenken dat, als een dergelijke coup geen directe winst in het vooruitzicht stelt, het te behalen positionele overwicht dan toch wel van dusdanige omvang moet zijn, dat beslissend voordeel niet kan uitblijven, daar anders de hele aanvalspoging als bluf onverantwoordelijk zou zijn.

Diagram 212.

In een wedstrijdpartij tussen B. v. d. Graaf wit en J. B. M. J. Eekhoud met zwart ontstond deze stelling, waarin zwart aan zet is.

Deze dient rekening te houden met het bekende offer van Dussaut en moet

1. .... 10—15 spelen, om op
 2. 35—30a 24 : 35 3. 33—29
 te kunnen antwoorden:
 3. .... 17—22! 4. 27 : 20b 15 : 31
 dwingt tot:
 5. 25—20*

hetgeen wel —2 oplevert, maar waarna wit tenminste nog een dam haalt.

Na 5. 48—42? laat zwart 12—18 volgen en is 25—20 verhinderd door 19—24 etc. —, dus:

6. 39—33 31—36 7. 42—37 16—21 —
 b 4. 29 : 20 22 : 44 —

Van dit offer heeft zwart dus al heel weinig te vrezen.

- a 2. 25—20 14 : 25 3. 35—30 24 : 35
 4. 33—29 13—18

(12—18? 29—24, 19 : 30, 28 : 19,
 13 : 24, 27—22, : , 32 : 3,
 minstens = voor wit.)

5. 27—22 18 : 27 6. 29 : 7 8—12
 (19—23, 32 : 3, 23 : 41 >, wit haalt
 twee dammen.)

7. 7 : 18c 19—23

8. 32 : 12 23 : 41 = >

- c 7. 32 : 21 16 : 27 8. 7 : 18 25—30

9. 34 : 25 35—40 +1 <

De onschuldige uitziende zet 1. .... 10—15 staat schijnbaar geheel buiten de werkingssfeer van het combinatiegebeuren doch blijkt er niettemin nauw mede samen te hangen.

De zwartspeler ontgingen evenwel deze redmiddelen, want er volgde;

1. .... 24—30? 2. 35 : 24 19 : 30
 3. 28 : 19 14 : 23* 4. 33—29!!

De inleiding tot een zeer mooie dwangcombinatie

4. .... 13—18

(12—18 idem +)

5. 27—22 17 : 28* 6. 29—24! 30 : 19

7. 34—29 23 : 43 8. 32 : 5 43 : 41

9. 5 : 46 +

Met dit bewijs van vaardigheid heeft de witspeler op fraaie wijze het pleit beslecht.

(Zie volgend diagram.)

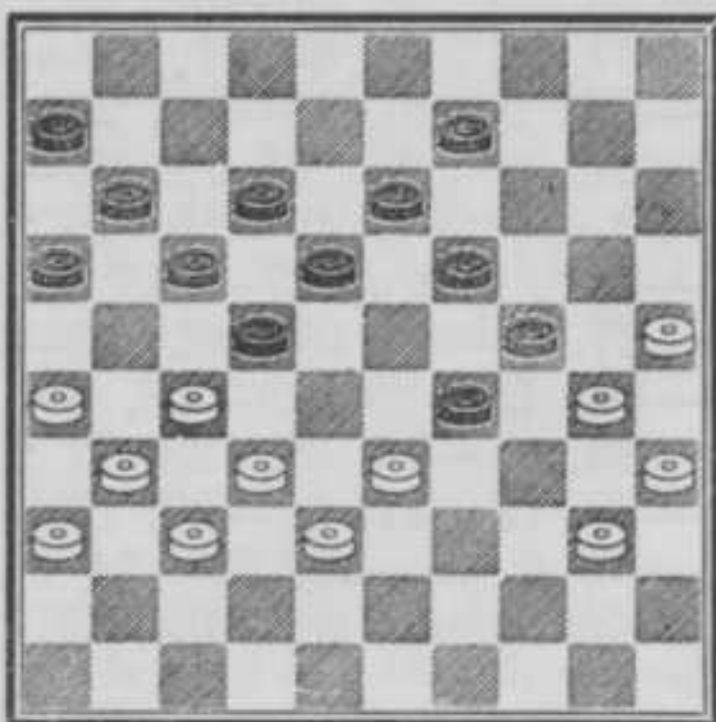
Deze gevorderde middenspelsituatie kwam voor in een matchpartij tussen A. Berkhof met wit en B. v. d. Graaf met zwart.

De witspeler, aan zet zijnde, deed een kansrijk offer, nl.:

1. 26—21! 17 : 26 2. 32—28! 9—14?A
 3. 28 : 8 13 : 2 4. 33—28?

De zwartspeler merkte hierna op, dat

Diagram 213.

wit een eenvoudige, doch geestige winst liet glippen, n.l.

4. 27—21!	26 : 17*	5. 38—32	29 : 27
6. 31 : 13	19 : 8	7. 30 : 10 +	
A2.	18—23?	3. 28 : 8	13 : 2
4. 25—20	24 : 15	5. 33 : 4 +	
A2.	12—17?	3. 27—21	16 : 27
4. 37—32	26 : 37	5. 32 : 3 +	
A2.	11—17*	3. 27—21	16 : 27
4. 37—32	26 : 37	5. 32 : 21	17 : 26
6. 28 : 8	13 : 2	7. 25—20	24 : 15
8. 33 : 4	18—23		

waarschijnlijk remise.

Het offer plaatst zwart dus voor onverwachte moeilijkheden, doch is niet van doorslaande aard.

Bij nader onderzoek bleek ons, dat wit nóg een pijl op zijn boog heeft.

Wit heeft meerdere pijlen op zijn boog.

1. 40—34!	29 : 40	2. 35 : 44	24 : 35
3. 32—28	9—14B		
	(19—24? 26—21,	17 : 26,	28 : 30,
	35 : 24 +1)		

(19—23? 28 : 8, 12 : 3, 37—32 + of 27—21, 16 : 27, 33—28 & 31 : 4 +)

(17—21? 26 : 8, 13 : 2, 28 : 17, 11 : 22, 27—21, 16 : 27, 33—28, 22 : 42, 31 : 4, 42 : 31, 36 : 27 +)

4. 37—32
(44—39? 18—23, 27 : 20, 23 : 34 —1)

4. .... 16—21
(19—24? 28—23, 18 : 29, 27 : 20, 24 : 15, 33 : 24 +1)

(14—20? 25 : 23, 18 : 29, 27 : 7C, 11 : 2, 33 : 24 +

C 27 : 9? 12—18, 33 : 24, 17—21, 26 : 17, 11 : 42 waarschijnlijk remise.)

(17—21? 26 : 8, 13 : 2, 28 : 17, 11 : 22, 32—28, 2—7, 28 : 17, 7—11, 27—22, 18 : 27, 31 : 22 +1)

5. 27 : 7 12 : 1 6. 31—27 22 : 31
7. 36 : 27 18—23 8. 44—39 = >

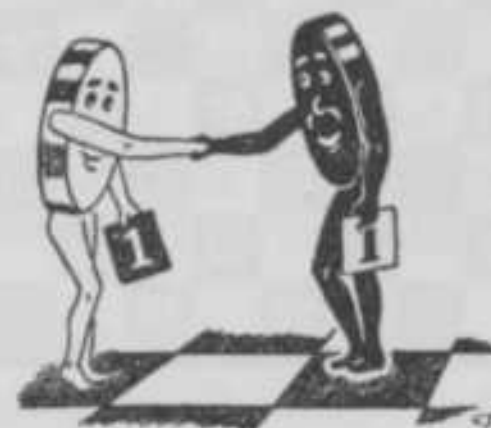
B3. .... 16—21
4. 27 : 7 12 : 1 = >

Ook dit offer is dus niet onfeilbaar, doch het heeft door het overrompelend karakter steeds kans van slagen.

Deze remisemogelijkheid geeft ons aanleiding tot de volgende opmerkingen:

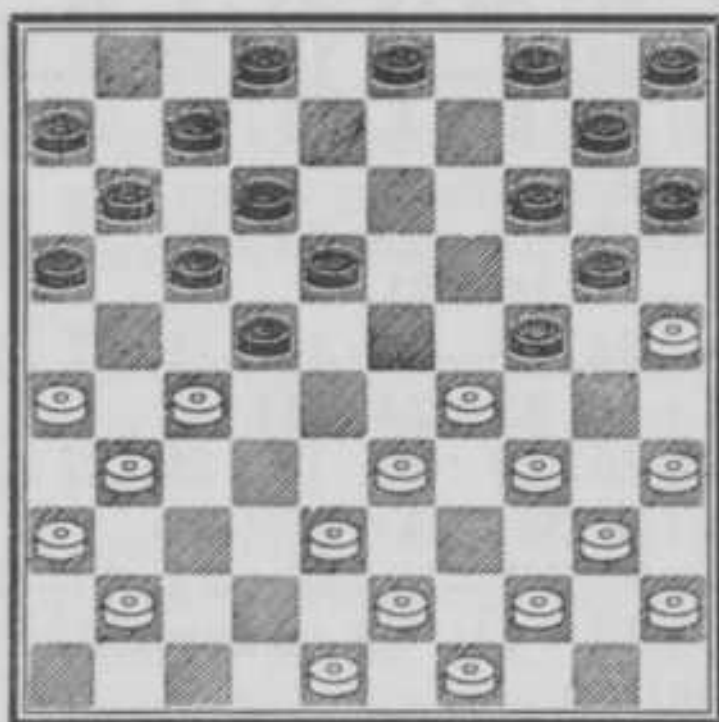
In het positieospel laat men zo weinig mogelijk over aan het toeval en tóch is het een feit, dat het toeval — of, als men wil, het geluk — vaak over het resultaat van een behaald voordeel beslist; een overwegende stelling is volstrekt nog geen gewonnen stelling, want hoe dikwijls wordt niet, nadat een partij verloren is gegaan, bij analyse nog een voortzetting gevonden, welke nog juist gelijk spel oplevert?

Het gevolg is dan, dat de punten moeten worden gedeeld.

De punten worden gedeeld.

Diagram 214.

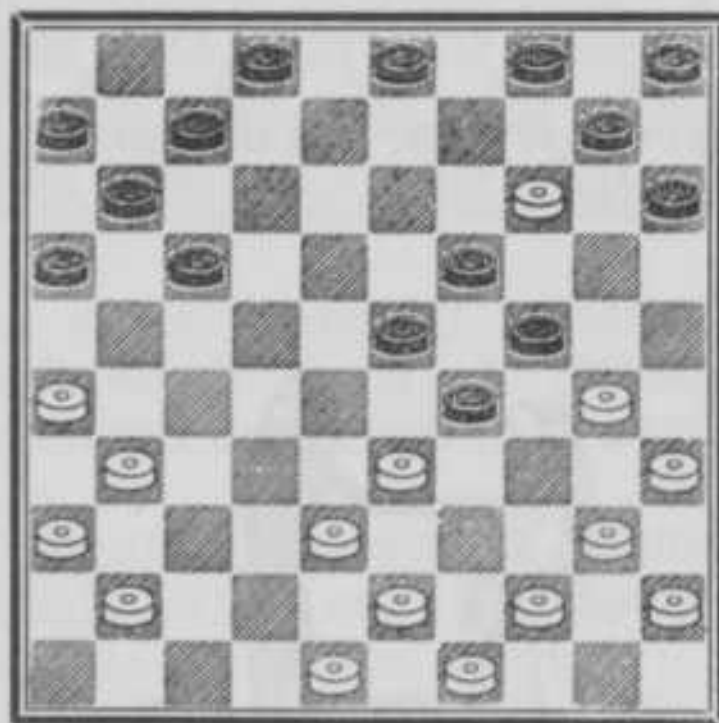

Wit forceert de winst van minstens een stuk.

1. 29—23! 18 : 29   2. 27 : 18!
(34 : 23? 16—21! 27 : 16 of 18,
22 of 21—27, 31 : 22, 17 : 50 —)
2. .... 12 : 23   3. 34—30   14—19
(23—28, 33 : 22*, 17 : 28, 30 : 19,
14 : 23, 25 : 14, 10 : 19, 26—21,
16 : 27, 31 : 13, 3—8 +1)
4. 25 : 14
→ 33—28, 23 : 32, 14 : 34 +
4. .... 23—28A   5. 14 : 32
(14 : 34? 28 : 50, 30 : 19 —)
5. .... 7—12   6. 30 : 19   15—20
7. 33 : 15   4—9   8. 15 : 13   12—18
9. 13 : 22   17 : 46 +

De dam kost vijf stukken en is te duur.

Diagram 215.

Stand na 4. 25 : 14.

- A4. .... 4—9   5. 33—28

- (31—27? 9 : 20, 27—21, 16 : 27,
33—28, 23 : 32, 38—33, 29 : 38,
41—37, 32 : 41, 43 : 1, 41—46 —1)
(31—27? 9 : 20, 38—32, 29 : 38,
27—21, 38 : 27! 21 : 1, 20—25,
1 : 20, 25 : 34, 40 : 29, 15 : 33,
26—21* ; laat op 27—31? volgen
36 : 27, 2—8, 48—42, 19—23,
43—38, 23—29, 49—43, 8—12,
43—39, 11—17, 39 : 28, 17 : 26,
44—39, 12—17, 41—37, 17—21,
37—32 & 45—40, 39—34 +1

Op 27—32 speelt wit 43—39, 16 : 27,
39 : 37 =

Zwart moet echter voortzetten als volgt:
33—38! 43 : 32, 27 : 38, 48—43, 16 : 27,
43 : 21, 11—16, 21—17, 2—7 etc. —1
want schijf 17 is niet te houden.)

5. .... 23 : 32
(9 : 20, 30—25, 23 : 32, 25 : 34 +2)
6. 14 : 34 +2

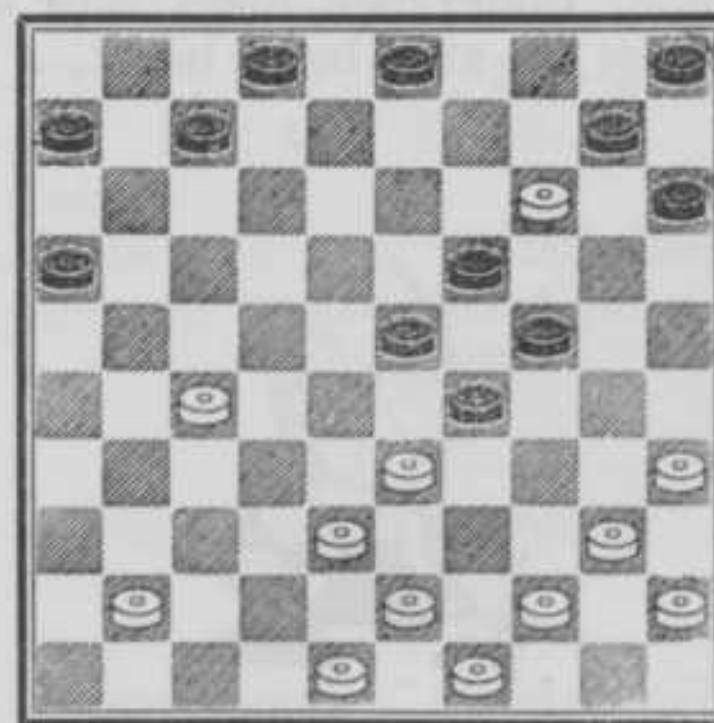
□ 215.

- A4. .... 17—22   5. 31—27   22 : 31
6. 26 : 37   4—9*   7. 33—28 etc. +2

□ 215.

- A4. .... 17—21   5. 26 : 17   11 : 22
6. 31—27   22 : 31   7. 36 : 27
→ 27—22 & 33—28 etc. +, dus
7. .... 4—9*   8. 30—25   9 : 20
9. 25 : 14

Diagram 216.

Stand na 9. 25 : 14.

9. .... 7—12
(2—8, 35—30, 24 : 35, 33 : 11,
6 : 17*, 14—9, 3 : 14 +1)
(3—8, 14—9 etc. +)
(6—11, 27—22, 16—21, 22—18,

23 : 12, 14 : 34 +1)
 (6—11, 27—22, 16—21, 33—28,
 23 : 32; nu laat zwart op 14 : 34?
 listig volgen 24—30! 38 : 16,
 30 : 50 —, dus 38 : 16, 19—23,
 44—39, 10 : 19, 39—34, 2—8*,
 22—18, 23 : 12, 34 : 14 +1)
 (7—11, 27—22, 11—17*, 22 : 11,
 6 : 17, 33—28, 23 : 32, 14 : 34,
 17—21, 38 : 27, 21 : 32, 48—42,
 & 42—37 +2)

10. 27—22 24—30

(12—17 etc. +2, zie 7—11 etc.)

(12—18, 22 : 13, 19 : 8, 44—39,

10 : 19, 39—34 & 33—28 etc. +)

11. 33 : 13 10 : 8 12. 35 : 24 12—18

13. 22 : 13 8 : 30 14. 40—35 5—10

15. 35 : 24 +1

welk stuk wit niet meer behoeft af te staan.

Door een stuk te offeren verkrijgt wit een dusdanig positioneel overwicht, dat zwart a.h.w. van het bord wordt gedrukt.

Zwart wordt van het bord gedrukt.

Het uitlokken van fouten.

Een mooie combinatie zien doch haar niet te mogen uitvoeren, is een ware „Tantalus-kwelling”.

A. K. W. Damme.

Voor wie het goed weet te hanteren, is de slagzet een geducht wapen waarvoor men gewoonlijk een diep respect heeft. Doordat de spelopbouw er min of meer is op ingesteld, verraadt de opstelling soms reeds de kern van de slag, zodat tijdig ingrijpen meestal erger kan voorkomen.

Tot de meest onaangename gewaarwordingen op het dambord behoort ongetwij-

feld de ontdekking, dat men in een val is gelopen. Heeft men na veel hoofdbrekers eindelijk een speelplan ontworpen dat kansen op voordeel in het vooruitzicht stelt, dan moet men, als de gevolgen eenmaal onherstelbaar zijn, toch nog wel eens ervaren, dat men zich heeft laten verschalken en in een hinderlaag is gelopen.

Bedriegelijke voortzetting, die het niets vermoedend slachtoffer als een dwaallicht van het goede pad lokt en het naar het verderf brengende moeras voert.

Het is een algemeen bekend verschijnsel dat het resultaat van een combinatie niet steeds aan de gestelde verwachting beantwoordt, omdat de uitkomst ervan tenslotte wel eens anders is, dan men zich aanvankelijk had voorgesteld.

Dat vindt dan vooral zijn oorzaak in het feit, dat de ontworpen spelgang niet diep genoeg werd berekend; immers, dat na de afwikkeling, waarop men zijn hoop gevestigd had, nóg iets zou volgen, was tevoren niet opgevallen en te laat komt men dan tot de ontdekking het slachtoffer te zijn geworden van een opzettelijk gespannen valstrik.

Een fata morgana.

Men zou het spelverloop van de lokzet met een luchtspiegeling kunnen vergelijken, omdat het beoogde doel zich eerst duidelijk aftekent, om dan, indien men het najaagt, plotseling te verdwijnen en slechts desillusie achter te laten.

Dergelijke bewegingen mogen vanzelfsprekend niet doorzichtig zijn, want als het lokaas te zeer voor het grijpen ligt, dan moet de tegenpartij wel de indruk krijgen dat men iets tegen hem in het schild voert en zal hij moeilijker te bewegen zijn om toe te happen.

Overigens dient een lokzet, die op logische gronden berust, aan de volgende belangrijke voorwaarde te voldoen:

De schijnbare onjuiste voortzetting mag naast het opzettelijk aangeboden „buitenkansje” (?) geen andere mogelijkheden bevatten, die tot werkelijk blijvend nadeel zouden kunnen leiden.

Door b.v. een schijfwinst, een damslag of een gunstige positionele voorzetting als lokmiddel te bezigen kan men zelf de gelegenheid scheppen tot:

- 1e. *Het opheffen van bestaand positienadeel.*
- 2e. *Het bereiken van positievoordeel.*
- 3e. *Het verkrijgen van materiele winst.*

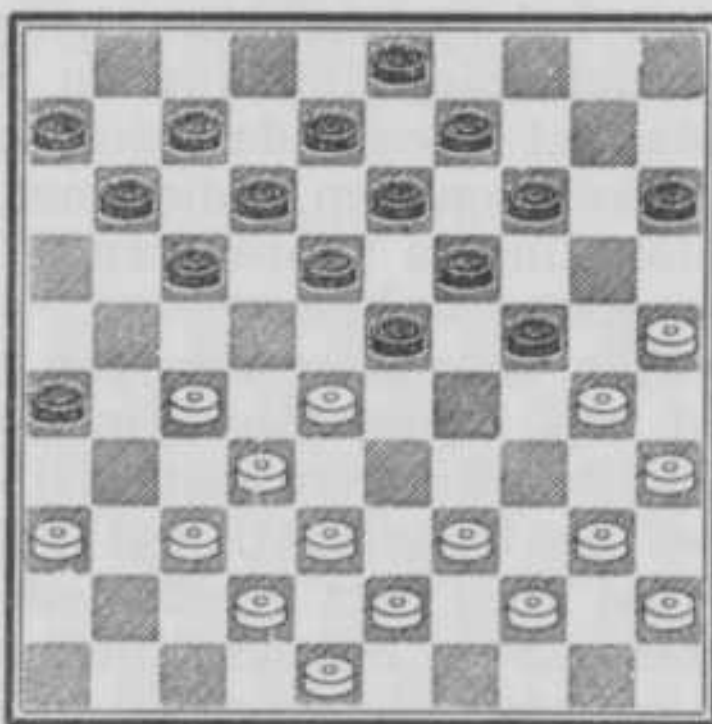
De mogelijkheden, welke kunnen ontstaan na het opzettelijk aanbieden van een damslag, zijn:

- a. *De dam wordt direct met verlies afgenomen.*
- b. *De dam gaat door naspel verloren.*
- c. *Door een directe tegencombinatie worden de rollen omgekeerd en de dam richt zich dus tegen degeen, die de damslag uitvoerde.*

De lokzet beweegt zich dus op het terrein der schijn-manoeuvres en heeft als zodanig op de gewone combinatie voor, dat men er minder op verdacht is en er dus licht argeloos inloopt.

De veelzijdigheid van de materie maakt een toelichting met voorbeelden noodzakelijk, opdat men in staat is zich een duidelijke voorstelling te maken van hetgeen op dit gebied te bereiken valt.

Diagram 217.

Wit probeert zijn tegenstander als volgt van het goede pad af te brengen:

1. 27—21! 11—16?

Schijnbaar kan wit niet meer aan schijfverlies ontkomen en reeds droomt zwart van het zoet der overwinning, als hij op ruwe wijze tot de werkelijkheid wordt teruggeroepen.

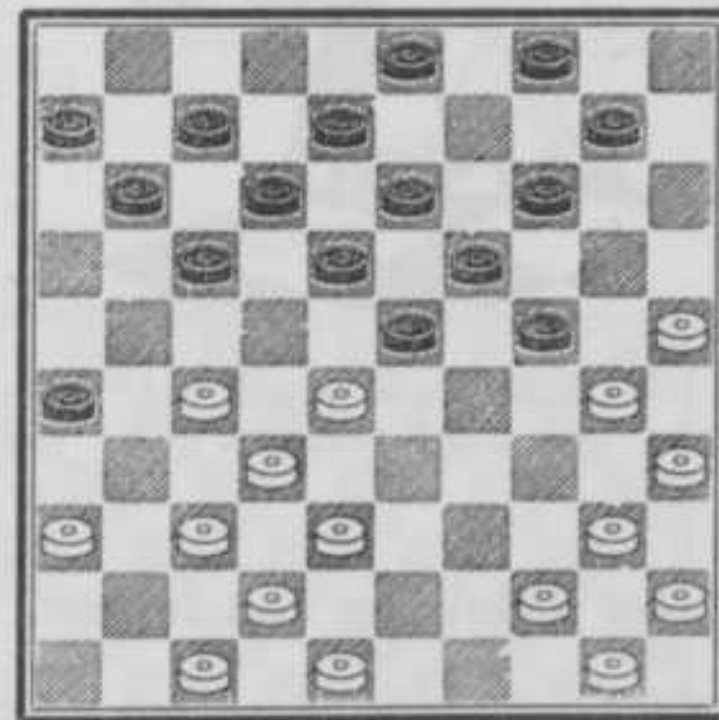

Zwart droomt van het zoet der overwinning.

2. 28—22! 18 : 27
(17 : 28, 32—27, 26 : 17, 27—22,
18 : 27, 37—32, 28 : 37, 42 : 2 +)
3. 25—20 14 : 34 4. 40 : 18 13 : 22*
5. 38—33 27 : 40 6. 35 : 44 16 : 27
7. 33—29 24 : 33 8. 39 : 28 22 : 33
9. 37—31 26 : 37 10. 42 : 4 +

waarmede zwart een illusie armer, maar een ervaring rijker is geworden.

Diagram 218.

1. 27—21! 11—16? 2. 28—22! 18 : 27*
3. 25—20 14 : 34 4. 40 : 9 3 : 14
(4 : 13, 37—31, 26 : 28, 21 : 5 +)
5. 35—30 24 : 35 6. 36—31A 27 : 36
7. 32—28 16 : 27 8. 37—31 26 : 37
9. 42 : 24 +1
- A6. 38—33 27 : 29 7. 44—39 16 : 27
8. 37—31 26 : 37 9. 42 : 33 +1

Hoewel deze stelling en de vorige uiterlijk veel met elkaar gemeen hebben en ook het spelverloop in beide gevallen op dezelfde wijze wordt ingeleid, blijkt het toch tel-

kens opnieuw weer mogelijk om andere variaties in de ontleding aan te brengen.

Indien zwart niet op het aangeboden schijnvoordeel ingaat, zou hij op zijn beurt wit een strik kunnen spannen, en wel als volgt:

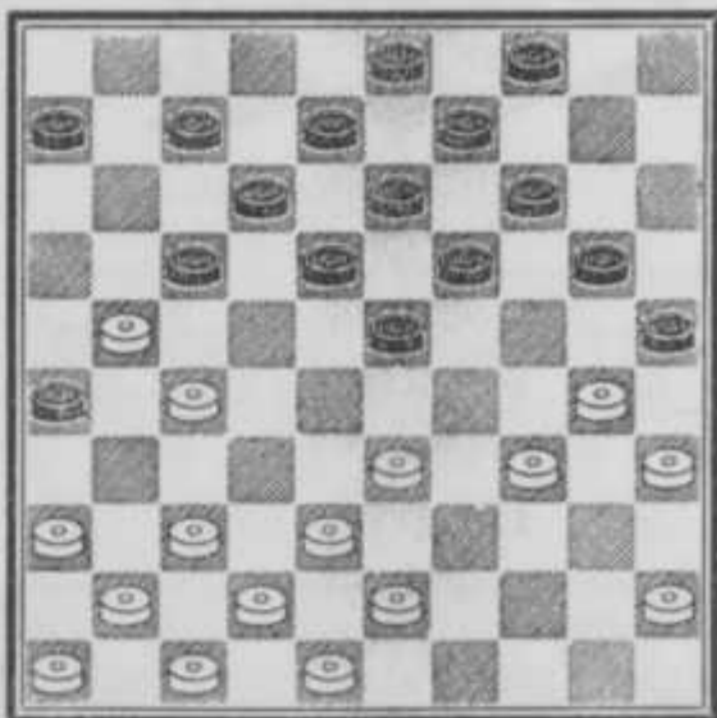
1. 27—21! 17—22! 2. 28 : 17 11 : 22
3. 25—20?
(21—16* =>)
3. .... 14 : 34 4. 40 : 20 26 : 17
5. 20—14 23—29! 6. 14 : 34 22—28
7. 32 : 23 18 : 49 8. 48—43 &
9. 50—44 etc. —1

Wie kaatst, moet de bal verwachten.

Wie kaatst moet de bal verwachten.

Diagram 219.

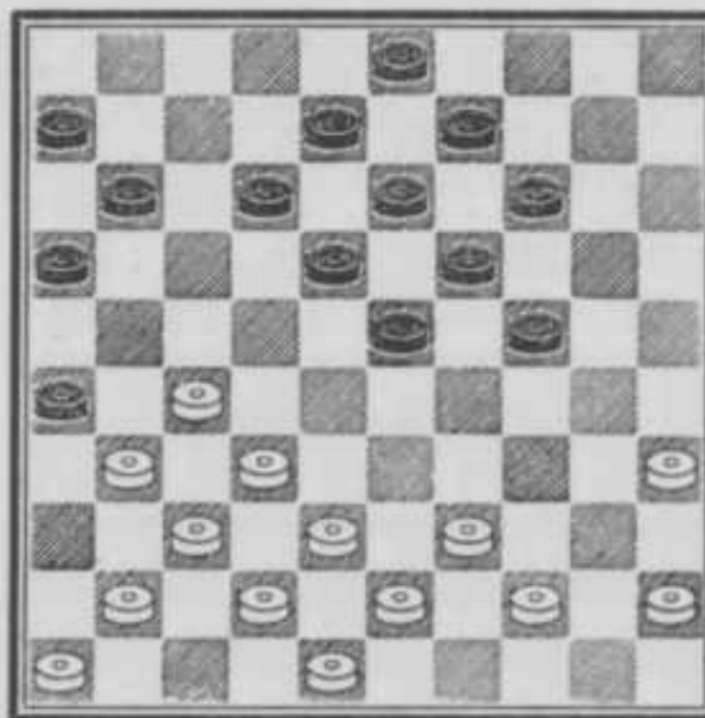
1. 37—32 26—31?

Schijnbaar moet wit nu steeds een stuk verliezen, doch schijn bedriegt in dit geval.

2. 41—37 17 : 26 3. 47—41 31 : 22
4. 32—28 23 : 32 5. 37 : 17 12 : 21
6. 30—24 19 : 28 7. 36—31 26 : 37
8. 41 : 1 +

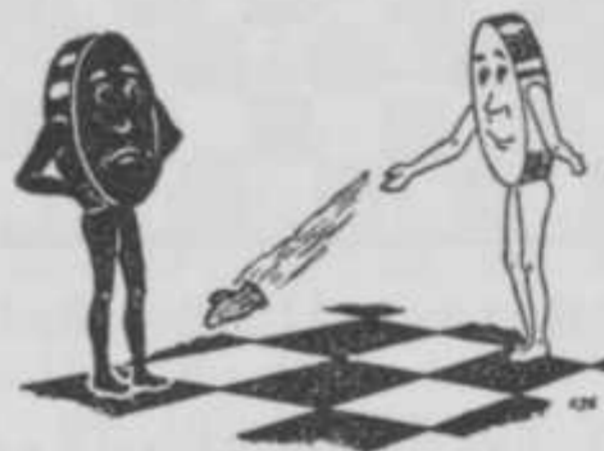
De tempi 41—37 en 47—41 zijn goed verborgen.

Diagram 220.

1. 39—33!

Hiermede wordt zwart de handschoen toegeworpen.

De handschoen toewerpen.

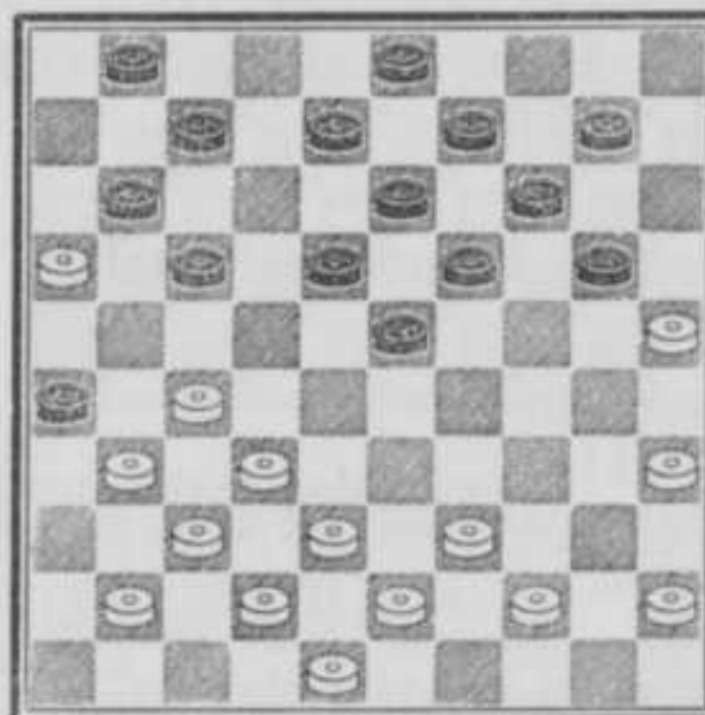
1. .... 23—28? 2. 33 : 22* 16—21
3. 27 : 7 18 : 47 4. 7 : 18 13 : 22

Thans is de beurt aan wit.

5. 32—28! 22 : 33 6. 38 : 20 47 : 40
7. 45 : 34 14 : 25 8. 37—31 26 : 37
9. 48—42 37 : 48 10. 46—41 48 : 30
11. 35 : 2 +

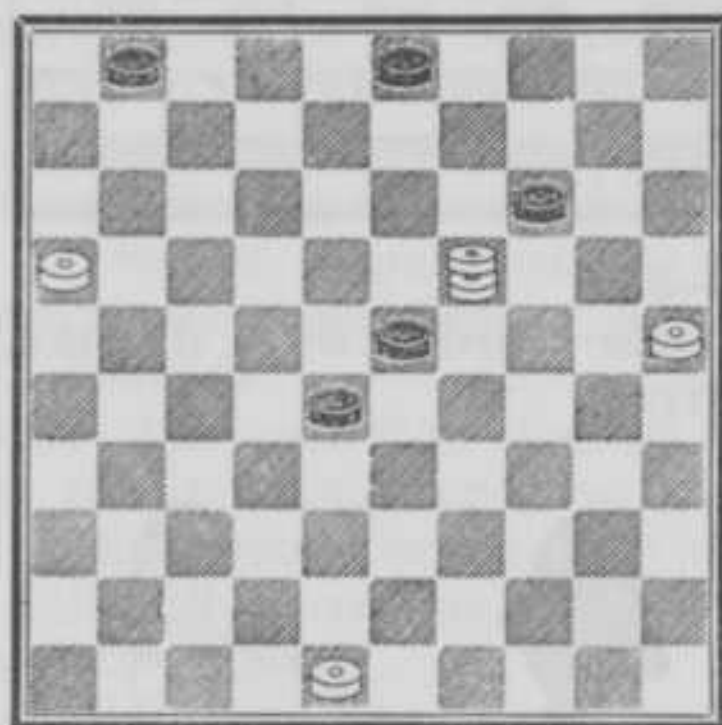
Men vergelijkte deze stelling met □ 33 en □ 223.

Diagram 221.

1. 39—33 7—12? 2. 16 : 7 17—21
 3. 27 : 16 23—28 4. 33 : 22*
 (32 : 23, 19 : 50; belet wit het dam-
 halen met 7—2 wegens 1—7 etc. —)
 4. .... 18 : 47 5. 7 : 18 13 : 22
 6. 37—31 26 : 28 7. 38—33 47 : 40
 8. 45 : 34 28 : 30 9. 35 : 2 19—23
 10. 2—13 22—28* 11. 13—19

Diagram 222.

Stand na 11. 13—19.

11. .... 23—29A 12. 19 : 10 29—34
 (28—33, 10—15, 29—34 idem.)
 13. 10 : 32 34—40* 14. 32—28 40—45
 15. 28—50 3—8 16. 48—43 8—12
 17. 16—11 +

□ 222.

- A11. .... 3—9 12. 19 : 10 9—14
 13. 10 : 19 23 : 14 14. 16—11 14—19
 15. 25—20 19—23 16. 20—14 23—29
 17. 14—9 29—34 18. 9—3

→ 11—7 etc., dus

18. .... 1—7* 19. 11 : 2 +

Het idee, dat wit met zijn zesde zet in-
 leidt, is van ons en werd voor het eerst
 gepubliceerd in ons werk „DAM-OPENIN-
 GEN EN MIDDENSPELSTUDIES” op
 pag. 111, □ 233.

(Zie volgend diagram.)

Lok-Lokzet.

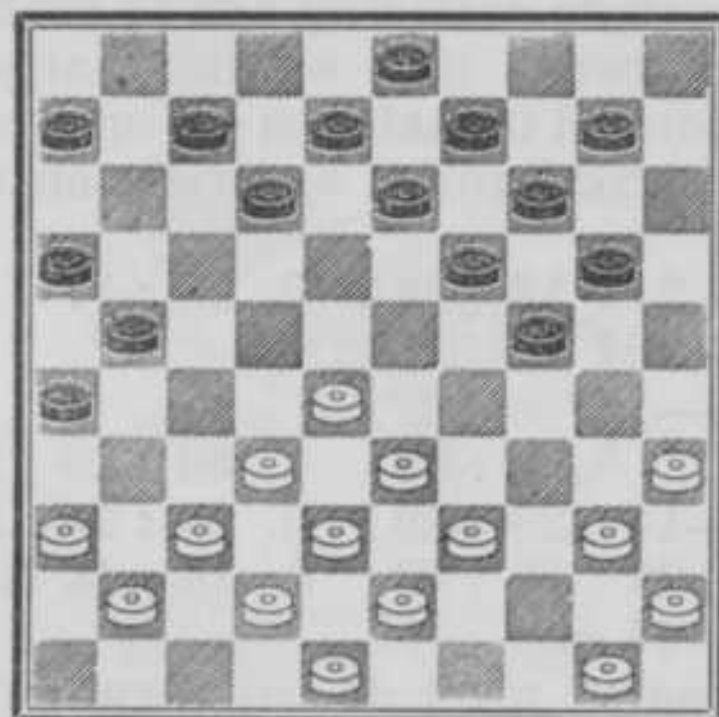
1. 36—31!!

Verleidt zwart tot het doen van een fou-
 tieve lokzet.

1. .... 12—18!? 2. 28—23!

Wit gaat op zwart's plan in.

Diagram 223.

2. .... 18 : 29* 3. 35—30 24 : 44
 4. 33 : 4 44 : 33 5. 38 : 29

Zwart voltooit thans de uitvoering van
 zijn speelplan.

5. .... 21—27 6. 31 : 22* 26—31
 7. 37 : 26 19—23 8. 29 : 18 13—19
 9. 4 : 11 6 : 46

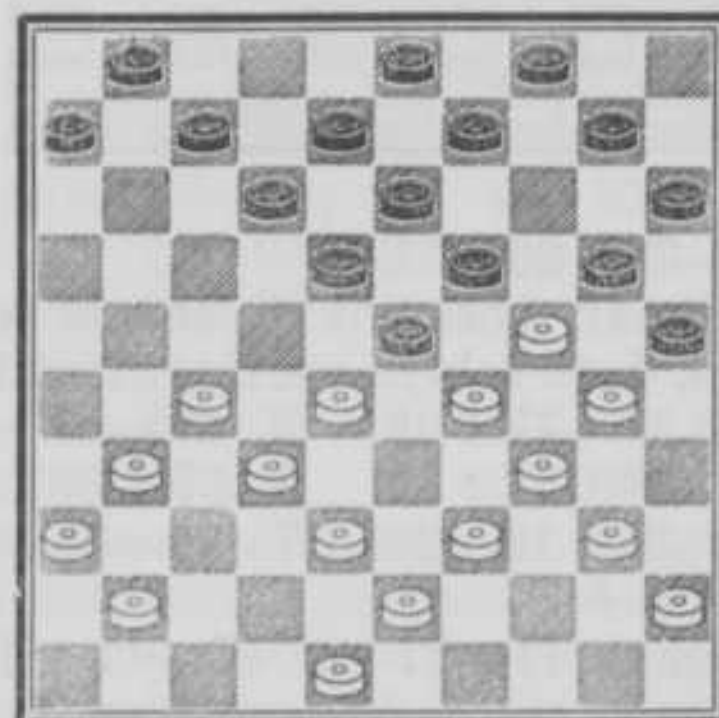
Er blijkt — om een bekende uitdrukking
 van A. K. W. Damme aan te halen — ech-
 ter een „addertje onder het dambord te
 schuilen”.

Het addertje onder
 het dambord.

10. 18—12! 46—23* 11. 43—39 23 : 7
 12. 39—34 7 : 40 13. 45 : 34 +1

Diagram 224.

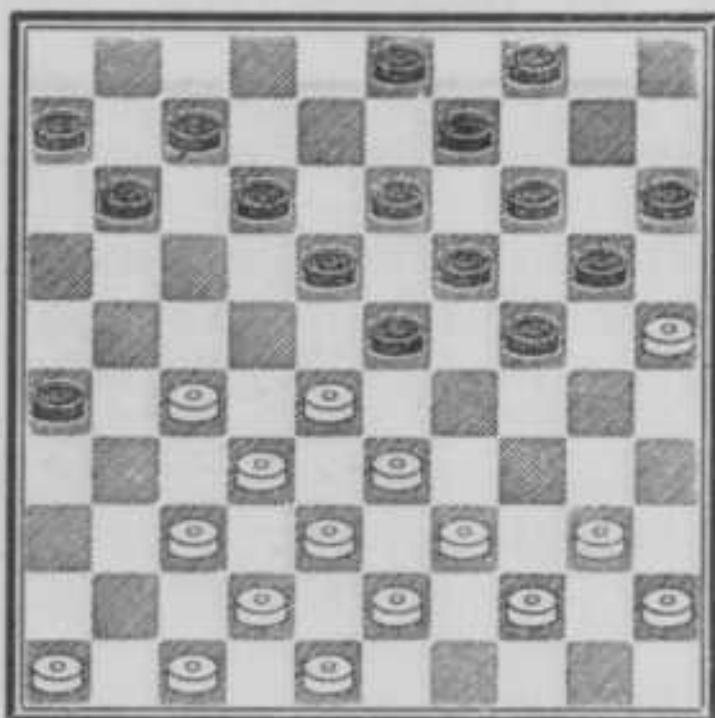
1. .... 6—11!

Hiermede lokt zwart een foutieve combinatie uit.

2. 27—22? 18 : 27 3. 29 : 18 13 : 35
 4. 24 : 2 35 : 24 5. 2 : 35 1—6
 6. : 3—8 7. 35 : 2 11—16
 8. 2 : 11 6 : 46 —

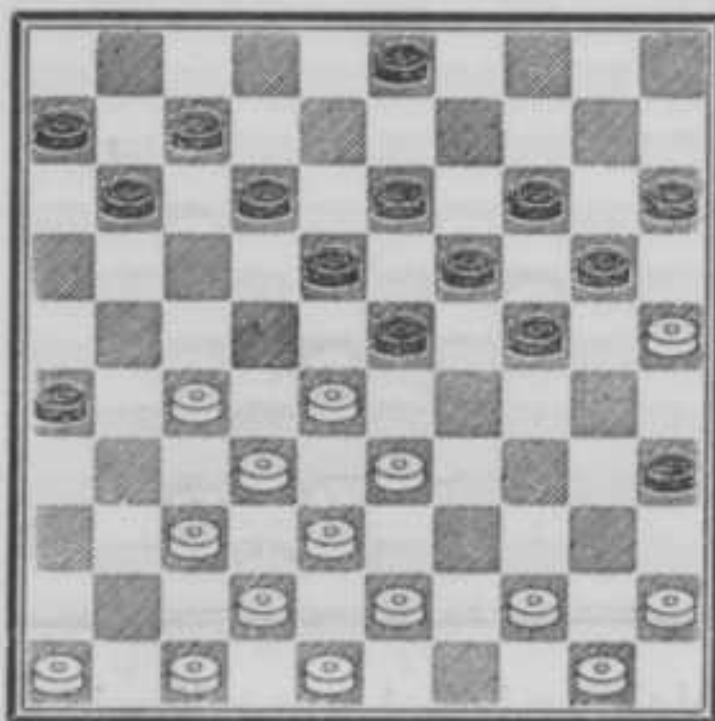
Wit mocht de damzet dus niet nemen!

Diagram 225.

1. 47—41! 24—29? 2. 33 : 24 19 : 30
 3. 28 : 17 11 : 31 4. 25 : 34 31—36
 5. 34—29 36 : 47 6. 37—31 26 : 28
 7. 38—33 47 : 49 8. 33 : 13 9 : 18
 9. 29—24 20 : 29 10. 40—35 49 : 40
 11. 45 : 1 +

Diagram 226.

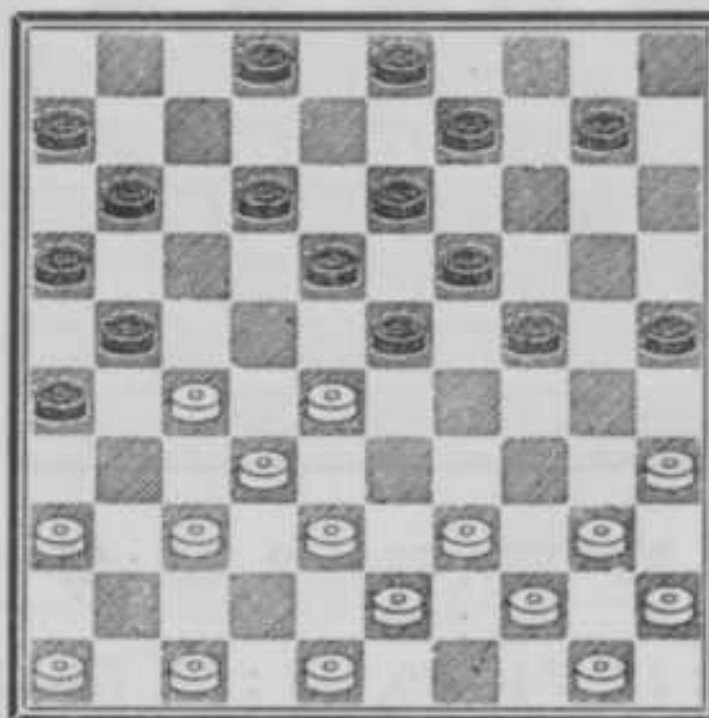

1. 47—41! 24—29? 2. 33 : 24 19 : 30
 3. 28 : 17 11 : 31 4. 25 : 34 31—36
 5. 34—29 36 : 47 6. 29—24 20 : 29
 7. 37—31 26 : 28 8. 38—32 47 : 40
 9. 45 : 1 28 : 37 10. 1—23 +

De Coup Royal.

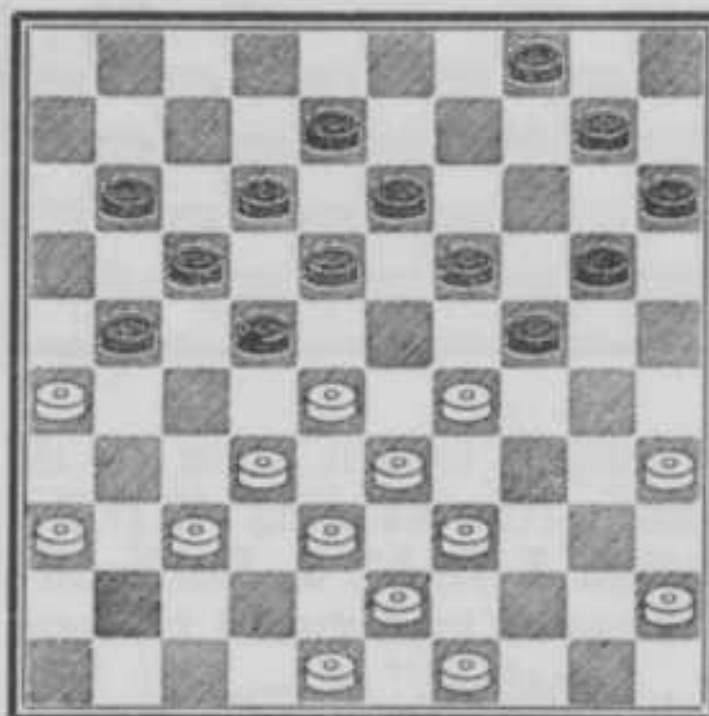
In de volgende stelling is een oud slagbruggetje verwerkt, dat — mits goed verborgen — het nog steeds aardig doet.

Diagram 227.

1. 39—33! 24—29!? 2. 33 : 24 19 : 30
 3. 28 : 17 11 : 33 4. 35 : 24 33—38?
 Door 25—30*, 24 : 35, 33—38, 43—39,
 38 : 27 kon zwart nog = bereiken.
 5. 24—19! 38 : 49
 (38 : 27, 19—13, 10—14, 13 : 31,
 26 : 37, 47—41 +1)
 6. 32—27 21 : 32 7. 19—14 :
 8. 36—31 26 : 37 9. 48—42 37 : 48
 10. 40—35 49 : 40 11. 45 : 34 48 : 30
 12. 35 : 4 18—23 13. 4—10 23—28
 14. 47—42 28—33 15. 10 : 41 +

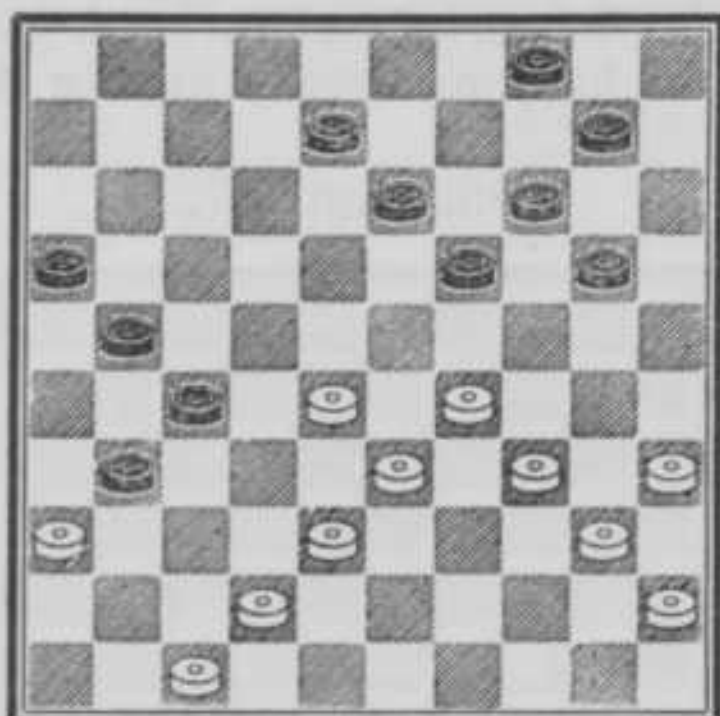
Diagram 228.

De coup royal gespiegeld.

1. 35—30 24 : 35 2. 29—23 18 : 29
 3. 33 : 24 22 : 31 4. 36 : 9 4 : 13*
 5. 32—28 : 6. 28—22 17 : 28
 7. 39—33 : 8. 43 : 5 +

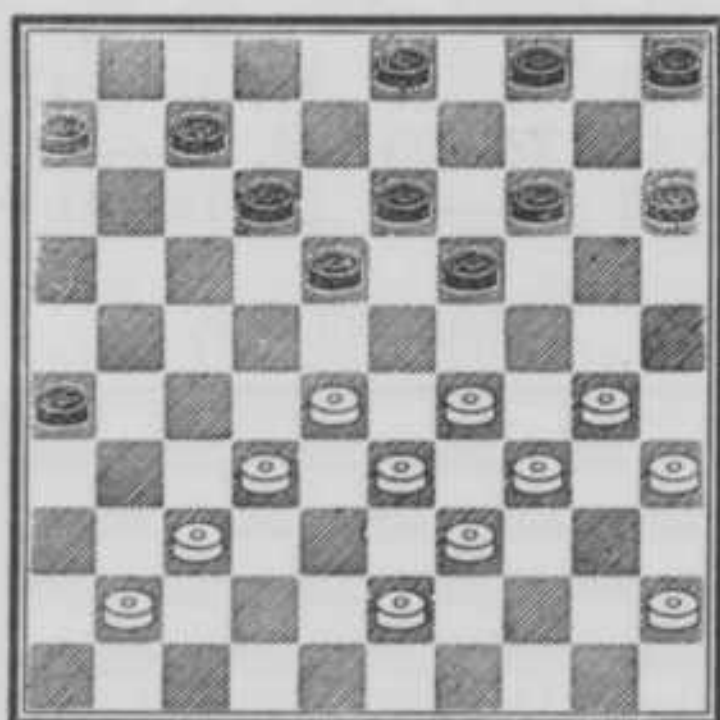
Diversen.
Diagram 229.

1. 38—32 27 : 38 2. 36 : 27 21 : 23
3. 29 : 9 38 : 29
(4 : 13, 34—30, 38 : 29, 30—24,
19 : 30, 35 : 4, 13—19, 4—15 +)
(14 : 3, 42—37, 38 : 29, 34 : 5 +)
4. 34 : 23 4 : 13* 5. 42—38 19 : 28
6. 38—33 28 : 39 7. 40—34 39 : 30
8. 35 : 4 +

Een problematische varianten-combinatie.

Diagram 230.

Deze stelling kwam voor in de hoofdklasse-competitie van de N.D.B. (23-11-1939) tussen J. B. M. J. Eekhoud met wit en J. v. Ansems met zwart tijdens de ontmoeting „Constant” A—„Het Westen”.

Wit speelde:

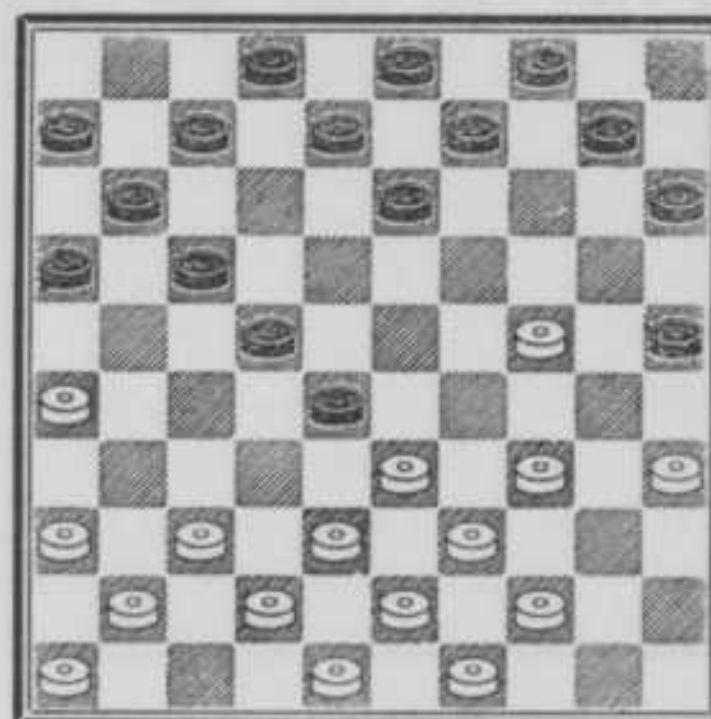
1. 43—38 hopen op
1. .... 6—11 2. 45—40 5—10?
3. 37—31 26 : 46 4. 32—27 46 : 23
5. 27—22 18 : 27 6. 29 : 20 15 : 24
7. 38—32 27 : 29 8. 34 : 5 +

Een slagwending, die in de problematiek niet onbekend is, doch het in de partij aardig doet.

Buiten verwachting speelde zwart echter na:

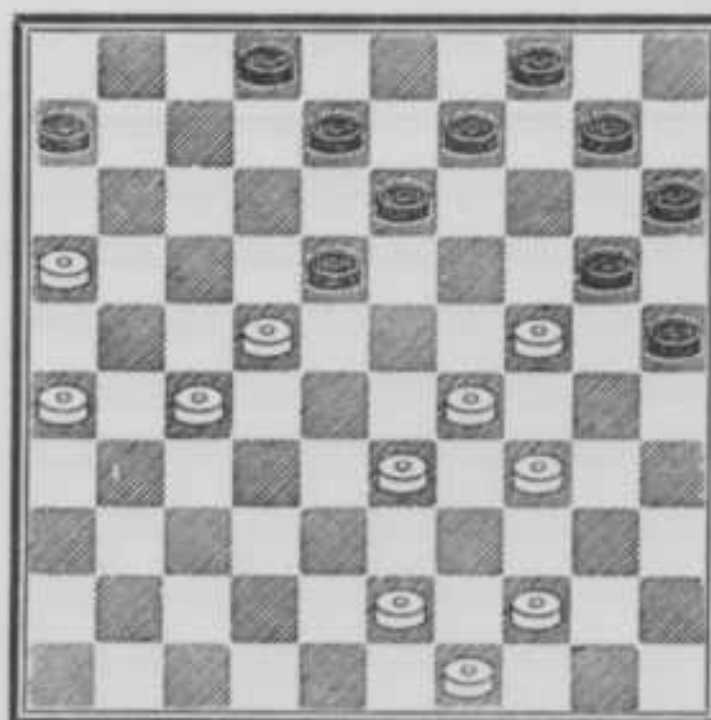
1. 43—38
1. .... 14—20? 2. 28—22 18 : 27
3. 32 : 21 26 : 17 4. 29—23 19 : 28
5. 33 : 2 13—19 6. 2 : 24 20 : 40
7. 45 : 34 +1

Diagram 231.

1. 26—21 17 : 26* 2. 24—19 13 : 24
3. 34—30 25 : 34 4. 39 : 19 28 : 50
5. 19—13 : 6. 38—33 50 : 28
7. 37—31 26 : 37 8. 41 : 1 of 5 +

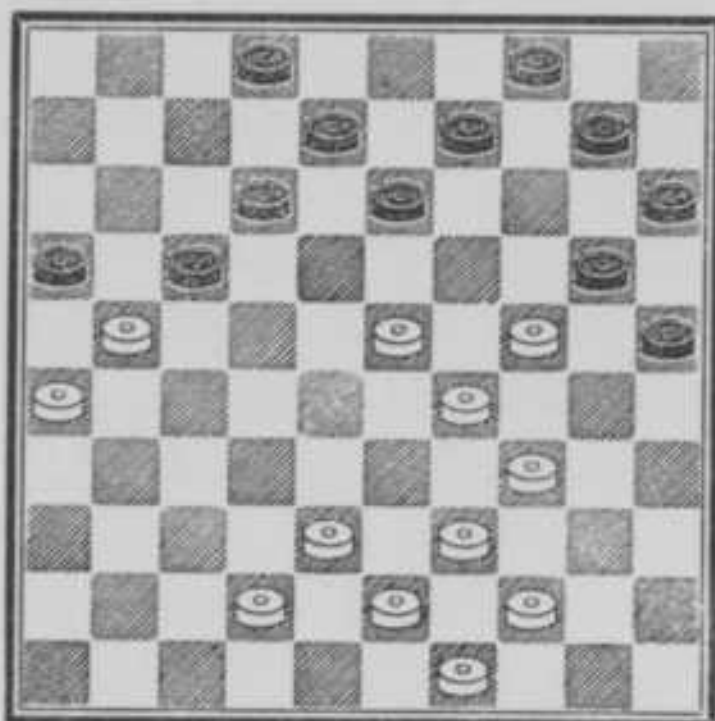
Diagram 232.

Deze stelling is het spiegelbeeld van □ 47 op pag. 57 uit „DAM-OPENINGEN EN MIDDENSPELSTUDIES”.

1. 34—30 25 : 23 2. 33—28 23 : 21
3. 26 : 17 18 : 27 4. 44—39 20 : 29
5. 17—11 6 : 17 6. 39—33 29 : 38
7. 43 : 5 4—10 8. 5 : 8 2 : 13 +

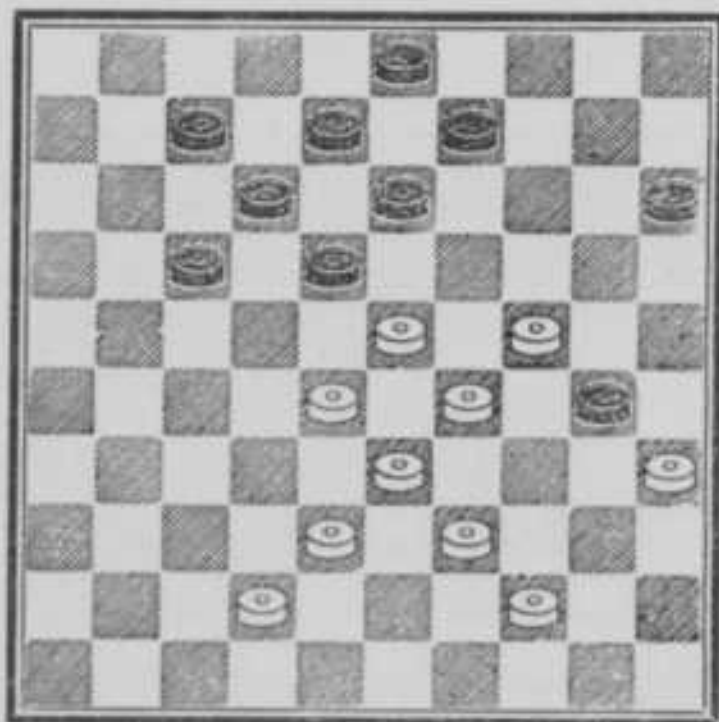
Diagram 233.

Dit is een gespiegelde bewerking van □ 87 op pag. 47 van „DE DAMGIDS”.

1. 23—18!	12 : 23A	2. 21 : 5 +	
A1.	13 : 22	2. 39—33	16 : 27
3. 33—28	22 : 33	4. 34—30	25 : 23
5. 38 : 7	2 : 11	6. 42—38	20 : 29
7. 38—33	29 : 38	8. 43 : 5 +	
A1.	16 : 27	2. 18 : 7	2 : 11
3. 34—30	25 : 23	4. 42—37	20 : 29
5. 38—33	29 : 38	6. 43 : 5	13—19
7. 5—10 +			

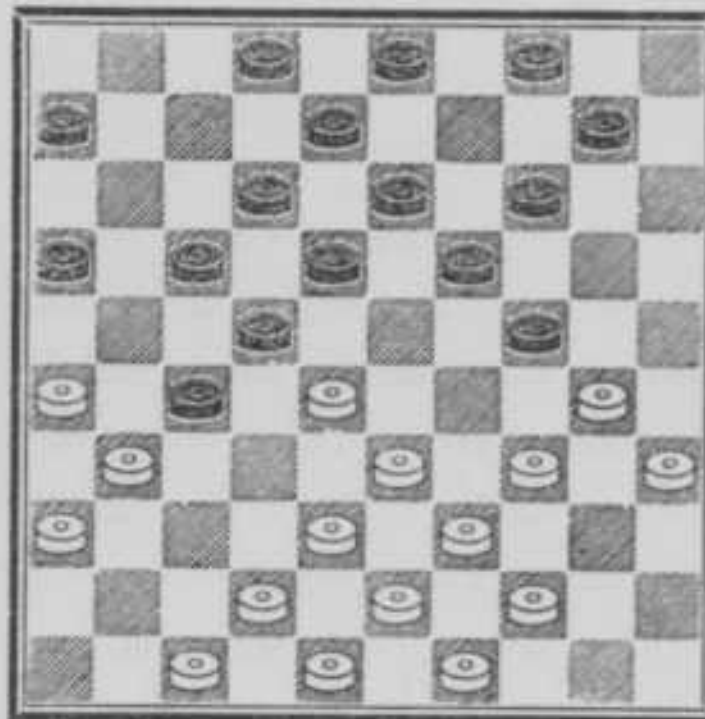
Diagram 234.

Spiegelbeeld van □ 205 op pag. 103 van „DAM-OPENINGEN EN MIDDENSPELSTUDIES.”

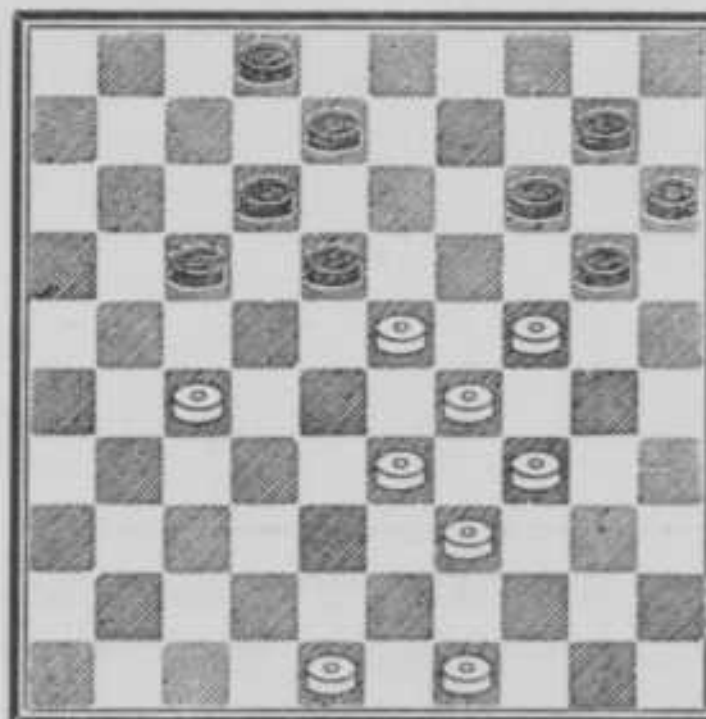
1. 24—19	13 : 24	2. 29 : 20	15 : 24A
3. 28—22	17 : 19	4. 33—29	24 : 33
5. 35 : 11 +			
A2.	18 : 29	3. 33 : 24	30 : 19
4. 38—33	15 : 24	5. 28—23	19 : 28
6. 33 : 4 +			

Diagram 235.

1. 28—23	18 : 40	2. 33—28	22 : 33
3. 38 : 7	2 : 11	4. 31 : 22	17 : 28
5. 26—21	16 : 27	6. 36—31	27 : 36
7. 39—34	40 : 29	8. 47—41	36 : 38
9. 43 : 5 +			

Diagram 236.

Spiegelbeeld van □ 227 op pag. 109 van „DAM-OPENINGEN EN MIDDENSPELSTUDIES”.

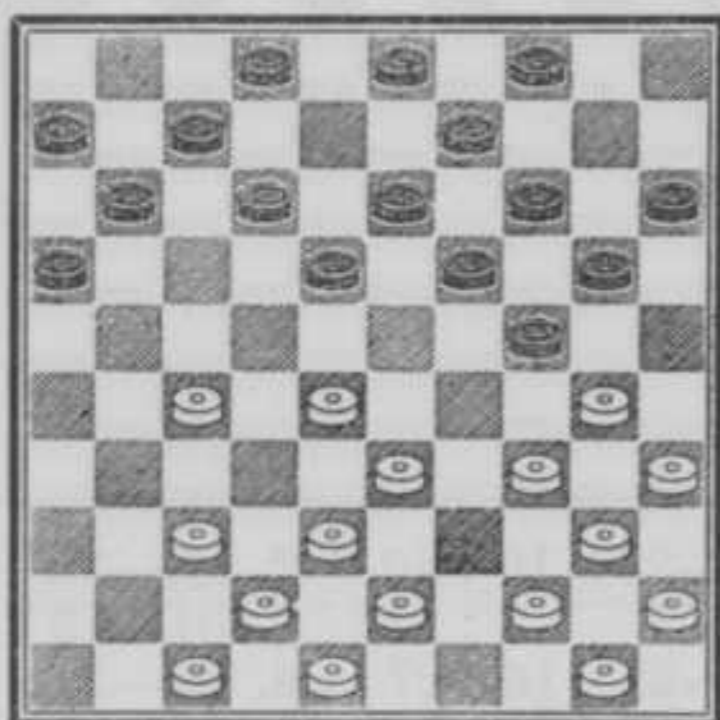
1. 23—19	14 : 23	2. 27—22	17 : 28A
3. 33 : 13	8 : 30	4. 34 : 5	23 : 43
5. 49 : 38 +			
A2.	18 : 27	3. 29 : 7	20 : 40*
4. 39—34	40 : 38	5. 48—43	2 : 11
6. 43 : 3 +			

Indien men deze stelling vergelijkt met □ 188 in ons werk „DAM-OPENINGEN EN MIDDENSPELSTUDIES”, dan zal reeds direct een zekere gelijkenis opvallen waar het betreft de opstelling der stukken.

Ook in de afwikkeling valt enige over-

eenkomst aan te wijzen, doch de damslag eindigt ditmaal op een ander veld.

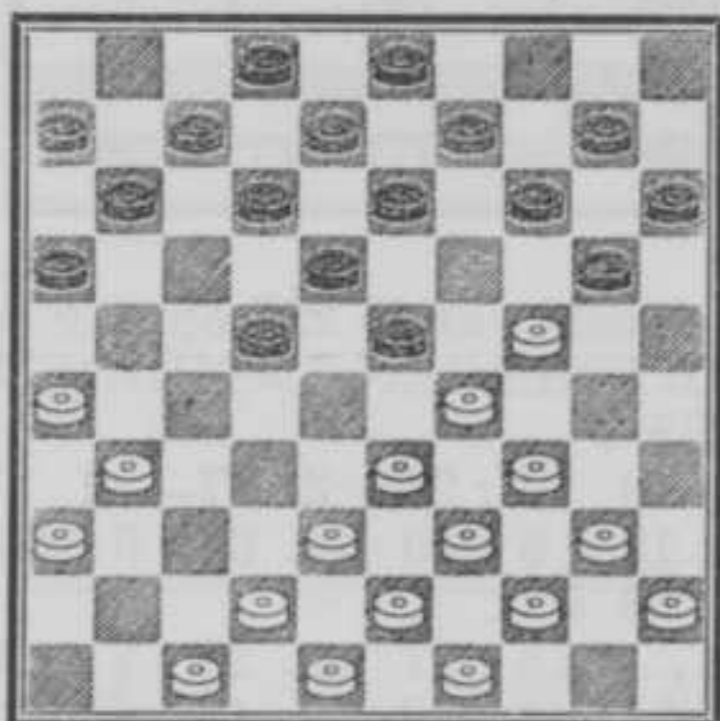
Diagram 237.

1. 28—23	19 : 39	2. 30 : 17	11 : 31
3. 37 : 26	39 : 30	4. 35 : 24	20 : 29
5. 26—21	16 : 27	6. 38—32	27 : 49
7. 40—35	49 : 40	8. 45 : 1 +	

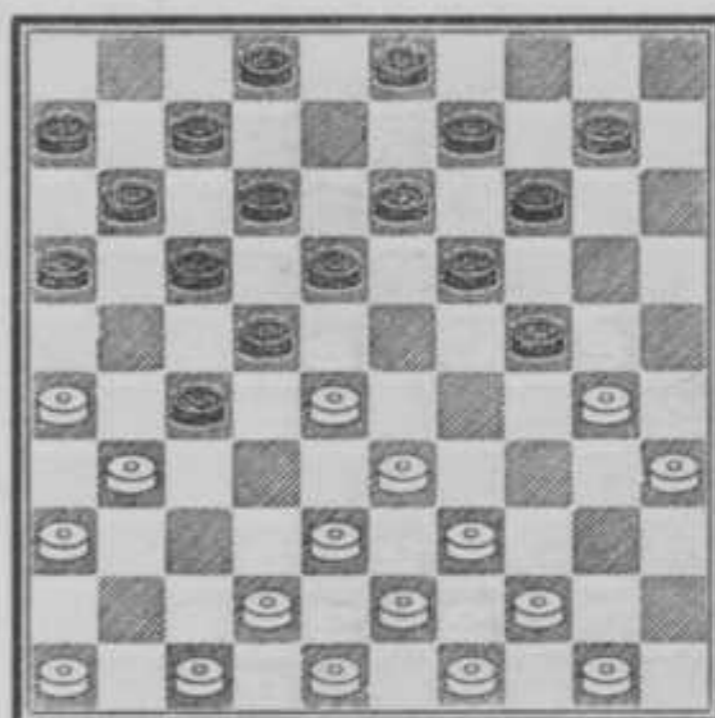
Na de tweede zet van zwart ontstaat een situatie, die men practisch voor onmogelijk zou houden, doch zij komt op volkomen logische wijze tot stand.

Diagram 238.

1. 24—19	13 : 24	2. 33—28	22 : 33A
3. 39 : 30	+1		
A2.	23 : 32	3. 38 : 27	24 : 33
4. 39 : 17	12 : 32	5. 26—21	16 : 27
6. 31 : 4	+1		
A2.	24 : 33	3. 38 : 29!	22 : 24
4. 26—21	16 : 27	5. 31 : 4	8—13
6. 4 : 29	24 : 33	7. 39 : 28	+1

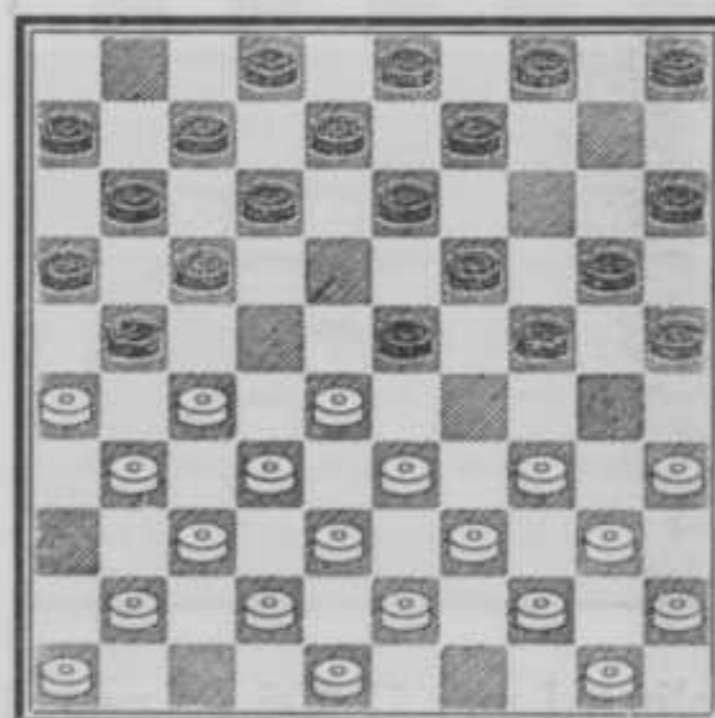
Diagram 239.

Als volgt kan wit trachten voordeel te behalen, indien zwart verkeerd slaat:

1. 28—23	19 : 28!a	2. 30 : 8	2 : 13=
a1.	18 : 29?	2. 33—28	22 : 33
3. 31 : 22	17 : 28	4. 39—34	29 : 40
5. 38 : 20	14 : 34	6. 26—21	16 : 27
7. 36—31	27 : 36	8. 47—41	36 : 38
9. 43 : 5	11—17	10. 5—41	9—14
11. 41 : 5	13—19	12. 5 : 11	6 : 17
13. 50—45	17—22	14. 48—43	22—27
15. 44—39	27—32	16. 39 : 30	32—37
17. 45 : 34	37—42	18. 43—38	42 : 33
19. 34—29	33 : 24	20. 30 : 19	3—9
21. 35—30	12—17	22. 30—25 etc.	+1

Diagram 240.

Volgens Ir. P. Sonier is de volgende combinatie klassiek sinds 1909, toen Dr. A. Molimard haar in de partij uitvoerde.

1. 34—30	
(28—22?	17 : 28, 33 : 22A, 23—28!
32 : 14,	21 : 32, 37 : 28B, 13—19,
14 : 23,	24—30, 35 : 24, 20 : 47—

B 38 : 27, 16—21, 27 : 16 of 26 : 17,
12 : 32, 37 : 28, steeds gevolgd door
13—19, 14 : 23, 24—30, 35 : 24,
20 : 49—

A 26 : 17, 12 : 21, 33 : 22, 23—28! —
door dezelfde combinatie. Opmerking
van de schrijver.)

1. .... 25 : 34 3. 40 : 18 13 : 22!
(12 : 23? 28—22, 17 : 28, 26 : 17,
11 : 22, 27 : 29 +2)

4. 27 : 18 12 : 23 5. 28—22 17 : 28

6. 26 : 17 11 : 22 7. 35—30
(33—29? 24 : 33?C, 38 : 27 etc. +1

C 23 : 34! 32 : 25, 22—27! 39 : 19,
27 : 47—

Ook in deze variant kan zwart dus
bij juiste slagkeus nog winnen.)

(32—27? 16—21? 27 : 29, 28—32,
38 : 16, 19—23, 29 : 18, 24—30,
35 : 24, 20 : 27 = <)

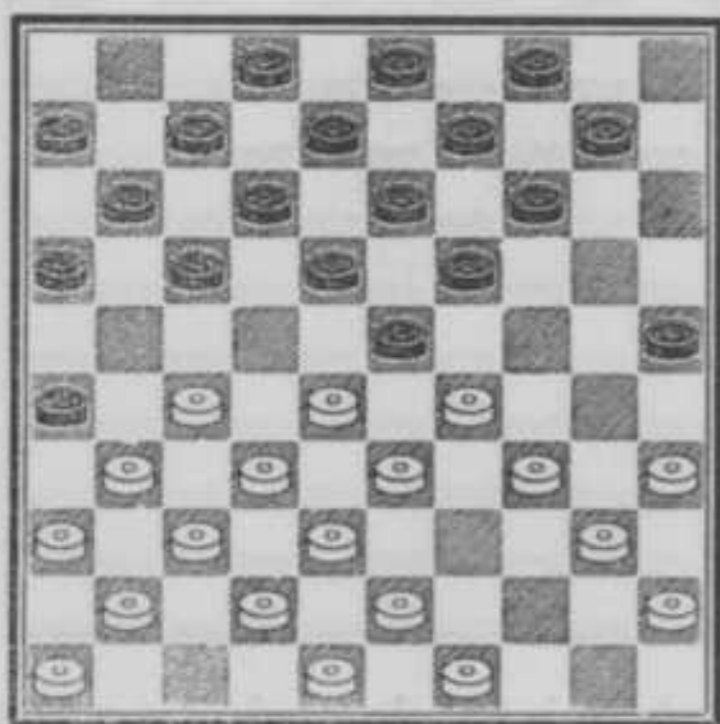
(Op deze variant vonden wij de vol-
gende weerlegging: 32—27? 20—25!!
27 : 20, 15 : 24! 33 : 22, 24—30,
35 : 13, 9 : 47—

*Deze fout in een klassieke combinatie
is dus gedurende 40 jaren onopge-
merkt gebleven en de afwikkeling
houdt hiermede op „klassiek” te zijn!*
Opmerking van de schrijver.)

7. .... 24 : 35 8. 33—29 23 : 34

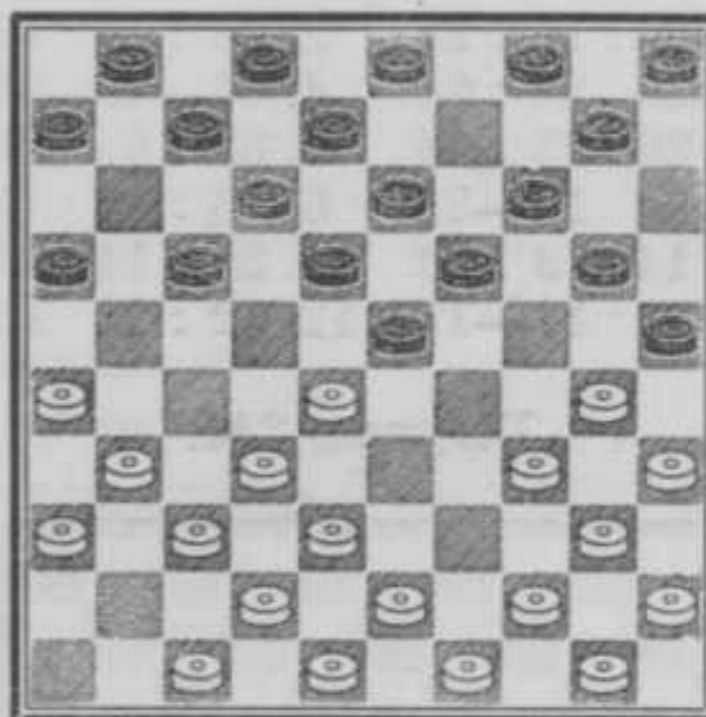
9. 32 : 25 15—20 etc. =

Diagram 241.

1. 27—22! 18 : 27	2. 29 : 18 13 : 22*
3. 32 : 21 16 : 27	4. 33—29 22 : 24
5. 31 : 22 17 : 28	6. 34—30 25 : 34
7. 40 : 20 14 : 25	8. 37—31 26 : 37
9. 41 : 5 +	

Diagram 242.

In deze stelling is zwart aan zet en deze
mag niet voortzetten met:

1. .... 23—29? 2. 34 : 23 25 : 34

3. 40 : 29 19—24 wegens:

4. 32—27!

(38—33? 20—25, 29 : 9, 18 : 27,
31 : 11, 6 : 17, 9 : 18, 12 : 41—)

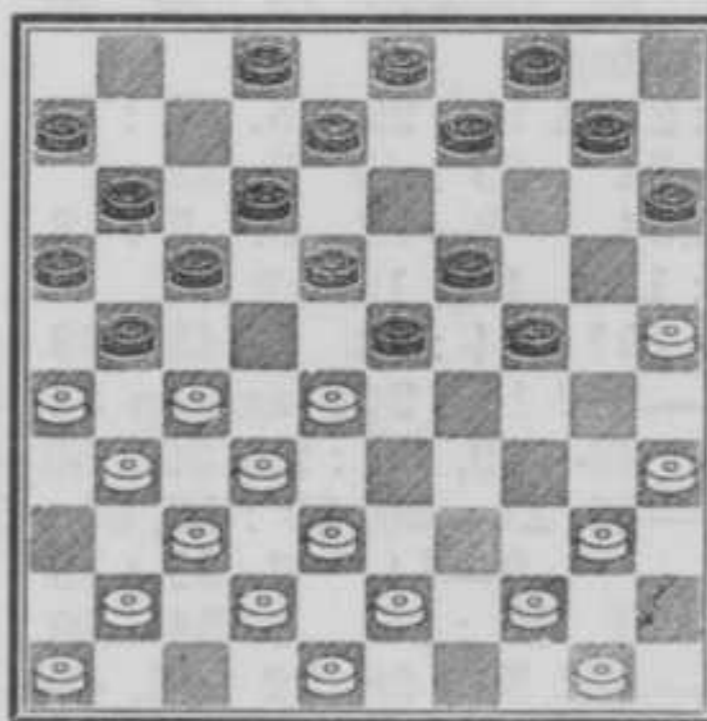
4. .... 24 : 22 5. 38—32! 18 : 29

6. 27 : 9 4 : 13 7. 26—21 16 : 38

8. 42 : 4 13—18

9. 4 : 11 6 : 17 +2.

Diagram 243.

In het HANDELSBLAD VAN ANT-
WERPEN vonden wij een fraaie lokzet van
C. Pauwels.

Zwart's laatste zet was 14—19!

In de oorspronkelijke stelling stonden de
witte schijven 40 en 44 op de velden 45 en
39, waardoor het volgende mogelijk was:
(men brenge de wijziging even aan)

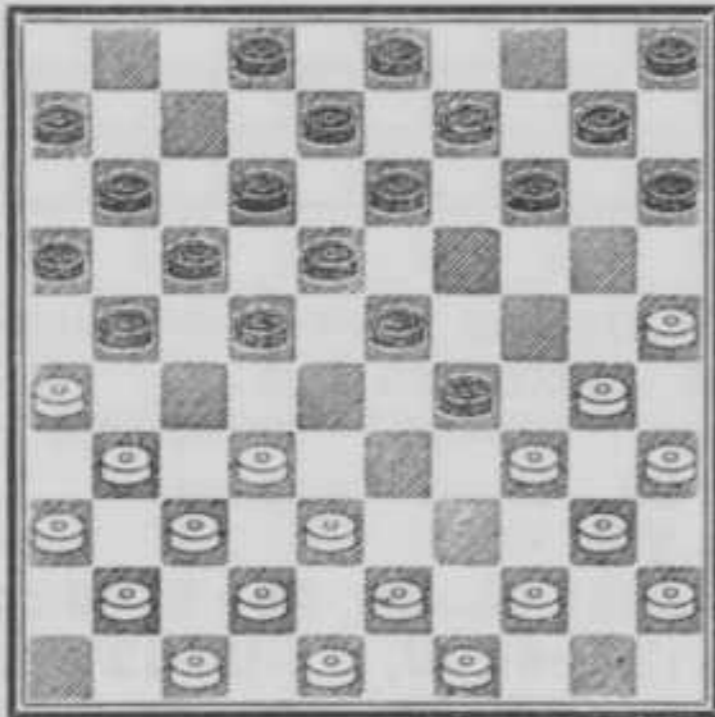
1. 25—20 24—29* 2. 39—33 15 : 24

3. 35—30 24 : 35 4. 33 : 22 +1

In de diagramstelling schuilt de volgende fraaie afwikkeling:

1. 28—22? 17 : 28	2. 26 : 17	12 : 21!	
3. 35—30	24 : 35	4. 44—39	35 : 33
5. 38 : 29	23 : 34	6. 32 : 5	21 : 32
7. 37 : 28	18—23	8. 28 : 19	4—10
9. 5 : 14	9 : 20	10. 25 : 14	3—9
11. 14 : 12	11—17	12. 12 : 21	16 : 49—

Diagram 244.

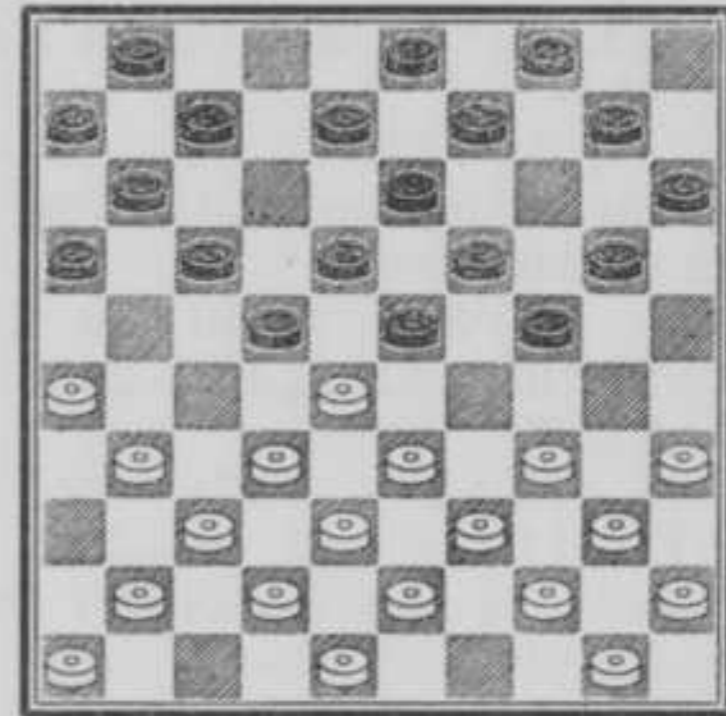
Wit forceert de winst van minstens een stuk.

1. 32—28! 22 : 33*
(23 : 32, 34 : 23, 18 : 29, 38 : 7 etc. +)
2. 31—27 21 : 32 3. 37 : 19 13 : 24*
(14 : 23, 25—20, 15 : 24, 30 : 39 +1 minstens)
4. 34 : 23!A 18 : 29 5. 30 : 19 14 : 23
6. 40—34 29 : 40 7. 38 : 7 10—14
8. 45 : 34 8—12 9. 7 : 18 17—21
10. 26 : 17 11 : 13 +2
- A4. 30 : 19? 14 : 23 5. 43—39
(25—20? 15 : 24; laat op 34—30 volgen 33—39, 30 : 28, 39 : 50— en op 43—39, 24—30, 39 : 19, 30 : 50—)
5. .... 9—14 6. 39 : 19 14 : 23
7. 25—20 15 : 24 8. 34—30 17—21
(18—22? 30 : 28, 22 : 33, 40—34 etc. +1)
9. 30 : 28 29—34 10. 26 : 17 11 : 33
11. 40 : 29 33 : 24 =

(Zie volgend diagram.)

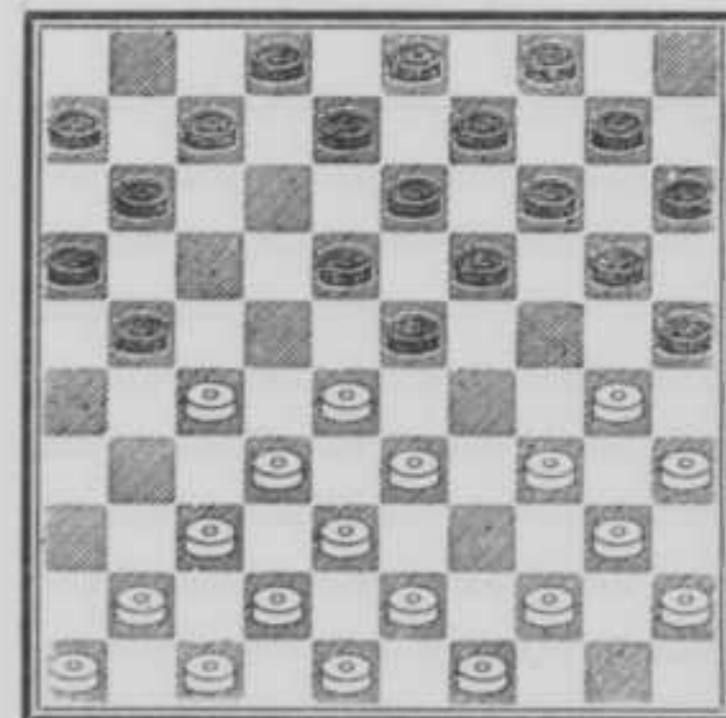
1. 34—29! 23 : 34 2. 39 : 30!
- Hiermede doet wit een lokzet, want zwart meent zijn voordeel te kunnen doen door:
2. .... 24—29!?
  3. 33 : 24 22 : 33

Diagram 245.

4. 38 : 29 19—23!?
(18—23? 29 : 18, 13 : 22, 24 : 2, 22—28, 32 : 23, 3—8, 2 : 5, 4—10, 5 : 21, 16 : 49, 48—43, 49 : 5, 30—25, 5 : 41, 46 : 37, 20—24, 25—20, 24—29, 20—14 +)
(20—25? 40—34, 18—23 etc. +1)
5. 31—27
(40—34? 23—28, 32 : 21, 16 : 40, 35 : 44 —1)
(30—25? 23 : 34, 25 : 5, 9—14, 5 : 21, 16 : 49, 40 : 29, 49 : 12 —)
5. .... 23 : 25 6. 42—38 20 : 29
7. 27—21 16 : 27 8. 32 : 34 +1

Diagram 246.

Wit kan zich uit de opsluiting bevrijden, echter zonder kans op voordeel.

1. 34—29 25 : 34 2. 27—22 18 : 27
3. 29 : 18 13 : 22 4. 28 : 26 11—17
5. 32 : 1 9—13 6. 40 : 29 13—18
7. 1 : 23 19 : 50 8. 43—39 50 : 24
9. 38—33 24 : 38 10. 42 : 33 =

Internationale tekens

Zie diagram
Wit wint
Zwart wint
Gelijk spel, remise
Wit wint een stuk
Zwart wint een stuk
Wit staat beter
Zwart staat beter
Dreigt .....

Gedwongen zet
Wit wint door overmacht
Zwart wint door overmacht
Remise door herhaling van zetten
Slechte zet
Goede zet
Indien .....

En vervolgens .....

Signes internationaux.

□ Voir diagramme.
+ Les blancs gagnent.
— Les noirs gagnent.
= Jeu égal, nulle.
+ 1 Les blancs gagnent un pion.
— 1 Les noirs gagnent un pion.
> Les blancs sont meilleurs.
< Les noirs sont meilleurs.
→ Menacent .....

* Coup forcé.
+ * Les blancs gagnent par le nombre.
— * Les noirs gagnent par le nombre.
= * Nulle par la navette.
? Coup faible.
! Bon coup.
(...) Si .....

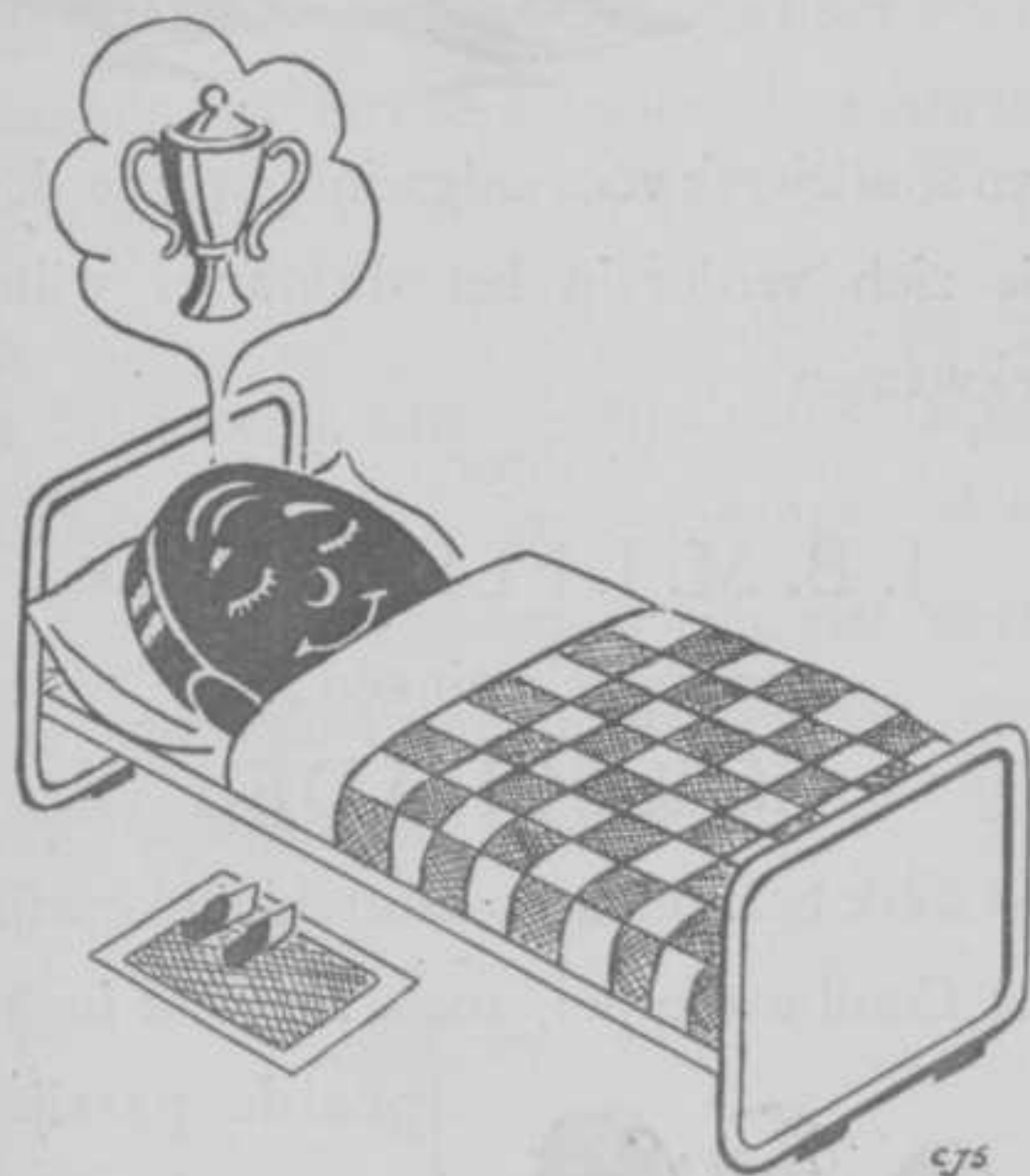
& Suivi de .....

INHOUD

	blz.
Voorwoord	5
Inleiding	7
Verplaatste en gespiegelde ideeën	10
Een wit stuk op veld 21 (resp. een zwart stuk op veld 30) en de combinaties, die daarop mogelijk zijn	19
Schijf 21 (resp. schijf 30) gespeeld naar veld 16 (resp. veld 35)	24
Gecombineerde mogelijkheden	26
De kettingstelling	28
De hekstelling	36
De opsluiting aan de korte vleugel	49
De partie — Bonnard	72
De opsluiting van de lange vleugel	73
De Kerkhofruit	80
Randspel — combinaties	87
Het flankspel	89
De klaverbladstelling	95
Een vooruitgeschoven stuk	98
Het systeem de Haas	101
Het gambiet	105
Het uitlokken van fouten	109
De Coup royal	113
Diversen	114

HET ELEMENT DER COMBINATIE IN HET DAMSPEL

*ZWART DROOMT VAN HET
ZOET DER OVERWINNING.*

PRIJS GEBONDEN IN LINNEN BAND

f 4.90

VERKRIJGBAAR BIJ DE BOEKHANDEL

Een studiewerk voor enigszins gevorderden.
die zich verder in het damspel willen
bekwamen

door

J. B. M. J. EEKHOUD

met pentekeningen van
COR SCHADEE

Dit werk behandelt op aantrekkelijke wijze
het Combinatiespel, zoals zich dat in ge-

speelde partijen
kan voordoen.

Een groot aantal
standen is hiervoor
speciaal gecompo-

neerd, systematisch gerangschikt in diverse hoofdstukken en voorafgegaan door enkele beschouwingen van algemene aard; andere stellingen zijn in gespeelde partijen voorgekomen en uitvoerig door de schrijver geanalyseerd.

De behandelde situaties zijn nauw aangepast bij de gangbare spelopvattingen en — waar dit bij uitzondering niet het geval is — wordt dit ruimschoots vergoed door de schoonheid der afwikkeling.

Het boek is geïllustreerd met 46 geestige pentekeningen, betrekking hebbende op de toestanden, die tijdens de diverse spelgangen ontstaan.

UITGEVERIJ MOUTON & Co. N.V.
'S-GRAVENHAGE

U gelieve mij te zenden door bemiddeling van
boekhandel

.....

.....

..... **ex. Het Element der Combinatie**
in het Damspel à f 4.90

NAAM ..... PLAATS .....

ADRES .....